

Psalms

Ya meippanggep nunyan libluh e Psalms

Huyyan libluh ni Psalms hu neamuamung ni a-appeh ni intudek idan Hebrew ni kamengullug nan Apu Dios. Huyyaddan a-appeh ey meussal ni penaydayaw nan Apu Dios niya umbaddang idan kamengullug ni menaydayaw niya mengunnud ni hi-gatun kewa-wa-wa.

Huyyadda kaia-appeh idan Hebrew ni daka keemmungin menaydayaw nan Apu Dios. Ya edum idan nunyan a-appeh ey daka iddasal ni daka pambeggain Apu Dios ni baddang ma-lat baddangan tuddad ligat da (Psalms 55) winu ma-lat peyaggud tudda hedid idan kamandedgeh. (Psalms 6 et ya 41) Yadda etan edum ey a-appeh ni tuun Apu Dios ni pantuttuyuan tun liwat tu. (Psalms 32, 38, 51 et ya 130) Ya edum ey a-appeh ni penaydayaw nan Apu Dios. (Psalms 113, 117 et ya 145-150.) Ya edum ey tugun idan kamengullug nan Apu Dios et ya elaw ni pambibiyag da. Ya edum ey peamta tu impahding Apu Dios ni nengihwang idan tutu-ud buhul da. (Psalms 18, 81 et ya 107)

Wadadda mewan edum eyad libluh ni Psalms e tuka ene-ehhela hu elaw Jesus Christo et yadda pehding tullin ellian tud puyek, ma-lat peangang tu e hi-gatu hu pinilin Apu Dios ni Patul niya mengippaptek ni tutu-u, niya metegguan alid katey. (Iingneh yu Psalms 22 et ya Acts 4:25-27, 13:33-34) Hi Jesus Christo hu pinutuk

Apu Dios ni mei-appit tep ya liwat tayu. (Psalms 40:6-8 et yad Hebrews 10:1-10) Inhel mewan Apu Dios e hi Jesus ey mambalin ni Eta-gey ni padi. (Psalms 110 et yad Hebrews 7:17-21) Hi Jesus hu kei-elligan ni 'batu' ni pinilin Apu Dios. (Psalms 118:22-23 et yad Matthew 21:42)

Ya Nemangulun Nunyan Libluh e Psalms

1

(Psalms 1-41)

¹ Man-am-amleng ni peteg ida tuun eleg da u-unnuda hu kaittugun idan lawah ni tuu. Eleg ida mekikkillaw idan nunman ni eleg mengu-unnud nan APU DIOS ey eleg da iu-unnud di daka pehding.

² Tep ya ngu daka pan-amlengi ey ya daka pengu-unnudin tugun APU DIOS et kewa-wa-wa niya kahilehileng ey humman hu daka ilillingisin eddaeddalen.

³ Ya pambalanan ni daka pehpehding ey panyag-gudan ni biyag da et henin etan ni keyew ni simmemel di gilig ni kulukul e eleg mekling niya makallameh.

⁴ Nem beken ni hanniman hu meippahding idan tuun lawah daka pehding, tep heniddalli ngu degin metel-ap et ihuyaw ni dibdib.

⁵ Et humman hu, yallin kedettengan ni panhuwetan APU DIOS ey eleg tu hehmekadda humman ni tuun lawah daka pehding niya eleg ida mabalin ni mei-dum di tutu-un kaebbulutan APU DIOS.

⁶ Em, mebahbah idalli lawah ni tutu-u, nem hedin yadda etan tutu-un kamengu-unnud ni tugun APU DIOS ey ippaptek tudda.

2

¹ Kele emin di kebebbbley ey wadadda kamengehning nan APU DIOS? Ey kele na-mu ya daka nenemneman pehding ey yadda endi silbitu?

² Anin idan papatul da niyadda aap-apu da et ida kamandadagyum ni mengehning nan APU DIOS et ya etan pinutuk tun mampatul. *

³ Kanday “Eleg tayu u-unnuda hi APU DIOS et ya etan pinutuk tun patul ma-lat beken law ni hi-gada hu pan-ap-apu tayu et pappegen tayu nanhimbutan tayun hi-gada.”

⁴ Nem hi Apu Dios e Ap-apud kabunyan ey tuka ngi-ngi-ngii hu planuh dan endi silbitu.

⁵ Entanni ey bimmunget ni hi-gada ey simmakut idan nemahhig ni bunget tu.

⁶ Kantuy “Impayudung kud Zion, e bebley ni nakka panha-adi hu pinutuk kun mampatul di kebebbbley.” †

⁷ Humman ni patul ey kantuy “Peamtak etan inhel APU DIOS ni hi-gak ni kantuy ‘U-ungnga dakan hi-gak. Peamtak ni nunya e hi-gak hi Amam. ‡

⁸ Ibegam ni hi-gak et idwat ku kelebengan mun man-ap-apud kebebbbley eyad puyek.

* **2:2 2:2** [1-2] Acts 4:25-26 † **2:6 2:6** Ya Zion ey humman etan bebley David e kandan Jerusalem winu Duntug ni kad-an ni Tempol. ‡ **2:7 2:7** Acts 13:33, ya Hebrews 1:5 et ya 5:5

⁹ Et-eteng ali kabaelan mun man-ap-apun hi-gada niya nelakah pemahbahan mun hi-gada henin kapemhikin bangan nekapyad pula.' ”

¹⁰ Et humman hu, hi-gayuddan papatul niya aap-apud kebebbebley, dengel yu ma-lat pan-adlan yu eya e-helen kun hi-gayu.

¹¹ Pan-am-amleng kayun mansilbin APU DIOS ey helipat-i yu et eleg yu ipahding ida eleg tu pinhed.

¹² Ey pengu-unnud kayu etan ni U-ungnga tu, tep hedin eleg yu u-unnuda, man pinhakkeyey umbunget hi APU DIOS et pappegen tu biyag yu.

Yadda etan tuun kamengiddinnel nan APU DIOS ni mengippaptek ni hi-gada ey um-amleng ida.

3

Ya a-appeh David ni meippanggep ni binsikan tun pemetteyan et ni u-ungnga tu e hi Absalom ni hi-gatu

¹ APU DIOS, dakel ida buhul kun neminhed ni memettey ni hi-gak.

² Ya meippanggep ni hi-gak hu daka e-ehhela e kanday “Nanna-ud ni eleg ihhehwang Apu Dios humman ni tuu.”

³ Nem anin ni hanniman hu kanda e APU DIOS, et inamtak e baddangan muwak et meihwangngak kayad lawah ni hipan mekapkapyu. Hi-gam hu kamengippetuled ni hi-gak ey peidaydayaw muwak.

⁴ Hedin nakka mampehemhemmek ni mandasal ni hi-gam ma-lat baddangan muwak, man muka dedngela dasal ku etan di duntug ni kadan mu.

⁵ Anin ni yan nakka keuggipin kahilehileng et muwak kai-adug, et melinggeppak ni umbangun ni kakkabbuhhan.

⁶ Et humman hu, eggak umtakut idan kalibulibun buhul kud nanlinikweh.

⁷ APU DIOS, inah ka anhan et baddangan muwak ma-lat meihwangngak eyad kapehpehd-ing idan buhul kun hi-gak. Bahbah mudda ma-lat endi inna-nu dan mengippahding ni lawah ni hi-gak.

⁸ Hi-gam e APU DIOS hu kamengippanghel hedini hipa mengapput. Ey idwat mu et anhan hu panyaggudan min emin ni tuum.

4

Ya a-appeh David ni kameunnudin gitalah ni meidwat etan ni kamengipappangnguluddan kaman-a-appeh

¹ Dengel mu anhan hu dasal ku e APU DIOS kun kamengi-ehneng ni hi-gak. Binenaddangan muwak di hipan ligat ku, et nakka medinnel ni baddangan muwak mewan ni nunya.

² Hi-gayun katuutuu, kele anhan pinhed yun peteg ni pedngelan yuwak? Ey kaw eleg yu issiked ni mengippebehul ni itek ni hi-gak?

³ Nemnem yu huyya: hi APU DIOS ey inappil tudu etan kamengu-unnud ni hi-gatu ma-lat hi-gada hu pantu-u tu. Ey tuka dedngela dasal ku.

⁴ Helipat-i yu ma-lat anin ni wada bungnetan yu, ey beken humman ni umhulun ni panliwwatan yu. * Ey entan tu liwwan huyya ma-lat anin ni yan keuggipan yu ey nemnemnemen yu.

⁵ Pandinel kayun APU DIOS ey iappit yu hu lebbeng tun kamei-appit ni hi-gatu.

⁶ Wadadda hu edum ni tuun kanday “Hipalli na-mu memaddang ni hi-gatsu?”

Et humman hu, peang-ang mu anhan hu binabbal mun hi-gami e APU DIOS.

⁷ Nem ya kakulugan tu ey et-eteng hu amleng kud panyaggudan kun indawat mu nem ya amleng idan tuun dakel inggaud da niya dakel hu meinum ni kinapya da.

⁸ Nakka mekallingep, et humman hu nakka maka-uggip ni hileng, tep inamtak e wada ka e APU DIOS ni kamengippaptek ni hi-gak.

5

Ya a-appéh David ni kameunnudin tullaling ni meidwat etan ni kamengipappangguluddan kaman-a-appéh

¹⁻² APU DIOS, dengel mu anhan hu dasal ku et ipaptek muwak di nakka panligligasi, tep hi-gam ni ebuh e Patul ku niya Dios ku hu nakka pambeggain baddang.

³ Kekakkabbuhhan ey muka dedngelan nakka umdasadasal ni hi-gam ni hinehhegged ku hu hipan ihhumang mud nakka ibbagad dasal ku.

* **4:4 4:4** Ang-ang yud Ephesians 4:26

⁴ APU DIOS, eleg mun hekey pinhed hu lawah, et humman hu, anin ni ekket ni kapanliwwasin tuu et eleg mu ebbuluta.

⁵ Eleg mabalin ni um-alidda kamampahhiyyan tuud kad-an mu ey angebe-hel mudda etan kamengapkapyan lawah.

⁶ Bahbahren muddalli hu maitek ni tuu ey angebe-hel muddan peteg hu mapetey niya maheul ni tuu.

⁷ Nem himmek muwak ngu tep ya impeminhed mu et mukun dammutun daka daydayawen ni hi-gak di Tempol ni muka panhahha-adi.

⁸ APU DIOS, dakel ni peteg hu buhul ku, et humman hu, baddangi muwak anhan et itudum hu pinhed mun pehding ku.

⁹ Eleg idan hekey meiddinnel hu buhul ku, tep endi hu makulug ni daka e-hela niya ebuh hu pemahbahan dan edum dan tuun daka nenem-neman pehding. Ya bungut da ey kamei-ellig etan di eleg matengeb ni kulung e kamanhem-muy, tep lawah hu daka heppita. Daka he-ula edum dan tuu. *

¹⁰ APU DIOS, kastigum ida humman ni tuu ey pambalin mun kebabbahan da hu hipan lawah ni daka nemnemneman ippahding. Degyun mudda et lumaw idad lawwan da, tep nemahhig hu ngehay dan hi-gam, et ebuh hu panliwwatan ni daka pehpehding.

¹¹ Nem yadda etan tuun neminhed ni hi-gam et ebuh kan daka iddinel ni da keihhikkugan ey daka ia-appah hu daka penaydayaw ni hi-gam.

* 5:9 5:9 Romans 3:13

Et humman hu, ipaptek mudda ma-lat man-an-anladda.

¹² APU DIOS, panyaggud mudda etan tuun daka paka-u-unnuda hu pinhed mu, ma-lat penangan dan impeminhed mun kamei-ellig di happiyyaw ni kaihhanid buhul.

6

Ya a-appéh David ni kameunnudin gitalah ni meidwat etan ni kamengipappangguluddan kaman-a-appéh

¹ APU DIOS, entan tuwak anhan ibubbunget niya entan tuwak anhan kastigu tep ya ni bunget mun hi-gak.

² Nem hemek muwak niya pa-let muwak kumaddan, tep iyyadyan nemahhig ni kimapuyyak, et endin hekey law hu elet ku.

³ Ey nemahhig ni kamemunnununu hu nem-nem ku, et nakka pekdag law hehhegged ni pemaddangan mun hi-gak, nem ay pigantu namu e APU?

⁴ APU DIOS, hemek muwak anhan et umli kan memaddang ni hi-gak ma-lat meihwanggak eyad ketteyyan ku!

⁵ Eggak pinhed ni umlaw di dungay, tep endi hu kamannemnem ni hi-gam niya endi hu kamengidaydayaw ni hi-gam diman.

⁶ Kimapuy hu annel ku tep ya palapalak kun kahilehileng ey nemahhig ni kame-bel hu abek kun lewak.

⁷ Eggak law um-aang-ang, tep limmetuk hu matak ni nanginangih kud kapehpehding idan buhul kun hi-gak.

8-9 Hi-gayuddan tutu-un lawah hu tuka peh-pehding, pampenga-allaw kayu, tep dingngel APU DIOS hu nangih ku niya nakka pampehemmehemmekid dasal kun nakka pambeggain baddang tu ey inamtak e baddangan tuwak.

¹⁰ Et humman hu, emin idalli buhul ku ey mebeingan idad keapputan da, et medegyun idalli.

7

Ya a-appeh David ni in-a-appeh tun APU DIOS meippanggep nan Kush e helag Benjamin

¹ Hi-gam e APU, e Dios kun nakka keihhikkugi, baddangi muwak anhan, et meihwangngak ida eyad buhul kun kamemmemdug ni hi-gak.

² Tep hedin eleg muwak baddangi et dedpapen da-ak ni hi-gada, man illaw da-ak di neitlun endi umbaddang ni hi-gak, et da-ak bena-nuten diman, henin kapehding ni layon.

³⁻⁴ AP-APU e Dios ku, hedin wada impahding kun lawah di edum kun tuu, winu wada hineul kun gayyum ku, winu wada piniliw kun limmun buhul ku,

⁵ man anin ni padpap muwak idan buhul ku, et anin ni petteyen da-ak. Ey anin ni diman nak et mena-yun nak ni meippullay di puyek, hedin wada impahding kun heniddan nunya.

⁶ APU DIOS, entan tu pakdag i-ineng, nem kahegag ka et baddangan muwak ma-lat penangan idan buhul kun bunget mun hi-gada. Ipahding mu hu kelebengan mun neipunun di kinalimpiyuh mu.

⁷ Amung muddan emin hu katuutuud kebebbebley, et hi-gam hu pan-ap-apu dan emin, anin ni itten kad kabunyan.

⁸ APU DIOS, hi-gam ni ebuh hu huwet ni emin ni tuud kebebbebley. Et humman hu, pinhed kun peamtam e endi bahul kun hi-gam e Keta-ta-geyyan ni APU, tep endi impahding kun lawah ni nak pambehulan.

⁹ APU DIOS, hi-gam hu kekakkayyaggudan ey hi-gam ni ebuh nengamta hedin kayyaggud winu lawah hu wadad nemnem ni tuu. Et humman hu, pasiked mu anhan hu lawah ni kapehpehding idan tuun eleg mengu-unnud ni hi-gam, nem idwat mu panyaggudan idan kamengu-unnud ni hi-gam.

¹⁰ Hi-gam, e APU DIOS hu nakka iddinel ni mengippaptek ni hi-gak, tep muka ihehwang ida kamengu-unnud ni hi-gam.

¹¹ Limpiyuh hu muka penuwet, et inamtak e nanna-ud ni kastiguen mudda tuun lawah daka pehpehding.

¹²⁻¹³ Hedin eleg mantuttuyyu hu tuun lawah ni tuka pehpehding, man nandaddan hi APU DIOS ni mengastigun hi-gatu. Et ta-liden tu ispadah tu ey iddaddan tu almas tu niya kamantetebbel ni panetu.

¹⁴ Ya tuun lawah hu tuka pehpehding ey lawah dama hu wadad nemnem tu. Ya hauhaul niya pemahbahan tun edum tun tuu hu tuka nenemneman pehding.

¹⁵ Nem humman ni tuun ya lawah hu tuka nenemnema ey humman ngu hu memahbah ni hi-gatu, et heni nakna ngud kinapya tun bitu.

¹⁶ Emin hu lawah ni impahpahding tu niya tuka nemnemneman ippahding di edum ni tuu, ey mambanggad ni meipahding idan hi-gatu.

¹⁷ Hedin ngun hi-gak, man nakka mansalamat nan APU DIOS tep ya kakinayyaggud ni peteg ni tuka pehding. Ey ia-appéh ku hu nakka penaydayaw ni ngadan tu e Keta-ta-geyyan ni APU.

8

Ya a-appéh David ni kameunnudin gitalah ni meidwat etan ni kamengipappangguluddan kaman-a-appéh

¹ APU DIOS e Ap-apu mi, kameang-ang hu kasina-gey mud emin di hipan wadad puyek. Ya muka keidaydayawi ey endi kei-inggehan tu, tep anin di kabunyan et hi-gam hu kameid-deyyaw.

² Anin idan u-ungnga niyadda geggellang et netuttudduan idan kayyaggud ni pandaydayaw ni hi-gam. * Ey gapu tep ya et-eteng ni kabaelan mu ey nelakah mun pesikked hu ngehay idan buhul mu et meapput ida.

³ Hedin intangaw kud kabunyan, et inang-ang ku hu lintum ni bulan niyadda bittuwen ni inhad mud neiha-dan da,

⁴ ey kangkud nemnem kuy kaw hipa ngu anhan ida tuu et mudda kanemnemnema niya mudda kaipapaptek?

* **8:2 8:2** Ang-ang yu hu Matthew 21:16

⁵ Lintum idan nebababah ni ekket nem yadda anghel, nem nekemtang ni ebuh. Ey impeday-dayaw mudda,

⁶ niya pinutuk muddan pan-ap-apun emin ni lintum, †

⁷ heniddan kalneroh, yadda baka, yadda edum ni kaman-ayyam di puyek,

⁸ yadda sisit, yadda deleg niyadda edum ni kaman-ayyam di baybay.

⁹ APU DIOS e Apu mi, makulug ni kameang-ang di emin ni hipan wada eyad puyek hu kasina-gey mu.

9

Ya a-appéh David ni meidwat di kamengipap-pangngulun a-appéh. Huyyan a-appéh ey kei-ingneh tu etan a-appéh ni kantuy “Ya neteyyan ni lakin u-ungnga.”

¹ APU DIOS, daydayawen dakan hi-gak di puhuk niyad nemnem ku. Ey peennamtak di emin hu kakinayyaggud ni impahding mu.

² Nakka man-am-amleng gapuh ni hi-gam, et nakka ia-appéh hu nakka penaydayaw ni hi-gam e Apun Keta-ta-geyyan.

³ Hedin hi-gam hu nekihaggad buhul ku, man neala ni netukkad ida ni netey ida.

⁴ Hi-gam ey limpiyuh ka niya neiptek ni emin hu muka panhuwet, et humman hu, impeang-ang mu e endi bahul ku.

† **8:6 8:6** [4-6] Hebrews 2:6-8

⁵ Nem hedin yadda etan tutu-ud kebebbeley ni lawah daka pehpehding ni eleg mengunnud ni hi-gam ey kammuy nambahul ida, et kastiguen mudda et meliwwan idallin ingganah.

⁶ Impeka-apput mudda buhul mi ey nambahbah mu bebley da, et meliwwan idallin ingganah.

⁷ Nem hi-gam, e APU DIOS, ey patul kan ingganah et itten kad yinudungan mun manhuwet di emin.

⁸ Meandeng muka panhuwet ey limpiyuh muka pehding ni man-ap-apu.

⁹ APU DIOS, hi-gam hu kakeihhikkugiddan kamanelheltap ey hi-gam hu kaumbaddang hedin wada ligat.

¹⁰ Emin ida kamengu-unnud ni hi-gam, e APU DIOS, ey hi-gam hu daka iddinel, tep eleg mu iwwaklin hu tuun kamambeggan hi-gam ni mahapul tu, nem muka pekahhengnguda.

¹¹ Emin itsu, ia-appéh tayu hu penaydayaw tayun APU DIOS e Ap-apud Zion ey peamta tayudan katuutuu hu kayyaggud ni impahpahding tu.

¹² Tep eleg tudda liwwana hu tutu-un kamanligligat ey tudda kabaddangi hu kamambeggan baddang ni hi-gatu, nem kastiguen tudda hu mapetey.

¹³ Hemek muwak anhan e APU DIOS et baddangan muwak eyad kapehpehding idan buhul kun hi-gak. Ipaptek muwak ma-lat eggak matey

¹⁴ ey ma-lat wada inna-nu tun nak penaydayawan ni hi-gam di hinanggaddan dakel ni tuud Jerusalem niya ma-lat wada inna-nu tun pengippeang-angan kun am-amleng kud nengihwangan mun hi-gak di lawah.

¹⁵ Yadda tuun eleg mengu-unnud nan APU DIOS ey humman ni eleg da pengu-unnudi hu umhulun ni kebabbahan da, et henidda etan ni tuun nakna ngud kinapya tun bitu.

¹⁶ Impeang-ang APU DIOS hu kinaDios tud kinalimpiyuh ni tuka pehding ni manhuwet. Et mukun, humman idan tutu-u ey meknadda ngud bitun kinapya da.

¹⁷ Emin ida tuun lawah daka pehpehding ey nanna-ud ni mena-yun idad dungay, tep yadman dedan hu lawwan idan tuun kahing nan APU DIOS.

¹⁸ Nem yadda newetwet ni tutu-u ey eleg ida mannananeng ni meliwwan, tep dewwatan dalli daka namnamaha.

¹⁹ APU DIOS, ipahding mu hu pinhed mu ey entan tu iebulut ni wada tuun an manla-pah ni hi-gam. Huwesim ida tuun kahing ni mengu-unnud ni hi-gam et ehelen mu kastigu da.

²⁰ Peang-angim idan tekkutan da ma-lat pengam-taan da e tuuddan ebuh.

10

Ya a-appéh David meippanggep ni kalin-impíyuh

¹ APU DIOS, kele anhan kaka meiddawwin hi-gami ey kaka mantellu hedin wada ligat mi?

² Ida kamampahhiya hu tutu-un lawah daka pehpehding ey daka panligligat hu nangkewetwet. Ang-ang mu et emin hu lawah ni daka nenem-neman ippahding di edum ni tuu ey hi-gada ngu hu keippahdingan tu.

³ Daka ippahhiyya hu lawah ni daka amyawi ey daka tettebaladda hu neagum ni tuu niya lawah hu daka e-helan meippanggep ni hi-gam e APU DIOS.

⁴ Humman idan tuu ey eta-gey hu daka pannem-nem ni annel da et kahing idan mengu-unnud ni hi-gam. Kanday endin hekey hu bilang mu.

⁵ Nem ay kayyaggud ni-ngangu hu kapambalinin emin ni daka pehding. Nem eleg da han-awat hu elaw ni pengastigum ni hi-gadan edum alin aggew. Ey daka lalamhiha hu buhul da.

⁶ Kandad nemnem day “Kakkayyaggud ni emin hu pambalanan ni mika kapkapyaa ey nanna-ud ni endi mi panliggatan.”

⁷ Ebuh hu idut, * ya itek niya tenattakkut ni wadad bungut da. Neidadaddan dedan emin di bungut da hu hipan lawah ni daka e-hela.

⁸ Ida kamantattallud engeenget di gilig ni bebley ni daka pambebbettakin tuun pinhed dan petteyen, anin ni endi bahul nunman ni tuu. Ida kamansissi-im et yadda etan tuun endin hekey kabalinan dan mengibleh hu daka pupputukan petteyen.

⁹ Henidda etan ni layon ni kamantattallun kamanhehhegged ni linggeman ni animal ni dedpapa tu. Henidda dama etan ni kamandedweng e hedin dimpap tu hu dinweng tu, man tuka pan-ibsik lad pengi-ennamutan tu.

¹⁰ Naka-let ida, et humman hu, endi mabalin ni ippahding etan ni daka dedpapa, tep endi kabaelan da.

* **10:7 10:7** Romans 3:14

11 Humman idan tuun lawah daka pehpehding ey kanday “Eleg hengngudan Apu Dios hu tayu kapehpehding, tep beken ni hi-gatsu hu tuka hellipat-i.” Huyya hu daka penghel, tep kanda na-mu ngu nem eleg han-ang-ang idan APU DIOS.

12 APU DIOS, nemnem mudda anhan etan tuun daka panlelehhani ligat da ey kastigum ida etan tuun lawah daka pehpehding.

13 Kele na-muy dammutun pihhulen dakaddan tutu-un lawah daka kapkapyaa? Ey kanda ni-nganguy “Eleg tuwak kastiguan Apu Dios.”

14 Nem inamtam e APU DIOS ey muka ang-ang-anga hu daka pehpehding ni mengippehelheltap ni edum dan tuu, et humman hu, kastigum ida. Hi-gam hu kapandinneleddan anggehemmek ni tuu ey hi-gam hu kamengi-ehneng idan nangkepu-hig, tep hi-gam hu kaumbaddang ni hi-gada.

15 APU DIOS, ekal mu hu hipan kabaelan idan tuun lawah daka pehpehding et kastiguen mudda ma-lat mepappeg humman ni daka pehpehding.

16 APU DIOS, mannananeng ni hi-gam hu patul. Pea-allaw mudda eyad bebley mu emin hu tuun hin-appil hu dios ni daka daydayawa.

17 APU DIOS, muka dedngela hu dasal idan anggehemmek ni tuu, et mukun inamtak e ellubyagen muddad daka panhelheltapi.

18 Muka hehmekadda hu tuun kamanligligat ey muka i-ehneng ida nangkepu-hig, et mukun inamtak e ippaptek mudda et eleg petattakut idan tuun lawah daka pehpehding.

11

Ya a-appreh David ni meidwat etan ni kamengi-pappanggulun a-appreh

¹ Hi APU DIOS hu nakka keihhikkugi. Et humman hu, hi-gayuddan tuu, entan tuwak itu-dak di duntug ni an mantelludman e henin sisit.

² Ey anin ni kanyuy “Wadadda mannuman hu lawah ni tuun nambetak ni memettey idan kayyaggud ni tuu,” et eggak umtakut.

³ Em, eggak umtakut anin pay ni kanyuy “Endi damengu hu kabaelan idan kayyuggud ni tuun umbaddang eyad puyek, tep endi hu ustuh ni linteg ni meunnud.”

⁴ Eggak nisi umtakut, tep ya kakulugan tu, immen hi APU DIOS di yinudungan tud kabunyan e daitsu kauh-uhdungin emin ni tuu, anin ni attu hu kad-an tayu. Ey inamta tu hu hipan kapehpehding ni tuu.

⁵ Et tuka hellipat-i kapehding idan kayyaggud niya lawah ni tuu. Angebe-hel tudda emin hu mangkabunget ni tuu.

⁶ Et humman hu, peelli tulli hu kamantetebbel ni apuy niya maka-atung ni dibdib etan idad lawah ni tutu-u et kastiguen tudda.

⁷ Hi APU DIOS ey limpiyuh ey nakappinshed tudda hu tuun kayyaggud hu daka pehpehding. Et humman hu, mekihha-ad idallin hi-gatun edum ni aggew.

12

Ya a-appreh David ni kameunnudin gitalah ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appreh

¹ APU DIOS, baddangi dakemi anhan, tep iyyadyan hahhakkey ida law hu makulug ni kamengu-unnud ni hi-gam. Endi hakey ni dammutun pandinnelan, tep wada hakkeyey maitek ida.

² Anin ida etan ni nantatakdu baley da et ida kamanhinlalangkak. Ma-nud hinangga da, tep kakkayyaggud hu daka e-hela, nem ya kakulugan tu ey lawah hu wadad nemnem da.

³ Paineng mudda humman ni tuu et isiked dan mampahhiya

⁴ tep kanday “Han-ipahding tayu hu hipan pinhed tayu, tep mahepit itsu. Endin hekey hu tuun an mengippeinneng ni hi-gatsu.”

⁵ Nem kan APU DIOS ey “Inang-ang ku hu kapanligligasiddan anggehembek niya newetwet ni tutu-u ey dingngel ku palak da tep ya kapehding ni edum dan tuun hi-gada. Et humman hu, um-ali-ak et ihwang kudda, tep humman hu nebayag ni daka hehhegedan pehding ku.”

⁶ Emin hu muka e-helan pehding mu e APU DIOS ey kaum-amnu, et mukun endi dewadewad hipan muka e-hela. Kamei-ellig etan di silver e hedin ineyug ni nangkappitu, man nemahmah law hu kametdai.

⁷⁻⁸ Nem anin ni attun bebley et dakel ida hu tuun ebuh hu lawah ni pinpinhed dan pehpehding ey katettebaladdan edum dan tuu. Et humman hu, ipaptek dakemi anhan ni tuum ni kamengu-unnud ni hi-gam e APU DIOS ma-lat meihwang kamin ingganah di hipan lawah ni daka pehpehding.

13

Ya a-appéh David ni meidwat etan ni kamengi-pappanggulun a-appéh

¹ APU DIOS, kaw e-wayen muwak ni ingganah? Pigan tu penengngudan mun hi-gak?

² Pigan tu hu kepappegan eyan kakemunnu-munnuin nemnem ku? Ey kaw kewa-wa-wan umlelemyungngak katteg ngu? Entan tu anhan iebulut ni apputen da-ak ni ingganah idan buhul ku.

³ APU DIOS, uhdungi muwak anhan et dengelen mu dasal ku. Ey pambangngad mu elet ku e Dios ku ma-lat eggak ni matey.

⁴ Ipaptek muwak anhan ma-lat eleg mabalin ni da-ak apputen idan buhul ku et eleg idalli man-am-amleng ni nengapput ni hi-gak.

⁵ APU DIOS, nakka medinnel e nehammad hu impeminhed mun hi-gak niya nakka man-am-amleng, tep inamtak e baddangan muwak et meihwangngak di pehding idan buhul ku.

⁶ Impeang-ang mu hu kakinayyaggud mun hi-gak, et humman hu, nakka i-ena-appéh hu nakka penaydayaw ni hi-gam.

14

Ya a-appéh David ni meidwat etan ni kamengi-pappanggulun a-appéh

¹ Yadda tuun endi nemnem da ey kanday “Endi hu Dios.” Lawah ni peteg hu wadad nemnem da niya lawah daka pehpehding. Endin hekey ni hi-gada hu kayyaggud tuka pehding.

² Kauh-uhdungiddan APU DIOS di kabunyan hu tuud puyek ma-lat ang-angen tu hedin wadan hi-gada hu nenemneman ni ihik ni mengeddal niya mengamtan hi-gatu.

³ Nem endi, tep emin tuu ey inwalleng da hi APU DIOS et mambalin idan lawah. Et mukun endin hekey hu tuun kamengippahding ni kayyaggud.
*

⁴ Kan APU DIOS ey “Endi nemnem idan tuun kamangngenghay ni hi-gak niya endin hekey ni hi-gada hu kamandasal ni hi-gak. Ya daka pehpehding ey daka pilliwa limmuddan tuuk.”

⁵ Nem nemahhig ali takut dan hakey ni aggew ni penang-angan dan kapekabbaddangin Apu Dios ida kamengu-unnud ni hi-gatu.

⁶ Kaiggeb-at idan lawah ni tuun memahbah ni planuh idan anggehembek ni tuu, nem ippaptek idan APU DIOS.

⁷ Nakka iddasadasal e hakey alin aggew ey wada melpud Zion ni mengihwang ni hi-gatsun helag Israel di buhul tayu. Yan nunman alin aggew ey man-am-amleng itsun peteg, tep peyaggud daitsun APU DIOS.

15

Ya a-appeh David

¹ APU DIOS, inamtak et yadda etan dammutun mekihha-ad niya mengidaydayaw ni hi-gam di duntug mud Zion

* **14:3 14:3** [1-3] Romans 3:10-12

² ey ebuh ida etan tuun kamekangngu-unnud ni pinhed mu niya limpiyuh hu tuka pehding niya tuka heppita.

³ Humman idan tuu ey eleg da e-hela hu lawah meippanggep ni edum dan tuu ey endi lawah ni daka pehding ni edum da niya eleg da tumtumbuka hu sinakdul da.

⁴ Daka tettebala hu tutu-un kamakangngu-unnud nan APU DIOS, nem anggebe-hel dadada hu kahing ni hi-gatu. Ey daka peamnun ippahding emin hu daka e-helan pehding da, anin ni panligligatan da.

⁵ Eleg da peteppat hu daka peuttang ni pihuh da niya eleg da ebbulutan mebeyyadan ni mantistigun itek ma-lat mabehulan hu endi bahul tun tuu.

Yadda henin nunya tuu ey mekihha-ad idallid kad-an APU DIOS ni ingganah.

16

Ya dasal David

¹ Apu Dios, ang-ang mu anhan ma-lat endi lawah ni an meippahding ni hi-gak, tep hi-gam hu nakka iddinel ni mengippaptek ni hi-gak.

² Kangkun APU DIOS ey “Hi-gam hu Apuk, inamtak e emin hu hipan kayyaggud ni wadan hi-gak ey nalpun hi-gam.”

³ Nakka tettebala ida etan kamekangngu-unnud nan APU DIOS ey nakka um-amleng ni mekillaw ni hi-gada.

⁴ Yadda tuun kamenaydayaw ni edum ni dios ey me-duman hu ligat da. Eggak ngu meki-dum

ni hi-gadan man-appit ey eggak daydayawa dios da.

⁵ Hi-gam ngun ebuh, e APU DIOS hu kakelpuin emin ni mahapul ku. Et humman hu, melinggeppak tep muwak kaippaptek.

⁶ Kamei-ellig di impatewidan muwak ni kakkayyaggud ni puyek tep impeyaggud mun peteg hu neitu-wan ku.

⁷ Nakka daydayawa hi APU DIOS, tep tuka ituttuddun hi-gak hu kayyaggud ni pehding ku. Anin ni nakka pambakbaktadin hileng et tuka penemnem ni hi-gak ida tugun tu.

⁸ Ey inamtak e wadan hi-gak hi APU DIOS ni kenayun, et humman hu nakka makaddinnel ni tuka pemaptek ni hi-gak.

⁹ Et humman hu, nakka man-am-amleng et nakka itekcutekuk hu nakka penaydayaw ni hi-gam e APU DIOS, tep nakka makaddinnel e tegguan muwak alin ketteyyan ku.

¹⁰ Tep inamtak e Apu et eleg muwak na-yunad kulung, tep eleg mu pinhed ni nak mebwel di diman, tep pinutuk muwak ni bega-en mu. *

¹¹ Impeamtam ni hi-gak e tegguen muwak ni ketteyyan ku. Et nakka man-am-amleng tep wada kan kenayun ni hi-gak niya tep wada-ak alid kad-an mun ingganah. †

17

Ya dasal David

* **16:10 16:10** Acts 13:35 † **16:11 16:11** [8-11] Acts 2:25-28

¹ APU DIOS, dengel mu anhan eya dasal ku, tep beken ni itek, ma-lat ya limpiyuh hu maipahding ni hi-gak. Em, baddangi muwak anhan.

² Peamtam anhan e endi hu bahul ku, tep inamtam hu limpiyuh.

³ Inamtam hu wadad puhuk niyad nemnem ku. Anin yan hileng et pinenatnaan mu hu elaw ku ey endi mu himmak ni nak nambahulan niya endi hu lawah di nemnem ku. Em, tep nakka hellipat-i ma-lat endi nak panliwwatan di nakka e-hela.

⁴ Inu-unnud ku tugun mu et eggak ipahding hu kapehding idan tuun mabunget.

⁵ Ey impannananeng kun nengu-unnud ni hi-gam et endi nak impangil ni tugun mu.

⁶ Apu Dios, inamtak e muka dedngela hu dasal ku, et humman hu, dengel muwak, et ipahding mu anhan hu nakka ibbagan hi-gam.

⁷ Peang-ang mu hu eleg melumman ni impem-inhed mu et ihwang muwak. Hi-gam ni ebuh hu kabaelan tun memaddang idan kamambeggan baddang ma-lat endi lawah ni ippahding idan buhul dan hi-gada.

⁸ Adugi muwak anhan e nakappinshed mu e kamei-ellig ni hephepan muwak ni payak mu,

⁹ ma-lat endi lawah ni ippahding idan mapetey ni buhul kun nenalikub ni hi-gak.

¹⁰ Humman idan buhul ku ey endin hekey hemek da niya nemahhig hu daka pampahhiya.

¹¹ Anin ni attu lawwan ku et ida kamei-unnuunnud ni hi-gak, tep da-ak kahellipat-i ma-lat depapen da-ak.

¹² Henidda neu-upan layon ni kamantattallun kamenehhegged ni hi-gak, ma-lat pambi-kien da-ak.

¹³ APU DIOS, kahegag ka, et hi-gam hu mekihhangga eyaddan buhul ku et apputen mudda. Usal mu ispadah mu et ihwang muwak di pehding ida eyan lawah ni tuu.

¹⁴ Em, baddangi muwak anhan ma-lat meihwangngak di kapehpehding ida eyan tuun ebuh eya wadad puyek ni daka gagamgami. Kayyag-gud hedini kastiguen mudda, et heltapen da etan in-eng-eng mun panlelehhanan da. Ey kayyag-gud hedini anin idan u-ungnga dadda niyadda inap-apu da et manhelheltap ida dama.

¹⁵ Nem hedini ngun hi-gak, man nakka makaddinnel e ang-angen dakalli, tep hi-gam hu inu-unnud ku. Em, um-amlengngak alin menang-ang ni hi-gam ni bengngunan ku.

18

Ya a-appéh David e bega-en APU DIOS ni meidwat etan ni kamengipappangngulun a-appéh. Huyya hu in-a-appéh tu eman ni nengihwangan APU DIOS ni hi-gatud buhul tu e hi Saul niyadda etan edum ni buhul tu.

¹ APU DIOS, nakappinshed daka. Hi-gam hu kakelpuin elet ku.

² Hi-gam e hi APU DIOS e Dios ku hu kamengipaptek ni hi-gak. Hi-gam hu kamei-ellig di batun nakka keihhikkugin kamengihwang ni hi-gak. Ey hi-gam hu kamei-ellig ni happiyaw ku.

³ Hi-gam e APU DIOS hu nakka pandasali, tep muwak kabaddangi et nakka meihwang di lawah

ni kapehding idan buhul ku. Et humman hu, lebbeng tun meidaydayaw ka.

⁴⁻⁵ Lawah hu neipenahding ni hi-gak, et humman hu, kenayun ni nakka hanghangгаа hu ketteyyan ku et heni kamanhehhegged hu kulung ni hi-gak.

⁶ Et mandasallak nan APU DIOS e Dios ku tep nemahhig ni nakka meligligasid kameippenahding ni hi-gak ey dinggel tud Tempol tud kabunyan hu dasal ku et baddangan tuwak.

⁷ Impeang-ang APU DIOS hu bunget tuddan buhul ku et paeli tu hu nemahhig ni yegyeg ey kamandeldelyun hu puyek et anin idan duntug et neigiwwed hu sinuunan da.

⁸ Heni kaman-a-ahhuk hu eleng tu niya heni kamangkeukkat di bungut tu hu kamantettebbel ni ngimmalab ni apuy tep ya bunget tuddan buhul ku.

⁹ Imbeghul tu kabunyan et kamangkeleh beng ali ey kameang-ang hu andeket ni kulput di daul ni heli tu.

¹⁰ Entanni ey nantakkay di anghel et ityab idan dibdib.

¹¹ Impan-enget tud nanlinikweh di kad-an tu ey liniktuban daman andeket ni kulput ni kamengilin udan.

¹² Nandaggah hu heyaw tud andeket ni kulput et pinhakkeyey kamangkekedyam ey kamangkagah ali dallallu.

¹³ Entanni ey immehel alid kabunyan hi APU DIOS e Keta-ta-geyyan ey heni kidul hu ehel tu.

¹⁴ Nampana tudda buhul tu et mangkawehit idan niya impaeli tudda hu kedyam et mamsik ida.

15 Ey gapuh ni nemahhig ni bunget tuddan buhul tu ey nebudihan hu dalinat ni baybay et ya sinuunan eyan puyek.

16 Heni nanyuung alid kabunyan et guyuden tuwak di edallem ni danum.

17 Inhewang tuwak idad buhul kun et-eteng ni peteg kabaelan da nem hi-gak.

18 Yan eman ni wada ligat ku ey immalidda buhul kun mengubbat ni hi-gak, nem binaddangan tuwak nan APU DIOS.

19 Em, binaddangan tuwak et ihwang tuwak tep kaum-amleng ni nakka pehpehding.

20 Tuwak kaiddawsin panyaggudan ku tep neiptek hu nakka pehding ey endi bahul ku.

21 Eggak ngehayen hu AP-APU e Dios ku, tep inu-unnud kudda tugun tu.

22 Tep nakka nemnemneman emin hu tugun tu et endi nak kinehing.

23 Inamta tun endi bahul ku tep endi nak im-pahding ni neihla.

24 Et humman hu, kaiddawat APU DIOS hu panyaggudan ku tep neiptek hu nakka pehding ey inamta tun endi hu bahul ku.

25 APU DIOS, makulug ni kamannananeng hu muka pemaptekan idan tuun eleg mengiwalleng ni daka pengullug ni hi-gam ey kayyaggud muka pehding idan endi bahul tu.

26 Ey kayyaggud hu muka pehding idan tuun ebuh kayyaggud ni daka pehpehding. Nem mudda kakastigua hu tutu-un lawah hu daka kapkapyaa.

27 Mudda kabaddangi hu tuun daka pebah annel da, nem muka pebah ida tuun kamampahhiyya.

28 APU e Dios ku, kaka mei-ellig ni dilag ku, tep muka ittudu hu pehding kud nakka ketemmai.

29 Hi-gam hu kamengidwat ni tuled kun menggubat idan buhul ku ey hi-gam hu kakelpuin kabaelan ku et nakka panhegepa hu bebley dan nehammad hu luhud tu.

30 Em, APU DIOS, makulug ni kayaggud ni emin hu muka pehding! Ey kameiddinnel ni emin hu muka e-hela. Heni ka happiyaw idan kamengiddinnel ni hi-gam, tep mudda kahenniid hipan lawah ni meippahding ni hi-gada.

31 Hi-gam ni ebuh e APU hu makulug ni Dios. Hi-gam ni ebuh hu kamei-ellig di batun kameihhenid buhul mi.

32 Hi-gam hu kakelpuin elet ku ey hi-gam kaumbaddang ni hi-gak ni pengippahdingan kun kayyaggud.

33 Muwak kabaddangi ma-lat eggak man-egah di duntug ey ma-lat heni-ak ni makwah e na-let ni umbesik.

34 Sinuttudduan muwak et nelaingngak ni mekiggubat ey na-lettak ni meminnat ni pana.

35 APU DIOS, hi-gam hu kamengippaptek ni hi-gak. Inhewang muwak tep ya et-eteng ni kabaelan mu niya heni hi-gam hu happiyaw ku. Ey gapuh ni baddang mu niya binabbal mun hi-gak ey eta-gey law saad ku.

36 Intuntun mu nemnem kud kayyaggud ni pehding ku et u-unnuden ku pinhed mun pehding

ku. *

³⁷ Hi-gak anhan law hu nampamdug ni hi-gada et ha-kupen kudda. Ey eggak isiked ni nekigubat ni hi-gada ingganah inapput kuddan emin.

³⁸ Nampanak ida et mangketu-liddad hinanggak et eleg ida pakeehneng.

³⁹ Hi-gam kamengidwat ni kabaelan kun mekig-gubbat et nakka pan-apputadda buhul ku.

⁴⁰ Muka petekkut ida buhul ku et ida kaumbesik ey muwak kabaddangi et nakka apputadda humman ni buhul kun anggebe-hel da-ak.

⁴¹ Entanni ey ida kaman-eyyag ni umbaddang ni hi-gada, nem endi kaum-ali. Nampehemmehem-mek idan APU DIOS, nem eleg tudda baddangi.

⁴² Impeka-apput kudda buhul ku et henidda depul ni kapan-ityab ni dibdib. Ey nak ida kapan-ideyapdap e henidda pitek di keltad.

⁴³ Inhewang muwak idad mangkanghay ni tutu-u et idwat mu kelebengan kun man-apud edum ni bebley.

⁴⁴ Emin hu nakka e-helan pehding idan tuu ey daka u-unnuda. Anin idan tuun kamelpud edum ni bebley et ida kamanyu-ung di hinanggak ni lispituh dan hi-gak.

⁴⁵ Neendi tuled idan buhul ku, et ida kamangegeygey ni takut da ey mangkeukkat idad nampantaluan da.

⁴⁶ Kamedaydayaw hi APU DIOS e wadan ingganah. Hi-gatu hu heni batun nakka keihhikkugi.

* **18:36 18:36** Yad ehel ni Hebrew ey endi maptek hu pinhed nunyan verse ni e-helen, et mukun yadda edum ni versions ey kanday "Eleg mu iebulut ni da-ak dedpapien idan buhul ku et adyah e eleg da-ak pateyen."

Em, kamedeyyaw hi APU DIOS e kamengihwang ni hi-gak.

⁴⁷ Hi-gam hu Dios ni kamengibleh ni lawah ni kapehding idan buhul kun hi-gak ey hi-gam hu kamengidwat ni kabaelan kun mengapput idan buhul ku et hi-gak pan-ap-apu da.

⁴⁸ Em, hi-gam e APU, hu kamengihwang ni hi-gak idad buhul ku. Tep eleg mu i-abulut ni da-ak apputen ni hi-gada ey muwak kaippaptek malat endi lawah ni pehding idan mangkabunget ni tuun hi-gak.

⁴⁹ Et humman hu, meki-dummak idan katuu-tuud kebebbbley ni menaydayaw ni hi-gam. Ey i-ena-appeh ku hu penaydayaw kun hi-gam. †

⁵⁰ Impengenapput muwak e pinutuk mun patul ey impannananeng mu hu impeminhed mun hi-gak e hi David et yadda helag ku.

19

Ya a-appeh David ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appeh

¹ Emin hu tayu kaang-ang-angad kabunyan ey lintun Apu Dios ey humman ida kakeang-angin dayaw tu.

² Kewa-wa-wa ey kahilehileng ey immen idadman ni mengippeamtan kasina-gey tu.

³ Endi kamedngel ni bungug da niya eleg ida umhapit,

⁴ nem humman ni kaweda da hu kamengippeang-ang idan katuutuud puyek ni kawedan Apu Dios.

† 18:49 18:49 Romans 15:9

Wineda tu hu kabunyan ni panha-adan ni aggew

⁵ e hedin newa-wa, man kameukkat, heni etan ni lakin melehhin e kaman-am-amleng ni kelehhinan tu ey heni etan ni kameki-apput ni bebbessik e ihik ni an meki-apput.

⁶ Kewa-wa-wa ey kaumsimil ni nelinug. Ey hedin pimmetang, man emin tuu ey daka gibbeka hu atung tu.

⁷ Kakkayyaggud ni emin hu tugun APU DIOS. Tuka pehammad hu kapengullug ni tuu ey tuka pambalin ni nenemneman hu tuun kulang ni hu nemnem tu.

⁸ Emin hu tugun APU DIOS ey neiptek. Ida kaum-amleng hu kamengu-unnud idan nunman ni tugun tu. Limpiyuh ida humman ni tugun tu ey tuka e-dumi hu kapan-ewwat.

⁹ Kayyaggud ni daydayawen tayu hi APU DIOS. Et mengmenglaw alin ingganah hu penaydayawan tayun hi-gatu. Neiptek niya limpiyuh hu tugun tu.

¹⁰ Humman idan tugun tu ey nebalbalol nem ya nemahmah ni balituk. Et humman hu gullat ni i-inggeh di putsukan et melullummi-ih.

¹¹ Ya tugun mu e APU DIOS hu kamengittuddun hi-gak, e bega-en mun kayyaggud ni pehding ku, et emin hu tuka pambalini ey nakka panyaggudi.

¹² Hedin ya tuu, man eleg tu amta hedin kameihla hu tuka pehding. Et humman hu, liwwan mu anhan e APU DIOS hedin wada ngullaw hu neihlan impahding kun eggak amta.

¹³ Ey baddangan muwak ma-lat endi hu lawah ni nak iggeb-at ni ippahding. Entan tu iebulut

ni heni humman hu mengnged ni hi-gak ma-lat eggak ippahding hu lawah, nem ebuh hu kayyaggud ni ippahding ku.

¹⁴ APU DIOS e kaumhelaknib ey kakei-elligin batun kakeihhikkugi, pinhed kun mei-inggeh di pinhed mu hu hipan nemnemen ku niya e-helen ku.

20

Ya dasal David ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appah

¹ Hi-gam e gayyum ku ey hummangen et anhan APU DIOS e Dios nan hi Jacob hu dasal mu ey baddangan daka. Ey ippatek daka ma-lat endi maipahding ni lawah ni hi-gam.

² Em, hi APU DIOS e wadad Tempol tud Zion hu memaddang niya mengippa-let ni hi-gam.

³ Ey ebbuluten tu et anhan ey pan-am-amlengan tudda hu muka i-appit ni hi-gatu.

⁴ Ey iddawat tu et anhan emin hu ibbagam ni hi-gatu niya peamnu tu emin hu hipan muka nemnemneman pehding.

⁵ Em, iddawat tu et anhan emin hu hipan ibbagam ni hi-gatu. Et hedin peamnun AP-APU e Dios tayudda huyya ey ittetekuk milli hu an-anla mi niya man-am-amleng kamillin menaydayaw ni hi-gatu tep ya pengapputan mu.

⁶ Inamtak law e hi APU DIOS ey tuka pengapput hu pinutuk tun mampatul tep ya et-eteng ni kabaelan tu. Huyya keang-angan tu e tuka dedngelad kad-an tud kabunyan hu dasal nunman ni patul.

⁷ Dakel ida etan tuun ya almas da niya kebayyu da hu daka ididdinel ni pengapputan dad gubat. Nem hedini ngun hi-gatsu, man ya kabaelan APU DIOS e Dios tayu, hu tayu kaiddinel di pengapputan tayu.

⁸ Humman idan tuun eleg mengiddinnel ni hi-gatu ey hedini neapput ida, man humman hu pappeg tun hi-gada. Nem hedini hi-gatsu, man mengapput itsu tep ya baddang tu.

⁹ AP-APU mi, pengapput mu etan patul mi niya dengel mu anhan hu hipan mika ibbagan hi-gam di dasal mi.

21

Ya a-appéh David ni meidwat ni kamengipap-pangngulun a-appéh

¹ APU DIOS, kaman-an-anla etan patul, tep indawat mu kabaelan tu et mengapput.

² Indawat mun emin hu pinhed tu, endi eleg mu idwat ni hi-gatu.

³ Ey indawtam ni dakel ni panyaggudan tu niya impapngetam ni balituk, tep hi-gatu pinutuk mun mampatul.

⁴ Nandal ni hi-gam ma-lat ihwang mud ketteyyan tu ey inebulut mu et mannananeng ni ingganah hu biyag tu.

⁵ Kamenga-apput humman ni patul tep muka baddangi et mukun kameidaydayaw ey nand-inggel.

⁶ Humman idan indawat mun panyaggudan tud biyag tu ey mannananeng ni hi-gatun ingganah. Ey nemahhig an-anla tu, tep wada kan kenayun di kad-an tu.

⁷ Kamekaddinnel humman ni patul ni hi-gam e APU DIOS e Keta-ta-geyyan. Ey inamta tu e eleg melumman hu impeminhed mun hi-gatu. Et humman hu, kamekallingep di biyag tu.

⁸ Emin idalli buhul mu ey pambalin muddallin balud, tep et-eteng kabaelan mu et nelakah hu pengapputan mun hi-gada.

⁹ Ap-APU, yan pampeang-angan muli ey nemah-hig hu bunget mu. Et ya meippahding alin hi-gada ey heniddalli megihheb ni pengastiguan mun hi-gada. *

¹⁰ Endillin hekey hu helag dan metdaan, tep petteyen muddan emin.

¹¹ Emin hu lawah ni daka nemnemneman pehding ni hi-gam ey eleg um-amnu et endi an meippahding.

¹² Tep umbesik idalli hedin ang-angen da hu neidengdeng ni panam ni hi-gada.

¹³ Daka kadaydayawa e APU DIOS, tep ya kabaelan mu, niya mika ia-appéh hu amleng mid kayyaggud ni impahding mu.

22

Ya a-appéh David ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appéh. Huyyan a-appéh ey nan-ingneh hu pengia-appéh etan di a-appéh meippanggep ni "Makwah ni Kakkabbuhhan."

* **21:9 21:9** Ang-ang yu 2 Thess. 1:7-8.

¹ APU DIOS, hipa himmulun et nealay muwak katteg ngu impayyag? * Nakka mampehemme-hemmek ni mampebaddang ni hi-gam, nem eleg muwak hengnguda.

² Nakka umdasadasal ni kewa-wa-wa niyan kahilehileng ma-lat baddangan muwak, nem eleg mun hekey dedngela. Endi katteg ngu linggep ku.

³ Nem hi-gam, APU DIOS, ey kayyaggud kan peteg, et mukun hi-gam hu patul ni kaday-dayawaddan helag Israel.

⁴ Hi-gam hu indinel idan aammed mi, et ihwang mudda.

⁵ Em, ihwang muddan nampehemmehemmekan da. Hi-gam nandinelan da ey eleg ida medis-mayah tep binaddangan mudda.

⁶ Nem hedin katteg ngun hi-gak, man heni-ak bigih ni daka pehding ni hi-gak.

⁷ Emin ida tuun kamenang-ang ni hi-gak ey da-ak kangi-ngi-ngii niya da-ak kapennadngeli ni nanwigiwigiwig ida †

⁸ e kanday “Tam kammu mewan ey hi APU DIOS hu muka iddinel. Nem tamey eleg um-ali et ihwang daka? Ey kele eleg daka baddangi hedin makulug ni nakappinhed daka?” ‡

⁹ APU DIOS, hi-gam nengipenaptek ni hi-gak neipalpun neiungngaak.

¹⁰ Ey hi-gam hu indinel kun nunman ingganah nunya e Dios ku.

* **22:1 22:1** Ang-ang yu Matthew 27:46 et ya Mark 15:34. † **22:7 22:7** Matthew 27:39 Mark 15:29 et ya Luke 23:35 ‡ **22:8 22:8** Matthew 27:43

11 Entan anhan tuwak ipayyag, tep dakel imma-
lin ligat ku ey hi-gam ni ebuh hu wada kabaelan
tun umbaddang ni hi-gak.

12 Hinelikuban da-ak idan buhul kun henidda
mangkabungget ni bubulug ni bakad halun di
Bashan

13 ey henidda kamampangngengeyyed ni layon
ni nandadaddan ni mengikkem-ut ni hi-gak.

14 Endi law ni hekey elet ku, heni danum
ni neikuyag di puyek. Ey nemahhig hu nakka
panggibbek e heni nangkahpung hu tu-ngal ku.

15 Nea-atu-ak ni peteg ey nema-ganan kulkulung
ku et neipket hu dilak di alingangngak. Heni
muwak impullay di puyek ma-lat mateyyak.

16 Hinelikuban da-ak idan lawah ni tutu-un
henidda ahhu ey sinwik da ngamay ku niya
helik.

17 Makaggeh hu annel ku ey ka-ang-ang ni
emin hu genit ku. Ey ida kaman-am-amleng ni
menang-ang-ang ni hi-gak ni kamanhelheltap.

18 In-epeng da balwasik ey imbubunut da etan
inebel ni balwasik. §

19 APU DIOS, entan anhan tuwak ipayyag, nem
papuut mu anhan et baddangan muwak.

20 Ihwang muwak et eleg da-ak pateyen idan
tutu-un heni mabungget ni ahhu.

21 Ey ihwang muwak anhan di pehding ida
eyan tuun henidda layon, niya henidda ma-
lem ni bulug, tep endin hekey hu kabaelan kun
mekihhangan hi-gada.

§ 22:18 22:18 Ang-ang yu John 19:24.

22 Peamtak idan aaggik hu meippanggep ni hi-gam e Apu Dios. Ey daydayawen dakad kakeemmuemmungiddan tutu-um. *

23 Hi-gayun kamengu-unnud nan APU DIOS, hi-gatu daydayaw yu! Em, hi-gayun helag Jacob e tutu-ud Israel, hi-gatu daydayaw yu!

24 Hi Apu Dios ey eleg tudda iwwalleng hu newetwet. Baddangan tuddad tsimpuh ni panliggatan da niya nandadaddan ni umbaddang ni hi-gadan peneppulan dan baddang tu.

25 APU DIOS, daydayawen dakan hi-gak ey peamnuk hu inhel ku e i-appitan dakad kakeemmungiddan kamengu-unnud ni kamenaydayaw ni hi-gam.

26 Yadda nangkewetwet ni kamengiddinnel ni hi-gam ey mekangngan ida et daydayawen daka. Em, emin ida kamengiddinnel ni hi-gam e APU ey nanna-ud ni daydayawen daka. Umyaggud ali hu biyag da ey man-an-anladdan ingganah.

27 Emin idalli katuutuud kebebbebley ey nemnemen da hi APU DIOS et hi-gatulli law hu daydayawen da,

28 tep hi-gatu hu keta-ta-geyyan ni Patul ni AP-APU ni emin ni tutu-ud puyek.

29 Emin tuu, anin idan kedangyan niyadda etan kamangkatkatey ey manyu-ung idallin menaydayaw nan APU DIOS.

30 Emin idalli helag tayun meittu-nud ey mansilbiddan Apu Dios. Ey dedngelen idallin u-ungnga tayu hu kamengippetngan impahding tu.

* 22:22 22:22 Hebrews 2:12

³¹ Ey yaddalli etan eleg ni maiungnga ey meip-
peamtan hi-gada hu nenelakniban APU DIOS idan
tuu tu.

23

Ya a-appéh David

¹ Hi APU DIOS hu kamei-ellig ni kamengipattul
ni hi-gak, mukun endi nakka pangkullangid
mahapul ku.

² Tuwak kaippangulud kad-an ni kayyaggud ni
pattulan niyad kad-an ni meli-neng ni danum.

³ Tuwak kape-let ey tuka ittudu hu kayyaggud ni
u-unnuden ku ma-lat keidaydayawan ni ngadan
tu.

⁴ Anin ni nemahhig hu ligat ku e heni-ak
wadad engeenget et eleggak umtakut, tep wada
kan hi-gak. Muwak kaipapaptek e heni muwak
kaa-allukudan hulkud mu et nakka meihwang di
hipan anggetakkut ni mekapya.

⁵ Muka peang-ang idan buhul ku hu muka
pemaptek ni hi-gak, tep muka immangdad hu
dakel ni kennen ku niya innumen ku. Ey muka
duyyagin lana hu uluk ni muka pengapngan hi-
gak. Muwak kabendisyonin kewa-wa-wa.

⁶ Inamtak e pannananeng mu hu kakinayyag-
gud mu niya impeminhed mun hi-gak nunyan
ketagguk. Et humman hu, daydayawen dakan
ingganah di baley mu.

24

¹ Yan eya puyek niya emin hu wadadya, yadda tuu et yadda kaman-ayyam, niyadda neitnem ey kukuwah emin APU DIOS. *

² Hi-gatu hu nengituun eyan lintu tun puyek di dalinat ni baybay.

³ Kaw amta yu hedin hipadda etan tuun kaebbulutan APU DIOS ni dammutun umteyed di duntug tu ma-lat humgep di Tempol tu?

⁴ Yadda tuka ebbuluta ey yadda etan tuun makulug niya kayyaggud ni ebuh hu wadad nemnem da, kayyaggud hu daka pehding, eleg ida man-itek, niya eleg da daydayawa hu beken ni makulug ni dios.

⁵ Hi APU DIOS e kaumhelaknib ey tudda kaibbi-lang ni kayyaggud ey tuka iddawat hu panyaggudan da.

⁶ Ey hi-gadan ebuh hu dammutun umlaw di Tempol tun menaydayaw ni hi-gatu e Dios ni dinaydayaw eman lan hi Jacob.

⁷ Ibeghul yudda eheb niyadda habyen ni wada dedangngu lan nunman ma-lat humgep etan nakatta-gey ni Patul.

⁸ Nem hipa humman ni kameiddeyyaw ni patul? Endi edum nem hi APU tayu e kamedeyyaw ey et-eteng hu kabaelan tu et endi pakeapput ni hi-gatu.

⁹ Em, ibeghul yudda eheb niyadda habyen ni wada dedangngu lan nunman ma-lat humgep etan nakatta-gey ni Patul.

* **24:1 24:1** Ang-ang yu 1 Corinthians 10:26.

¹⁰ Hipa huyyan nakatta-gey ni Patul? Hi-gatu hu AP-APU e Kabaelan tun emin niya hi-gatu hu Patul ni kameiddeyyaw.

25

Ya a-appéh David

¹⁻² Hi-gam e APU hu nakka pandasali, tep hi-gam hu Dios kun nakka iddinél. Ihwang muwak et eleg da-ak apputen idan buhul ku ma-lat endilli da pan-an-anlaan niya ma-lat eggak ali mebabba-ingan.

³ Ang-ang mu anhan ma-lat eleg ida meapput hu tuun kamengiddinnel ni hi-gam. Nem baddangim ida ma-lat apputen dadda tuun nemahhig hu nehay dan hi-gam.

⁴ APU DIOS, peamtam ni hi-gak hu elaw mu ey ittuddum ni hi-gak hu pinhed mun pehding ku ma-lat humman hu u-unnuden ku.

⁵ Em, tuttuddui muwak ma-lat emin hu pehding ku ey mei-unnud di kameiddinnel ni tuttuddum, tep hi-gam hu Dios kun kamenellaknib ni hi-gak niya hi-gam ni ebuh hu nakka iddinél di biyag kun kewa-wa-wa.

⁶ Hi-gam e APU DIOS, ey eleg melumman hu impeminhed mu niya binabbal mun impeangang mun hi-gamin nunman.

⁷ Em, kayyaggud kan peteg, APU DIOS ey eleg melumman hu impeminhed mu. Et humman hu, nakka ibbagan hi-gam e pesinsahim anhan ida liwat ku winu hipan lawah ni impahpahding ku eman ni nakka penikkeni.

⁸ Hi-gam e APU DIOS ey kakkayyaggud kan peteg, et mukun muka ituttudduddan tuun nangke-liwtan hu kayyaggud ni elaw ma-lat humman hu u-unnuden da.

⁹ Hi-gam hu mengittuntun ida etan ni kamampekumbabah ni tutu-u ni kayyaggud ni u-unnuden da. Ey muka peamtan hi-gada hu pinhed mun pehding da.

¹⁰ APU DIOS, eleg melumman hu impeminhed mu niya nemahhig hu binabbal muddan tuun kamengu-unnud ni nekitbalam ni hi-gada ey daka u-unnuda tugun mu.

¹¹ APU DIOS, peamnum hu inhel mun nunman e pessinsahan mudda dakel ni liwat ku ma-lat kaideyawan mu.

¹² Emin ida etan tuun hi APU DIOS hu daka paka-u-unnuda ey ittudu tun hi-gada hu neiptek ni pehding da.

¹³ Umyaggud ali biyag da niya tewwiden idallin u-ungnga da eya puyek ni nambebleyan da.

¹⁴ Humman idan tuun daka paka-u-unnuda hu pinhed APU DIOS ey nehammad hu nekigayyuman dan hi-gatu. Hi-gada hu kapengippeamtain APU DIOS ni meippanggep ni nekitbalan tuddan tuu tu.

¹⁵ Hi APU DIOS hu kenayun ni nakka pampebad-dangi, tep hi-gatun ebuh hu dammutun mengih-wang ni hi-gak di hipan lawah ni mekapkapyaya.

¹⁶ APU DIOS, hemek muwak anhan, tep iyyadyan nemahhig law ni nakka manhelheltap ey endi edum ni memaddang ni hi-gak.

¹⁷ Kamangkema-ma hu ligat ku et nakka medud-dukul ni peteg. Baddangi muwak anhan.

18 Em, ang-ang mu anhan ida eya nakka panlele-hhani ey pesinsahim ida hu hipan nanliwtan ku.

19 APU DIOS, ang-ang mu kedi, dakel ida buhul ku ey anggebe-hel da-ak ni peteg ni hi-gada.

20 Et humman hu, ipaptek muwak anhan e APU DIOS, ma-lat meihwangngak di daka pehpehding ey entan tuwak peapput ni hi-gada, tep hi-gam ni ebuh hu nakka iddinel.

21 Limpiyuhhak et ya pinhed mu hu nakka pehpehding, et humman hu, ipaptek muwak anhan, tep hi-gam ni ebuh hu nakka iddinel.

22 Em Apu Dios, ihwang dakemin tuum ni helag Israel eyaddad mika panligligasi.

26

Ya a-appeh David

1 APU DIOS, peamtam idan tuu e endi ngu hu liwat ku, tep kayyaggud hu impahding ku. Hi-gam ni ebuh hu nakka iddinel, et emin hu nakka pehpehding ku ey kamei-unnud di pinhed mu.

2 Patnai muwak ma-lat penang-angan mun elaw ku et ya hipan wadad puhuk niyad nemnem ku.

3 Tep inamtak e eleg melumman hu impem-inhed mun hi-gak ey impannaneng mu hu muka pemaptek ni hi-gak.

4 Eleggak mekikillaw idan tuun maitek niya eggak iu-unnud di kapehding idan tuun kayyaggud daka peang-ang, nem ya kakulugan tu ey lawah wadad nemnem da.

5 Eleggak meie-eddum idad tuun kamengap-kapyan lawah niya eggak u-unnuda hu hipan pinhed da.

⁶ Nakka manbullu ma-lat peang-ang ku e nakal law hu liwat ku et hannak umlid altar mun menaydayaw ni hi-gam e AP-APU.

⁷ Nakka ia-appéh hu nakka pansalamat ni hi-gam niya nakka penamtadda hu kakkayaggud ni impahding mu.

⁸ Nakappinhed kun umlaw di baley mu e APU DIOS, tep kameang-ang diman hu dayaw mu.

⁹ Ang-ang mu anhan et eggak ali mailegat ni pampemahbahan muddan tuun lawah daka pehpehding niya ma-lat eleg ali maipahding ni hi-gak hu meippahding idan mapetey.

¹⁰ Humman idan tuu ey ihik idan mengippahding idan inamta dan lawah ey daka pebeyyad hu pengippahdingan daddan nunman.

¹¹ Nem hedin hi-gak ngu, man ebuh ida etan pinhed mun inu-unnud kun impahding. Et humman hu, hemek muwak anhan, et ihwang muwak.

¹² Nak law kamekallinggep, et daka kaday-dayawa e APU di hinanggaddan tuum di Tempol mu.

27

Ya a-appéh David

¹ Hi APU DIOS hu kamei-ellig ni dilag ku. Hi-gatu hu kamenellaknib niya kamengippaptek ni hi-gak, et humman hu, endi nak tekkutan.

² Hedin pinhed da-ak ni bahbahen idan tuun lawah daka pehpehding, man hi-gada kumedek hu mebahbah.

³ Ey anin ni liktuben da-ak idan hantapug ni buhul ku, et eleggak umtakut, tep nakka iddinel hi APU DIOS.

⁴ Ya nakka ibbagan ebuh nan APU DIOS ey pinhed kun yad baley tu nak penaydayawan ni hi-gatun kewa-wa-wa, ma-lat nenemnemen kun ingganah hu kakinayyaggud tu niya ma-lat tuttudduan tuwak ni kayyaggud ni pehding.

⁵ Et ipaptek tuwak di emin ni panliggatan ku ey heni tuwak ittalud Tempol tu niya heni tuwak ippatuk di et-eteng ni batu

⁶ et endi hu an ippahding idan buhul kun hi-gak. I-appitan kudman hi APU DIOS ey man-an-anla-ak ni mengit-itkuk ni a-appeh kun penaydayaw kun hi-gatu.

⁷ Hemek muwak e APU et humangen mu anhan hu dasal ku.

⁸ Ineyagan muwak e kammuy "Ikay et dayawen muwak." Et kangkuy "Em, um-ali-ak e APU."

⁹ Hi-gam hu bimmenaddang ni hi-gak, et human hu, entan anhan tuwak ipayyag ni bega-en mu. Ey entan anhan tuwak ibubbunget, tep hi-gam ni ebuh hu wada kabaelan tun menellaknib ni hi-gak.

¹⁰ Anin ni ippayyag da-ak idan a-ammed ku, et wada ka e APU DIOS ni nakka iddinel ni mengippaptek ni hi-gak.

¹¹ APU DIOS, ituttuddum ni hi-gak hu pinhed mun pehding ku niya ipengulu muwak di dalan ni endi hu lawah ni an ippahding idan buhul kun hi-gak.

¹² Em, entan tuwak ipayyag, ma-lat endi lawah ni an ippahding idan buhul kun maitek, tep dakek daka pebehul ni hi-gak ey da-ak katattakkuta.

¹³ Nakka medinnel e ang-angen ku hu kaki-nayyaggud APU DIOS eyan ketagguk.

¹⁴ Pandinel itsun APU DIOS. Eleg tayu iwalleng hu tayu kapengullug ni hi-gatu, tep hi-gatun ebuh hu pandinnelan tayu.

28

Ya a-appéh David

¹ APU DIOS e nakka pandinnelin kamei-ellig di batun kakeihhikkugi, dengel mu anhan eya dasal ku et eleg muwak ipayyag, ma-lat eleggak ali lumaw di dungay e kalawwin kamettey ni tuu.

² Em, dengel mu anhan hu dasal kun nakka pam-pehemmehemmeki e nakka itta-gey hu ngamay kun indengdeng kud appit ni Tempol mu.

³ Entan tuwak anhan ilegat ni pengastiguan muddan tuun kamengippenahding ni lawah. Tep humman idan tuu ey kayyaggud hu daka peang-ang di hinanggan sinakdul da, nem ya wadad nemnem da niyad puhu da ey lawah ni peteg.

⁴ Lebbengtun kastiguen mudda humman ni tuu, et ipahding mun hi-gada hu hipan lawah ni impahpahding dad edum dan tuu.

⁵ Humman idan tuu ey eleg daka daydayawa, tep eleg dan hekey nemnema e hi-gam hu nanletun emin niya eleg dan hekey nemnema hu impahpahding mu. Et humman hu, anin ni kastigum ida ma-lat mannananeng idan mebahbah.

⁶ Daydayaw tayu hi APU DIOS, tep tuka dengela dasal kun nakka pambeggain baddang tu.

⁷ Hi APU DIOS hu kamengippaptek niya kamengiehneng ni hi-gak. Hi-gatun ebuh hu nakka iddinel. Tuwak kabaddangi niya tuwak kapeam-leng, et humman hu, nakka ia-appéh hu nakka penaydayaw ni hi-gatu.

⁸ Em, hi APU DIOS hu kamengippaptek idan tuu tu. Ey tuka i-ehneng ey ippaptek tu etan pinutuk tun patul.

⁹ APU DIOS, ihwang mudda tuum ey bendisy-onim ida. Em ipaptek muddan ingganah e heni ka etan ni kamampattul e tuka ipapaptek ida tuka ippattul.

29

Ya a-appéh David

¹ Hi-gayun wadad kabunyan, daydayaw tayun emin hi APU DIOS tep et-eteng hu kabaelan tu niya tep hi-gatu hu medeyyaw.

² Em, daydayaw tayu hi APU DIOS, tep lebbengtun meidaydayaw hu ngadan tu. Panyuung itsun menaydayaw ni hi-gatu gapu tep ya kinaDios tu.

³ Hi APU DIOS ey kamedeyyaw. Ya ehel tu ey kamedngel di baybay e heni kidul.

⁴ Et-eteng hu kabaelan ni ehel tu niya kameamta hu kasina-gey tun peteg hedin himmapit.

⁵ Tep hedin himmapit hi APU DIOS, man ida kamangkehepwak hu sedar e makaggangan keyew, anin idan sedar di Lebanon.

⁶ Ey yadda kedunduntug di Lebanon ey ida kaumpaytuk hedin himmapit hi APU DIOS, henidan impah ni bakan kaumpenaypaytuk. Et ya duntug di Hermon, ey kaumpaytuk hedin himmapit hi APU DIOS, heni etan ni lakkitun bakan kamampaypaytuk.

⁷ Hedin immehel hi APU DIOS, man kaumkedyam

⁸ niya kamewedda hu yegyeg di desert, anin di desert di Kades.

⁹ Anin idan keyew di kedunduntug et ida kamampangiwwed et kamangkaplag hu bulung da hedin himmapit hi APU DIOS. Nem yadda tuu tu ey immen ida ngud Tempol e daka itektekkekuk hu daka penaydayaw ni hi-gatu e kanday "Dayaw tayu hi APU DIOS."

¹⁰ Hi APU DIOS hu Patul ni ingganah. Hi-gatu hu ngenamung di emin, anin ni yan eman ni nalbengan ni puyek. *

¹¹ Hi APU DIOS hu kamengipe-let idan tuu tu niya hi-gatu kamengippelingep ni hi-gada.

30

Ya a-appeh David ni neia-appeh ni neiengengan ni Tempol

¹ Daydayawen daka e APU DIOS, tep inhewang muwak di buhul ku et eleg da-ak pateyen ni hi-gada et endi pan-am-amlengan da.

² Nampehemhemhemkekak ni hi-gam ey binadangan muwak e APU e Dios ku et yumagguddak.

* **29:10 29:10** Genesis 6:17-18

³ Nakka mangkattekattey e ngannganih ni um-lawwak di dungay, nem sinegu muwak et adyah e mategu-ak e APU DIOS. *

⁴ Hi-gatsun kamengu-unnud nan APU DIOS, ia-appéh tayu penaydayaw tayun hi-gatu ey day-dayaw tayu hu kayyaggud ni peteg ni ngadan tu.

⁵ Ma-nu tep kaumbunget hi APU DIOS, nem nekemtang ni ebuh. Nem mannananeng ni ingganah hu binabbal tu. Heni daman kalemyungi e anin ni kaka umlelemyung ni hileng, nem mewa-wa kaya et mewedda mewan hu amleng.

⁶ Yan makallinggeppak, ey kangkuy “Endi meippahding ni hi-gak ni lawah.”

⁷ APU DIOS, yan nengipeang-angan mun binabbal mun hi-gak ey melinggeppak tep kaka meiling di duntug ni kakeihhikkugi. Nem ay entanni ey impayyag muwak et nemahhig takut ku.

⁸ Et mandasallak ni hi-gam, e APU, ma-lat baddangan muwak.

⁹ Kangkud dasal kuy “Endi silbitu hedin yad dungay hu pengippelawwan mun hi-gak. Tep kaw dammutun mandaydayaw ni hi-gam hu netey ni tuu? Ey kaw dammutun ene-ehhelen idan nangketey hu kamannanang ni muka pemaptek?”

¹⁰ APU DIOS, dengel mu anhan huyyan dasal ku. Peang-ang mu hemek mun hi-gak et baddangan muwak.”

¹¹ Nemahhig hu lemyung kun nunman, nem entanni ey ingkal mudda etan nakka lelemyungi

* **30:3 30:3** Ang-ang yu Psalm 71:20.

niya nakka tattakusi, et deh e nak law kamenat-tayyaw ni amleng ku.

¹² Et humman hu, eggak issiked ni mengi-ena-appéh ni penaydayaw kun hi-gam e APU e Dios ku, niya nakka mansalamat ni hi-gam ni ingganah.

31

Ya dasal David ni meidwat etan ni kamengi-pappanggulun a-appéh

¹⁻² APU DIOS, hi-gam hu nakka keihhikkugi. Entan tu anhan iebulut ni nak mebe-ingan. Kayyaggud kan peteg, et humman hu, dengel mu anhan huyyan dasal ku et ihwang muwak. Abulut mu anhan ni meihhikkuggak ni hi-gam et heni ka etan ni batun kakeihhikkugi.

³ Em, hi-gam ni ebuh hu heni batun nakka keihhikkugin kamengihwang ni hi-gak. Et humman hu, peamtam niya itudum ni hi-gak hu kayyaggud ni pehding ku ma-lat kaideyawan ni ngadan mu.

⁴ Entan tuwak iebulut ni mekna etan di bitun inheged dan keknaan ku tep hi-gam ni ebuh hu menellaknib ni hi-gak.

⁵ APU DIOS, hi-gam hu ngenamung ni ispirituh ku. * Baddangi muwak et meihwangngak, tep inamtak e kamannananeng hu muka pemaptekan idan tuum.

⁶ Angebe-hel kudda hu tuun kamengu-unnud ni beken ni makulug ni dios. Ey hi-gak ngu, ey hi-gam hu nakka iddinél.

* 31:5 31:5 Luke 23:46

⁷ Nakka um-amleng ni peteg tep ya eleg meluman ni impeminhed mun hi-gak. Inang-ang mu hu nemahhig ni hinelheltap ku et baddangan muwak.

⁸ Eleg mu iebulut ni da-ak dimpap idan buhul ku, tep impaptek muwak di emin ni linallowwan ku et endi neipahding ni hi-gak ni lawah.

⁹ Hemek muwak anhan e APU DIOS, tep nemahhig hu ligat ku. Limmetuk hu matak ni nanginangih ku ey kamangkeendi law hu amleng kun meittu-u.

¹⁰ Iyyadyan heni ikkatey ku eya nemahhig ni lemyung ku tep nemahhig hu ligat ku. † Kimmapuy ni peteg hu annel ku ey anin ni genit ku et henidda kahheheppung.

¹¹ Emin ida buhul ku ey da-ak kapanhimpipihuli, nema-madda hu tuun sinakdul ku. Anin idan gayyum ku et ida law kaumtakut ni hi-gak, et da-ak kapanhi-yana hedin inang-ang da-ak.

¹² Eleg da-ak law hengngudan hi-gada e heni-ak netey niya heni-ak neibbeng ni naphik ni pa-nay.

¹³ Dakel hu nakka deddedngelan kae-ehheladdan buhul kun hi-gak. Ey daka ihhenummangan hu pehding dan memettey ni hi-gak, et nemahhig hu takutakut ku.

¹⁴ Nem anin ni hanniman, et nanengtun nehammad hu dinel kun hi-gam, tep hi-gam e APU hu Dios ku.

¹⁵ Hi-gam hu nakka iddinel di biyag ku. Et humman hu, ihwang muwak anhan di hipan

† **31:10 31:10** Yadda edum ni nengamtan Hebrew ey kanday ya keibbellinan tu ey beken ni “nemahhig hu ligat ku” nem “nemahhig hu bahul ku.”

pehding idan buhul kun kamengippehelheltap ni hi-gak.

¹⁶ Em, ihwang muwak anhan ey peang-ang mu kawedan binabbal mu niya kamannananeng ni impeminhed mun hi-gak, e bega-en mu.

¹⁷ APU DIOS, entan tu anhan iebulut ni nak mebabba-ingan, nem ang-ang mu et yadda kumaddan etan tuun lawah daka pehpehding hu mebe-ing. Ey palaw mudda kumad dungay di kalawwin netey.

¹⁸ Pasiked mudda humman ni kaumlenangkak, tep manghay ida niya beken ni makulug hu daka pebehul idan kayyaggud ni tuu.

¹⁹ Hi-gam e APU DIOS ey nan-amta hu kak-inayyaggud mu, tep dakel hu indaddan mun panyaggudan idan tuun kamengidaydayaw ni hi-gam niya muka paka-ippaptek ida tuun kamengiddinnel ni hi-gam.

²⁰ Em, hi-gam hu kamengippaptek ni hi-gada ey mudda kahenniid hipan lawah ni pinhed ni buhul dan pehding ni hi-gada, anin idad itek ni daka pebehul ni hi-gada.

²¹ Meidaydayaw hi APU DIOS, tep impeang-ang tu hu eleg melumman ni impeminhed tun hi-gak eman ni nengubatan da-ak idan buhul ku e innang ni petteyen da-ak.

²² Wadan pinhakkey ni nemahhig hu takut ku, tep kangku ngu nem inway tuwak law nan APU DIOS. Nem kayyaggud anhan et dingngel tu hu dasal ku et baddangan tuwak eman ni nampehemmehemmekan kun hi-gatu.

²³ Emin itsun kamengu-unnud nan APU DIOS ey hi-gatu pinheden tayu, tep tudda kaippaptek

hu kamengu-unnud ni hi-gatu. Nem yadda etan manghay ey kastiguen tudda, tep humman hu lebbengtun meippahding ni hi-gada.

²⁴ Emin itsun kamengiddinnel nan APU DIOS ey pekedhel tayu hu nemnem tayu niya ihammad tayu hu dinel tayun hi-gatu.

32

Ya a-appéh David

¹ Man-am-amleng idan peteg hu tuun pinesin-sahan APU DIOS hu liwat da niyadda hipan lawah ni impahding da tep ya ngehay dan hi-gatu.

² Em, man-am-amleng ida, tep eleg law ibbilang APU DIOS idan neliwtan. Humman idan tutu-u ey eleg da ihhaut hu liwat da, nem daka ibbehwang nan hi APU DIOS hu hipan lawah ni impahding da. *

³ Yan eman ni eggak pantuttuyyuan ni liwat ku, e APU DIOS ey endin hekey hu linggep kun kewa-wa-wa.

⁴ Nakka panlelehanin hileng niyan kawwalwal hu muka pengastigun hi-gak, et neendi elet ku henin danum ni natduk tep ya na-let ni petang.

⁵ Entanni law et abuluten ku e nanliwattak ey nginhay daka, et ehelen kun hi-gam e nakka mantuttuyyu ey pinesinsahan mun emin hu liwat ku.

⁶ Et humman hu, emin hu tuun kamengu-unnud ni hi-gam e APU DIOS ey mandasadasal idan kenayun et ni hi-gam, ma-lat eleg ida meapput hedin wada nemahhig ni panliggatan da.

* **32:2 32:2** [1-2] Romans 4:7-8

⁷ Hi-gam e APU DIOS hu makulug ni nakka keih-hikkugi, tep hi-gam hu nakka iddinel ni mengihwang ni hi-gak di hipan lawah ni kamekapkapy. Et mukun nakka i-ena-appéh hu nengihwangam ni hi-gak.

⁸ Kan APU DIOS ey “Ituttudduk hu kayyaggud ni pehding yu. Tuggunen dakeyu ey ippaptek dakeyun hi-gak.

⁹ Et humman hu, pengu-unnud kayu et beken kayun henin kebayyu e pakkaw ni pekemmalan ni gumek et han mengu-unnud.”

¹⁰ Yadda tuun kamengippahding ni lawah ey dakel hu panliggatan da, nem yadda kamengu-unnud nan APU DIOS ey ippaptek tudda, tep eleg melumman hu impeminhed tun hi-gada.

¹¹ Hi-gayuddan tuun kayaggud elaw dan daka paka-u-unnuda hi APU DIOS, pan-am-amleng kayu ey pantetekuk kayu gapuh ni an-anla yu, tep ya impahpahding tun hi-gayu.

33

¹ Emin itsun makulug ni kamengu-unnud nan APU DIOS ey ihaldet tayun man-a-appéh ni penay-dayaw tayun hi-gatu gapuh ni am-amleng tayu, tep humman dedan lebbengtun pehding tayu.

² Pelding tayudda ayyuding niya gitalah ni pengia-appéhan tayun pansalamatan tayun APU DIOS.

³ Itkuk tayu an-anla tayu et ia-appéhan tayu hi APU DIOS ni baluh ni a-appéh ni tayu kapenay-dayaw ni hi-gatu. Ey panggitalah itsun me-unnud di a-appéh tayu.

⁴ Makulug ni emin hu kae-helan APU DIOS niya emin hu tuka pehding ey kameiddinnel.

⁵ Nakappinhed tu hu hipan limpiyuh niya kayyaggud ey kameang-ang di emin eyad puyek hu eleg melumman ni impeminhed tun hi-gatsun tuu.

⁶ Immehel ni ebuh ey lintu tun emin hu wadad kabunyan, henin aggew, ya bulan, niyadda bit-tuwen.

⁷ Impangkakahakey tu hu danum di edallem ni baybay et iha-ad tu pappeg tu.

⁸ Emin itsun katuutuud puyek ey daydayaw tayu hi APU DIOS ey paka-u-unnud tayu hu tugun tu.

⁹ Tep immehel ni ebuh ey wineda tu eya puyek niya emin hu hipan wadadya.

¹⁰ Emin hu kaiplanuh idan tuun pehding ey kababhahan APU DIOS ma-lat eleg umamnu.

¹¹ Nem yadda implanuh tun meippahding ey um-amnu et mannananeng ni ingganah.

¹² Et humman hu, ya hanbebleyan ni kamenay-dayaw nan APU DIOS ey man-am-amleng ida. Em, makulug ni man-am-amleng ida hu tuun pinili tu.

¹³⁻¹⁴ Hi APU DIOS ey immen di kabunyan di nan-ap-apuan tu ey tuka uh-uhdungin emin hu tuu eyad puyek.

¹⁵ Ey inamta tun emin hu daka pehpehding tep hi-gatu hu nengapyan nemnem da.

¹⁶ Beken ni ya kabaelan idan sindalu hu kameiddinnel ni pengapputan winu keihwangan ni patul et yadda sindalu tud gubat.

¹⁷ Ey eleg meiddinnel hu kebayyud pengapputan di gubat, tep anin ni neka-ka-let ida et endi

kabaelan dan mengihwang idan sindalud buhul da.

¹⁸ Nem hedin hi APU DIOS, man tuka paka-ippaptek ida hu kamekangngu-unnud ni hi-gatu niya kamengiddinnel ni eleg melumman ni impeminhed tu.

¹⁹ Tudda kabaddangi ma-lat meihwang idad ketteyyan da, ey anin ni nemahhig hu bisil et ida kameteggu, tep tuka weddaa kennen da.

²⁰ Hi APU DIOS ni ebuh hu dammutun pandin-nelan tayun mengihwang ni hi-gatsu, tep kamei-ellig ni happiyaw tayu. Daitsu kabaddangi ey daitsu keippaptek.

²¹ Et mukun itsu kaman-am-amleng ey tep tayu kaiddinel hu kayyaggud ni peteg ni ngadan tu.

²² APU DIOS, pannananeng mu anhan hu nehammad ni impeminhed mun hi-gami, tep hi-gam ni ebuh hu mika pandinneli.

34

Ya a-appeh David ni meippanggep eman ni tuka hin-a-angngawid hinanggan Abimelek e nengipea-allaw ni hi-gatu

¹ Mansalamattak nan APU DIOS ni kenayun ey ene-ehhelen kun ingganah hu keidaydayawan tu.

² Hi-gatu daydayawen kun kenayun tep ya impahding tu, ma-lat wada et anhan ni um-amleng ida etan tuun kameligligasi hedin dedngelen da.

³ Emin itsu, daydayaw tayu hu kasina-gey APU DIOS. Hi-gatun ebuh hu daydayawen tayu.

⁴ Nandasallak nan APU DIOS ey dingngel tu et ihwang tuwak di emin ni nakka tattakusi.

⁵ Emin ida kamengiddinnel ni hi-gatu ey ida kaman-am-amleng tep nanna-ud ni baddangan tudda et eleg ida mebabba-ingan.

⁶ Henin hi-gak e nampehemhemmekkak nun-man nan APU DIOS ey binaddangan tuwak di emin ni ligat ku.

⁷ Tep kaguwalyaidan anghel APU DIOS emin hu kamengu-unnud ni hi-gatu, et ida kameihwang di hipan anggetakkut.

⁸ Kulug yu dama hi APU DIOS et amtaen yu hu kakinayyaggud tu. Tep makulug ni um-amleng ida tuun kamengiddinnel ni hi-gatu.

⁹ Hi-gayun tutu-un APU DIOS, ey hi-gatu paka-unnud yu, tep tuka iddawat hu mahapul idan kamengu-unnud ni hi-gatu.

¹⁰ Anin idan layon et hin-addum ni endi kennen da, nem yadda etan tuun makulug ni kamengu-unnud nan APU DIOS ey endi da pangkullangan di mahapul da.

¹¹ Hi-gayuddan kamampenihihikken, dengel yu et tuttudduan dakeyun mengu-unnud nan APU DIOS.

¹² Hedin pinhed yun man-am-amleng kayu niya meduddukkey hu biyag yu,

¹³ man helipat-i yu et beken ni ya lawah niya itek hu yu e-e-helen.

¹⁴ Issiked yun mengippahding ni lawah et ya kayyaggud hu pehding yu. Ey mahapul ni kakkayyaggud hu pekiddagyum yud edum yun tuu. *

* **34:14 34:14** Romans 14:19 et ya Hebrews 12:14

15 Tep kapaka-ippaptek APU DIOS ida tuun kayyaggud hu daka kapkapyaa et tuka dedngela dasal da.

16 Nem nemahhig hu bunget tu ida etan ni lawah ni tutu-u. Hedin netey ida, man anggagannun meliwwan ida. †

17 Beken ni henin nunman hu meippahding idan makulug ni kamengu-unnud nan APU DIOS, tep nandadaddan ni mengngel ni dasal da et tudda kabaddangid hipan daka panliggasi.

18 Ey tuka hehmekadda tuun endi namnamah dad biyag da.

19 Dakel hu ligat ni kahelheltapaddan tuun kamengu-unnud nan APU DIOS, nem tudda kabaddangi et ida kameihwang kayad emin di ligat da.

20 Tep emin ida kamengu-unnud ni hi-gatu ey tudda kapaka-ippaptek et anin ni hakey ni tungal da et endi an mehpung.

21 Nem yadda tuun lawah hu daka pehpending ey mettey ida tep yadda lawah ni daka pehpending. Ey yadda tuun anggebe-hel dadda hu kamengu-unnud nan APU DIOS ey kastiguen tudda.

22 Nem emin ida tuun makulug ni kamengu-unnud niya kamengiddinnel nan APU DIOS ey tudda kaihhehwang. Tep emin hu kameihhikkug ni hi-gatu ey tudda kaippaptek. ‡

35

Ya a-appah David

† 34:16 34:16 [12-16] Ang-ang yu 1 Peter 3:10-12 ‡ 34:22 34:22
Ang-ang yu Psalms 37:40.

¹ APU DIOS, baddangi muwak anhan et hi-gam hu mekihhanggaddan kamekihhangga niyadda kamengubbat ni hi-gak.

² Em, baddangi muwak anhan, tep heni hi-gam hu almas ku niya happiyyaw ku.

³ Ey heni hi-gam hu pahul ku niya dehnag kun ihanggak idan tuun kamemmemdug ni hi-gak. Pakulug mu anhan ni hi-gak e APU DIOS e ihhewang muwak eyad ketteyyan ku.

⁴ Panhewim et yadda etan tuun memettey ni hi-gak hu meapput niya mebabba-ingan. Ey pambalin mun metemma ida et eleg da ipahding hu implanuh da.

⁵ Pambalin muddan heni degin ittayab ni dibdib ni penegyunan ni anghel mun hi-gada.

⁶ Ey pambalin mun engeenget ey medanglel hu dellanen da, ma-lat man-egah idan pemdugan etan ni anghel mun hi-gada.

⁷ Endi nak impahding ni lawah ni hi-gada, nem indaddan da hu bitun keknaan ku.

⁸ Nem hewim ma-lat umkukumnadda ey hi-gada ngu hu mebahbah, tep meknadda ngud ingkapyada dan bitu.

⁹ Et man-am-amlengngak ali, tep binaddangan muwak e APU DIOS et meihwangngak.

¹⁰ Et humman hu, kangkullin hi-gatuy "Eteng selamat kun hi-gam e APU, tep endi edum ni henin hi-gam e muka ihhewang ida hu tuun endi kabaelan da kapehding idan tuun eteng kabaelan da. Em, muka ihhewang ida nangkewetwet di kapehding idan nunman ni kamemilliw ni limmu da."

¹¹ Yadda lawah ni tuu ey kandad tistigu day nambahullak, nem endi kaya lawah ni nak impahding.

¹² Emin hu kayyaggud ni nakka pehding ey daka pambalin ni lawah. Et humman hu, nakka umlelemyung ni peteg.

¹³⁻¹⁴ Hedin wada nandegheh ni hi-gada, man nakka mekilelemyung ey nakka mantetpel ni dasal ku gapuh ni hi-gada, tep nak ida kaibbilang ni agik winu ammed ku.

¹⁵ Nem ay yan nunyan hi-gak hu neligtan, ey nemahhig ni ida kaum-amleng niya da-ak kang-i-angi-angi hedin neamuamung ida. Anin ida etan ni eggak amtan tuu et ida kameie-edum ni mengippehelheltap ni hi-gak.

¹⁶ Da-ak kapanhimpipihuli ey daka peang-ang-ang e angebe-hel da-ak ni peteg.

¹⁷ Apu Dios, entan tu pakdag ang-ang-ang ni hi-gak, nem baddangi muwak anhan, et meih-wangngak eyad kapehpehding ida eyan anggetakkut ni tuun henidda layon,

¹⁸ ma-lat wada inna-nu tun pansalamatan ku niya penaydayawan kun hi-gam di hinanggad-dan tuun kamengu-unnud ni hi-gam.

¹⁹ Entan tu iebulut ni nak meapput ma-lat endi hu pan-am-amlengan idan buhul kun maitek. Ey entan tu iebulut e yadda tuun angebe-hel da-ak ni endi gaputu * ey da pan-am-amlengan eya nakka lelemyungi.

²⁰ Beken ni ya panlinggepan hu daka ennung-ungbala, nem ya pemahbahan daddan tuun

* 35:19 35:19 John 15:25

neminhed ni melinggep ida ngu.

²¹ Daka ittettetkuk hu daka pebehul ni hi-gak e kanday “Inang-ang mi hu nengipahdingan tun nunman!”

²² Nem hi-gam e APU DIOS ey inamtam hu kamekapkapy, et humman hu, entan anhan tu pakdag i-ineng ey entan tuwak anhan iwalleng.

²³ APU e Dios ku, inah ka anhan et iehneng muwak! Baddangi muwak eyad ligat ku.

²⁴ Limpiyuh ka e APU e Dios ku, et humman hu, peamtam anhan di katuutuu e endi bahul ku. Entan tu iebulut ni da-ak ngi-ngi-ngian idan buhul ku gapuh eyan ligat ku.

²⁵ Ey entan tu iebulut ni an meippahding hu wadad nemnem dan kanday nedatngan kunu law hu aggew ni daka hehheggedan pemetteyan dan hi-gak.

²⁶ Panhewim e APU DIOS ma-lat yadda etan tuun kaman-am-amleng di nakka panligligasi hu meliggatan ey metemmaddan pehding da. Ey mebe-ing ida et, niya meibbah ida humman ni tuun kanday nela-la-ing ida nem hi-gak.

²⁷ Nem peamleng mudda etan kamengi-ehneng ni hi-gak di hipan kapebehul idan buhul kun hi-gak ma-lat itektekkek da e kanday “Meiddaydayaw hi APU DIOS, tep kaum-amleng ni mengippeyaggud idan bega-en tu.”

²⁸ Em, ipahding mu anhan ida huyya e APU, ma-lat ene-ehhelen ku hu kinalimpiyuh mu niya kakinayyaggud mu ey daydayawen dakan kewa-wa-wa.

36

Ya a-appéh David e bega-en APU DIOS ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appéh

¹ Ya tuun lawah hu tuka kapkapyaa ey eleg umtakut ni mengippahding ni panliwwatan, tep kahing nan APU DIOS* niya ebuh hu panliwwatan ni tuka nenemnema.

² Eleg tu han-ang-ang hu kalinawah tu, tep etagey ni peteg hu tuka pannemnem ni annel tu, et kantu na-muy eleg kastiguan APU DIOS.

³ Ya lawah niya itek hu tuka heppita, tep beken ni kayyaggud niya beken ni neiptek hu pinhed tun pehding.

⁴ Anin ni yan tuka pambakbaktadin hileng et ya lawah ni pehding tu hu tuka nenemnema. Endi tuka pehding ni kayyaggud, tep endin hekey hu tuka pelebba ni lawah.

⁵ Nem ya impeminhed mu niya muka pemapteke ni hi-gami e APU DIOS, ey mannananeng e henin kabunyan e eleg mabalin ni melkud.

⁶ Ey nehammad hu kakinayyaggud mu henin duntug e neihammad di sinuunan tu. Hanniman daman kinalimpiyuh mu e kamei-ellig di kadinalle ni baybay. APU DIOS, muka ippapteke hu tuu niya animal.

⁷ Ya eleg melumman ni impeminhed mu ey nebalol ni peteg, tep endi tu kei-ingngehan. Et humman hu, hi-gam ni ebuh hu mika iddinél ni mengippapteke ni hi-gami, heni kami nanhidum di payak mu.

* **36:1 36:1** Romans 3:18

⁸ Kami kaman-am-amleng ni mengngan idan hantapug ni kennen ni winedam, ey dakemi kapeinnumin danum ni kamelpu etan di kayyaggud ni wangwang. †

⁹ Hi-gam hu kakelpuin biyag ni emin ni mategu niya hi-gam hu heni dilag di biyag mi.

¹⁰ APU DIOS, pannananeng mu hu eleg meluman ni impeminhed muddan tuun neminhed ni hi-gam niya pannananeng mun iddawtan ida humman ni kamengu-unnud ni hi-gam ni panyaggudan da.

¹¹ Entan anhan tu iebulut ni da-ak apputen idan tuun kamampahiyya, winu da-ak degyunen idan tuun lawah daka pehpehding.

¹² Neapput ida humman ni lawah ni tuu. Netulidda et eleg ida pakebangun.

37

Ya a-appreh David

¹ Entan pandanag anin kayu kameligligasi ey yadda lawah ni tuu ey nelam-ay hu biyag da. Ey entan kaemeh et yu dama ipahding hu daka pehpehding.

² Tep humman idan tuu ey anggagannuy mettey idalli, heniddan helek niya intanem e mekling ida, ni netey ida.

³ Hi APU DIOS hu idinel yud biyag yu et ya pinhed tu u-unnuden yu, et luminggep kayud nambebleyan yu.

† **36:8 36:8** Ya pinhed nunyan e-helen ey beken ni ebuh hu kennen niya danum, nem emin ida kayyaggud ni indawat Apu Dios ma-lat umamleng itsu.

⁴ Pan-am-amleng kayu tep kabbabbal hi APU DIOS, et iddawwat tu hu yuka nenemneman mahapul yu.

⁵ I-kud yun APU DIOS hu biyag yu ey hi-gatu hu idinel yu, et makulug ni baddangan dakeyun hi-gatu.

⁶ Ey tettebalen dakeyud emin ni tuu gapuh ni kakinayyaggud yu niya kalinimpiyuh yu e henin petang ni emaggew e tuka peptangin emin.

⁷ Entan pandanag yu, nem anusi yun menehhegged ni baddang APU DIOS. Ey entan kaemeh yuddan lawah ni tuun kamengeddangyan et yu dama ipahding hu lawah ni daka pehpehding.

⁸ Ey entan bunget niya entan kadenagid linggeman, tep beken ni kayyaggud hu kapambaliniddan nunman.

⁹ Tep yadda tuun kamengiddinel nan APU DIOS ey mannenneng idan manha-ad di puyek ni indawat tun hi-gada. Nem hedin yadda tuun lawah daka kapkapyaa ey endien tudda.

¹⁰ Yadda tuun lawah daka pehpehding ey anggegannuy meendiddalli et anin ni piga hamak ni hi-gada et eleg ida mehemmak.

¹¹ Nem yadda tuun daka pebabah hu annel da ey umyaggud hu biyag da niya umlinggep idad bebley ni indawat APU DIOS ni pambebleyan da.

¹² Yadda tuun lawah daka pehpehding ey nemahhig bunget daddan tuun kakkayaggud hu elaw da et ihik daddan bahbahen.

¹³ Nem kangi-ngi-ngiiddan APU DIOS, tep amta tu e eleg mebeyyag ey meendiddalli humman ni tuu.

14 Yadda tuun lawah daka pehpehding ey indaddan da ispadah da niya panedan pemettey daddan kayyaggud ni tuu, niyadda nangkewetwet.

15 Nem eleg um-amnun meippahding humman, tep mehwilli et humman ni ispadah da niya paneda hu memettey ngun hi-gada.

16 Ya etan ekkut ni limmun hakey ni kayyaggud ni tuu ey nebalbalol nem ya kinedangyan idan emin ni tuun kamengippahding ni lawah.

17 Tep bahbahren alin APU DIOS hu kabaelan idan nunman ni tuu. Nem ippaptek tudda kakkayyaggud ni tuu.

18 Kaippaptek idan APU DIOS ni kewa-wa-wa hu tuun kamengu-unnud ni hi-gatu niya tuka pannenneng ni iddawat hu panyaggudan da.

19 Em, ippaptek tudda, et eleg da panlelehmani ligat da. Ey eleg ida me-puhan ni kennen da, anin ni wada nemahhig ni bisil.

20 Nem yadda etan tuun lawah daka pehpehding ey mettey ida. Tep emin ida hu buhul APU DIOS ey heniddalli habung winu ahuk e neala ni attukaw ida la.

21 Yadda tuun lawah daka pehpehding ey eleg da beyyadi hu daka uttanga. Nem yadda tuun kayyaggud elaw da ey beken ni hanniman hu daka pehding, tep madewat ida.

22 Yadda binendisyonan APU DIOS ni ebuh hu mambebley di puyek ni indawat tun pambebleyan da. Nem yadda etan tuun inidutan tu ey meendiddalli.

23 Hi APU DIOS ey tuka ittudu hu kayyaggud niya neiptek ni elaw ni u-unnuden idan tuun kamengippeamleng ni hi-gatu ey tudda kaippaptek.

24 Et anin ni kamei-ellig ni man-e-gah ida et eleg ida mena-yun di nan-egahan da, tep peehneng idan APU DIOS mewan.

25 Ingganah nunyan nea-ammaan ku e andukkey biyag ku ey endin hekey hu nak inang-ang ni kayyaggud ni tuun an impayyag APU DIOS. Ey endi nak inang-ang ni u-ungnga tun kamangkedekedew ni kennen tu.

26 Yadda tuun daka paka-u-unnda hi APU DIOS ey madewat ida niya nelakah idan mampeuttang. Ey yadda u-ungnga da ey mebendisyonan ida.

27 Ipahding yudda kayyaggud, beken ya pan-lawahan, ma-lat mannananeng alin yadda u-ungnga yu niyadda inap-apu hu mambebley eyad bebley tayu.

28 Tep nakappinhed APU DIOS ida hu tuun limpiyuh daka pehding ey eleg tudda ippayyag hu kamekangngu-unnud ni hi-gatu, nem tudda kaippaptek ni ingganah. Nem yadda helag idan tuun lawah daka pehpehding ey endien tudda.

29 Yadda tuun kamekangngu-unnud nan APU DIOS, ey hi-gada mambebley ni ingganah di indawat tun pambebleyan da.

30 Yadda kayyaggud ni tuu, ey kayyaggud dama hu daka ittugun. Emin hu daka heppita ey limpiyuh ni kenayun.

31 Eleg da ippangil hu tugun APU DIOS, tep wadad puhu da niyad nemnem da.

³² Yadda tuun lawah daka pehpehding ey daka hellipat-idda hu kayyaggud ni tuu, tep pinhed dan petteyen ida.

³³ Nem hi APU DIOS ey eleg tudda ippayyag hu kayyaggud ni tuu di hipan lawah ni pehding idan lawah ni tuu. Tep eleg tu i-abulut ni wada hu lawah ni an meippahding ni hi-gada hedin wada mengiddiklamuh ni hi-gada.

³⁴ Hi APU DIOS hu idinel yud biyag yu et paka-unnuden yu tugun tu ma-lat hi-gayu memeltan eyan bebley tayu. Han yulli ang-anga hu pengendian APU DIOS idan tuun kamengippahding ni lawah.

³⁵ Wada eman hakey ni tuun lawah ni peteg e nemahhig ni mabunget et katattakusiddan tuu, tep daka panlelehmani hu tuka pehpehding ni hi-gada. Humman ni tuu ey daka i-alig etan di sedar e kegagganggaan ni keyew di Lebanon.

³⁶ Nem endi maptek ey netalak et nak hama-hamaken, nem eggak hanhamak.

³⁷ Nem beken ni henin nunman hu tuun limpiyuh elaw tu, tep humman ni tuun kayyaggud hu tuka pekikillawid edum tun tuu ey kaddiwih hu biyag tun hakey alin aggew.

³⁸ Nem yadda etan tuun lawah daka pehpehding, ey anin idan helag da et meendiddalli.

³⁹ Hi APU DIOS ey tudda kaihhehwang hu kayyaggud ni tuu ey tudda kaippaptek di hipan daka panliggasi.

⁴⁰ Em, tudda kabaddangi et ida kameihwang di lawah ni kapehpehding idan lawah ni tuu, tep hingat hu daka iddinel di biyag dan mengippaptek ni hi-gada.

38

Ya a-appéh David ni meippanggep ni pandasalan nan hi APU DIOS

¹ APU DIOS, peang-ang mu hu hemek mu et eleg muwak anhan kastiguen di bunget mu.

² Heni muwak pinena ey heni muwak kineway et maliputannak.

³ Makaggeh ni peteg hu annel ku gapuh ni impahding mun hi-gak tep ya bunget mun liwat ku.

⁴ Em, nemahhig hu liwat ku e heni mebel-at ni peteg et eggak han-agtu hedin nakka nemnemenema.

⁵ Eggak nemnemen kumedek ni ipahding kudda lawah et deh e kamei-ellig ni nemahhig hu liput ku e kamanhemmy.

⁶ Eggak pakebangun tep makaggeh hu annel ku ey nakka umlelemyung ni kewa-wa-wa gapuh idan liwat ku.

⁷ Nemahhig hu atung ni annel ku et heni-ak mettey.

⁸ Endin hekey hu elet ku, tep kimmapuyyak law ni peteg ey nakka umpalapak niya maggeh ni peteg nemnem ku. *

⁹ APU DIOS, inamtam ni emin hu hipan pinhed ku-et anhan di biyag ku niya handengel mu eya nakka pellapellaki.

¹⁰ Nemahhig ni endi law hu elet ku ey nakka umkenebkeb ni peteg ey anin ni ya matak et eleg law um-aang-ang.

* **38:8 38:8** [5-8] Endi maptek hedin makulug ni kamandedgeh hi David ni nanghelan tun nunya winu eleg, nem kakulugan tu na-mu ey kaumbabaing tep ya liwat tu.

11 Emin ida hu sinakdul ku niyadda gagayyum ku, anin idan pamilyah ku et eleg da-ak law hehnupa tep da-ak kangihhewa.

12 Yadda dama tuun ihik ni memettey ni hi-gak ey indaddan dan keknaan ku. Ey tagan da nemnem ni pehding dan memahbah ni hi-gak.

13 Nem nakka pekdag eneeneng et heni-ak netuleng niya heni-ak nenganga.

14 Nakka pekeddukdul hu eggak ida deddengngela niya eggak ida huhhummanga.

15 Tep hi-gam e APU e Dios ku hu nakka iddinel, et hi-gam hu ngenamung ni umbaddang ni hi-gak.

16 Nakka iddasal e APU DIOS e entan tu iebulut ni da-ak heneghegnuden idan buhul ku winu da pan-am-amlengan hu hipan lawah ni kameip-pahding ni hi-gak.

17 Iyyadyan nemahhig ni maggeh ni emin hu annel ku et ay heni-ak meplat.

18 Nakka ebbulutan emin hu liwat ku et nakka e-helan hi-gam e nakka mantuttuyyun nengipenahdingan kuddan nunman.

19 Anggebe-hel da-ak idan buhul ku, anin ni endi impahding kun hi-gadan lawah. Hantapug ida, man anhan niya nangka-let ida.

20 Emin hu kayyaggud ni nakka pehding ni hi-gada ey daka bellehin lawah tep angegebe-hel da-ak tep nakka i-ehneng hu neiptek niya kayyaggud.

21 APU e Dios ku, entan tuwak anhan eway ey entan kaidawwim ni hi-gak,

22 nem baddangi muwak kumaddan, tep hi-gam ni ebuh hu kamenellaknib ni hi-gak.

39

Ya a-appéh David ni meidwat nan Jeduthun e kamengipappanggulun a-appéh

¹ Kangkud annel kuy “Hellipat-an ku et eggak maihelaut ni mengippahding ni lawah niya ma-lat endi nak e-helen ni pambehhulan ku. Ey hellipat-an ku ma-lat anin ni pekdag ku enee-neng hedín wadadda lawah ni tuu.”

² Nem ay hedín nakka pakdag eneeneng, anin ni wada et, hu kayyaggud ni pinhed kun e-helen ey nema-man nakka umguguhun annel ku.

³ Et lektattuy eggak han-isipel hu guhuk et umhellak.

⁴ Kangkuy “APU DIOS, penemnem mun hi-gak e ansikkey hu biyag ku et nebilang ni ebuh hu aggew ku eyad puyek.

⁵ Em, ansikkey hu indawat mun biyag ku e heni handangan ni ebuh. Tep ya lingkud mun biyag ni tuu ey nekemtang ni peteg e henin pinhakkey ni yahyahan.

⁶ Ey henin allinnew e anin ni kaang-ang-anga et nekekemtang ni attukaw. Et humman hu, endi silbitu hedín ya keddangyanan di puyek ni ebuh hu an peppepdugen, tep eleg meamta hedín hipalli mengellan nunman ni kinedangyan ni kepappegan ni biyag.

⁷ Et mukun hedín hi-gak ngu e Apu, man endi edum ni nakka iddinél di biyag ku nem hi-gam ni ebuh.

⁸ Helaknibi muwak anhan di liwat ku ma-lat endi gapun da-ak pemippihulan idan tuun endi nemnem tu.

⁹ Endi mabalin ni nak pehding, tep hi-gam hu nalpuan eyan nakka panhelheltapi.

¹⁰ Nem attu anhan et isiked mun mengippehelheltap ni hi-gak, tep heni-ak ni mettey gapuh eyan nakka panhelheltapi.

¹¹ Muka kastigua hu tutu-u tep ya liwat da ma-lat matugun ida. Ya muka pehding ey muka bahbaha hu hipan nebalol ni wadan hi-gada, henin kapehding ni aney. Em, nekemtang ni ebuh hu biyag ni tuu eyad puyek e henin pinhakkey ni yahyahan.

¹² Dengel mu anhan e APU hu dasal ku ma-lat baddangan muwak ma-lat ya ustuh hu pambiyag ku, anin ni nanda-guhhak ni nekemtang ni ebuh eyad puyek, henidda lan ammed ku.

¹³ Et humman hu, isiked mu anhan ni mengippehelheltap ni hi-gak ma-lat man-am-amlengngak ni nekemtang et hannak hi-yana eya puyek.”

40

Ya a-appéh David ni meidwat etan ni kamengi-pappangngulun a-appéh

¹ Inan-anusan kun nenehhegged ni pemaddangan tuwak nan APU DIOS ey dingngel tu hu dasal kun nampehemmehemmekan kun hi-gatu.

² Et ihwang tuwak di nemahhig ni ligat ku e kamei-ellig ni ginuyud tuwak di luyluy et peehneng tuwak di ta-pew ni batu.

³ Sinuttudduan tuwak ni baluh ni a-appéh ni penaydayaw ni hi-gatu e Dios tayu. Dakel idalli menang-ang nunyan nengihwangan tu hi-gak et

metngaddalli ey mandinnel idallin hi-gatu e APU tayu.

⁴ Yadda kamengiddinnel nan APU DIOS ey um-amleng ida. Eleg da iddinel ida kamampahhiya niyadda etan kamenaydayaw ni dios ni kinapyan tuu.

⁵ Hi-gam e APU e Dios ku, ey endi mei-inggeh ni hi-gam, tep dakel hu impahding mun panyaggudan min eggak hambilang ey eggak han-ehel ni emin. Em, dakel pay hu implanuh mun panyaggudan mi.

⁶ Impaewat mun hi-gak e beken ni yadda hu hipan kamei-appit heniddan animal ni kagih-heba niyadda kamei-appit ni ke-kalan liwat hu kamengippeamleng ni hi-gam, nem ya neham-mad ni kapengu-unnudin tugun mu.

⁷ Et mukun kangkuy “Adyahhak e Apu ni mengippahding etan ni neitudek ni meip-panggep ni hi-gak e kantuy

⁸ ‘APU e Dios ku, nakka um-amleng ni mengip-pahding ni pinhed mu, tep ya tugun mu hu nakka nenemneman ingganah.’ ” *

⁹ Inamtam e APU DIOS e emin di kakeem-mungiddan tuum ni daka penaydayawin hi-gam ey impaenamtak hu meippanggep ni muka penellaknibin tuu. Ey huyya hu ene-ehhelen kun ingganah.

¹⁰ Eggak ibeing ni menghel ni kabaelan mun umhelaknib niya kamannananeng ni muka pemapteke ni hi-gami, nem impaenamtak ni

* **40:8 40:8** [6-8] Hebrews 10:5-7

nakka peki-emmaemmungiddan tuum. Ey inganah nunya ey nanengtun nakka peennamtad-dan tuum hu eleg melumman ni impeminhed mu.

¹¹ APU DIOS, hemek muwak anhan ni inganah. Nakka medinnel e endi hu el-eleg ni an meippahding ni hi-gak, tep eleg mepappeg hu muka pemapteke ni hi-gak ey eleg melumman ni impeminhed mun hi-gak.

¹² Nem yan nunya ey nemahhig hu ligat ku niya liwat ku e eggak hambalang, tep daddakkel ida nem yadda bewek ku. Mukun medismayahhak ni peteg. Et eggak amta pehding kun meihwang.

¹³ APU e Dios ku, kahegag ka anhan et baddangan muwak ma-lat meihwangngak.

¹⁴ Ey himeng mudda anhan ida tutu-un ihik ni memettey ni hi-gak ma-lat maka-apput ida niya ma-lat mebabba-ingan ida humman ni tutu-un daka pan-am-amlengi hu nakka panligligasi.

¹⁵ Hamban meapput ida humman ni tuun kamenaltalangan hi-gak ma-lat mebabba-ingan ida ey.

¹⁶ Nem peamleng mudda ngu etan tuun kemenepuheppul ni hi-gam ma-lat man-an-anladda. Em, ya kayyaggud ey humman idan emin ni hinelaknibam ey man-am-amleng ida et itkuk da e kanday “Eta-gey ni peteg hi APU DIOS!”

¹⁷ Apu Dios, hedin katteg ngun hi-gak, man anggehemmekkak ni peteg niya neendi elet ku. Et humman hu, entan tuwak anhan liwwan, nem ipapteke muwak. Apu e Dios ku, hi-gam hu kamengihwang ni hi-gak, et humman hu, kahegag ka anhan et baddangan muwak.

41

Ya a-appéh David ni meidwat etan ni kamengi-pappanggulun a-appéh

¹ Man-am-amleng idan peteg hu tuun wada hemek daddan nangkewetwet, tep baddangan idan APU DIOS hedin wada ligat da.

² Kaippaptek idan APU DIOS et andukkey hu pekibi-biyagan dad bebley da. Tudda kabendisyononi ey eleg tu i-abulut ni wada lawah ni ippahding idan buhul dan hi-gada.

³ Ey hedin ida kamandedgeh ey tudda kaelubyaga ey tudda kapeyaggud.

⁴ Nandasallak e kangkuy “APU DIOS, nanliwatak ni hi-gam, et humman hu hemek muwak anhan et peyaggud muwak.”

⁵ Yadda buhul ku ey lawah hu daka ehhela meippanggep ni hi-gak niya pinhed dan metteyyak ma-lat meliwwannak.

⁶ Hedin immaliddan mengiddu-ngaw ni hi-gak ey kayyaggud hu daka peang-ang. Nem ya kakulugan tu ey ida kaum-alin an mandeddengngel ni hipan el-eleg ni meippanggep ni hi-gak ni da-ak sinumtumbuk di edum ni tuu.

⁷ Humman idan buhul kun anggebe-hel da-ak ey daka ittenuttubbud edum da e wada lawah ni mekapyan hi-gak.

⁸ Kanday “Nanna-ud mannuman ni mettey di binaktadan tu, tep nemahhig hu degeh tu.”

⁹ Anin etan ni nehammad ni gayyum kun nakka iddinel niya nekikakikan ni hi-gak, et nambalin

ni buhul ku. *

¹⁰ Nem nakka mandasal ni hi-gam e APU DIOS ma-lat hemeken muwak anhan et yumagguddak et ibleh ku kapehpehding idan buhul kun hi-gak.

¹¹ Inamtak e kaka um-amleng di nakka pehpehding et mukun eleg mu i-abulut ni da-ak apputen idan buhul ku.

¹² Ey inamtak e muwak kabaddangi et mekihha-addak alin hi-gam ni ingganah, tep emin hu nakka pehpehding ey kamei-unnud di pinhed mu.

¹³ Kamedeyyaw hu AP-APU e Dios idan helag Israel! Em, medaydayaw ni ingganah.

Amen. Em, amen! †

Ya Meikkadwan Libluh ni Psalms (Psalms 42-72)

42

Ya a-appeh idan helag Korah ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appeh

¹ Apu Dios, makahhapul dakan peteg ni hi-gak henin kapeneppulin naka-wew ni makwah ni metengnin ni danum.

² Hi-gam e Dios ni kamannananeng ni ingganah, ey makahhapul dakan hi-gak, et nakka um-abtun um-alin menaydayaw ni hi-gam.

³ Eggak mangamangan, tep kewa-wa-wa niya kelallabbi ey nakka umlewalewan lemyung ku. Nemahhig hu kapenge-ehhel idan buhul kun hi-gak e kanday "Kele attu mewan hu Dios mu et baddangan daka ey?"

* **41:9 41:9** Ang-ang yu Matthew 26:23, ya Mark 14:18, ya Luke 22:21 et ya John 13:18 † **41:13 41:13** Psalm 106:48

⁴ Nakka nemnemnema e yan nunman la ey nakka ippanguludda edum kun an mandeyyaw ni hi-gam di Tempol mu. Kami kaman-amamleng et mika pan-itkuk hu a-appéh min pe-naydayaw mi niya pansalamat min hi-gam.

⁵ Nem yan nunya ey nemahhig ni nakka umlelemyung niya kamemunnumunnu hu nemnem ku. Nem nanengtun hi-gam hu nakka iddinel ey hi-gam e Dios kun kamenellaknib ni hi-gak hu daydayawen ku.

⁶⁻⁷ Apu Dios, iyyadyan nemahhig hu nakka lelemyungid kamantu-tu-nud ni ligat kun kamei-ellig di kamabungngug ni elwang di duntug di Hermon niyad Misar niya kamabungngug ni danum di Wangwang e Jordan. Nem anin ni hanniman et eggak liwwana hu binabbal mun hi-gak.

⁸ APU DIOS, muka peang-ang ni kewa-wa-wa hu eleg melumman ni impeminhed mun hi-gak, et kahilehileng ey humman nakka i-ena-appéh. Ey nakka mandasal ni hi-gam e Dios kun nengidwat ni biyag ku.

⁹ Hi-gam hu Dios ni kamei-ellig ni batun nakka keihhikkugi, tep hi-gam kamengippaptek ni hi-gak. Nem kele muwak kae-wayaya et eleg muwak baddangi eyad nakka helheltapan kapehpehding idan buhul ku?

¹⁰ Makaggeh ni peteg hu daka pemennadngel ni hi-gak e kanday “Attu mewan etan Dios mun kamemaddang ni hi-gam ey?”

¹¹ Nem yan nunya ey nemahhig ni nakka umlelemyung niya kamemunnumunnu hu nemnem ku. Nem nanengtun hi-gam hu nakka iddinel ey

hi-gam e Dios kun kamenellaknib ni hi-gak hu daydayawen ku.

43

¹ Apu Dios, iehneng muwak anhan, et peamtam idan eleg mengu-unnud ni hi-gam e endi bahul ku. Ey ihwang muwak di hipan lawah ni pehding idan lawah niya maheul ni tuu.

² Hi-gam e Apu Dios, hu nakka keihhikkugi, tep hi-gam hu kamengippaptek ni hi-gak. Nem ay nakka umlemyung, tep muwak kae-wayaw et dak kapanhelheltapaddan buhul ku.

³ Baddangi muwak ni mengewwat ni elaw mu e heni muwak dillagan et ittuttuddum ni hi-gak ida hu makulug ni tugun mu ma-lat umli-ak mewan ni mandeyyaw ni hi-gam di Tempol mud duntug mu e Zion.

⁴ Em, ipengulu muwak di altar mu e Apu Dios et daka iappitan diman, tep hi-gam hu kakelpuin amleng ku. Et ia-appehan daka ey petnul ku ayyuding kun penaydayaw kun hi-gam e Dios ku.

⁵ Nem yan nunya ey nemahhig ni nakka umlemyung niya kamemunnumunnu hu nemnem ku. Nem nanengtun hi-gam hu nakka iddinel ey hi-gam e Dios kun kamenellaknib ni hi-gak hu daydayawen ku.

44

Ya a-appéh idan helag Korah ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appéh

¹ Apu Dios, dingngel mi in-inhel idan eman ni ammed min meippanggep ni kakinayyaggud ni impahpahding mun eman ni ketaggu da.

² Impanhelheltap mudda kunun emin hu buhul mi niya dinegyun mudda humman ni tutu-ud nambebleyan da et ihullul mudda aammed min nambebley diman ey impeyaggud mu neitu-wan idan nunman ni tuum.

³ Impangenapput mudda et sakupen dadda nambebleyan idan buhul da. Nem beken ni gapuh ni almas da winu ya kabaelan da hu nengenapputan da, nem gapuh ni et-eteng ni kabaelan mu. Et humman nengipeang-angan mun binabbal mu niya impeminhed mun hi-gada.

⁴ Hi-gam hu patul ku niya Dios ku. Impangenapput dakemin tutu-um.

⁵ Mika ennapputadda buhul mi tep ya kabaelan mun ebuh.

⁶ Beken ni ya pana winu ispadah hu nakka iddinel di keihwangan ku.

⁷ Tep hi-gam kamengippengapput ni hi-gami et ida kamebe-ingi hu buhul mi.

⁸ Et humman hu, kami kamansalamat ni hi-gam niya daydayawen dakan ingganah.

⁹ Nem yan nunya ey in-eway dakemi. Eleg mu law pinhed ni ippanguludda sindalu mid gubat et kami kamebabbang.

¹⁰ Tep in-abulut mun pepsik dakemiddan buhul mid nambebleyan mi et pan-alen dan emin hu hipan limmu mi.

¹¹ Ey in-abulut mudda hu edum ni hi-gamin heni kalneroh ni nampatey da ey yadda edum mi ey neiwehit idad bebley ni neilawwan da.

12 Heni endin hekey hu balol mid hinanggam e nealay henidakemi inggang ni nelakah ni peteg.

13 Impambalin dakemin kangi-ngi-ngiiddan katuutuu ey dakemi kapanhimpipihuli, tep inang-ang-ang da hu impahding mun hi-gami.

14 Ey kami kamababbaing ni kapenge-ehhel idan katuutud kabebbley. Et hedin inang-ang dakemi, ida kamanwigwigiwig.

15 Nakka mebabba-ingin ingganah

16 gapuh ni kapehpehding idan buhul kun ihik ni memetty ni hi-gak e da-ak kapennadngeli niya da-ak kapippihula.

17 Neipenahding ida huyyan emin ni hi-gami, anin ni eleg daka iwalleng niya anin ni eleg mi ipngil hu nekitbalam ni panyaggudan mi.

18 Em, eleg daka iwalleng ey eleg mi ipngil hu tugun mu,

19 nem inway dakemi e henidakemi impayyag di kad-an idan anggetakkut ni animal di muyung niyad engeenget.

20 Gullat ni inwalleng daka e Dios mi et ya edum ni dios hu dinaydayaw mi e intagey mi ngamay mi et mandasal kamin hi-gada,

21 et nanna-ud ni inamtam, tep Dios ka et amtam emin hu hipan wadad nemnem ni tuu.

22 Nem mika hanghanggaan kenayun hu ketteyyan mi tep ya mika pengu-unnudin hi-gam e Apu Dios. Makulug huyya, tep ya kapannemnem ni tuun hi-gami ey henidakemi kami kalneroh ni kamenehhegged ni kepalsian tu. *

* 44:22 44:22 Romans 8:36

²³ Et humman hu, inah ka anhan e Apu Dios et helakniban dakemi. Kele heni ka kaman-uggip? Entan dakemi anhan eway ni ingganah.

²⁴ Kele heni dakemi kaitattallui? Ey kele eleg dakemi hengnguhengnguda eyad ligat min mika panlelehhani?

²⁵ Kamei-ellig ni netukkad kami et mena-yun kamin limmukbub di puyek, tep neka-apput kami.

²⁶ Apu Dios, baddangi dakemi anhan. Ihwang dakemi tep eleg melumman hu impeminhed mun hi-gami.

45

Ya a-appeh idan helag Korah ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appeh. Huyya kaia-appeh di kasal. Nan-ingngeh hu kapenga-appeh etan ni a-appeh e "Lilies."

¹ Wada ninemnem kun kayyaggud ni peteg ni a-appeh ni pinhed kun ittudek meippanggep nan apu patul. Heni-ak nelaing ni kamantuddek ni a-appeh e ussalen ku laing kun mengapyan nunyan a-appeh. Huyya a-appeh ni ittudek ku.

² Apu patul, hi-gam hu kekakkayyaggudan di emin ni lalakki. Nelaing kan umhapit, tep binendisyonan dakan Apu Dios ni ingganah.

³ Iesip mu ispadah mu e ketultuledan ni patul. Et-eteng hu kabaalam ey hi-gam hu kamedeyyaw.

⁴ Pantakkay kad kebayyum et itultuluy mun menga-apput tep muka i-ehneng hu limpiyuh niya kayyaggud ni elaw. Ey gapuh ni kabaalam ey mudda kapehding hu kaketngain tuu.

⁵ Pan-ipenam ida mangkatedem ni panam di puhuddan buhul mu. Et maka-apput idan emin hu buhul mud kebebbeley.

⁶ Apu Dios, mannananeng ni ingganah hu nan-ap-apuam ey limpiyuh hu pehding mun man-ap-apu.

⁷ Ya kayyaggud ni elaw hu nakappin角度 mu, nem anggebe-hel mu hu lawah ni elaw. Et humman hu, hi Apu Dios e Dios ni muka u-unnuda ey pinutuk dakan medaydayaw nem yadda edum mu ma-lat man-am-amleng kan peteg. *

⁸ Daka kai-ena-appehiddan tuun nangkelaing ni man-ayyuding di baley mun neenal-alkusan ni ivory. Ey neha-adan ida balwasim ni bangbanglun myrrh, ya aloe, niya cassia.

⁹ Yadda edum ni imbilang mun ahwam, ey u-ungngaddan papatul di edum ni bebley. Et ya etan ahwam ni immehneng di winannan ni yuddungam ey nanggamgam ni nemahmah ni balituk di Ophir.

¹⁰ Hi-gam ni biin ahwaen ni patul, dengel mu et ehelen kun hi-gam e mahapul ni beken law ni yadda ammed mu niyadda agim hu mu nenemnemen.

¹¹ Tep ya etan patul ey nemahhig ni tuka amyawi hu kakinat-agum. Hi-gatu law hu apapum, et humman hu, ipahding mun emin hu pinhed tu.

¹² Yadda tutu-ud Tyre, ey pan-i-ali dan hi-gam hu hipan pinhed dan iddawat ni hi-gam. Ey hi-

* **45:7 45:7** [6-7] Huyyaddan dewwan verse ey Apu Dios hu impangngadan etan ni nengitudek nunya nan Christo. Ang-ang yu Hebrews 1:8-9

gam ali hu pangkekdewan idan kekeddangyan ni tuun hipan panyaggudan da.

¹³ Immen etan kat-agun biin ahwaen ni patul di kuwaltu tu e imbalwasi tu etan nebalbalit-tukan ni balwasid kasal. Yadman hu pan-hehheggedan tu ingganah ni pengillawan dan hi-gatud kad-an ni patul.

¹⁴ Entanni et ilaw da humman ni biin nam-balwasin kakkayyaggud di kad-an ni patul ey neiunud ida etan bibi-in gayyum tu,

¹⁵ et ida kaman-am-amleng ni immelad baley ni patul.

¹⁶ Apu patul, dakel idalli lakin u-ungngam ni meihhullul ni mampatul ni henin hi-gam niyadda aammed mu. Hi-gadalli hu puttukun mun mampan-ap-apud kebebbebley.

¹⁷ Meippalpun nunya ey hi-gam hu meiday-dayaw eyad a-appeh ku ey mengmenglaw alin hi-gam hu meidaydayaw di kebebbebley ni ingganah.

46

Ya a-appeh idan helag Korah ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appeh ni kaia-appeh idan bii

¹ Hi Apu Dios hu tayu kakeihhikkugi niya hi-gatu kakelpuin elet tayu. Hi-gatu hu nandadad-dan ni kenayun ni umbaddang ni hi-gatsud hipan tayu kapanliggasi.

² Et humman hu, eleg itsu umtakut, anin ni manyegyeg ni na-let et mangkagday ida duntug et mangka-gah idad baybay

³ ey anin na-mun umla-pih hu danum di baybay ey manyegyeg di sinuunan idan duntug.

⁴⁻⁵ Nem ya bebley Apu Dios ey wadadman hu wangwang ni kamengippeamleng idan tuudman. Ey anin ni hellikuben idan buhul humman ni bebley et ihhehwang Apu Dios e Keta-tageyyan ida tuu tun kamangkewa-wa. Et eleg ali mebahbah humman ni bebley.

⁶ Nem yaddalli katuutuud kebebbebley ey umtatakut ida tep mepappeg ali hu nampan-apapuan ni aap-apu da. Nanna-ud ni meippahding huyya, tep henilli kidul hu tekuk Apu Dios ni tu pengapputan idan emin hu sindalud puyek.

⁷ Hi APU DIOS e Kabaelan tun emin niya Dios la daman eman nan hi Jacob ey wadan hi-gatsu niya hi-gatu hu tayu kakeihhikkugi.

⁸ Ikeyuy et ang-angen tayudda kamengippetngan impahding APU DIOS et ya nemahbahan tuddan kebebbebley.

⁹ Kabaelan tun pesikked hu gubat di anin ni attun bebley. Anin ni hipa humman ni ussalen dad gubat, henin pahul niya pana, et panhehpungen tudda ey panggihheben tudda happiyyaw da.

¹⁰ E-helan idallin Apu Dios e kantuy “Isiked yun mekihhanggan hi-gak. Nemnem yu e hi-gak ni ebuh hu Dios e Keta-tageyyan ni Ap-apud emin eyad puyek.”

¹¹ Hi APU DIOS e Kabaelan tun emin niya Dios la daman eman nan hi Jacob ey wadan hi-gatsu niya hi-gatu hu tayu kakeihhikkugi.

47

Ya a-appéh idan helag Korah ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appéh

¹ Hi-gayun katuutuu, pelakpak kayun anla yu niya elet yun mengia-appéh ni pandaydayaw yun Apu Dios.

² Hi APU DIOS e Keta-ta-geyyan hu Ap-apud emin eyad puyek, et humman hu, hi-gatu lebbengtun tekkutan.

³ Indawat tun hi-gatsu hu kabaelan tayun mengapput idan emin ni buhul tayud kebebbebley, et hi-gatsu law hu man-ap-apud bebley da.

⁴ Ey hi-gatu nemilin bebley tayun tayu kaigagayan helag Israel e nakappinhed tun tuu tu.

⁵ Yan kapenglawwin Apu Dios di kabunyan e tuka pan-ap-apui ey katkatnulan tu hu tangguyup niya katkuk ida tuun amleng dan hi-gatu.

⁶ Imay, pan-a-appéh itsun pandaydayaw tayun hi-gatu. Pan-a-appéh itsun pandaydayaw tayun hi-gatu e Patul tayu.

⁷ Humman ni Dios hu Patul ni emin eyad puyek. Pan-a-appéh itsun pandaydayaw tayun hi-gatu.

⁸ Hi Apu Dios ey wadad yuddungnan tun kaman-ap-apud emin ni bebley.

⁹ Neamung idan emin hu aap-apud kebebbebley et mei-dum idan mengidaydayaw ni Dios nan Abraham. Tep hi-gatu hu Ap-apuddan emin ni patul di puyek ni daydayawen ni tutu-u, tep hi-gatu Keta-ta-geyyan.

48

Ya a-appéh idan helag Korah ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appéh

¹ Hi APU DIOS ni ebuh hu keta-ta-geyyan. Et humman hu, hi-gatun ebuh hu kameidaydayaw di bebley tud duntug tun tuka panha-adi.

² Humman ni Duntug e Zion ey eta-gey ey kakkayyaggud ni peteg hu ang-ang tu, et humman hu, ida kaum-amleng hu katuutuud ke-bebbley hedin inang-ang da. Yadman hu nambebleyan etan ni Keta-ta-geyyan ni Patul. *

³ Impeang-ang Apu Dios e hi-gatu hu kamengi-eddug nunman ni bebley tud Jerusalem e tuping hu luhud tu.

⁴ Nem entanni ey impan-aaddum idan papatul eyad puyek hu sindalu da et lumaw idan an mengubbat nunman ni bebley di Zion e Jerusalem.

⁵ Nem ida kamenetteng di diman et daka ang-ang-anga humman ni bebley, ey pinhakkeyey simmattakut ida et mamsik ida.

⁶ Nemahhig hu takut da et ida kamampangegeygey e henidda etan ni biin manungga.

⁷ Binahbah Apu Dios ida et heniddan bapor di Tarsis ni binahbah ni na-let ni pewek ni nalpud appit ni kasimmilin aggew.

⁸ Diddingngel tayu hu panyaggudan nunman ni bebley ni impahpahding APU DIOS e Kabaelan tun emin, nem yan nunya ey inang-ang tayu law

* **48:2 48:2** Matthew 5:35.

hu kakinayyaggud nunman ni bebley tu. Ey hi-gatu e hi Apu Dios ey tuka eddugi huyyan bebley et melinggep ni ingganah.

⁹ Apu Dios, kami kaumlaw di Tempol mun mannemnemnem ni eleg melumman ni impem-inhed mu.

¹⁰ Daka kadaydayawaddan katuutuud kebebbebley ey nandingngel ka. Limpiyuh ka niya kayyaggud kan peteg. Ey mudda kapaka-apputa buhul mu, tep et-eteng kabaelan mu.

¹¹ Ida kaum-amleng hu tuud bebley e Zion niyad kebebbebley di Judah tep limpiyuh hu muka penuwet.

¹² Elaw itsun tuun Apu Dios et tayu ang-angen hu bebley tayud Zion ma-lat tayu bilangen hedin pigadda etan nangkehammad ni baballey ni kapan-eddugiddan guwalyan nunman ni bebley tayu.

¹³ Ey ma-lat tayu paka-ang-angen ida humman ni pan-eddugan anin idan tuping ni luhud tu, et wadalli a-abbigen tayuddan u-ungnga tayun meihhullul ni hi-gatsu.

¹⁴ Huyyan Dios hu Dios tayun ingganah. Ey hi-gatu hu mannananeng ni Dios tayun mengip-pengngulun hi-gatsun ingganah.

49

Ya a-appéh idan helag Korah ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appéh

¹⁻² Dengel yun katuutuud kebebbebley eya pinhed kun e-helen, hi-gayuddan kekeddangyan niyadda nangketwetwet, yadda eta-gey niyadda nebahah hu saad da.

³ Huyyaddan e-helen kun hi-gayu ey kenemne-
man yu ma-lat awatan yu hu elaw ni biyag.

⁴ Ey ituttudduk hu keibbellinan idan nunya ey
penelpedingen ku hu ayyuding ku.

⁵ Hi-gak ey anin ni liktuben da-ak idan buhul
* et ya hipan anggetakkut et eggak umtakut.

⁶ Eggak tekkusidda hu tuun lawah daka pehphe-
hding e ya kinedangyan da hu daka ie-egah niya
daka ididdinel.

⁷ Tep kamettyey emin hu tuu ey endi hakey ni
hanggela tun beyyadan hu biyag tu ma-lat eleg
mately. Anin ni piga kinedangyan ni tuu et eleg
tu hanggelan beyyadan hu biyag tun Apu Dios.

⁸⁻⁹ Eleg mabalin ni tayu beyyadan hu keihwan-
gan tayu ma-lat eleg itsu mately, nem man-
nananeng itsun mambi-biyag ni ingganah. Tep
nebalol ni peteg hu biyag ni tuu.

¹⁰ Anin idan nangkelaing ni tuu et ida
kamettyey, henin kameippahding idan tuun endi
nemnem tu. Et emin hu limmu da ey ihhi-yan
daddad edum ni tuu.

¹¹ Ma-nu tep mangkeingngeddan hu ngadan dad
puyek da, nem hi-yanen da et hin-appil ni tuu hu
mengi-ussal idan nunman. Tep ya law di kulung
da hu panha-adan dan ingganah.

¹² Anin ni piga hu kinedangyan ni tuu, et
beken humman ni an mengihwang ni hi-gatud
ketteyyan tu, tep mettey ali dama e heniddan
animal.

¹³ Hanniman hu kameippahding idan tuun
daka iddinnel di annel da. Hanniman dama hu

* **49:5 49:5** Ya edum ni neitudek ey beken ni “buhul,” nem
“maheul.”

meippahding idan kamengu-unnud ni hi-gadan daka tetbala hu daka e-hela.

¹⁴ Henidda kalneroh e nanna-ud ni mettey et heni ya katey hu mengippattul ni hi-gada. Hiyanen dalli kakkayyaggud ni baballey da et yad-dallid kulung da panha-adan dan ingganah. Ey mebwel annel dadman. Huyyalli pengapputan idan kemengu-unnud nan Apu Dios ni hakey ni aggew.

¹⁵ Em, hanniman ali kepappegan da, nem hedin ngun hi-gak, man hi Apu Dios hu nakka iddinel ni mengihwang ni hi-gak di katey.

¹⁶ Entan kaemeh yuddan tuun tagan da kedangyan ey kamangkeetteng baley da.

¹⁷ Tep hedin mettey ida, man endi ittabin dan hipan kinedangyan dad kulung da.

¹⁸ Ma-nu tep kakkayyaggud hu biyag da eyad tapew ni puyek niya katetteballaddan tutu-u ida,

¹⁹ nem mettey idalli damengu et ida mei-dum di aammed da e engeenget ni ingganah kad-an da.

²⁰ Et humman hu, ya tuun eleg tu ewwasin beken ni ya kinedangyan tu hu mengihwang ni hi-gatud lawwan tud dungay ey henilli etan ni animal e mettey.

50

Ya a-appeh Asap

¹ Hi APU DIOS e Kabaelan tun emin ey tudda kapan-eyyagin emin hu tutu-ud puyek di kad-an tu, meippalpud appit ni kasimmilin aggew ingganah di appit ni tuka kelinnugi.

² Hi-gatu e Dios ey kamelpu benang tud Zion e kekakkayyaggudan ni bebley.

³ Ey yallin ellian tu e Dios tayu ey henilli bungug ni kidul hu dedngelen tayu niya emin hu wadad pandellanan tu ey megihheb ida, tep pebukkul tu hu apuy ni kamantettebbel et maitunud e liniktub ni na-let ni pewek.

⁴ Emin ida etan hipan wadad kabunyan niyad puyek ey ang-angen dalli hu pehding APU DIOS ni penuwetan tun tuu tud puyek.

⁵ Kantuy “Amung yudda tutu-uk ni nanengtun kamengu-unnud ni hi-gak. Hi-gada hu nekit-balan kun nan-appitan dan hi-gak.”

⁶ Emin ida wadad kabunyan ey daka peamta hu kalinimpiyuh ni kapenuwet APU DIOS. Hi-gatun ebuh hu menuwet ni emin ni tuu.

⁷ Kan Apu Dios idan tuu ey “Hi-gayun tutu-uk ni helag Israel, dengel yu eya e-helen kun hi-gayu, tep hi-gak hu Dios yu et hi-gak hu menghel ni lawah ni impahpahding yu.

⁸ Eggak bellawadda yuka i-appit ni hi-gak heniddan yuka gihhebad altar ku.

⁹ Nem eggak mahapul ida babakka yud kudal yu niyadda gelding yu.

¹⁰ Tep ya kakulugan tu ey emin hu hipan kaman-ayyam ni wadad muyung, yadda babakkad kaheluhelun di kedunduntug,

¹¹ anin idan sisit, niyadda edum ni mategu ey hi-gak hu nanletun emin.

¹² Hedin kantu et meuppa-ak ey eggak mam-beggan hi-gayun kennen ku, tep hi-gak nanletun emin ni wadad puyek.

¹³ Eggak mahapul hu detag idan baka yu niya kuheyaw idan gelding yun yuka i-appit ni hi-gak.

14 Tep ya pinhed kun pehding yu ey mansalamat kayu kumaddan ni hi-gak e Dios e Kabaelan tun emin, niya peamnu yu hu insapatah yun hi-gak.

15 Ey emin di hipan panliggatan yu ey hi-gak pampebaddangi yu et ihwang dakeyu ma-lat daydayawen yuwak.”

16 Nem yadda tuun kamengippenahding ni lawah, ey kan Apu Dios ni hi-gaday “Isiked yun mengmenghel idan tugun ku, tep endi keleben-gan yun menge-ehhel ni nekitebbalan kuddan tuuk.

17 Yuka kehinga tugun kun hi-gayu. Ey eleg yu hengnguda hu nakka e-hela.

18 Anin ni wada hu ha-kupan yun kamenekkew et hamban yuka eheli ey eleg, tep yuka baddangi anhan law niya kayu dama kamekikkilaw idan tuun daka i-abek hu ahwa da.

19 Pinpinhed yun menghel ni lawah ey itek hu yuka e-helan kenayun.

20 Ey lawah niya itek hu yuka ene-ehhelan meip-panggep ni anhan ni agiyu ma-lat pemahbah yun hi-gatu.

21 Inamtak ida huyyan yuka pehpehding, nem nakka pakdag i-ineng, et kanyu na-mu ngu nem eleg dakeyu ibbunget. Nem neihla kayun peteg, tep makulug ni ibbunget dakeyulli.

22 Mahapul ni dedngelen yuwak et man-tuttuyyu kayu, tep hedin pengpenglaw yun kakkahingen yuwak, man mettey kayu et endi hu mengihwang ni hi-gayu.

23 Hedin makulug ni pinhed yuwak ni day-dayawen, ey pansalamat kayun hi-gak. Tep

nanna-ud ni ihhehwang kuddan emin hu tuun mengu-unnud ni hi-gak.”

51

Ya a-appéh David ni meippanggep ni nengibungetan Nathan e prophet, ni hi-gatu tep ya nengiuigan tun Bathsheba

¹ Apu Dios hemek muwak anhan et pesinsahan mu hu liwat ku, tep eleg melumman hu impemihed mu niya kamannananeng hu binabbal mu.

² Ekal mun emin hu lawah di neitu-wan ku et heni muwak inulahan.

³ Nakka ebbulutan nanliwattak, et kewa-wawa ey humman hu nakka pannenemnem.

⁴ Nem ya kakulugan tu ey hi-gam ni ebuh hu nanliwatan ku. Tep hi-gam hu kan tugun etan ni eggak u-unnuden ni nengipahdingan kun lawah di edum kun tuu. Et humman hu, nakka ebbulutan neiptek hu impanhumalyam ni hi-gak et lebbengtun kastiguen muwak.

⁵ Neipalpu eman ni neiungngaan ku, anin ni yan eman ni newad-an kud egeh nan ina ey lawahhak.

⁶ Nem ya pinhed mu e Apu Dios, ey kayyaggud hu neitu-wan ni tuu, et humman hu, tuttuddui muwak anhan ma-lat menemnemannak.

⁷ Ekal mudda anhan hu hipan liwat ku, ma-lat yumaggud hu neitu-wan ku et heni neulahan hu lugit ku.

⁸ Apu, nemahhig nengastigum ni hi-gak, nem nak anhan kamempehemhemmek ni hi-gam e pebanggad mu hu am-amleng kud biyag ku.

⁹ Entan tu anhan nenemnemen hu nak nanliwtan ni hi-gam, nem pesinsahi muwak et ekalen mu hu hipan lawah di neitu-wan ku.

¹⁰ Peyaggud mu hu nakka pannemnem ma-lat hi-gam ni ebuh hu u-unnuden ku.

¹¹ Entan tuwak anhan iwalleng ey entan tu anhan idawwi hu Ispirituh mun hi-gak.

¹² Pambangngad mu mewan hu am-amleng ku heni eman ni nenelakniban mun hi-gak. Ey baddangi muwak ma-lat hi-gam ni ebuh hu u-unnuden ku,

¹³ et nak itenuttuddu hu elaw muddan tuun nampanliwat et mambangngad idan mengu-unnud mewan ni hi-gam.

¹⁴ Apu Dios, entan tuwak anhan kastigun nemateyak nunman ni tuu, * nem ihwang muwak di ketteyyan ku ma-lat man-am-amlengngak ni an mengippeennamtan kakinayyaggud mu.

¹⁵ Nakka pehemmehemmek ni hi-gam et daydayawen daka.

¹⁶ Beken ni yadda kamei-appit hu kamengippeamleng ni hi-gam. Et mukun gullat ni i-appitan dakan kagihheba ey nanna-ud ni eleg mu ebbuluta.

¹⁷ Tep ya muka pehebballin i-appit e Apu Dios, ey ya pengebbulutan kun nanliwattak et mantuttuyyuak. Humman ni mei-appit hu eleg mu bellawa.

¹⁸ Apu Dios, peang-ang mu anhan hu binabbal mun hi-gamin nambebley di Zion ey baddangi dakemin mengiyayyaggud idan nangkebahbah ni tuping ni luhud eyad bebley mid Jerusalem.

* **51:14 51:14** Ang-ang yu 2 Samuel 12:9 et ya Psalm 26:9.

19 Et hedin megibbuh ni emin, ey dammutu law ni um-amleng kan pengi-lian middan kag-ihheban kamei-appit ni hi-gam niya dammutu mewan law ni i-appitan dakan bubulug ni bakad altar mu.

52

Ya a-appeh David meippanggep eman ni nengidaddattengan Doeg e iEdom nan hi Saul ni nemadangan Ahimelek nan hi David.

¹ Hi-gam ni tuun nandingngel, kele muka ippahhiya hu lawah ni muka pehphephding idan tuun Apu Dios? Kaw eleg mu amta e hi-gatu hu kameiddinnel ni ingganah ni kamengippaptek ni hi-gada?

² Kele nemahhig kan ya pemahbahan mun edum mun tuu hu muka nenemneman kewa-wa-wa? Emin hu muka e-hela ey nehalman ni maggeh ni peteg di nemnem nem ya degeh ni kalippusin matedem. Ey maitek kan peteg.

³ Muka pehebballin ippahding ida lawah, tep eleg mu pinhed hu kayyaggud. Ey beken ni makulug hu muka heppita, tep pinpinhed mun man-ittek.

⁴ Maitek kan peteg, ey pinpinhed mun pededegehan hu edum mun tuud muka e-helan itek.

⁵ Nem nanna-ud ni mampinhakkey dakallin endien nan Apu Dios, tep heni daka la-nihen di nambalyan mu et palaw tukad dungay.

⁶ Metngaddalli hu kamengu-unnud nan Apu Dios ni penang-angan dan nunman ni meipahding ni hi-gam niya mangngi-ngi-ngiddalli et kanday

7 “Humman hu neipahding ni hi-gatu tep ya kinedangyan tu niya kalinewah tu hu indinel tu e beken hi Apu Dios.”

8 Hedin hi-gak ngu, man heni-ak etan ni keyew ni olibah ni tagan tu etteetteng di Tempol mu e Apu Dios. Tep nakka iddinel hu nehammad niya eleg melumman ni impeminhed mun hi-gak.

9 Apu Dios, daydayawen dakan ingganah tep kakkayyaggud ka. Ey ene-ehhelen kuddan tutu-um hu kayyaggud ni impahding mu.

53

Ya a-appéh David meippanggep ni nannem-neman tun Apu Dios. Meidwat huyya etan ni kamengipappanggulun a-appéh

1 Yadda tuun endi nemnem da ey kanday “Endi hu Dios.” Lawah ni peteg hu wadad nemnem da niya lawah daka pehpehding. Endin hekey ni hi-gada hu kayyaggud tuka pehding.

2 Kauh-uhdungiddan Apu Dios di kabunyan hu tuud puyek ma-lat ang-angen tu hedin wadan hi-gada hu nenemneman ni ihik ni mengeddal niya mengamtan hi-gatu.

3 Nem endi, tep emin tuu ey inwalleng da hi Apu Dios et mambalin idan lawah. Et mukun endin hekey hu tuun kamengippahding ni kayyaggud.
*

4 Kan Apu Dios ey “Kele nanengtun manghay ida humman ni lawah ni tutu-u? Lawah daka pehpehding, tep daka pilliwa limmuddan tuuk

* 53:3 53:3 [1-3] Romans 3:10-12

niya eleg idan hekey mandasal ni hi-gak ing-ganah nunya.”

⁵ Nem hakey alin aggew et wadalli hu meip-pahding ni hi-gada et nemahhig ni umtatakut idalli e nema-ma-ma nem ya takut dan hinik-taman da lan nunman. Tep meiwahhiwahhit ali hu genit dan ketteyyan da gapuh ni pehding Apu Dios ni hi-gada. Mukun meippahding humman ey tep paka-apputen idallin tuu tudda tep inwalleng tudda dedan.

⁶ Nakka iddasadasal e hakey alin aggew ey wada melpud Zion ni mengihwang ni hi-gatsun helag Israel di buhul tayu. Yan nunman alin aggew ey man-am-amleng itsun peteg, tep peyag-gud daitsun Apu Dios.

54

Ya a-appeh David ni meippanggep ni nengidaddattengan idan tuud Sip nan hi Saul ni tuka pantattallui. Huyyan a-appeh ey meidwat etan ni kamengipappangguluddan kaman-a-appeh ey kameunnudin gitalah.

¹ Apu Dios, ihwang muwak ey iehneng muwak anhan tep et-eteng hu kabaelan mu. *

² Dengel mu anhan hu dasar ku tep mahapul ku baddang mu.

³ Immen idalli etan kamampahhiyya niya mangkabunget ni tutu-un memettey ni hi-gak. Humman ida etan tutu-un eleg daka ibbilang.

* **54:1 54:1** Ya ehel di Hebrew ey eleg tu kaney “eteng ni kabaelan mu,” nem kantuy “tep ya ngadan mu.”

⁴ Hi-gam e Apu Dios, hu kaumbaddang ni hi-gak niya hi-gam hu Apuk ni kamengi-ehneng ni hi-gak.

⁵ Panhewim, et ya pinhed idan buhul kun pehding dan hi-gak hu pengastigum ni hi-gada, et pappegen mu hu biyag da, tep humman dedan hu inhel mun pehding mu.

⁶ Nakka um-amleng ni mengi-lin pinhed kun i-appit ni hi-gam e APU niya nakka mansalamat ni hi-gam tep kakkayyaggud ka.

⁷ Binenaddangan muwak di hipan ligat ku ey inenapput mudda buhul ku.

55

Ya a-appeh David ni kameunnudin gitalah ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appeh

¹ Dengel mu anhan e Apu Dios, hu dasal ku. Entan tu anhan pakdag eneeneng.

² Em, dengel mu dasal ku et baddangan muwak, tep ay nemahhig ni kamemunnumunnu hu nem-nem ku.

³ Iyyadyan nemahhig takut kud kapehpehding idan buhul ku, tep da-ak kapeliligasi ey anggebehel da-ak.

⁴ Anin anhan et nakka umkenebkeb, tep nakka umtakut ni mettey.

⁵ Et nakka umgeneygey ni takut ku.

⁶ Hamban nepayakannak e henin paluma et tumyabbak di edawwi, et nak man-iiyyatudman.

⁷ Et yadman ngu hu nak panha-adan et mekallingepak ngudman ni desert.

⁸ Gullat na-mun dammutun pehding ku huyya et pepu-ut kun meiddawwi eyad bebley ni nappuan ni hingit e heni nemahhig ni pewek ni kaumbahbah.

⁹ Apu Dios, himeng mudda buhul ku ma-lat eleg da amta heppiten da. Nemahhig katteg ngun ebuh hu pappatey ni kameipahpahding eyad bebley.

¹⁰ Kewa-wa-wa niya kahilehileng ey kamampapatey ey kamandedeppap ida tuu.

¹¹ Anin ni attu lawwan eyad bebley et immen ida mangkabunget niya mangkaheul ni tuu.

¹² Gullat ni ya buhul ku hu kamemippihul winu kamengippadngel ni hi-gak, et dammutun issipel ku winu nak ittalan.

¹³ Nem beken, tep hi-gam e anhan ni gayyum ku hu kamengippahding idan nunyan hi-gak.

¹⁴ Kakkayyaggud ni peteg hu ung-ungbal tan nangkukkuyyugan tan nekidaydayawan tad Tempol, nem hi-gam kumedek hu nengipahding ni hi-gak ni lawah.

¹⁵ Hamban mangkinnemtang idan mettey hu buhul ku e henidda mategun neikulung anin ni eleg ida ni mea-amma, tep kapya tu ngu dedan ni hi-gadan mengippahding ni lawah.

¹⁶ Nem hedin hi-gak ngu, man ya AP-APU e Dios hu nakka pampebaddangi et nanna-ud ni ihhehwang tuwak.

¹⁷ Nakka mampehemhemmek di dasal kun kakkabbuhsan, yan emaggew niyan mahmahdem ey inamtak ni iddawwat Apu Dios hu nakka ibbagan hi-gatud dasal ku.

18 Ippaptek tuwak di nak pekihhanggaan idan buhul ku, et meihwangngak di hipan pehding dan hi-gak ma-lat melinggeppak alin mambangngad.

19 Hi Apu Dios e nan-ap-apu lan nunman et ingganah ey dedngelen tu dasal ku et apputen tudda buhul ku, tep eleg da pinhed ni issiked hu lawah ni daka pehding ey eleg ida umtakut ni hi-gatu.

20 Ya etan nakka ibbilang ni anhan ni gayyum ku ey nambalin ni buhul ku, tep eleg tu ipahding hu impakulug tun hi-gak.

21 Malumi-ih ni peteg hu tuka penge-ehhel, nem ya kakulugan tu ey napnun hingit hu nemnem tu. Ey ma-nut kayyaggud dengel ni ehel tu, nem heni makattaddem ni hinallung e kaumliput.

22 Emin hu yuka kakkaguhi ey i-hel yun APU DIOS, et baddangan dakeyun hi-gatu. Makulug ni ippaptek dakeyu, tep eleg tu i-abulut ni an meapput hu kayyaggud ni tuu.

23 Em, makulug e nanna-ud ni pellow mudda lawah ni tutu-un mapetey niya maitek di kulung da, anin ni eleg ida ni mea-amma. Nem hedin ngun hi-gak, man hi-gam nakka iddinel ni mengi-hwang ni hi-gak.

56

Ya a-appeh David ni meippanggep ni nampapan idan iPilistia ni hi-gatud Gath. Huyyan a-appeh ey kei-inggeh tu etan a-appeh e "Ya etan palumad neidawwin keyew ni oak." Meidwat

*huyya etan ni kamengipappangnguluddan kaman-
a-appeh.*

¹ Apu Dios, hemek muwak anhan, tep ay nemahhig ni nakka panlelehani hu kapehpehd-
ing idan buhul kun heni da-ak kadeddedwenga.

² Da-ak kahellipat-in kewa-wa-wa, tep pinhed
da-ak ni panligligat.

³ Nem anin ni hipan tsimpuh ni nakka umtatakut
et hi-gam e Apu Dios hu nakka iddinel.

⁴ Em, makulug ni hi-gam e Apu Dios, hu nakka
iddinel niya hi-gam hu nakka daydayawan APU,
tep eleg mu kekyata hu muka e-helan pehd-
ing mu. Et mukun eggak law umtakut, tep hipa ni-
man hu dammutun da pehd-ing ni hi-gak ey tuu
idan ebuh?

⁵ Kai-anteng idan buhul ku hu mamplennuh
ni lawah ni pehd-ing dan hi-gak ey daka hehhe-
hwian emin hu nakka e-hela.

⁶ Nanhuhummangan ida et ida kamantattallun
mansissi-im ni nakka pehpehd-ing, tep ihik idan
memettey ni hi-gak.

⁷ Apu Dios, gapuh ni bunget muddan nunman
idan tutu-u ey kastiguh mudda, tep nemahhig ni
lawah hu daka pehpehd-ing.

⁸ Inamtam ni emin hu ligat ni impalebalebah
ku. Inemung mu lewak di busih mu ey intudek
muddan emin di libluh mu.

⁹ Apu Dios, nakka medinnel e yan pampe-
baddangan kun hi-gam ey baddangan muwak
et umhunay ida buhul ku, et humman pengi-
immatunan kun muwak kabaddangi.

¹⁰ Et mukun nakka daydayawa hu impakulug mu
e APU, tep eleg mu kekyata hu impakulug mu.

¹¹ Em, nakka medinnel ni hi-gam e Apu Dios, et mukun eggak umtakut. Tep hipa ni-man hu dammutun da pehding ni hi-gak ey tuu idan ebuh?

¹² Apu Dios, ipahding ku hu impakulug ku ni hi-gam e man-appittak ni pansalamatan kun hi-gam,

¹³ tep inhewang muwak di katey ey eleg mu iebulut ni nak mambehhul. Et yan nunya ey dammutu law ni mekiddagyum ni hi-gam ma-lat kamei-ellig ni nakka mandaddallan di kawwalwal ni kaum-idwat ni biyag. *

57

Ya a-appeh David ni meippanggep ni tu nantatalluan di leyang eman ni binsikan tu et hi-yanen tu hi Saul. Huyyan a-appeh ey kei-inggeh tu etan a-appeh e "Entan tu bahbah."

¹ Apu Dios, hemek muwak anhan, hi-gam hu nakka iddinel ni mengippaptek ni hi-gak e kamei-ellig ni meihhikkuggak ni hi-gam ingganah melebbah eya anggetakkut ni kamekapkapyan kamei-ellig di na-let ni pewek.

² Hi-gam hu nakka pandasali e Apu Dios ni Keta-ta-geyyan, tep hi-gam ni ebuh hu kamengipeamnun hipan pinhed mun meippahding ni hi-gak.

³ Et nakka medinnel ni dedngelen mud kabunyan e kad-an mu hu dasal ku, et ihwang muwak idad buhul ku et meibbabaing ida. Tep hi-gam e

* 56:13 56:13 Job 33:30

Dios ku, ey muka pannananeng hu eleg melumman ni impeminhed mu niya muka pemaptek ni hi-gak.

⁴ Liniktub da-ak ida eyan buhul kun henidda layon e makan ni tuu. Yadda lawah ni daka pehpehding ey kamei-ellig di pana niya pahul ni kamanlipput ni annel. Ey kamei-ellig di matedem ni ispadah hu ehel da.

⁵ Apu Dios, peang-ang mud kabunyan e ta-pew ni puyek hu kasina-gey mu, niya peang-ang mud puyek hu dayaw mu.

⁶ Nemahhig law ni nakka umlelemyung, tep indaddan idan buhul ku hu keknaan ku. Kimmukuddan bitud dellanen ku, nem hi-gada et kuma hu mekna.

⁷ Nakka makaddinnel ni hi-gam e Apu Dios, et humman hu, nakka man-a-appéh ni penaydayaw kun hi-gam.

⁸ Yan nunya ey ihikkak law ni memelpelding ni ayyuding niya gitalah ni kamangkewa-wa, et heni bengngunen ku hu aggew, tep umbangunak ni dagah ni menaydayaw ni hi-gam.

⁹ Mansalamattak ni hi-gam e Apu Dios niya ia-appéh ku hu penaydayaw kun hi-gam di hinanggaddan katuutuud kebebbebley.

¹⁰ Tep eleg melumman hu impeminhed mu niya kamannananeng hu muka pemaptek ni hi-gami, niya eleg ida metpeng e henin kasina-gey ni kabunyan.

¹¹ Apu Dios, peang-ang mud kabunyan e ta-pew ni puyek hu kasina-gey mu, niya peang-ang

mud puyek hu dayaw mu. *

58

Ya a-appéh David ni meidwat etan ni kamengi-pappangngulun a-appéh. Huyyan a-appéh ey kei-ingnegh tu etan a-appéh e “Éntan tu bahbah.”

¹ Hi-gayuddan aap-apu, beken ni limpiyuh hu yuka pehding ni menuwet idan tutu-u.

² Ejuh hu lawah ni yuka nenemneman pehding, et hi-gayu anhan law hu kaumpatepatey.

³ Yadda lawah ni tutu-u ey neiungngaddan lawah dedan et humman hu lawah hu elaw da niya maitek ida.

⁴ Ya ehel da ey kamei-ellig di gitan uleg e kaumpatey. Ey henidda hakuku e daka kahin-tuttullengi.

⁵ Et anin ni um-ali etan nelaing ni mengeyyum ni uleg, et iyenayyaggud tun petnul hu tuka pengeyyum, ey eleg hengngudan nunman ni hakuku.

⁶ AP-APU e Dios, pasiked mudda anhan hu anggetakkut ni kapehpehding idan nunman ni tuu e kamei-ellig ni penepngitan mun ngipen idan mabunget ni layon.

⁷ Ey ipahding mun hi-gada hu henin kameip-pahding ni danum e kamelinnug di pe-hang niya ipahding mun hi-gada hu henin kameippahding di helek di dalan e kapan-igsin idan tuu.

* **57:11 57:11** Ya Psalm 57:7-11 ey nan-ingnegh ni Psalm 108:1-5.

⁸ Ey heniddallin gunggungayyu e eleg tu dettenga lawwan tu ey neumah winu heniddallin kameni-weh ni gelang ni kamettey di egeh inetu, et eleg tu ang-angen hu kawwalwal.

⁹ Apu Dios, peang-ang mu hu bunget mu ma-lat peminhakkeyen muddan endien, anin idan u-ungnga winu nea-amma et henidda helek ni kep-ahem.

¹⁰ Nem yaddalli kamengu-unnud ni hi-gam ey man-am-amleng idan pengastiguan muddan nunman ni lawah ni tutu-u et kamei-ellig ni pengullah dan heli da hu kuheyaw idan nunman ni lawah ni tutu-u.

¹¹ Et kan idallin tutu-uy “Makulug ni kayyaggud hu kapambalinin kapengu-unnudin Apu Dios niya makulug ni hi-gatu hu kamanhuwet ni katuutuu eyad puyek.”

59

Ya a-appéh David meippanggep ni nengitudakan nan Saul idan sindalu tun memtak ni hi-gatud baley tu ma-lat pateyen da. Huyyan a-appéh ey kei-inggeh tu etan a-appéh e “Entan tu bahbah.” Meidwat huyyan a-appéh etan ni kamengipappanggulun a-appéh.

¹ Apu Dios, ihwang muwak anhan ida eyad immalin buhul kun memettey ni hi-gak.

² Em, ihwang muwak anhan di hipan pehding idan eyan lawah ni tuun mapetey.

³⁻⁵ Neamuamung ida et immen e nemahhig ni ihik idan memettey ni hi-gak ey endi nak impahding ni nambahulan kun hi-gada, niya endi nanliwatan kun hi-gam, APU DIOS, nem

kapyatun pinhed da-ak ni petteyen. Et humman hu, kahegag ka anhan e APU DIOS e Kabaelan tun emin ni Dios mid Israel, et baddangan muwak et kastiguen mudda humman ni tuun eleg mengullug ni hi-gam, anin idan tutu-ud kebebbleley ni kei-ingngeh da. Ey entan tudda dama hemek hu lawah ni tuun kamengihdul ni edum da.

⁶ Ida kameukkat ni hileng et henidda ahhun kamangngegeyyed ni kamanhawahawang di bebley.

⁷ Daka tenattakkuta edum da niya ida kamemad-padngel. Emin hu daka e-hela ey makakkaggeh nem ya hu kalippusin matedem ni ispadah. Ey kanda ni-nganguy "Kaw dedngelen daitsun Apu Dios?" *

⁸ Nem hi-gam e APU DIOS ey muka heghegnuda niya muka ngi-ngi-ngiidda hu hanniman ni tutu-un eleg mengu-unnud ni hi-gam di kebebbleley.

⁹ Hi-gam e Apu Dios, hu nakka iddinel, tep hi-gam hu kakelpuin elet ku niya hi-gam hu nakka keihhikkugi.

¹⁰ Apu e Dios ku, eleg melumman hu impem-inhed mun hi-gak et nakka makaddinnel ni baddangan muwak et manggagaya-ak ni penanganangan kun keapputan idan emin ni buhul ku.

¹¹ Apu e Dios min kamengippaptek ni hi-gami, entan tudda peminpinhakkey ni endien ida humman ni buhul ku, nem pannananeng muddan manhelheltap ma-lat eleg liwwanen idan tuuk e

* **59:7 59:7** Ang-ang yu Job 22:13, ya Psalm 10:11, ya 73:11 et ya 94:7.

makulug ni mudda kakastigua hu lawah ni tutu-u. Ey anin ni iwehit muddan ebuh niya peapput mudda gapuh ni kabaelan mu.

¹² Gapuh ni lawah ni kameukkat di bungut da, e idut niya itek ey mambalin et ni kebe-ingan da hu daka pampahhiyyai.

¹³ Endim ida tep ya nemahhig ni bunget mun hi-gada ma-lat pengamtaan ni katuutuud kebebbley e hi-gam e Apu Dios, hu Ap-apud Israel.

¹⁴ Ida kameukkat hu buhul kun hileng et henidda ahhun kamangngegeyyed ni kaman-hawahawang di bebley.

¹⁵ Ey henidda ahhun kamandaladalan ni meneyyud ni kennen da, et ida kaumgenunggung hedin eleg ida maphel.

¹⁶ Nem hedin hi-gak ngu, man nakka ia-appeh hu meippanggep ni kabaelan mu ey nakka ia-appeh ni kakabbuhhan hu meippanggep ni impeminhed mu.

¹⁷ Apu Dios e kakelpuin elet ku, man-a-appehhak ni penaydayaw kun hi-gam, tep eleg melumman hu impeminhed mun hi-gak. Ey hi-gam hu nakka keihhikkugi.

60

Ya a-appeh David ni meippanggep ni nekigubatan tun Aram-Naharaim et hi Aram-Sobah niya meippanggep ni nambangngadan di Joab et pampateyen dadda hu hampulut dewwan libun tuud Edom di Nandeklanan tud Ahin. Huyyan a-appeh ey kei-inggeh tu etan a-appeh e "Ya habung ni lily

ni pekitbalan.” Meidwat huyyan a-appéh etan ni kamengipappanggulun a-appéh.

¹ Apu Dios, inwalleng dakemi niya impeapput dakemi, tep nemahhig hu bunget mun hi-gami. Nem yan nunya ey mika iddasal ni hi-gam e entan dakemi law anhan ibubbunget ma-lat u-unnuden daka mewan ni hi-gami.

² Heni impaelim hu yegyeg di bebley mi et mangkadhak. Nem, attu anhan et panhaddak mu.

³ Nemahhig hu nampehelheltap mun hi-gamin tutu-um e heni dakemi impainuman ni kaum-buteng, et kami law kamandangidangi.

⁴ Nem hedin yadda kamekangngu-unnud ni hi-gam, man muka itta-gey hu bandelah ma-lat peamtam idan tutu-um e meihwang idad lawah ni pehding ni buhul dan hi-gada.

⁵ Et humman hu, dengel mu anhan hu dasal min tutu-um ni nakappinhed mu et ihwang dakemi tep et-eteng kabaelan mu.

⁶ Immehel ali hi Apu Dios etan di tuka panhahha-adi et kantuy “Apputen kudda buhul ku et man-am-amlengngak ni mengennadwan Sekem niya nedeklan di Sukkot e bebley da ma-lat i-peng idan tutu-uk.

⁷ Ya Gilead niya Manasseh ey bebley kudda. Ey yadda iEpraim hu heni sindaluk. Hedin ya Judah ey yadman ali kelpuan idan patul ku.

⁸ Pambega-en kudda iMoab ey panhimbut kudda iEdom, ey ittetkuk kulli hu pengapputak idan iPilistia.”

⁹ Apu Dios, hipa edum ni mengippengngulun hi-gak di Edom e nehammad ni neluhud ni batu,

hedin beken ni hi-gam ni ebuh?

¹⁰ Kaw inwalleng dakemi tu-wangu anhan e Apu Dios? Kaw eleg ka law mekillaw idan sindalu min an mekiggubbat?

¹¹ Baddangi dakemi anhan ni mengubbat idan buhul mi, tep endi silbin baddang ni tuu.

¹² Nanna-ud ni mengapput kami hedin baddangan dakemi e Apu Dios, tep ya kakulugan tu ey hi-gam dedan hu kamengapput idan buhul mi. *

61

Ya a-appéh David ni kameuunudin gitalah ni meidwat etan ni kamengipappangguluddan kaman-a-appéh

¹ Apu Dios, dengel mu anhan eya nakka pampehemmehemmekin hi-gam di dasal ku,

² tep iyyadyan kamangkeendi namnamah ku niya edawwi-ak ni peteg di bebley mi. Ilaw muwak anhan di kad-an ni melinggep ni panha-adak e heni batun kakeihhikkugi ma-lat endi an meipahding ni hi-gak ni lawah.

³ Hi-gam hu heni etan ni batun kakeihhikkugi, tep hi-gam hu kamengippaptek ni hi-gak. Niya hi-gam hu kamenennin hi-gak ida etan di buhul ku.

⁴ Abulut mu anhan et makiha-addak ni inganah di muka panha-adi ma-lat luminggeppak tep ippaptek muwak e heni-ak manhiddum di payak mu.

* **60:12 60:12** Ya Psalm 60:5-12 ey nan-inggeh ni Psalm 108:6-13.

⁵ Dingngel mudda e Apu Dios hu impakulug kun hi-gam ni pehding ku, niya indawat mun hi-gak ida etan lebbengtun muka iddawat idan kamengu-unnud ni hi-gam.

⁶ Idwasim anhan hu patul min andukkey ni biyag ma-lat mambi-biyag ni dakel ni toon.

⁷ Ey kayyaggud et anhan hedin ippaptek mu ma-lat hi-gatu mampatul ni ingganah. Pannananeng mu hu muka pemaptek ni hi-gatu niya eleg melumman ni impeminhed mu.

⁸ Et iena-appéh ku hu penaydayaw kun hi-gam niya i-enappitan dakan kewa-wa-wa etan ni impakulug kun i-appit kun hi-gam.

62

Ya a-appéh David ni meidwat nan Jeduthun e kamengipappanggulun a-appéh

¹ Hi Apu Dios hu nakka hehheggedan mengihwang ni hi-gak, tep ebuh tun nakka iddinél.

² Hi-gatu hu heni batun nakka keihhikkugi niya hi-gatu kamengihwang ni hi-gak. Ey hi-gatu hu kamekihhanggan buhul ku ma-lat endi an mengapput ni hi-gak.

³ Pigantu pengissikkedan yun mengippelligat ni hi-gak, ey deh e heni-ak dedangngu nedunut ni luhud ni kamangketu-li?

⁴ Pinhed yuwak ni e-kalen di eta-gey ni saad kun nakka ketbali. Niya am-amleng yun man-ittek meippanggep ni hi-gak, tep ma-nut kakkayyaggud hu yuka e-helad hinanggak, nem ya kakulugan tu ey anggebe-hel yuwak.

⁵ Hi Apu Dios hu nakka hehhegedan um-baddang ni hi-gak tep hi-gatun ebuh hu nakka iddinel.

⁶ Hi-gatu hu heni batun nakka keihhikkugi niya hi-gatu kamengihwang ni hi-gak. Ey hi-gatu dama hu kamekihhanggan buhul ku ma-lat endi an mengapput ni hi-gak.

⁷ Makulug ni hi-gatu hu kamengihwang ni hi-gak niya hi-gatu kakelpuin nakka ketbali, tep hi-gatu hu heni batun nakka keihhikkugi.

⁸ Kaegiegi, hi Apu Dios hu idinel tayun ing-ganah di hipan ligat tayu niya hi-gatu pengi-heli tayun hipan tayu kakakkaguhi, tep hi-gatu hu makulug ni tayu kakeihhikkugi.

⁹ Hi-gatsun tutu-u eyad puyek, newetwet niyadda kedangyan, ey endin hekey hu bilbilang tayud kapenang-ang nan Apu Dios. Tep gullat na-mun meikkiloh itsu et angkepaw itsu nem ya yahyah.

¹⁰ Entan tu taketakew hu nan-aatuan ni edum yun tuu niya bekken ni an tenattakkuten hu edum ni tuu ma-lat piliwen yu limmu tu. Ey hedin kantu et umkedangyan kayu, man beken mewan dedan ni ya kinedangyan hu an idid-dinel.

¹¹ Tep beken ni pinhakkey ni ebuh hu nangngelan kun inhel Apu Dios ni kantuy ebuh tun wada hu kabaelan tu

¹² niya eleg ni hekey melullumman hu impem-inhed tu.

Apu, nanna-ud ni muka iddawat hu kagundan hakey ni tuu meippuun di impahding tu.

63

Ya a-appéh David eman ni wadad desert di Judah

¹ Apu Dios, hi-gam hu Dios ku. Ey hi-gam hu makahhapul kud biyag ku henin kapeneppulin naka-wew ni tuun danum di desert. Ihikkak ni peteg ni umhayukup di kad-an mu.

² Inang-ang kud baley mu hu elaw ni kinaDios mu, ya kabaelan mu niya elaw ni muka keid-deyyawi.

³ Daydayawen dakan hi-gak tep ya impeminhed mun eleg ni hekey melullumman e nebalbalol nem ya biyag min tuu.

⁴ Itta-gey ku hu ngamay kun mandasal ni hi-gam niya mansalamattak ni hi-gam ni ingganah eyan ketagguk.

⁵ Niya man-am-amlenggak ni mengi-ena-appéh ni penaydayaw kun hi-gam e heni-ak nekangngan ni meheng-ew ni kennen et makaphellak.

⁶ Anin ni nakka mambakbaktad di uggippak ni hileng et daka kanenemnema

⁷ tep muwak kabennaddangin ingganah. Et humman hu, nakka man-am-amleng ni mengi-ena-appéh ni muka pemaptek ni hi-gak.

⁸ Hi-gam ni ebuh hu nakka iddinél, tep hi-gam hu makulug ni kamengihwang ni hi-gak di lawah.

⁹ Et emin idalli etan tuun neminhed ni memettey ni hi-gak ey hi-gada anhan law hu pellow mud nandaul di dungay.

¹⁰ Tep mangkettey idallid da pekiggubbatan et pangkanen idan animal di muyung hu annel da.

¹¹ Nem hedin hi-gak ey man-am-amlengngak ali tep pengapput muwak e Apu Dios. Emin ida hu kamansapatah ni hi-gam, tep hi-gam hu daka iddinnel ey daydayawen daka, nem meimmid ali bungut idan mangkaitek.

64

Ya a-appeh David ni meidwat etan ni kamengi-pappangngulun a-appeh

¹ Apu Dios, dengel mu anhan hu dasal ku, et ihwang muwak di hipan lawah ni pehding idan buhul ku.

² Baddangi muwak anhan ma-lat meihwangngak di hipan wadad nemnem idan lawah ni tuun pinhed dan pehding ni hi-gak.

³ Heni matedem ni ispadah niya pana ni kame-naggah di puhu hu kalwah ni daka penge-ehhel ni hi-gak.

⁴ Endin hekey kenekeneng da, et nekekemtang ni binahbah dadada hu tuun endi bahul da, tep endi takut dan mengiwwaggawag ni hipan daka pebehul di edum dan tuu, anin ni inamta dan itek humman.

⁵ Daka dinnia edum dan mengippahding ni hipan lawah ni wadad nemnem da niya daka ihhenum-mangan hedin attu pengitluan dan pengna dan buhul da. Kanday "Endi an menang-ang ni tayu kaippenahding."

⁶ Hedin implanuh da hu lawah ni pehding da, kanday "Nanna-ud ni meippahding huyyan implanuh tayu."

Makulug ni netalam hu nemnem ni tuu.

⁷ Nem endilli maptek ey pennaen idan Apu Dios, et makallipputan ida.

⁸ Em, endien tuddalli tep yadda humman ni lawah ni inhel da. Et emin idalli hu tuun menang-ang ni keippahdingan tu humman ey manwigwigiwig idan pihul dan hi-gada.

⁹ Emin ali hu tuu ey metngadda, et nemnemen dalli hu impenahding Apu Dios niya humman ali da peennamtad katuutuu.

¹⁰ Yadda kamekangngu-unud nan APU DIOS ey meihhikkug idan hi-gatu, hi-gatu daydayawen da niya man-am-amleng ida tep ya impahding tu.

65

Ya a-appeh David ni meidwat etan ni kamengi-pappanggulun a-appeh

¹ Apu Dios, lebbengtun daydayawen dakan hi-gamid kad-an mud Zion, niya ippahding mi hu impakulug min hi-gam ni pehding mi

² tep muka dedngela dasal mi. Ey emin alid kebebbebley ey dakel idalli tuun mampandal ni hi-gam ni pambeggaan dan baddang mu.

³ Nekalliwtan kami, nem dakemi kapessinsahid hipan impahding mi.

⁴ Et humman hu, man-am-amleng kamin pinilim ni tutu-um ni mekiha-ad ni hi-gam di kad-an mu, tep endilli mi pangkullangan di hipan panyaggudan mid Tempol mu.

⁵ Apu Dios, e kamenellaknib ni hi-gami, muka dedngela dasal mi, tep dakemi kabaddangi et kami kamengapput di hipan mika pekihhanggai. Ey dakel hu kamengippetngan impahpahding

mun mika keihwangid lawah. Et yan nunya ey hi-gam hu kapandinnelin dakel ni katuutuud kebebbebley, anin idan wadad nangkeidawwin bebley di ba-hil ni baybay.

⁶ Winedam hu kedunduntug ni keippeang-angan ni et-eteng ni kabaelan mu.

⁷ Muka peinneng hu dalluyun niya bungug ni danum di baybay. * Ey muka pesikked hu kamangguguluh ni tutu-ud kebebbebley.

⁸ Et humman hu emin hu tuu, anin di attu, et ida kametngan muka pehding et daka itekkekkek hu an-anla dan hi-gam.

⁹ Muka ippaptek hu puyek et muka peelli hu udan ma-lat madenuman et kayyaggud ni pantenneman niya ma-lat maweda hu danum idad wangwang mu. Ey muka weddaa hu dakel ni kaillameh ni kaittanem idan tuu meippuun di pinhed mun meippahding.

¹⁰ Tep muka uppela puyek ni pantenneman mi ma-lat tumegu ittanem mi.

¹¹ Et dakel ni peteg hu muka iddawat ni ennien mi, tep anin di attu et muka peang-ang hu kakinayyaggud mu.

¹²⁻¹³ Em, tep emin di kedunduntug ey nenapnanpan ida pattullan ni kalneroh. Ey nangketaneman ni pagey hu nedeklan. Emin ida humman ni winedam ey heni daka pan-itkuk hu a-appeh da tep ya amleng da.

66

* [65:7](#) [65:7](#) [Matthew 8:26-27](#) [Mark 4:38-39](#) [Luke 8:23-25](#)

Ya a-appéh ni meidwat etan ni kamengipap-pangngulun a-appéh

¹ Emin kayun katuutuu eyad puyek ey itekutekkuk yu hu penaydayaw yun Apu Dios.

² Iena-appéh yu hu kamedeyyaw ni ngadan tu niya hi-gatu hu daydayaw yu.

³ Ehel yun Apu Dios e kanyuy “Kami kemet-ngadda etan di muka pehpehding. Et-eteng hu kabaelan mu, et humman hu, emin hu buhul mu ey ida kamandukkun di hinanggam tep ya takut dan hi-gam.

⁴ Emin hu katuutuud kebebbebley ey manyu-ung idan menaydayaw ni hi-gam niya i-ena-appéh da hu penaydayaw dan ngadan mu.”

⁵ Nemnem tayudda etan impahpahding Apu Dios ni kaketngain tuun humman hu panyaggu-dan idan emin ni tuu tu.

⁶ Ya hakey ni impahding tu ey ginedwa tu hu danum di gawwan baybay et pandalnan ida eman ni aammed tayun nan-agwatan dadman. Et humman hu, pan-an-anla itsu tep ya humman ni tu impahding.

⁷ Hi-gatu hu mannananeng ni man-ap-apu tep ya et-eteng ni kabaelan tu. Tuka hellipat-i hu kapehpehding ni emin ni tuud kebebbebley. Et humman hu, entan tu ipatpatnan mangngeng-hay ni hi-gatu.

⁸ Emin itsun katuutuud kebebbebley ey day-dayaw tayu hi Apu Dios e Dios tayu niya pand-ingngel tayu hu tayu kapenaydayaw ni hi-gatu.

⁹ Hi-gatu hu nangged ni biyag tayu ey daitsu kaippaptek di hipan lawah ni meippahding ni hi-gatsu.

¹⁰ Apu Dios, pinenatnaan dakemi e heni kami silber ni neayug di apuy ma-lat memahmah, tep indenawtan dakemin ligat min penang-angan mu hedin nehammad hu mika pengullug ni hi-gam.

¹¹ Ey heni dakemi kinna et pehakbat mu hu mebel-at ni ligat ni hi-gami, tep in-abulut mu et panlelehhanan mi.

¹² Niya in-abulut mu et apputen dakemiddan buhul mi et nemahhig hu nampehelheltap dan hi-gami e heni dakemi nan-igsin, ey heni kami nandalan di apuy niyad danum ni um-ienud. Nem yan nunya ey adyah ni in-ali dakemin hi-gam eyad melinggep ni bebley e wadan emin hu mahapul mi.

¹³⁻¹⁴ Et yan nunya ey um-ali-ak di Tempol mun man-appit ni kagihheba ma-lat peamnuk hu impakulug kun hi-gam eman ni wada hu nemahhig ni nakka panligligasi.

¹⁵ Em, i-alian dakan simmaban kalneroh ni kagihheban kamei-appit ni hi-gam niya um-i-li-ak ni baka niya gelding ni mei-dum ni i-appit kun hi-gam.

¹⁶ Emin kayun kamekangngu-unnud nan Apu Dios ey dengel yu et e-ehhelen kun hi-gayu hu kakkayyaggud ni impahding tun hi-gak.

¹⁷ Tep nampehemhemmekkak ni hi-gatud dasal ku niya in-ena-appeh ku hu nakka penay-dayaw ni hi-gatu

¹⁸⁻¹⁹ ey dingngel tu hu dasal ku et baddangan tuwak, tep inamta tu e endi hu nak intalud puhuk ni liwat ku. Tep gullat ni wada inhalt ku et nanna-ud ni eleg tuwak hanguden.

20 Hi Apu Dios hu nakka daydayawa, tep hinumang tu hu dasal ku niya impannaneng tu hu eleg melumman ni impeminhed tun hi-gak.

67

Ya a-appeh ni meidwat etan ni kamengipap-pangngulun a-appeh. Kamegittalahi huyyan a-appeh.

¹ Apu Dios, hemek dakemi anhan niya bendisyoni dakemi niya gaggayyui dakemi

² ma-lat wada inna-nu tun pengamtaan idan tutu-ud puyek ni elaw mu niya ma-lat amtaen da e hi-gam hu kemenellaknib ni hi-gada.

³ Ey kayyaggud hedin hi-gam e Apu Dios hu daydayawen ni katuutuud kebebbleley!

⁴ Niya kayyaggud hedin man-am-amleng idan mengi-ena-appeh ni penaydayaw dan hi-gam, tep limpiyuh hu muka panhuwet niya muka ittudun emin hu neiptek ni pehding.

⁵ Em, kayyaggud hedin hi-gam e Apu Dios, hu daydayawen ni katuutuud kebebbleley!

⁶ Impanyaggud mu hu inggaud mi et mehawwahawwal hu bendisyon mun hi-gami e Apu Dios e Dios mi.

⁷ Em, makulug ni bendisyonan daitsun Apu Dios, et hi-gatulli daydayawen ni emin ni tutu-ud kebebbleley.

68

Ya a-appeh David ni meidwat etan ni kamengi-pappangngulun a-appeh

1-2 Inah ka e Apu Dios et iwehit mudda buhul mun kamengihihhingit ni hi-gam ma-lat mangkeapput ida et mamsik idan takut da e henidda ahuk ni kaitayyatayyab ni dibdib. Niya ma-lat humman idan lawah ni tuu ey meendid-dad kad-an mu, e henidda kendel ni melennat di apuy.

3 Nem hedin yadda etan tuun kakkayyaggud elaw da ey pan-am-amleng ida et itekkekukkuk da hu an-anla dad kad-an mu.

4 Emin itsu ey ia-appeh tayu hu penaydayaw tayun Apu Dios e kamantakkay di kulput. Hi-gatu hu AP-APU. Pan-an-anla itsud hinangga tu.

5 Hi Apu Dios e wadad Tempol ey tuka ippaptek ida hu nangkepu-hig niyadda nangkebalu.

6 Emin ida hu anggehennemek ey iddawtan tuddan panha-adan da. Niya tudda kaibbukyat hu nangkeikelabut et man-an-anladda. Nem yadda tuun kahing ni hi-gatu ey pambalin tu bebley dan mamega et panlelehanan dadman tep ya bisil.

7 Apu Dios, yan nengipenguluam idan tuum ni nalpuan dad Egypt et idlan yud desert

8 ey nanyegyeg niya immudan ni na-let tep hi-gam e Dios idan helag Israel ey immali kad Sinai.

9-10 Ey yan kawedaddan tuum di nambebleyan dan indawat mu ey impaelim mewan hu udan ni makahhapul da, et yumaggud hu bebley da. Anggehennemek ida, nem impanyaggud mu hu intanem da tep ya binabbal mun hi-gada.

11 Yan eman ni nengipeamtaan Apu Dios ni nengapputan idan tuu tu ey nangkeukat ida kabiibiid baballey da et ida kamampan-an-anla e daka itekkekukkuk e kanday

¹² “Emin ida etan aap-apu niyadda sindalud-dan buhul ni patul tayu ey ida kamemsik. Et panggegedwaan idan bibi-in helag Israel hu limmuddan nunman ni buhul da.

¹³ Anin idan eleg makigubat, tep hi-gada nengipaptek ni kalneroh et neidwatan idan inladdan sindalud gubat. Et henidda neta-bunan ni silber niya balituk et heniddan paluman hinenian ni payak tu.”

¹⁴ Hi Apu Dios e Kabaelan tun emin ey inwahit tudda humman ni patul henin kakeiwwehhisin kame-gah ni dallallud Duntug e Salmon.

¹⁵⁻¹⁶ Hi-gayun etata-gey niya etta-teng ni Kedduntug di Bashan, keke kayu kaum-aameh ni Duntug e Zion ni pinilin APU DIOS ni panha-adan tun ingganah?

¹⁷ Yan eman ni linawwan Apu Dios di tuka panha-adi ey liniktub idan kalibulibun nampangkalesa ni sindalu tun nalpud Duntug e Sinai.

¹⁸ Ey yan sinelakdangan tud kabunyan ey ingkuyug tu hu dakel ni dimpap tu * niya dakel dama hu indawadawat idan katuutuun hi-gatu. Anin idan tutu-un kahing ni hi-gatu, et wada dama hu indawat da. Humman ni Dios ni AP-APU ey makulug ni yadman hu tuka panha-adi.

¹⁹ Daydayaw tayu hi Apu Dios e kaumhelaknib niya kaumbaddang ni hi-gatsun kewa-wa-wad hipan ligat tayu.

²⁰ Humman ni Dios niya Eta-gey ni peteg ni APU tayun kaumhelaknib ey hi-gatu kamengihwang ni hi-gatsud ketteyyan tayu.

* **68:18 68:18** Ephesians 4:8

21 Nem hedin yadda buhul tun nanengtun ya lawah daka ippenahding ey endi kawwan tun hi-gada, tep panggegmiken tulli hu ulu da.

22 Makulug huyya, tep wada hu inhel Apu Dios ni kantuy “Anin ni ida mantellud duntug di Bashan niyad dalinat ni baybay hu buhul yu et pambangngad kuddad kad-an yu,

23 et panggassigassinan yu hu kuheyaw da niya anin idan ahhu yu et panhimmutan da hu kuheyaw idan nunman ni buhul yu.”

24 Apu Dios, e Patul ku niya Dios ku, nanhin-aang-angan ni katuutuu hu nebenenbentegan yuddan tuum ni nengipenguluam idad muka panha-adi.

25 Nebukul idan nebenteg hu kaman-a-appéh et han ida maitu-nud hu kamengippatnul idan kamei-unnud di a-appéh. Et meigawwadda hu kabiibiin kamantambourine.

26 Emin itsun helag Israel ey daydayaw tayu hu AP-APU e Dios di tayu kakeemmuemmungi.

27 Nebukul ida hu nebibbilang ni helag Benjamin, et maitu-nud ida hantapug ni aap-apun helag Judah, et han ida maitu-nud law hu aap-apun helag Sebulun niyadda helag Naptali.

28 Apu Dios, peang-ang mu hu kabaelan mun henin impahding mun nemenaddangan mun hi-gamin nunman.

29 Kapan-i-liddan papatul di kebebbbley hu hipan iddawat dan hi-gam di Tempol mud Jerusalem.

30 Apu Dios, ibunget mudda humman ni iEgypt ni buhul min henidda animal di muyung ni kamantattallud mekatlubbung niya henidda bulug

ni kameikkenamkamdug di impah idan baka, ingganah mampekumbabah ida et man-appit idan hi-gam ni silber. Ey pan-iwehit mudda humman ni tuun ya gubat hu pinpinhed da.

³¹ Et hakey alin aggew ey pan-i-aliddan iEgypt hu nebalol ni gumek ni iddawat dan hi-gam niya hi-gam hu daydayawen dad bebley di Ethiopia et iappitan daka damadman.

³² Emin kayun katuutuud puyek ey i-a-appeh yu hu penaydayaw yun Apu Dios,

³³ e heni nantakkay di kulput di kabunyan ni lintu tu dedangngu niya heni kidul hu ehel tu.

³⁴ Hi-gatu hu ap-apud kabunyan niya kameang-ang di Israel hu et-eteng ni kabaelan tu. Emin kayu ey yu paenamta humman ni kabaelan tu.

³⁵ Apu Dios, e Dios idan helag Israel, kaka mengippetngad muka panha-adi. Ey hi-gam hu kakelpuin elet niya kabaelan idan tutu-um.

Daydayaw tayu hi Apu Dios!

69

Ya a-appeh David ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appeh. Huyyan a-appeh ey kei-inggeh tu etan a-appeh ni kantuy "Habung ni Lilies."

¹ Apu Dios, ihwang muwak anhan, tep iyyadyan heni-ak melsing di nemahhig ni ligat ku.

² Ey heni-ak kamangkeillunnek di luylyuy niya heni-ak kamangkelneng di danum ni ligat kun nemahhig ni nakka panlelehani.

³ Neatu-ak law ni bagabagan baddang mu, et nemahhig ni makaggeh hu kulkulung kun

dasadasal ku niya bimmatag hu matak ni lewalewak ni heged kun baddang mu e Apu Dios.

⁴ Hantapug ida buhul ku e daddakkel ida nem ya bilang ni bewek di uluk. Endi lawah ni nak impahding ni hi-gada, nem kapyatun angebehel da-ak, * et nemahhig ni ihik idan memettey ni hi-gak, ey nangka-let ida man anhan. Nemahhig ni ida kaman-ittek, tep anin ni eleggak manekew et da-ak kapenekekew, et daka pepippilit ni ibbanggad ku kunu hu sinekew kun hi-gada.

⁵ Apu Dios, amtam hu hipan lawah ni nak impahding, tep eleg mabalin ni ka meittalwan. Makulug ni wada impenahding kun henin kapehding idan tuun endi nemnem da, nem anin idan nunman et inamtam.

⁶ APU DIOS, e Eta-gey ni peteg niya Kabaelan tun emin, e Dios idan helag Israel, entan tu iebulut ni hi-gak hu umhulun ni kebe-ingan idan kamengiddinnel niya kamenaydayaw ni hi-gam.

⁷ Tep ya kakulugan tu ey da-ak kapennadngeli niya da-ak kaba-iba-ingaddan edum ni tuu tep ya nakka pengu-unnudin hi-gam.

⁸ Et anin idan anhan ni agik niyadda pamilyah ku et heni law hansinu-wan hu daka pengibbillang ni hi-gak.

⁹ Apu Dios, nemahhig kaguh ku eyan baley mu, et maggeh nemnem ku hedin nalgem hu keussalan tu, † mukun emin hu lawah ni kae-helan tuun meippanggep ni hi-gam ey hi-gak hu tuka keillawwi. ‡

* 69:4 69:4 John 15:25 † 69:9 69:9 John 2:17 ‡ 69:9 69:9 Romans 15:3

¹⁰ Da-ak kapippihuladdan tuu hedin nakka man-nannangngih niya hedin nantepellak di hinanggam e APU DIOS.

¹¹ Ey da-ak kangi-ngi-ngii hedin nambalwasiak ni langgusih ma-lat peang-ang ku e nakka umlelemyung,

¹² niya hi-gak hu katumtumbukan katuutuu. Anin ida etan ni kamambuttebutteng et ya meip-panggep ni hi-gak hu daka i-ena-appéh.

¹³ Nem anin ni hanniman hu kameippenahding ni hi-gak et nanengtun hi-gam e APU, hu nakka pandasadasali et wada-et anhan ni dedngelen mu hu dasal ku. Nem ngenamung ka hedin pigantu pinhed mun penummangan nunyan dasal ku. Et humman hu, humang muwak anhan tep nehammad hu impeminhed mu niya muka peamnu hu impakulug mun pengihwangan muwak.

¹⁴ Apu Dios, baddangi muwak anhan ma-lat meihwangngak eyad kapehpehding idan buhul ku. Et heni muwak guyyuden di kelnengan kud luylyu winu danum ma-lat eleggak malsing.

¹⁵ Em, entan anhan tu iebulut ni heni nak melneng di nandallem ma-lat eleggak matey.

¹⁶ APU DIOS, dengel mu anhan huyyan dasal ku, tep nakappinhed muwak niya muwak kapakah-meka.

¹⁷ Entan anhan tu pakdag eneeneng, nem humang mu hu dasal ku, tep iyyadyan nemahhig ni anggetakkut hu kameippenahding ni hi-gak.

¹⁸ Apu Dios, baddangi muwak et meihwangngak eyad kapehpehding idan buhul ku.

19 Inamtam ida humman ni buhul ku. Ey inamtam e nakka isissipel hu daka pehpehding ni hi-gak, tep inang-ang mu hu daka pemennadngeli niya daka pema-iba-ingin hi-gak.

20 Iyyadyan nemahhig hu degeh ni nemnem ku, tep da-ak kapennadngeli. Ey endi, anin ew ngun hakey ni kamengippeang-ang ni hemek dan hi-gak.

21 Hamban da-ak kapangan tep neupa-ak, ey endi, tep ya kedet kumedek hu indawat dan hi-gak. Niya hamban peinnuman da-ak ni danum tep na-wewwak, ey beken, tep ya etan mapeit ni meinum hu indawat dan innumen ku. §

22 Et humman hu, heballi mambalin hu daka iddenaddan ni daka hemmuhemmulan memahbah ni hi-gada e henidda meknad bitu.

23 Apu Dios, kulap mudda ma-lat eleg da han-ang-ang, niya pakepuy mu hu annel da. *

24 Peang-ang mu hu nemahhig ni bunget mun hi-gada et endiem ida.

25 Et anin ni endi an metdaan ni hi-gada niya anin ni mangkebe-ew hu baballey da, et meiwal-leng hu nambebleyan da. †

26 Daka ma-maan panligligat ida kinastigum niya dadda katalalangai hu impanhelheltap mu.

27 Entan tu liwwan ida nanliwtan da et kas-tiguem ida niya entan tu iebulut ni ida meih-wang.

28 Ekal mu hu ngadan dad libluh ni neitudekan ni ngadan idan mategu niya entan tudu i-dum

§ 69:21 69:21 Matthew 27:48, Mark 15:36, Luke 23:36, John 19:28-29 * 69:23 69:23 [22-23] Romans 11:9-10 † 69:25 69:25 Acts 1:20

di listaan idan muka ibbilang ni tuum.

²⁹ Apu Dios, baddangi muwak ma-lat meihwangngak eyad nemahhig ni nakka panlelehhani.

³⁰ Man-a-appehhak niya mampesalamattak ni penaydayaw kun Apu Dios, tep ya kasina-gey tu.

³¹ Tep huyya kapehebballin APU DIOS ni pehding ku nem ya nak i-appitan ni neha-dukan ni baka.

³² Ey um-amleng ida hu kemepeligligat hedindang-angen da huyya. Et humman hu, emin kayun kamekangngu-unnud nan Apu Dios ey pan-am-amleng kayu!

³³ Tep hi APU DIOS ey eleg tu iwwalleng ida hu anggehemekek ni tutu-u niya eleg tu e-wayadda hu tuu tun neikelabut.

³⁴ Hi-gayuddan wadad kabunyan, yad puyek, niyad baybay, ey daydayaw yu hi Apu Dios.

³⁵ Tep hi-gatulli mengihwang ni Jerusalem niya iyayyaggud tuddalli edum ni bebley di Judah et pambebleyan idallin tutu-u tu.

³⁶ Tep humman idan bebley ey beltanen idallin helag ni tutu-u tun kamengu-unnud niya nemihed ni hi-gatu, et melinggep idallin mambebley diman.

70

Ya a-appeh David eman ni nambagaan tun baddang. Meidwat huyyad kamengipappangngulun a-appeh.

¹ APU e Dios ku, kahegag ka anhan et baddangan muwak ma-lat meihwangngak.

² Ey himeng mudda anhan ida tutu-un ihik ni memettey ni hi-gak ma-lat maka-apput ida niya

ma-lat mebabba-ingan ida humman ni tutu-un daka pan-am-amlengi hu nakka panligligasi.

³ Hamban meapput ida humman ni tuun kamentalanggan hi-gak ma-lat mebabba-ingan ida ey.

⁴ Nem peamleng mudda ngu etan tuun kemenepuheppul ni hi-gam ma-lat man-an-anladda. Em, ya kayyaggud ey humman idan emin ni hinelaknibam ey man-am-amleng ida et itkuk da e kanday “Eta-gey ni peteg hi APU DIOS!”

⁵ Apu Dios, hedin kattedeg ngun hi-gak, man anggehemmekkak ni peteg niya neendi elet ku. Hi-gam hu Dios ku ey hi-gam hu kamengihwang ni hi-gak. Et humman hu, kahegag ka anhan et baddangan muwak.

71

¹ APU DIOS, hi-gam hu nakka keihhikkugi. Entan tu anhan iebulut ni nak mebe-ingan.

² Kayyaggud kan peteg, et humman hu, dengel mu anhan huyyan dasal ku et ihwang muwak.

³ Abulut mu anhan ni meihhikkuggak ni hi-gam et heni ka etan ni batun kakeihhikkugi. Em, hi-gam ni ebuh hu heni batun nakka keihhikkugin kamengihwang ni hi-gak.

⁴ Apu Dios, helaknibi muwak ma-lat meihwangngak anhan di kapehpehding ida eyan mabunget ni tuun lawah hu daka pehpehding.

⁵ Tep neipalpu eman ni keu-ungngak ey hi-gam e Eta-gey ni peteg ni AP-APU hu namnamah kud biyag ku, tep hi-gam ni ebuh hu nakka iddinel.

⁶ Em, neipalpu eman ni neiungngaak ey hi-gam hu indinel ku. Ey hi-gam hu nengipenaptek

ni hi-gak, et mukun hi-gam daydayawen kun ingganah.

⁷ Ya biyag ku hu kapengi-ang-angin tutu-u, tep hi-gam hu nehammad ni nakka keihhikkugi.

⁸ Et humman hu eggak pengissikkedin mengidaydayaw ni hi-gam niya mengippeennamtad katuutuun meippanggep ni muka keiddeyyawi.

⁹ Entan anhan tuwak iwalleng eyan neammaan ku law tep iyyadyan endi law ni hekey elet ku.

¹⁰ Tep immen ida buhul kun ihik ni memettey ni hi-gak, et humman daka ihhenummangan.

¹¹ Kanday “Tayu kuma pepdugen humman ni tuu et depapen tayu, haggud nanna-ud ni endi an mengihwang ni hi-gatu, tep inway Apu Dios.”

¹² Apu Dios, entan anhan keidawwim ni hi-gak, nem papuut mu anhan e Dios ku et umli ka et baddangan muwak.

¹³ Panhewim ma-lat humman idan buhul kun ihik ni memettey ni hi-gak hu meapput et meendidda. Niya pinhed kun hi-gada mebe-ingan niya hi-gada mepihhul.

¹⁴ Nem hedin hi-gak ngu, man hi-gam ni ebuh hu nakka iddinel ni ingganah ni umbaddang ni hi-gak, et kewa-wa-wa ey eggak issiked ni menaydayaw ni hi-gam.

¹⁵ Ia-aggew kun mengippeennamtad katuutuun kakinayyaggud mun peteg niya kabaelan mun mengihwang, anin ni eleggak paka-ewwasi hu elaw tudda humman.

¹⁶ Em, APU DIOS e Eta-gey ni peteg, nak peenamta hu impenahding mun kamengippeangang ni et-eteng ni kabaelan mu. Niya nak ene-

ehhelen di emin ni tuu e hi-gam ni ebuh hu kayyaggud ni peteg.

¹⁷ Neipalpun keu-ungngak ey sinenuttudduan muwak, et humman hu, ingganah nunya ey eleggak issiked ni mengippeennamtadda etan ni muka pehpehding ni kaketngain tuu.

¹⁸ Entan anhan tuwak iwalleng eyan neammaan ku law e iyyadyan naka-ubanannak. Nem baddangi muwak kumaddan e Apu Dios ni an mengippeennamtaddan kameitu-tu-nud ni helag mi hu meippanggep ni kabaalam niyadda kaketngain impenahding mu.

¹⁹ Anin di kabunyan et nan-amta hu kakinayyaggud mu niyadda etan muka pehpehding ni kaketngain tuu. Apu Dios, endi edum ni henin hi-gam.

²⁰ In-abulut mun panlelehhanan ku hu nemahhig ni ligat, nem nakka medinnel e peyaggud muwak ali mewan, tep eleg mu iebulut ni nak mettey. *

²¹ Ey inamtak et iddawtan muwak alin et-eteng ni keiddeyyawan ku niya ellubyagem ali gibek ku.

²² Et daydayawen dakalli e Apu, e Kayyaggud ni peteg ni Dios idan helag Israel. Em, ussalek ali ayyuding niya gitalah et man-a-appehhak ni penaydayaw kun hi-gam, tep kamannananeng hu muka pemaptek ni hi-gak.

²³ Makulug ni ittetskuk kulli am-amleng ku niya a-appeh kun penaydayaw kun hi-gam, tep hinelakniban muwak.

* **71:20 71:20** Ang-ang yu Psalm 30:3

²⁴ Ey ia-aggew kun menge-ehhel ni kakinayyaggud mu, tep neapput ida humman ni tuun ihik ni memettey ni hi-gak et mabeingan ida.

72

Ya a-appeh nan Solomon

¹ Apu Dios, tuduim hu patul e u-ungngan patul ni elaw ni kalinimpiyuh niya kakinayyaggud ni henin elaw mu,

² ma-lat ya limpiyuh niya kayyaggud hu pehding tun man-ap-apuddan tuum, nema-madda etan ni nangkewetwet,

³ et wada inna-nu tun yaggudan ni bebley niya ma-lat kayyaggud hu pehding idan bimmebley.

⁴ Baddangim ma-lat ipaptek tudda humman ni anggehemmek ni tutu-un kamelilligasi niya ma-lat pan-apputen tudda hu kamengippelilligat ni hi-gada.

⁵ Apu Dios, kayyaggud hedin pannananeng mu hu kapengu-unnud idan tutu-um ni hi-gam henin kapannananengin bulan niya aggew.

⁶ Em, baddangim huyyan patul ma-lat ya panyaggudan emin ni bebley hu pehpehding tu, henin udan e ya panyaggudan ni neitnem hu tuka iddawat.

⁷ Ey baddangim ma-lat yan tsimpuh ni pan-apapuan tu ey umkedangyan ida hu kamekangngu-unnud ni hi-gam niya mannananeng kinedangyan da, henin kapannananengin bulan.

⁸ Ey kayyaggud hedin man-ap-apud kebebbley, meippalpuud hakey ni baybay ingganah mewan etan di hakey ni baybay. Niya meippalpu

etan di Wangwang e Euphrates ingganah etan di pappeg ni bebley eyad puyek. *

⁹ Et emin ida tuun nampambebley di desert niyadda buhul tu ey manyu-ung idallid hinangga tun panlispituh dan hi-gatu.

¹⁰ Niya emin ida hu patul di kebebbebley di nanlinikweh di baybay niyadda patul di Tarsis, yad Seba niyad Seba ey pan-i-ali dalli hu hipan iddawat dan hi-gatu.

¹¹ Manyu-ung idallin emin ni hi-gatu hu papatul niyaddan emin hu katuutuud kebebbebley ey hi-gatu hu pansilbian da.

¹² Humman ni patul ey ippaptek tudda hu kamelilligasin nangkewetwet ni kamambeggan baddang tu niya ippaptek tudda neiwalleng ni tuun endi kaumbaddang ni hi-gada.

¹³ Hehmeden tuddalli hu tuun en-endi-an ni peteg niyadda endin hekey hu kabaelan da ma-lat ihwang tudda.

¹⁴ Em, baddangan tudda ma-lat eleg ida meligli-gasi niya ma-lat eleg pateyen idan buhul da, tep nebalol hu biyag dan hi-gatu.

¹⁵ Kayyaggud et hedin andukkey hu biyag etan ni patul niya kayyaggud hedin emin hu tuu ey iddasalan da ma-lat bendisyonan Apu Dios niya i-alian idan iSeba ni balituk.

¹⁶ Ey kayyaggud hedin umyaggud hu lameh ni kaittanem idan tuu tu niya mekallameh hu nangkeitnem ida etan di kedunduntug e henid Lebanon. Niya kayyaggud hedin mepnudda tutu-ud kebebbebley et heniddan pattullan e nenapnapan ni helek.

* **72:8 72:8** Sekariah 9:10

17 Niya kayyaggud hedin mannananeng hu ngadan tu, henin kapannananengin petang ni aggew. Ey kayyaggud hedin mebendisyonan hu kebebbleley tep hi-gatu niya hi-gatu hu deyyawen da.

18 Daydayaw tayu hi APU DIOS e Dios idan helag Israel. Ebuh tun kamengippahding ni kaketngain tuu.

19 Ey daydayaw tayu hu kamedeyyaw ni ngadan tun ingganah. Ya pinhed ku ey meihhinnap hu dayaw tud kebebbleley eyad puyek.

Amen! Em, amen!

20 Huyya hu pappeg idan dasal David, e unngangan Jesse.

Ya Meikkatlun Libluh ni Psalms (Psalms 73-89)

73

Ya a-appéh nan Asap

1 Hi Apu Dios ey makulug ni kakkayyaggud hu tuka pehding idan helag Israel hedin wadadda kayyaggud hu elaw da.

2 Nem hedin hi-gak, man innang ni me-kal hu dinel ku niya nakka pengullug ni hi-gatu.

3 Tep nakka ang-ang-anga ey emin ida hu tuun kamampahhiyya niya lawah hu daka kapkapyaa ey ida kamampengeddangyan et nakka umameh.

4 Endi hu nemahhig ni ligat da, endi degeh da niya nangka-let ida.

5 Ey endi ni-ngangu hu daka keliggasin henin kakeliggasin emin ni tuu.

⁶ Et mukun nemahhig hu daka pampahhiyya niya nemahhig ni mabunget ida.

⁷ Makattabadda tep nemahhig kinedangyan da * Ebuh hu lawah ni pehding dad edum dan tuun daka nenemnema.

⁸ Daka pippihuladda hu edum dan tuu niya lawah hu daka e-e-helan hi-gada. Daka ippahhiyyadda etan daka nemnemneman da pehding ni panlelehanan ni edum dan tuu.

⁹ Lawah hu daka e-helan Apu Dios di kabunyan. Ey daka ippilit di katuutuu hu pinhed dan meippahding eyad puyek.

¹⁰ Et humman hu, anin idan tuun kamengullug nan Apu Dios et wadadda etan edum ni daka i-unud di kae-heladdan nunman ni tutu-u.

¹¹ Kanda ni-nganguy “Anin ippahding tayu hu hipan pinhed tayu, haggud kaw amtan Apu Dios e Keta-ta-geyyan hu tayu kapehpehding?”

¹² Humman hu elaw idan nunman e lawah ni tuu, nem ay ida ni-ngangu kamengeddangyan.

¹³ Et ya law immalid nemnem ku ey endi silbitu nak nengipenahdingan ni kayyaggud e eleggak manliwat.

¹⁴ Tep kewa-wa-wa ey nakka helheltapa ligat kun indawat mun hi-gak e Apu Dios.

¹⁵ Nem gullat ni imbehwang ku hu wadad nemnem ku et nanna-ud ni nedismayah ida kamekangngu-unnud ni hi-gam, tep beken ni hanniman hu elaw ni tutu-un Apu Dios.

¹⁶ Impatnak ni mengewwat ni elaw tu huyyan kameippahding, nem neligat ni meewwatan.

* **73:7 73:7** Yad edum ni neitudek ey kanday “Emin hu lawah ni wadad nemnem da ey kameukkat di daka heppita.”

17 Nem yan eman ni nak nandayawan ni hi-gam di Tempol mu ey inewatan ku law hu meippahding idan nunman e tuun lawah daka pehpehding.

18 Em, Apu Dios, inewatan ku law e humman idan tutu-u ey kastiguen muddan ingganah e heni pedellan muddad medanglel ni dalam et man-egah ida.

19 Humman ni meippahding ni hi-gada ey anggetakkut, tep pinhakkey ali ey nangkeendidda.

20 Humman ni elaw ni biyag dan nunyad puyek ey nekekemtang ni ebuh e heni i-innep e kametatsiked hedin inggibek.

21 Makulug ni yan eman ni makaggeh hu nemnem ku, tep nakka meemmeh ida etan ni tuun lawah daka pehpehding

22 ey heni-ak etan ni animal ni endin hekey nemnem tu. Tep eggak awatan hu elaw mun nunman e Apu Dios.

23 Nem ay kayyaggud anhan et nakka mekid-dagyum ni hi-gam e Apu Dios et nanengtun heni muka tettenggeda hu ngamay ku.

24 Niya muka ittududda hu kayyaggud ni pehpehding ku, et lektattuy nedatngan hu keid-deyyawan kun ellian kud kad-an mu.

25 Yad kabunyan ey endi hu edum ni henin hi-gam ni neminshed niya kamengippaptek ni hi-gak. Ey anin eyad puyek et endi edum ni pinhed kun panggayyum, nem hi-gam ni ebuh.

26 Kaumkapuy hu annel ku niya nemnem ku, nem wada ka e Apu Dios ni kamengippa-let ni hi-gak. Hi-gam ni ebuh hu mahapul kun ingganah

di biyag ku. †

²⁷ Emin ida etan lawah ni tuun eleg daka ununuda e APU DIOS ey makulug ni endiem idan ingganah.

²⁸ Nem hedin hi-gak, man endi edum ni pinhed ku nem ya nak mekiddagyum ni hi-gam, e APU DIOS e Eta-gey ni peteg, ni kamengippaptek ni hi-gak. Et humman hu, emin ida etan panyaggudan ni muka pehpehding ey nak peennamtaddan katuutuu.

74

Ya a-appéh Asap

¹ Apu Dios, kele dakemi tu-wangu anhan inway et mena-yun? Ey kele nemahhig bunget muddan anhan ni tutu-um?

² Nemnem mu e hi-gami hu tutu-um ni pinilim dedan ni nunman. Tep hi-gami hu inhewang mud neihbutan mi et pambalin dakemin tutu-um. Niya entan anhan tu liwwan hu Jerusalem ni pinilim ni pambebleyan mu.

³ Kele eleg ka meheggag ni impahpahding idan buhul mun Tempol mu niya eya bebley mi? Endi meyatu, tep nemahhig ni endin hekey hu eleg da bahbahen.

⁴ Ida kaumtenekutekkuk hu buhul mud Tempol ni daka pampengihha-adin bandelah dan immatun ni nengapputan da.

⁵ Nampalang da hu kahehgepid Tempol e henidda kamanlelgeh ni keyew di muyung.

⁶ Emin ida etan neenal-alkusan ni dingding ey nanwa-tek daddan wahay niya minesuh da.

† 73:26 73:26 Psalm 16:5

⁷ Nambahbah da etan Tempol mu et legaben da. Endin hekey hu takut da e impambalin dan kameibbilang ni beken ni malinih di hinanggam humman ni Tempol ni mika penaydayawin hi-gam.

⁸ Kandad nemnem day “Imay kuma et bahbahen tayun emin hu hipan wadadya.” Et legaben da tu-wangun emin hu kapenaydayawin hi-gam e Apu Dios eyad bebley.

⁹ Endidda law etan mika pengi-immatunin kawedam di kad-an mi niya endidda law hu prophets ni mengippeamtan hi-gamin kepappengan tudda huyyan daka pehpehding.

¹⁰ Apu Dios, pigan tu pengippesikkedan mun ngehay ida eyan buhul mu? Kaw diman et ngi-ngian dan ingganah hu ngadan mu?

¹¹ Entan tu pakdag i-ineng, nem kahegag ka et peang-ang mu hu et-eteng ni kabaelan mudda etan ni buhul mu et anin ni mangkettey idan emin.

¹² Apu Dios, hi-gam hu APU mi niya patul mi meippalpu dedan ni laputu, niya hi-gam hu nengihwang ni hi-gamid emin di nanligligatan mi eyad puyek.

¹³ Impeang-ang mu hu et-eteng ni kabaelan mu eman ni nengedwaan mun danum di baybay et mandalan ida tuum diman. * Niya binahbah mudda etan kametekkusin kaman-ayyam di baybay e Lebayatan hu ngadan tu.

¹⁴ Em, nanggemik mudda hu ulu tu et pakan muddan animal di desert hu annel tu.

* **74:13 74:13** Exodus 14:21-22

15 Winedam ida hebwak niyadda kulukul. Ey sinduk mudda etta-teng ni wangwang.

16 Ey winedam dama hu kawwalwal niya engeenget ey lintum hu aggew niya bulan et iha-ad muddad neiha-adan da.

17 Winedam hu ahikettekettelan niya siyaggew. Ey ingkapyam hu kelteg ni puyek.

18 APU DIOS, entan tu liwwan ida etan buhul mun nemahhig hu ngehay dan hi-gam et daka kapippihula niya daka kangingi-ngii.

19 Entan anhan dakemi eway, nem ihwang dakemidda eyad mangkabunget ni buhul mi, tep endi kabaelan mi. Em, entan anhan dakemi liwwan ni tutu-um, tep kami kamanligligat.

20 Ey entan tu liwwan hu nekitbalam ni hi-gami, tep iyyadyan heni na-ngetan ni emin hu bebley mi, tep ebuh patepatey ni kameippenahding di deya.

21 Entan tu iebulut ni ida mebabba-ingan ni ingganah hu nangkewetwet ni kameligligasi. Nem baddangim ida kuma dedan ma-lat hi-gam hu daydayawen da.

22 Apu Dios, kahegag ka et ipahding mu hu pinhed mun meippahding ma-lat pasiked mudda buhul mun kamekihhanggan hi-gam. Entan tu liwwan e kewa-wa-wa ey daka kangingi-ngiiddan nunman ni tutu-un kamangngengeh hay ni hi-gam.

23 Entan tu pakdag i-ineng, nem pasiked mudda humman ni buhul mun kamemennadngel ni hi-gam, tep daka pan-imma-ma ngehay dan hi-gam.

75

Ya a-appéh Asap ni meidwat etan ni kamengi-pappanggulun a-appéh. Huyyan a-appéh ey kei-inggeh tu etan a-appéh ni kantuy “Entan tu Bahbah.”

¹ Kami kamansalamat ni kawedam di kad-an mi e Apu Dios. Mika peennamtaddan katuutuu hu kasina-gey mu niyadda etan impahpahding mun kaketngain tuu.

² Kan Apu Dios ey “Gintud ku hu aggew ni panhuwetan kuddan tutu-u. Ey limpiyuh hu nakka panhuwet.

³ Hi-gak hu kamengihhammad ni neituunan eyan puyek, et humman hu, anin ni manyegyeg et nemahhig takut idan tutu-u ey hi-gak hu ngenamung ni mengged.

⁴ Nak ida kae-heli hu manghay ni tutu-u e kangkuy ‘Isiked yun mampahhiya!’ Ey kangkud-dan tutu-un lawah daka pehpehding ey ‘Entan tu ipahhiya hu kabaelan yu,

⁵ niya entan tu panghel e eta-ta-gey kayu nem hi-gak. Isiked yun um-ehehel ni linggeman.’ ”

⁶ Tep ya manhuwet ni tuu ey beken ni yad kasimmilin aggew, winu yad tuka kelinnuggi niya beken ni yad desert hu kelpuan tu,

⁷ nem hi Apu Dios hu manhuwet. Hi-gatu hu mengippanghel hedin nambahul hu tuu winu eleg.

⁸ Ya bunget APU DIOS ey heni neibesuh ni kedet ni tuka idduyag et paka-inumen idan tuun lawah daka pehpehding.

⁹ Nem hedin hi-gak ngu, man ya kakinyag-gud Apu Dios hu nak peennamta niya i-ena-appéh ku hu penaydayaw kun hi-gatu e Dios idan helag Jacob.

¹⁰ Tep hi Apu Dios ey inhel tun kantuy endien tu kabaelan idan lawah daka pehpéhding, nem ihhammad tu kabaelan idan kamengu-unnud ni hi-gatu.

76

Ya a-appéh Asap ni meidwat etan ni kamengi-pappangnguluddan kaman-a-appéh. Kamegittalahi huyyan a-appéh.

¹ Hi Apu Dios ey naka-amtaddan iJudah niya kaidaydayaw idan ilsráel.

² Yad Duntug di Zion di Jerusalem hu tuka panha-adi.

³ Yadman hu nampemabhahan tuddan emin ni almas idan buhul tu, yadda pana da, yadda happiyyaw da niyadda ispadah da.

⁴ Apu Dios, kaka medeyyaw niya kakkayyag-gud kan peteg nem yadda etan etata-gey ni duntug ni dakel hu medweng ni animal.

⁵ Emin ida etan nangka-let ni buhul mi ey nangkeapput ida et pan-al-en mi hu hipan limmu da. Kepuppullay hu annel dad nangketeyyan da, et endi law silbin elet da niya laing da.

⁶ Emin ida etan kebayyu niyadda nampantakkay ey nealay nangketukkad ida et matey idan nengibungetam ni hi-gada e Dios idan helag Jacob.

⁷ Endi edum ni kametekкуси nem ebuh ka e APU DIOS, niya endi hakey ni kabaelan tun an mekihhanggan hi-gam hedín bimmunget ka.

⁸ Impeamtam alid kabunyan hu kastiguddan tuu eyad puyek ey simmakut ida et umi-ineng ida.

⁹ Tep hi-gam hu kamengastiguddan nampanliwat niya hi-gam hu kamengihwang idan kamelilligasin tuu.

¹⁰ Ya muka pengastiguin tutu-u tep ya nemahhig ni bunget mu ey keiddeyyawam. Ey yadda kameniktam ni bunget mu ey mesilleg ida.

¹¹ Emin itsun katuutuu ey peamnu tayu hu hipan impakulug tayun APU DIOS e Dios tayu, niya idwat tayun hi-gatu hu lebbeng tun meidwat ni hi-gatu e Dios ni kamedeyyaw niya kametekkusi.

¹² Tep tuka endia tuled idan aap-apu niya tudda kapetekkut hu papatul eyad puyek.

77

Ya a-appéh Asap ni meidwat nan Jeduthun e kamengipappangguluddan kaman-a-appéh

¹ Nakka mampehemhemhemmek nan Apu Dios ma-lat dengelen tu anhan hu dasal ku.

² Hi-gatu hu nakka kahwaan pampebaddangan ni emin di ligat ku. Nakka umdasadasal ni kahilehileng nan hi Apu Dios niya eleggak meet-tun mengitata-gey ni ngamay kun mandasal, nem kapyatun endi amleng ku.

³ Hedin ninemnem ku hi Apu Dios, man nakka medismayah, tep kameendi hu namnamah ku.

⁴ Eleg um-ali ugip ku tep nemahhig ni kamemunnumunnu hu nemnem ku et eleg meibbehwang hu pinhed kun iddasal nan Apu Dios.

5 Hedin ninemnem ku eman nelabalabah ni kakkayyaggud ni tsimpuh

6 e nakka um-ena-appéh ni hileng tep ya amleng ku, man kangkud nemnem kuy

7 “Kaw inwalleng da-ak law nan Apu Dios ni ingganah et eleg da-ak law hehmeka?”

8 Kaw endi law hu impeminhed tun hi-gami niya kaw eleg tu peamnu etan impakulug tun panyaggudan min tuu tu?

9 Kaw hinullulan tun bunget hu binabbal tu niya hemek tun hi-gami?”

10 Ya nemahhig ni makaggeh di nemnem ku ey heni etan ni endi law hu kabaelan Apu Dios e Keta-ta-geyyan, et eleg tuwak law baddangi. Huyyadda hu kaum-alid nemnem ku,

11 nem nanengtun eleggak lilliiwwanadda etan kaketngain tuun impahpahding mun nunman e APU DIOS.

12 Eleg ni hekey me-me-kal di nemnem kudda humman, tep humman ida hu nakka pannenem-nem ni kenayun.

13 Emin hu impahpahding mu ey kayyaggud ni peteg niya endi edum ni Dios ni henin hi-gam.

14 Ebuh kan kamengippahding idan kaketngain tuu niya impaenang-ang mud kebebbebley hu et-eteng ni kabaelan mu.

15 Ey inhewang mudda tutu-um ni helag di Jacob nan Joseph, tep ya et-eteng ni kabaelan mu.

16 Apu Dios, yan eman ni nampeang-angan mud Madlang ni Baybay ey nemahhig hu dal-luyun diman et anin ni yad dalinat tu et heni kamanggegeygey ni takut tu.

17 Nemahhig hu udan niya kamangkikidul. Niya kamangkekedyam e henidda panam ni kaman-tayyatayyab.

18 Hedin kimmidul * et kamangkekedyam, man kamebnangi hu puyek niya kabunyan niya ka-manyegyeg di puyek.

19 Nandalan kad ta-pew ni dalluyun et agwa-tem etan edallem ni baybay, nem endi an neang-ang ni gassin mu.

20 Impangulum ida tutu-um e henidda kalneroh ni kaipappattul di Moses nan hi Aaron.

78

Ya a-appéh Asap

1 Hi-gayun kaegiegi, dengel yu et awatan yu eya ituttudduk ni hi-gayu.

2 Dengel yu ma-lat awatan yudda etan neligat ni ewwatan ni impahpahding Apu Dios idan aammed tayun nunman

3 e humman ida dingngel tayu niya inedal tayun hi-gada.

4 Et mahapul daman pebeltan tayuddan u-ungnga tayu ma-lat mambeltabeltan alin ing-ganah, et wada inna-nu tun keippeamtaan ni impahpahding APU DIOS ni kaketngain tuu niya et-eteng ni kabaelan tu.

5 Indawat APU DIOS hu tugun tuddan aammed tayun helag Jacob et itugun tun hi-gadan ituttud-dudaddan u-ungnga da humman idan tugun tu,

* **77:18 77:18** Ya bungug ni nunman ni kidul ey henin bungug idan helin kalesah ni kamenglaw ni mekigubbat.

⁶ et amtaen idan meihhayned ni helag da ma-lat mambeltabeltan alin edum ni meittu-nud ni hi-gada.

⁷ Hanneya impanugun tu ma-lat hi-gatu hu pandinnelan da niya ma-lat eleg da liwwanen ida kamengippetngan impenahding tu et u-unnuden dan ingganah ida tugun tu.

⁸ Et wadan eleg da-et anhan u-ukkuladda aammed tayun nunman e nemahhig hu ngehay dan Apu Dios, et eleg ida mengu-unnud ni tuka ittugun niya eleg ida mandinel ni hi-gatu.

⁹ Heni lan impahding idan sindalun helag Epraim e nakaddaddan idan an mekiggubbat et lumaw ida, nem entanni et neilepu hu gubat ey nealay namsik ida, anin ni naka-almas ida.

¹⁰ Tep emin ida aammed tayun helag Israel ey eleg da pannaneng ni u-unnuden hu nekitbalan Apu Dios ni hi-gada niya kinehing da hu tugun tu.

¹¹ Liniwwan dadda hu miracles ni impaenang ang tun hi-gada.

¹² Em, eleg da nemnemen ida humman ni impenahding Apu Dios idan aammed da eman ni wadaddad Soan di Egypt.

¹³ Niya entanni ey ginedwa tu hu danum di baybay et heni dingding di nambina-hil ni nangwatan da.

¹⁴ Ey hedin kawwalwal, man tuka weddaa hu kulput ni mengippenggulun hi-gada. Niya hedin hileng, man tuka pambalin ni apuy humman ni kulput ma-lat mabnangan hu dellanen da.

¹⁵ Ya hakey mewan ni impahding tu ey pini-ang

tudda batud desert et umebwal hu danum ni impainum tun hi-gada.

¹⁶ Et heni kulukul hu danum ni neukat et mampeypey-uk e heni wangwang.

¹⁷ Nem anin ni inang-ang dan emin ida huyyan impenahding Apu Dios et kapyatun nanliwaliwat idad desert tep ya ngehay dan Apu Dios e Keta-ta-geyyan.

¹⁸ Inggeb-at dan pinatnaan hi Apu Dios, et papilit dan iddawat tun hi-gada etan pinhed dan kennen.

¹⁹ Ey nemahhig ni lawah hu daka penghel nan Apu Dios e kanday “Kaw makkaw et kabaelan Apu Dios ni weddaen hu kennen tayu eyad desert?”

²⁰ Ku ma-nu tep makulug numan ni hineplat tu hu batu et man-ebwal hu danum, nem kaw makkaw et kabaelan tun weddaen hu sinapay niya detag ni kennen tayun tutu-u tu?”

²¹ Dingngel APU DIOS humman ni kapenge-ehhel idan helag Jacob, e Israel hu hakey ni ngadan tu, ey nemahhig hu bunget tun hi-gada e heni simmebel ni apuy,

²² tep endi hu daka pengullug ni hi-gatu niya beken ni hi-gatu hu daka iddinel ni mengip-paptek ni hi-gada.

²³⁻²⁵ Nem anin ni hanniman ida, et impaelin Apu Dios etan kamelpud kabunyan ni kennen e mannah * e humman hu kakennaddan anghel. Et humman kinakinan da. Eleg ida mekulngan, tep dakel ni ingganah kameidwat ni kennen da.

* **78:23-25** **78:23-25** Ang-ang yu John 6:31.

²⁶ Entanni mewan ey impaeli tu hu na-let ni dibdib ni nalpud appit ni kasimmilin aggew niyad south tep ya et-eteng ni kabaelan tu.

²⁷ Et paeli tu hu hantapug ni sisit ey nemahhig ni ida kaman-ellihbuk e henidda dep-ul winu henidda palnah di gilig ni baybay ni eleg mebilang.

²⁸ Et peapnal tuddad nampangkampuan da

²⁹ et pangkanen idan tuu, tep humman hu pinhed dan iddawat Apu Dios ni hi-gada.

³⁰⁻³¹ Nem entanni et tagan da ekan nunman ni detag ey neheglab hu bunget Apu Dios ni hi-gada, et pampeteyen tudda hu kakat-agun nangka-let ni lalakkin helag nan Israel.

³² Nem anin ni hanniman hu neipenahding, et kapyatun impannaneng idan tuun nanliwaliwat. Eleg ida mandinel ni hi-gatu, anin ni impenahding tu hu dakel ni miracles.

³³ Et mukun impetattakut tuddan katootoon et lektattuy pinappeg tu hu biyag dan endi silbitu.

³⁴ Hedin pinetey tudda edum ni hi-gada ey han ida nantuttuyyu hu edum da niya ihik ida law ni mandasal ni hi-gatu.

³⁵ Kaum-ali law di nemnem da e hi Apu Dios hu heni batun daka keihhikkugi niya hi-gatu e Keta-ta-geyyan ni Apu hu kamengihwang ni hi-gada.

³⁶ Nem anin ni kanday ida kamengu-unnud ni hi-gatu, et itek da kaya, tep humman hu daka penge-ehhel ni ebuh.

³⁷ Tep ya kakulugan tu ey eleg da ikahhakey hu impeminhed dan hi-gatu niya eleg da pannananeng ni u-unnuden hu nekitbalan tun hi-gada.

³⁸ Nem anin ni hanniman et kapyatun kapahmekan Apu Dios ida humman ni tutu-u tu. Et pesinsahan tu hu liwat da et eleg tudda endien. Anin ni e-eggel ni impabunget da et insisipel tu et eleg tudda kastiguen.

³⁹ Tep inamta tun tuuddan ebuh et nekemtang ni ebuh hu daka pambiyagi e henin kakelebbahin dibdib e pinhakkey ni attukaw la.

⁴⁰⁻⁴¹ E-eggel ni nginhay da hi Apu Dios, e kayyaggud ni peteg ni Dios idan helag Israel, eman ni wadaddad desert ni pematna[†] dan binabbal tun hi-gada. Et humman hu, nemahhig lemyung tun impahpahding da.

⁴² Liniwwan da et-eteng ni kabaelan tu niya nengihwangan tuddad buhul da.

⁴³ Ey liniwwan dadda miracles ni impeang-ang tun hi-gadad Soan di Egypt.

⁴⁴ Impambalin tun kuheyaw ida danum di wang-wang niyad kulukul di Egypt, et endi hu innu-men idan tutu-udman.

⁴⁵ Ey impalaw tu hu hantapug ni aggiyyet niya tukak et meliligatan hu tuud Egypt et mebahbah hu bebley da.

⁴⁶ Impalaw tu mewan hu dakel ni dudun et pangkanen dadda hu intanem dadman Egypt. ‡

⁴⁷ Ey impalaw tu hu etta-teng ni dallallu et mangkebahbah hu intanem dan grapes niyadda figs.

⁴⁸ Nangketey ida babakka da niya pintey ni kedyam ida edum ni animal da.

[†] **78:40-41** 78:40-41 Ang-ang yu Psalm 95:9 et ya Hebrews 3:9

[‡] **78:46 78:46** Exodus 10:12-15

⁴⁹⁻⁵⁰ Eleg tu isipel hu nemahhig ni bunget tu, et panligligat tuddan peteg e eleg tu kawwanan hu biyag da, et paeli tu pistin tuu et matey ida. Ey impaeli tudda anghel ni memettey ni hi-gada.

⁵¹ Pintey tuddan emin hu lakin pengulwan ni unnggaddan iEgypt e helag nan Ham.

⁵² Et han tu law ipenguludda hu tutu-u tu et hiyanen da humman ni bebley di Egypt e henidda kalneroh ni impangngupangngulu tud desert.

⁵³ Impapaptek tudda et eleg ida tumekut niya endi an neipahding ni hi-gadan lawah. Nem hedini yadda etan buhul daddan namdug ni hi-gada ey inenud tuddad baybay. §

⁵⁴ Inlaw tudda etan tutu-u tud duntuduntug ni bebley ni inapput tud gubat tep ya et-eteng ni kabaelan tu. *

⁵⁵ Dinegyun tudda hu tuun nampambebley di man et ihullul tudda tutu-u tu. Ginenadwa tu humman ni duntuduntug ni bebley et i-peng tuddan helag Israel. Anin ida etan ni baballey et ingka-peng tun hi-gada et pambaleyan da. †

⁵⁶ Nem anin ni hanniman hu impahding Apu Dios, e Keta-ta-geyyan, idan tuu tu, et kapyatun nginhay da tugun tun pematnaan dan binabbal tu.

⁵⁷ Henidda eman lan aammed da e eleg da ikahhakey hu impeminhed dan hi-gatu niya eleg ida meiddinnel e henidda etan ni nepikun pana.

⁵⁸ Impabunget da hi Apu Dios tep dinaydayaw dadda hu kinapya dan dios da niya nengapyad-dan penaydayawan dan nunman idan dios da.

§ **78:53 78:53** Exodus 14:26-28 * **78:54 78:54** Exodus 15:17 et ya Joshua 3:14-17 † **78:55 78:55** Joshua 11:16-23

59 Et humman hu nengiwallengan tuddan nunman ni tutu-u tun helag Israel.

60 Et ewayen tu hu Tabernacle di Siloh e yadman hu nekibeblyan tuddan tutu-u tu.

61 Ey in-abulut tun ibbebsik idan edum ni tuu etan Kaban ni kapengi-ang-angiddan tutu-u tun kabaelan tu niya dayaw tu.

62 Ey in-abulut tu tutu-u tun petteyen idan buhul da tep ya bunget tun hi-gada.

63 Et mangkatey idad gubat hu nehiken ni lalakkin u-ungnga da et endi law hu i-ahwaddan bibi-in kimmat-agu.

64 Anin idan papaddi da et pintey dadda, nem endi inna-nukkaw idan aahwa dan mengibbel-lun hi-gada, tep nemahhig hu gubat.

65 Nem entanni kuma ey heni nebelingkawweh ni bimmangun hi Apu Dios niya heni nelaing ni sindalun na-kal buteng tu,

66 et apputen tudda humman ni buhul tu et mebabba-ingan idan ingganah.

67 Nem eleg tu pinhed ni mekihha-ad di kad-an idan helag Ephraim e helag Joseph.

68 Tep pinili tu hu Duntug di Zion ni nakappinhed tu, di nambebleyan idan helag Judah,

69 et yadman hu nengipebehwatan tun Tempol tun eta-gey niya nehammad ni mannananeng alin ingganah, henin eyan puyek.

70 Pinili tu hi David ni heni pambega-en tu, et tulli paewit di tuka pampappattuliddan kalneroh,

71 et hi-gatu hu pambalin tun patul idan tutu-u tun helag nan Israel.

⁷² Kayyaggud hu impahpahding David idan tutu-u tu, tep impapaptek tudda niya limpiyuh hu elaw ni impahpahding tun nampatulana tu.

79

Ya a-appéh Asap

¹ Apu Dios, hinggep idan tutu-un eleg mengulug ni hi-gam hu bebley idan tuum di Jerusalem, et immen ni nambahbah da humman ni bebley. Anin etan Tempol ni muka panha-adi et hinggep da et pambalin dan beken ni malinih di hinanggam.

² Nampatey dadda hu tutu-um ni kamengunnud ni hi-gam, et pangkanen idan sisit niya animal di muyung hu annel dan kepuppullay di puyek.

³ Henin kaeyyuhin danum hu kapanayyuyuhin kuheyaw idan tutu-um di Jerusalem niya endi hu natdaan ni an mengikkullung ni hi-gada.

⁴ Emin ida hu tutu-ud kebebbebley di nanlinikweh ey dakemi kapennadngeli, dakemi kangi-ngi-ngii niya dakemi kapippihula.

⁵ APU DIOS, kaw pengpenglaw mu huttan ni nemahhig ni bunget mun hi-gamin heni kaumhinyab ni apuy ni eleg me-me-dep?

⁶ Yadda ngu etan tuun eleg mengibbilang ni hi-gam niya eleg mandasal ni hi-gam hu pangihang-gaim ni bunget mu.

⁷ Tep hi-gada nampematey idan tutu-um e helag Jacob niya hi-gada nampemahbah ni bebley da.

⁸ Apu Dios, entan dakemi kastigu tep ya liwat idan aammed mi, nem hemek dakemi kumad-dan, tep makahhapul min peteg hu baddang mu.

⁹ Apu Dios e kamengihwang ni hi-gami, bad-dangi dakemi niya pesinsahim hu liwat mi ma-lat wada inna-nu tun penang-angan idan tuun kakinayyaggud mu et meidaydayaw ka.

¹⁰ Entan tu iebulut ni dakemi taltalangkaan idan tuun eleg mengu-unnud ni hi-gam. Tep kanda ni-nganguy “Attu mewan hu kapan-ellan Apu Dios yu ey?” Et humman hu, Apu Dios, ibleh mu anhan et kastiguen mudda, tep pintey dadda hu bega-en mu.

¹¹ Ey dengel mu anhan hu palak idan nangkeikelabut, et baddangan mudda ma-lat meihwang ida etan nekastigun katey, et wada inna-nu tun keippeang-angan ni et-eteng ni kabaelan mu.

¹² Apu Dios, pamehig mun kastiguen ida hu tutu-ud nanlinikweh ni bebley ma-lat paka-ibleh mu hu nenaltalangkaan dan hi-gam.

¹³ Et mansalamat kamin tutu-um ni kamei-ellig ni kalneroh mu niya daydayawen dakan ing-ganah.

80

Ya a-appeh Asap ni meidwat etan ni kamengi-pappangngulun a-appeh. Huyyan a-appeh ey kei-inggeh tu etan a-appeh ni kantuy “Ya habung ni lily ni pekitbalan.”

¹ Dengel mu dasal mi e Apu Dios e heni kamengipattul niya kamengipappangnguluddan

helag Joseph niya yimmudung di ta-pew ni Kaban di nambattanan idan anghel diman. *

² Peang-ang muddan tuud Epraim, yad Benjamin niyad Manasseh hu et-eteng ni kabaelan mun mengihwang ni hi-gamid lawah.

³ Apu Dios, baddangi dakemi ma-lat mengu-unnud kami mewan ni hi-gam, niya peang-ang mu anhan hu hemek mun hi-gami ma-lat meihwang kamid lawah.

⁴ APU DIOS e Kabaelan tun emin, kaw nengtung nemahhig hu bunget mun hi-gami, et humman hu eleg mu penengngudin dasal min tutu-um?

⁵ Heni ya ligat hu intuging mun hi-gami ey heni ya lewa hu impainuinum mun hi-gami, tep nemahhig ni mika panlelehhani.

⁶ In-abulut mun pippihulen dakemiddan buhul min nambebley di nanlinikweh niya dakemi kapennadngelin hi-gada.

⁷ Baddangi dakemi e Apu Dios e Kabaelan tun emin ma-lat mengu-unnud kami mewan ni hi-gam, niya peang-ang mu anhan hu hemek mun hi-gami ma-lat meihwang kamid lawah.

⁸ Inlapu dakemillid Egypt et i-li dakemidya et degyunen mudda hu tuun nampambebley eyad bebley et ihullul dakemi. Heni kami temel ni grapes ni mulli illad Egypt et itnem mudya e bebley.

⁹ Heni ginebutam huyyan puyek, et kayyaggud temel ni intanem mun grapes. Hi-gami neieligan nunman ni grapes. Limmehed hu lamut tu

* **80:1 80:1** Exodus 25:22

niya pimmappanga et heyebheban tun emin eya bebley.

¹⁰ Anin yadda duntug et hiniduman tu et hilungen tudda hu etata-gey ni sedar.

¹¹ Ey dimmateng ida hu utduk ni pangetud Baybay e Mediterranean di appit ni kakelinnugin aggew niyad Wangwang e Euphrates di appit ni kasimmilin aggew.

¹² Nem yan nunya ey in-abulut mun bahbahen da hu luhud di nanlinikweh e inway mu human ni grapes, et kapanhin-e-kaniddan emin ni katuutuun kamelebbah hu lameh tu,

¹³ niya kapambahbahaddan ulha niyadda etan edum ni animal di muyung.

¹⁴⁻¹⁵ Apu Dios e Kabaelan tun emin, entan dakemi eway, nem ihanggam law anhan daman hi-gami, et uhdungan dakemin tuum, ma-lat ihwang dakemin kamei-ellig etan di grapes ni heni mu intanem eyad bebley. Huyyan intanem mu ey heni u-ungngam ni pinutuk mu. †

¹⁶ Nemahhig ni mika panlelehhani hu kapehpehding idan buhul min hi-gamin heni kami etan ni grapes ni daka pangkep-aha ni nanlegab da. Pampapetey mudda ma-lat penang-angan dan bunget mu.

¹⁷ Ipattek mu anhan etan tuun pinhed mu niya pinilim ni um-ehneng di winannan mu, ‡

† **80:14-15 80:14-15** Ya pinhed nunyan e-helen e “u-ungngan pinutuk Apu Dios” ey yadda helag Israel winu hi Christo ni kamengippaptek ni tutu-un Apu Dios. ‡ **80:17 80:17** Ya pinhed nunyan e-helen e “etan tuun pinhed mu niya pinilim ni um-ehneng di winannan mu” ey yadda na-mu helag Israel winu hi Christo ni kamengippaptek ni tutu-un Apu Dios.

18 et wada inna-nu tun eleg daka law pengiwwal-lengi. Ihammad mu hu mika pengullug, et hi-gam mewan law hu daydayawen mi.

19 Baddangi dakemi e APU DIOS e Kabaelan tun emin ma-lat mengu-unnud kami mewan ni hi-gam, niya peang-ang mu anhan hu hemek mun hi-gami ma-lat meihwang kamid lawah.

81

Ya a-appeh Asap ni kameunnudin gitalah ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appeh

1 Pan-am-amleng itsun mengia-appeh ni tayu kapenaydayaw nan Apu Dios tayud Israel ni kamengippa-let ni hi-gatsu.

2 Unnudi tayuddan tambourine, yadda ayyuding niyadda gitalah hu a-appeh tayu.

3 Pampatnul tayudda dama hu tangguyup hedin nedatngan hu Piyestah ni Kaketellakin Bulan niyan Kaketullikengin Bulan.

4 Mahapul ni u-unnuden tayu, tep huyya hu hakey ni intugun Apu Dios tayun helag Israel.

5 Huyya hu intugun tuddan aammed tayun helag Israel eman ni nengastiguan tuddan iEgypt. *

Yan nunman ey wada dingngel kun immehel ni eggak amta keibbellinan tun kantuy

6 "E-kalek hu heni mebel-at ni yuka hakhakbasi niya hipan heni yuka li-li-bitu, tep pappegen ku hu nekalligat ni ngunu yud neihbutan yu.

7 Nampehemhemmek kayu et ihwang dakeyud ligat yu. Hinumang ku hu dasal yu

* **81:5 81:5** Ya hakey mewan ni keibbellinan tu ey "eman ni nengipenguluan tuddan neni-yanan dan Egypt."

eman ni immennak di mahdel ni kulput niya pinatnaan ku hu kahinammad ni yuka pengullug di Meribah eman ni nanlilian yudman, tep endi innumen yun danum.

⁸ Dengel yuwak kedi kuma anhan e tutu-uk ni helag Israel, et tugunen dakeyu.

⁹ Entan tu daydayaw hu dios ni edum ni tutu-u, nem hi-gak ni ebuh hu daydayaw yu. †

¹⁰ Tep hi-gak hu AP-APU e Dios yun nengihwang ni hi-gayud neihbutan yud Egypt. Ibega yun hi-gak hu hipan mahapul yu et idwat ku.

¹¹ Nem eleg yu dedngela hu tugun ku niya kanyu ni-nganguy eleg yuwak mahapul,

¹² et iebulut kun ippahding yu hu hipan pinpinhed yun pehding, tep makneg kayu.

¹³ Gullat et anhan ni yuwak kadedngela, et u-unnuden yu hu tugun kun tutu-uk ni helag Israel,

¹⁴ ey nanna-ud ni meminpinhakkey hu pengapputan kuddan buhul yu.

¹⁵ Et emin ida hu kamengihhingit ni hi-gak e AP-APU ey manyu-ung idad hinanggak ni takut da niya kastiguen kuddan ingganah.

¹⁶ Nem hedin hi-gayu, man paka-ippaptek dakeyu, et idwat kun ingganah hu kakkayyaggud ni kennen yu niya iddawtan dakeyun putsukan.”

‡

82

Ya A-appéh nan Asap

† **81:9 81:9** Exodus 20:2 niya Deut. 5:7 ‡ **81:16 81:16** Deut. 32:13-14

¹ Hi Apu Dios hu kamenuwet idan kameingn-gadnin “dios.” *

² Et humman hu, hi-gayuddan huwet ey mahapul ni ya limpiyuh hu elaw ni panhuwet yu et isiked yun mengi-ehneng idan nambahul.

³ Tep mahapul ni i-ehneng yu hu keleben-gan idan nangkewetwet, yadda anggehemmek, yadda nangkepu-hig, niyadda endi kabaelan dan mengi-ehneng ni annel da.

⁴ Mahapul ni baddangan yudda ma-lat meih-wang idad kapehpehding idan lawah ni tutu-un endin hekey hu hemek dan edum dan tuu.

⁵ Heni kayu wadad engeenget, tep eleg yun hekey han-awat hu makulug ni kalinimpiyuh ni elaw. Et humman hu, lawah law ni peteg hu kameippenahding di kebebbebley.

⁶ Kangkun nunman ey “Emin kayu ey dios kayu. † Ey u-ungnga dakeyun hi-gak e Keta-tageyyan.

⁷ Nem anin ni hanniman hu kangku et nanna-ud ni mepappeg ali damengu hu biyag yu, tep endi nambaklangan yuddan edum ni tuu, anin idan edum ni ap-apu.”

⁸ Inah ka anhan e Apu Dios et huwetan mudda hu katuutuud kebebbebley, tep hi-gam dedan ni ebuh hu lebbengtun man-ap-apu eyad puyek ni lintum.

* **82:1 82:1** Huyyaddan ‘dios’ ey dammutun ya keibbellinan tu ey humman ida dios ni kadaydayawaddan iKanaan. Ya hakey mewan ni dammutun keibbellinan tu ey humman ida hu aap-apu winu huwet eyad puyek. † **82:6 82:6** John 10:34.

83

Ya a-appéh Asap

¹ Apu Dios, kele muka pemegga i-ineng ey muka pakdag ang-ang-ang ni hi-gami?

² Kaw eleg mu ang-anga hu ngehay idan buhul mun hi-gam?

³ Ang-ang mu kedi e tagan da planuh ni hipan lawah ni pinhed dan pehding idan tutu-um ni nakappinhed mu.

⁴ Kanday “Ikeyuy kuma et tayu bahbahen hu kebbebley di Israel et endien tayudda katuu-tuudman ma-lat meliwwan idallin ingganah.”

⁵ Nanhuhummangan ida et mandadagyum idan mekihhanggan hi-gam.

⁶ Huyyadda hu iEdom, iIsmael, iMoab, iHagrit

⁷ iGebal, iAmmon, iAmalek, iPilistia niyadda iTyre.

⁸ Anin idan iAssyria et nei-dum idaddan iAmmon niyadda iMoab e helag idan Lot et mambabad-dang idan mengubbat ni hi-gam niyadda hu tutu-um.

⁹ Et humman hu, ipahding mun emin ni hi-gada hu henin impahding muddan iMidian niya impahding mun nan hi Sisera et hi Jabin di Wangwang e Kishon.

¹⁰ Nangketey idadman di Endor ni impahding mu et mangkabwel hu annel dad ta-pew ni puyek.

¹¹ Ipahding muddan aap-apu da hu henin eman ni impahding mun Oreb, hi Seeb, hi Sebah et hi Salmunna.

¹² Huyyadda eman tuun kanday pampilliwen da hu puyek ni kameingngadnin “Pattullan Apu Dios.”

¹³ Apu Dios, pan-iwehit mudda et henidda depul winu degin kaitayyatayyab ni dibdib.

¹⁴⁻¹⁵ Patekut mudda niya pandegyun mudda et henidda nedeg-al ni takut dan naka-let ni pewek winu kamangkelgab ni duntug.

¹⁶ APU DIOS, ipahding mun hi-gada hu nemahhig ni kebe-ingan da ingganah pampekumbabahan dan hi-gam, et u-unnuden daka.

¹⁷ Ey pinhed kun pehding mun hi-gada hu kebabba-ingan da, ya tattakutan da niya kekastiguan da.

¹⁸ Em, ipahding mudda huyyan hi-gada ingganah ebbuluten dan hi-gam ni ebuh hu APU, e Keta-tageyyan ni Dios niya Ap-apun emin eyad puyek.

84

Ya a-appeh idan helag Korah ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appeh. Kamegittalahi huyyan a-appeh.

¹ APU DIOS e Kabaelan tun emin, kayyaggud ni peteg hu Tempol mu.

² Pinpinhed kun peteg ni umlaw diman ni an mengi-ena-appeh ni amleng kun hi-gam e Dios ni wadan ingganah. Em, kamengippeamleng ni peteg ni hi-gak hu umhayukup di kad-an mu.

³ Anin idan beding niyadda pippiweng et ida kamambuuya niya daka ippaptek hu binuya dad kad-an ni altar mu e APU DIOS e Kabaelan tun emin. Hi-gam hu Patul ku niya Dios ku.

⁴ Um-amleng ida dama etan tutu-un kamanha-ad di Tempol mu, tep daka i-ena-appeh ni ingganah hu daka penaydayaw ni hi-gam.

⁵ Ey um-amleng ida tutu-un hi-gam hu daka iddinnel ni kakelpuin elet da. Niya ihik idan umlaw di Tempol mud Jerusalem ma-lat daka daydayawen diman.

⁶ Hedin ida kamangkelebbah di Nehayyukung di Baca e mamega ey keut-utbul hu hebwak, tep nedatngan hu mainudan et kameammuammung hu danum diman.

⁷ Na-let daka panggibbek di daka penettengid Jerusalem, tep daka nenemnema hu penam-muan dan hi-gam e Apu Dios diman.

⁸ APU e Dios ni Kabaelan tun emin, e Dios nan Jacob, dengel mu anhan eya dasal ku

⁹ et bendisyonam etan pinutuk mun patul mi.

¹⁰ Apu e Dios ku, nakka pehebbalin peteg hu hakey ni aggew ni penaydayawan kun hi-gam di Tempol mu nem ya nak manha-ad ni hanlibun aggew di linggeman ni bebley. Ey nakka pehebballi hu ennusan kun menehhegged ni pengippahgepan dan hi-gak di Tempol mu nem ya etan da-ak ap-apngaen di baley ni tuun lawah hu tuka pehpehding.

¹¹ Tep hi APU DIOS hu kamengippaptek ni hi-gami, ey hi-gatu kakelpuin mika panyaggudi niya mika ketbali, tep nandadaddan ni mengidwat ni panyaggudan idan tutu-un kamengu-unnud ni hi-gatu.

¹² APU DIOS e Kabaelan tun emin, pan-am-amleng muddan emin hu tutu-un kamengiddin-nel ni hi-gam.

85

Ya a-appéh idan helag Korah ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appéh

¹ APU DIOS, binendisyonam hu bebley mud Israel et kumedangyan ida mewan hu tutu-um ni helag Israel.

² Pinesinsahan mu hu hipan nambahulan idan tutu-um niyadda hipan lawah ni impahding da.

³ Ingal mu hu nemahhig ni bunget mun hi-gada et eleg mudda law ibubbunget.

⁴ Apu Dios e kamenellaknib ni hi-gami, pambangngad dakemi anhan ni mengu-unnud mewan ni hi-gam, niya entan anhan dakemi law ibubbunget.

⁵ Tep kaw pengpenglaw mu hu bunget mun hi-gami?

⁶ Pambangngad mu kumaddan hu nehammad ni mika pengullug ma-lat wada inna-nu tun penaydayawan daka mewan ni hi-gamin tutu-um.

⁷ APU DIOS, peang-ang mu hu eleg melumman ni impeminhed mun hi-gami niya helaknibi dakemi.

⁸ Unud tayu hu hipan e-helen Apu Dios e APU tayu tep kantuy pelinggep tudda tutu-u tun kamengu-unnud ni hi-gatu. Nem mahapul ni eleg tayu ibbangngad ni pehding hu lawah ni tayu kapehpehding nunman.

⁹ Makulug ni hellakniban tudda hu tutu-un kamenaydayaw ni hi-gatu ma-lat meang-ang di kebbebley hu dayaw tu.

10 Yallin pengippeang-angan Apu Dios ni nehammad ni impeminhed tu niya kamannanang ni tuka pemaptek ni hi-gatsu, ey meihwang itsu niya umlinggep itsu. *

11 Yan nunman ni aggew ey hi Apu Dios ni ebuh hu u-unnuden ni tutu-u. Niya gapu tep ya kakinayyaggud tu ey uh-uhdungan tudda et bendisyonan tudda.

12 Em, makulug ni daitsu kabendisyonin APU DIOS et kaumyaggud hu tayu kaittanem niya kayyaggud hu biyag tayu.

13 Humman ni kakinayyaggud APU DIOS hu mengiddaddan ni dellanen tun ellian tun mampatul.

86

Ya dasal nan David

1 APU DIOS, dengel mu anhan hu dasal ku et humangen mu, tep endi law ni hekey elet ku niya endi kattedg ngu hu kabaelan ku.

2 Ipaptek muwak ma-lat meihwangngak di lawah ni kamekapkapy e Dios ku. Tep hi-gak ni begaen mu ey ebuh kan nakka iddinel.

3 Et humman hu, hemek muwak anhan e Apu, tep kewa-wa-wa ey nakka umdasadasal.

4 Nakka kekdewan hi-gam e peamleng muwak anhan, tep hi-gam hu nakka pengiddinnelin biyag ku.

* **85:10 85:10** Yad Hebrew ey kantuy "Mandammu hu nehammad ni impeminhed tu niya etan tuka pemaptek ni tutu-u tu. Niya man-akwal hu linggep niya limpiyuh."

⁵ Apu Dios, kayyaggud ka niya muka pessinsahi hu liwat mi, tep eleg melumman hu impeminhed muddan kamampehemhemmek ni hi-gam.

⁶ APU DIOS, dengel mu anhan hu nakka pampehemhemmekin hi-gam di dasal ku et baddangan muwak.

⁷ Hedin wada ligat ku, man nakka mandasal ni hi-gam, tep amtak ni muka dedngela hu dasal ku.

⁸ Endi edum ni Dios ni henin hi-gam niya endi edum ni kabaelan tun pehding hu muka pehding.

⁹ Emin hu katuutuun lintum di kebebbebley ey um-aliddad kad-an mu et manyuung idan menaydayaw ni hi-gam tep ya kasina-gey mu.

¹⁰ Makulug ni et-eteng hu kabaelan mu niya muka ippahding hu kaketngain tuu. Hi-gam ni ebuh hu Dios.

¹¹ APU DIOS, tuttuddui muwak ni mengu-unnud ni hipan pinhed mun pehding ku ma-lat peam-leng dakan ingganah. Ey baddangi muwak et ikahhakey ku hu impeminhed kun hi-gam niya hi-gam ni ebuh hu pansilbiak.

¹² Apu e Dios ku, hi-gam hu nakka daydayawad puhuk niyad nemnem ku. Em, daydayawen dakan ingganah,

¹³ tep et-eteng hu impeminhed mun hi-gak niya hinelakniban muwak di ketteyyan ku.

¹⁴ Apu Dios, emin ida etan kamampah-hiyya niya mangkapetey ni tutu-u ey ihik idan memettyey ni hi-gak niya eleg dakan hekey ibbi-lang ni hi-gada.

¹⁵ Nem hi-gam e Apu Dios ey mahmek ka, kabbabbal ka, tep beken kan kabbubunget, niya

eleg ni hekey melumman hu impeminhed mu niya muka pemaptek ni hi-gami.

¹⁶ Hemek muwak, ey pa-let muwak niya helaknibi muwak, tep bega-en muwak e heni lan inak.

¹⁷ APU DIOS, peang-ang mu hu muka penettebalin hi-gak ma-lat mabeingan ida etan tuun kamengihihingit ni hi-gak, hedin ang-angen dan hi-gam hu kaumbaddang ni hi-gak niya muka iddawat hu panyaggudan ku.

87

Ya a-appeh idan helag Korah

¹ Pinilin APU DIOS ni pambebleyan tu hu Jerusalem e wadad duntug tu.

² Nakappinhed tu humman ni bebley nem yadda etan edum ni bebley di Israel.

³ Hi-gayuddan bimbebley di Jerusalem e bebley nan Apu Dios ey dengel yu eya kayyaggud ni tuka e-hela meippanggep ni nunyan bebley tu.

⁴ Kantuy "I-e-dum kun ittudek ida iEgypt, niyadda iBabilon di listaan ni kamengu-unnud ni hi-gak. Anin idan iPilistia, yadda iTyre, niyadda iEthiopia, ma-lat ibilang kuddan bimbebley di Jerusalem."

⁵ Panyaggud alin Apu Dios e Keta-ta-geyyan hu Jerusalem, et humman hu, kan idallin tutu-ud kebebbebley ey "Nambbebleyyak damad Jerusalem."

⁶ Hi APU DIOS hu mengillistaddan tutu-un nalpud kebebbebley et ibilang tuddan bimbebley di Jerusalem.

⁷ Umtenayyatayyaw idalli niya um-ena-appreh ida et kanday “Yad Zion hu kakelpuin kapanyag-gudin neitu-wan mi.”

88

Ya a-appreh idan helag Korah ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appreh. Huyyan a-appreh ey meia-appreh ni meiu-unnud etan di kapenga-appreh ni “Panligligatan.” Hi Heman e iEzrah hu nengitudek nunyan a-appreh.

¹ AP-APU e Dios kun kamenellaknib ni hi-gak, kewa-wa-wa niya kahilehileng ey nakka umdasadasal ni pemmekan mun hi-gak.

² Dengel mu anhan hu dasal ku et baddangan muwak,

³ tep iyyadyan kamemunnumunnu hu nemnem ku niya ngannganih law hu ketteyyan ku.

⁴ Endi elet ku e heni-ak idan kamangkatkatey.

⁵ Ey heni-ak nei-dum di nangketey et heni-ak nekikulung ni hi-gada, tep inway muwak et eleg muwak law baddangi.

⁶ Heni muwak linhey di engeenget niya edallem ni neku-kuan.

⁷ Nakka henelheltpa hu nemahhig ni bunget mun hi-gak e heni anggetakkut ni dalluyun di baybay ni um-ienud. Et humman hu, endi law namnamah ku.

⁸ Hi-gam hu himmulun et pan-inhihi-yanan da-ak idan gagayyum ku et eleg dan hekey pinhed ni meihnup * ni hi-gak. Ey heni-ak nakna et eleggak pakabsik.

* **88:8 88:8** James 4:8

⁹ APU DIOS, limmetuk hu matak ni lewalewak et eleggak law um-aang-ang. Ey kewa-wa-wa ni nakka mandasal niya nakka itata-gey hu ngamay kun bagak ni hemek mu.

¹⁰ Kaw yadda nangketey hu pengippahdingan idan miracles mu? Kaw ida kaum-inah humman ni nangketey ma-lat daydayawen daka?

¹¹ Ey kaw dammutun an ene-ehhelen idan nangeikulung hu eleg melumman ni impem-inhed mu niya eleg mepappeg ni muka pemaptek ni tuu?

¹² Niya kaw han-ang-ang idan wadad engeenget e bebley idan nangketey ida hu miracle mu? Winu kaw hannemnem dadda hu kayyaggud ni muka pehpehding?

¹³ Nakka umdasadasal ni kewa-wa-wan pemaddangan mun hi-gak e APU,

¹⁴ nem ay kele muwak inwalleng et eleg mu hengguda hu nakka ibbagad dasal ku?

¹⁵ Neipalpu eman ni keu-ungngak ingganah ni nunya ey e-eggel ni ekket hu ketteyyan ku. Nemahhig ni impeinglay ku law hu nakka pan-lelehanin muka pengastigun hi-gak.

¹⁶ Eggak law han-isipel hu nemahhig ni bunget mu et iyyadyan ikkatey ku hu muka pehpehding ni hi-gak.

¹⁷ Heni-ak kamangkelneng di danum niya heni-ak nehukum, tep nemahhig hu bunget mun hi-gak.

¹⁸ Nan-inhihi-yanan da-ak idan edum ku niyadda gagayyum kun peteg tep ya muka pehpehding ni hi-gak, et heni-ak wadad engeenget.

89

Ya a-appeh nan Ethan e iEzrah

¹ APU DIOS, i-ena-appeh ku hu impeminhed mun eleg melullumman ni ingganah, et anin idan helag min edum ni aggew ey amtaen da hu meippanggep ni eleg mepappeg ni muka pemaptek ni hi-gami.

² Nakka an peennamta humman ni eleg melullumman ni impeminhed mu niya muka pemaptek ni hi-gamin mannananeng ni ingganah ni henin kapannananengin kabunyan.

³ Impakulug mun David e kammuy "Nekitbal-lak nan David e pinutuk kun bega-en ku. Et kangkun hi-gatuy

⁴ 'Yadda helag mu hu mampatul ni ingganah niya ippaptek ku et mannananeng alin hi-gada hu man-ap-apu.' "

⁵ Anin idan wadad kabunyan, heniddan anghel et daka i-ena-appeh hu daka penaydayaw ni hi-gam e APU, tep yadda etan kaketngain tuun muka pehpehding ni ya kamannananeng ni muka pemaptek.

⁶ APU DIOS, hipa hu wadad kabunyan ni henin hi-gam? Endi, tep anin idan anghel et eleg ida meilinggeh ni hi-gam.

⁷ Em, hi-gam ni ebuh hu katekkusiddan emin ni wadad kabunyan. Tep emin ida wadadman ey ida kametngan hi-gam.

⁸ APU e Dios ni Kabaelan tun emin, endi edum ni henin hi-gam. Ey kamannananeng hu muka pemaptek.

⁹ Anin idan baybay et hi-gam hu daka u-unnuda niya muka pesikked hu nemahhig ni anggetakkut ni dalluyun.

¹⁰ Hi-gam ni ebuh hu wada kabaelan tun ne-matey etan ni anggetakkut ni animal e hi Rahab ni nambaley di baybay, niya inapput mudda hu buhul mu tep ya et-eteng ni kabaelan mu.

¹¹ Hi-gam kankabunyan ni kabunyan niya hi-gam kampuyek eyan puyek niyadda hu hipan wadadman, tep hi-gam hu nanletu niya nengik-tun emiemin.

¹² Em, hi-gam nanletun emin, anin idan wadad north niyad south. Anin idan Duntug e Tabor niyad Hermon, et heni daka i-ena-appéh hu daka penaydayaw ni hi-gam.

¹³ Et-eteng ni peteg hu kabaelan mu. Endin hekey hu eleg mu han-ipahding.

¹⁴ Emin hu muka pehding di nan-ap-apuan mu ey neipuu di kalinimpiyuh niyad kakinayyaggud. Ey emin di muka pehpephding ey kameang-ang hu eleg melumman ni impeminhed mu niya kamannananeng ni muka pemaptek.

¹⁵ Emin ida etan tuun kamengidaydayaw ni hi-gam ey man-am-amleng idan peteg. Ida kamambi-biyag meippuun di binabbal mu e APU.

¹⁶ Ida kaman-am-amleng niya daka kaday-dayawan kewa-wa-wa tep ya kakinayyaggud mu.

¹⁷ Impengenapput dakemid mika pekihhanggaid buhul mi tep ya binabbal mun hi-gami.

¹⁸ Hi-gam e APU DIOS e kayyaggud ni peteg ni Dios idan helag Israel hu nemutuk ni patul min kamengippaptek ni hi-gami.

19 Impeamtam lan nunman idan tutu-um e kammuy “Binaddangan ku etan sindaluk ni pinilik idad emin di tuuk ni pambalin kun patul.

20 Hi David e bega-en ku, hu impambalin kun patul et duyagan kun lana hu ulu tun immatun ni nenuduan kun hi-gatun mampatul.

21 Hi-gak hu memaddang ni hi-gatu, ey ya et-eteng ni kabaelan ku hu mengippa-let ni hi-gatu,

22 et eleg mabalin ni an apputen idan buhul tu niyadda lawah ni tutu-u.

23 Hi-gatu hu pengapput ku et apputen tuddan emin hu buhul tu niya hipan kamengihihhingit ni hi-gatu.

24 Mengmenglaw ni ingganah hu impeminhed ku niya pemapteku kun hi-gatu et hi-gatu hu pengennapput kun ingganah.

25 Pambalin kun mahkang hu bebley ni nan-ap-apuan tu et hi-gatu hu man-ap-apu meippalpu Baybay e Mediterranean ingganah di Wangwang e Euphrates.

26 Et kantullin hi-gak ey ‘Hi-gam hu amak niya Dios kun kamengippaptek niya kamenellaknib ni hi-gak.’

27 Ibbilang kun hi-gatu hu pengulwan idan emin ni u-ungngak niya hi-gatulli hu keta-ta-geyyan idan emin ni patul.

28 Endi tu kelummanan hu impeminhed kun hi-gatu niya eggak ippangil hu nekitbalan kun hi-gatu.

29 Henin kapannananengin kabunyan di neiha-adan tu hu pannananengan ni nan-ap-apuan David, tep yadda helag tu hu manhuluhulul ni mampatul.

³⁰⁻³¹ Nem hedin eleg u-unnudaddan helag tu hu tugun ku et beken ni nei-lad tugun ku hu elaw ni pambi-biyag da,

³² ey kastiguek ida tep ya liwat da et panlelahhanan da.

³³ Nem ya impeminhed kun David ey mannana-neng ngu dedan. Ey eggak kekyata hu impakulug kun hi-gatu.

³⁴ Em, eggak ippangil hu hipan nekitbalan kun hi-gatu niya anin hakey et endi nak ippangil ni hipan panyaggudan tun impakulug kun hi-gatu.

³⁵ Emin hu impakulug kun David ey neipuun di kakinayyaggud ku, et humman hu, eggak manlangkak ni hi-gatu.

³⁶ Ang-angen ku ma-lat emin ida hu manhuluhulul ni mampatul, ey yad helag David hu kelpuan da ma-lat mangmanglaw ni mannananeng hu nan-ap-apuan tu e henin aggew ni kamannananeng ni ingganah di neiha-adan tu.

³⁷ Niya heni daman bulan e kamannananeng ni ingganah di nengiha-adan kud kabunyan ni mengippeang-ang ni kinaDios ku.”

³⁸ Nem entanni ey imbunget mu humman ni mu pinilin patul et iwalleng mu.

³⁹ Eleg mu pannananeng hu nekitbalan mun hi-gatu e bega-en mu et pappegem hu nan-ap-apuan tu.

⁴⁰ Et iebulut mun mebahbah idan emin hu tuping ni luhud ni bebley tu, anin idan daka pangguwalyai.

⁴¹ Nan-ibsik idan katuutuun kamelebbah di baley tu hu hipan limmu tu, niya kangi-ngi-ngiiddan kebebleyan tu.

42 Ida kamaman-am-amleng hu buhul tu, tep impengapput mudda.

43 Impambalin mun endi silbi tudda hu almas tu niya eleg mun hekey baddangan di gubat.

44 Ingkal mu hu kelebengan tun mampatul, tep pinappeg mu hu tuka keiddeyyawi.

45 Inebaban mu hu kea-ammaan tu niya kamebabbaingi tep ya impahding mun hi-gatu.

46 APU, pigantu kepappegan tu huyyan muka pehpehding? Kaw pengpenglaw mu hu bunget mun heni kaumhihinyab ni apuy?

47 Nemnem mu anhan e ansikkey dedanggu hu biyag min tuu e endi silbitu.

48 Tep emin hu tuu ey nanna-ud ni mettey et maikulung.

49 Apu, attu mewan etan eleg melullumman ni impeminhed mun hi-gamin impakulug mun nan hi David meippuun di kamannananeng ni muka pemaptek ey?

50 Entan anhan tu liwwan e bineibeing dakemin bega-em niya intemeg ku hu penadpadngel idan nunman ni manghay ni tutu-un eleg mengullug ni hi-gam.

51 APU, kataltalanggaidan buhul mu hu pinilim ni patul, anin ni attu lawwan tu.

52 Daydayaw tayu hi APU DIOS ni ingganah.

Amen. Em, amen!

Ya Meikka-pat ni Libluh ni Psalms

(Psalms 90–106)

90

Ya dasal nan Moses e bega-en Apu Dios

¹ Neipalpu eman ni laputu ey hi-gam e Apu Dios hu mika keihhikkugi.

² Anin ni yan eman ni eleg mu ni letuen eyadda wadan nunya heniddan duduntug, et hi-gam ngu dedan hu Dios ni endi laputu niya endi pappeg tu.

³ Hedin kammun hi-gamin tutu-uy “Pambanggad kayun puyek mewan e nekapyaan yu,” man kaum-amnu. * Makulug ni ansikkey biyag min tutu-u.

⁴ Nem hedin hi-gam, man ya hanlibun toon ey heni han-aggew ni ebuh, winu heni pigan olas ni ebuh ni hileng.

⁵ Ya muka pengendiin tuu ey heni i-innep e nekekemtang ni ebuh, niya henin kakeennudin tuud na-let ni danum e endi maptek ni attukaw la. Ey henidda helek ni kaumtemel ni kakkab-buhhan,

⁶ ey neetteng ni himmabung, nem entannit kamangkehilleng ey nakpit.

⁷ Heniddan nunman hu kei-elligan tu hu ketteyyan mi tep ya bunget mun hi-gamid liwat mi, et humman hu mika tattakusi.

⁸ Amtam ni emin hu hipan liwat mi. Anin idan liwat min endi nengamta et inamtam.

⁹ Em, kamesikkey hu biyag mi e endi maptek ni nepappeg tep ya bunget mu.

¹⁰ Ya kadinukkey ni biyag ni tuud puyek ey nepitun toon, nem hin-addum et kaumlaw di

* **90:3 90:3** Genesis 3:19, Job 34:14-15, Psalm 104:29

newalu hedin endi gannad annel. Nem anin ni hanniman hu kapambiyagi et dakel hu kapan-lelehhanin ligat, ey nekekemtang ni nepappeg hu biyag.

¹¹ Apu, eleg mi han-awat hu kameippahding hedin bimmunget ka. Ey gapuh tep ya nemahhig ni bunget mu ey daka katekkusiddan tutu-u.

¹² Et humman hu, tudui dakemi ma-lat eleg mi liwwanen e nekemtang ni ebuh hu biyag mi eyad puyek niya ma-lat menemneman kami et ipahding mi hu pinhed mu.

¹³ APU DIOS, entan anhan tu pannananeng hu bunget mun hi-gamin bega-en mu, nem hemek dakemi kumaddan.

¹⁴ Pagibek mun hi-gamin kewa-wa-wa etan eleg melullumman ni impeminhed mu ma-lat wada inna-nu tun pan-am-amlengan mi eyad ansikkey ni biyag mi eyad puyek.

¹⁵ Pan-am-amleng dakemi ma-lat maihullul ida etan di impalebalebah min hineneltap min ligat ni impaelim ni hi-gami.

¹⁶ Ey peang-ang mun hi-gamin bega-en mu hu et-eteng ni kabaelan mu niya peang-ang muddan helag mi hu dayaw mu.

¹⁷ Apu e Dios mi, ya kayyaggud kumaddan ey pannananeng mu hu kakinayyaggud mun hi-gami ma-lat emin hu pehding mi ey kayyaggud hu pambalinan tu.

91

¹ Ya tuun tuka iddinel hi APU DIOS e Kabaelan tun emin ni keihhikkugan tun mengippaptek ni hi-gatu

² ey dammutun kantuy “APU e Dios ku, ngenamung kan mengippaptek niya mengihwang ni hi-gak di lawah, tep hi-gam ni ebuh hu nakka iddinel.”

³ Em, tep makulug ni hi Apu Dios hu kamengippaptek niya hi-gatu kamengihwang ni hi-gam di hipan anggetakkut niyad linggeman ni degeh ni kaikkatey.

⁴ Tep heni daka hennian ni payak tu. Ey ya tuka pemaptek hu heni happiyaw mu.

⁵ Et humman hu, endi mu tekkutan ni meippahding ni hi-gam ni hileng niyan kawwalwal.

⁶ Niya endi mu tekkutan ni hipan degeh ni umalin hi-gam winu hipan memettey ni hi-gam hedini hi Apu Dios hu iddinel mud biyag mu.

⁷ Anin ni linibu hu mangkettey ni sinakdul mu, et endi hu lawah ni an meippahding ni hi-gam.

⁸ Tep ang-ang-angen mullin ebuh hu pengastiguan Apu Dios idan tuun nambahul.

⁹ Et humman hu, gapu tep hi APU DIOS e Keta-ta-geyyan hu muka keihhikkugi niya hi-gatu muka iddinel ni mengippaptek ni hi-gam

¹⁰ ey makulug ni meihwang ka niyadda pamilyah mud hipan lawah ni kamekapkapyah.

¹¹ Tep beggaen tudda anghel tun mengippaptek ni hi-gam di attun lawwan mu

¹² et a-allukuden daka ma-lat eleg liputan ni batu hu helim. *

¹³ Ey anin ni wada ha-kupam ni layon winu anggetakkut ni uleg di pandellanan mu, et dammutun petteyen mudda.

* **91:12 91:12** [11-12] Matthew 4:6.

14 Tep inhel APU DIOS e kantuy “Hi-gak hu mengihwang idan tuun neminshed ni hi-gak niya hi-gak hu mengippaptek idan kamengiddinnel ni hi-gak.

15 Ey hedin wada ligat da, et mambeggaddan hi-gak ni baddang ku ey gagannuen kun memad-dang ni hi-gada. Baddangan kudda et meihwang idad ligat da et meidaydayaw hu ngadan da.

16 Em, ihhehwang kudda niya iddawtan kuddan andukkey ni biyag da.”

92

Ya a-appeh ni penaydayaw nan APU DIOS ni aggew ni pan-iyatuan

1 Kayyaggud ni mansalamat niya man-a-appeh ni penaydayaw ni hi-gam, APU e Keta-ta-geyyan.

2 Ey kayyaggud hedin an peennamtan kewa-wa-wa niyan kahilehileng hu eleg melullumman ni impeminshed mu niya muka pemaptek.

3 Niya kayyaggud hedin unnudan ni gitalah niya ayyuding hu a-appeh ni penaydayaw ni hi-gam.

4 APU DIOS, nakka man-am-amleng niya nakka man-a-appeh tep yadda impahding mu.

5 APU DIOS, kamengippetnga hu muka pehpending niya nekalligat ni meewwatan hu wadad nemnem mu.

6-7 Ya tuun endi nemnem tu ey eleg tu han-awat e ma-nu tep kayyaggud ni emin hu kameippahding idan lawah ni tuu ey ida kaumkedangyan, nem heniddan mateban helek e meendiddallin ingganah.

8 Nem hi-gam e APU DIOS, ey mannananeng kan man-ap-apu.

⁹ Yadda etan kamekibbuhhul ni hi-gam, e lawah daka pehpehding, ey mangkewehhit idalli niya mangkettey ida.

¹⁰ Nem hedin hi-gak, man impambalin muwak ni na-let e henin bakad muyung, niya indaw-tan muwak ni panyaggudan ku et man-am-amlenggak.

¹¹ Inang-ang ku hu neapputan idan buhul ku niya dingngel ku hu tekuk da, tep ya takut da.

¹² Nem hedin yadda kamengu-unnud ni hi-gam e APU DIOS ey umyaggud hu biyag da e heniddan eta-gey ni neyug winu sedar di Lebanon.

¹³ Em, umyaggud ida, tep henidda neitnem di Tempol APU DIOS e Dios tayu

¹⁴ e nanengtun matebadda niya nanengtun mangkalemeh ida, anin ni nea-ammadda.

¹⁵ Et kandalliy “Limpiyuh numan hi APU DIOS! Hi-gatu hu heni batun tayu kakeihhikkugi. Ey neiptek ni emin hu tuka pehding.”

93

¹ Hi APU DIOS hu patul. Kamedeyyaw ni peteg niya et-eteng hu kabaelan tu. Inhammad tun ingkapyu hu puyek di nengiktuan tu.

² Ya muka pampatuli e APU DIOS ey neihammad dedanggu eman ni laputu. Ey anin ni hi-gam et wada ka dedan ni ingganah.

³ Naka-let hu dalluyun di baybay e heni bungug ni kidul,

⁴ nem endin hekey hu tu kei-ingngehan di et-eteng ni kabaelan mu e APU DIOS di kabunyan.

⁵ APU DIOS, yadda tugun mu ey eleg ida melullumman. Ey anin ya kakinayyaggud ni Tempol mu et mannananeng alin ingganah.

94

¹ APU DIOS e kamengastigu, peang-ang mu hu bunget muddan tuun lawah daka pehpehding.

² Hi-gam hu kamenuwet ni katuutuu. Et human hu, inah ka et idwat mu hu lebbeng tun kastiguddan kamampahhiyya.

³⁻⁴ APU DIOS, pigan tu penikkedam ni kapan-amamlengiddan lawah ni tutu-u ma-lat masiked hu daka ippahhiyyan lawah ni daka pehpehding.

⁵ Nemahhig ni daka panligligat ida tutu-um ni kamengu-unnud ni hi-gam e APU DIOS.

⁶ Daka pampateyadda nangkebalu, yadda nangkepu-hig, niyadda nalpud edum ni bebley ni nekibebley ni hi-gami.

⁷ Kanday “Eleg damengu han-ang-ang niya eleg hengngudan APU DIOS, e kadeyyawaddan helag Jacob, hu tayu kapehpehding.”

⁸ Kaegieigi, kele endin hekey hu nemnem yu? Pigantu kenemneman yu?

⁹ Kaw dammutun hi Apu Dios e nengapyan mata niya tangila ey eleg tu han-ang-ang niya eleg tu handengel?

¹⁰ Hi-gatu hu kamengastigun katuutuu niya inamta tun emin, ey kele kanyuy eleg dakeyu kastigua, niya kele kanyu ni-nganguy eleg tu amta hu yuka pehpehding?

11 Tep ya kakulugan tu ey inamta tu hu wadad nemnem ni tuu niya inamta tu e endi silbin wadad nemnem da. *

12 APU, um-amleng ida muka pengituttudduin tugun mu.

13 Mudda kaellubyagad nemahhig ni ligat da ingganah alin kedettengan ni kekastiguan idan tutu-un lawah daka pehpehding.

14 Hi APU DIOS ey eleg tudda ippayyag hu tutu-u tu.

15 Et humman hu, peang-ang tullu hu limpiyuh ni panhuwet, et humman ali u-unnuden idan tuun kakkayyagud hu elaw da.

16 Hipa hu neminshed ni mengi-ehngeng ni higak di nak pekihhanggaan idan tutu-un lawah daka pehpehding?

17 Tep gullat ni eleg tuwak baddangan nan APU DIOS et nanna-ud ni neteyyak.

18 Yan eman ni nampehemmehemmekak ni higam e APU DIOS, tep ngannganih ni meapputtak, ey binaddangan muwak tep ya eleg melulluman ni impeminshed mu.

19 Niya hedin kamemunnumunnu nemnem ku ey muwak kapelinggep niya muwak kapeamleng.

20 Eleg mudda ebbuluta hu aap-apun daka panligligat hu edum dan tuu e daka pepillit ni u-unnuden hu beken ni limpiyuh ni olden da.

21 Ida kamambabaddang ni mannemnem ni pehding dan pampemetteyan daddan tutu-un endi bahul da.

* **94:11 94:11** Ang-ang yu 1 Corinthians 3:20.

22 Nem hedin ngun hi-gak, man hi APU DIOS hu nakka iddinel ni mengippaptek ni hi-gak. Hi-gatu e Dios ku hu heni batun nakka keihhikkugi.
 23 Nanna-ud ni kastiguen idallin APU e Dios tayun emin hu tutu-un lawah daka pehpehding et endien tudda.

95

1 Daydayaw tayu hi APU DIOS e tayu kakeihhikkugi. Ia-appéh tayu amleng tayun hi-gatu e kamengihwang ni hi-gatsu.

2 Pansalamat itsun hi-gatud hinangga tu niya ia-appéh tayu hu tayu kapenaydayaw ni hi-gatu.

3 Tep hi-gatu hu APU DIOS ni kabaelan tun mengippahding ni emin niya hi-gatu hu keta-tageyyan ni Patul idan emin ni dios.

4 Hi-gatu hu Ap-apun emin ni hipan wadad puyek anin di nandaul niyaddad etata-gey ni duntug.

5 Hi-gatu nanletun baybay niya puyek, et human hu, hi-gatun emin idan nunman.

6 Emin itsu ey panyuung itsu niya pandukkun itsun menaydayaw nan APU DIOS e namyuh ni hi-gatsu.

7 Tep hi-gatu hu Dios tayun kamengippaptek ni hi-gatsun heni kalneroh tun tuka ippattul.

Hamban anhan dedngelen yu hu e-helen APU DIOS ni hi-gayun nunya e kantuy

8 “Entan tuwak ngehay, nem dengel yu et u-unnuden yuwak. Entan tu u-ukkul hu impahding ida la eman ni aammed tayu eman ni wadaddad desert di Meribah niyad Massah e eleg da u-unnuden hu pinhed kun pehding da.

⁹ Inenang-ang da hu impenahding kun panyag-gudan da, nem kapyatun pinatnaan da hu bin-abbal kun hi-gada. *

¹⁰ Et mukun bimmungettak ni hi-gadan na-pat ni toon et kangkuy 'Anakkayang ida huyyan tuu! Manghay idan peteg e eleg dan hekey pinhed ni mengu-unnud ni tugun ku.'

¹¹ Bimmungettak et isapatah ku e kangkuy 'Hedin yadda humman ni tuu, ey eleg mabalin ni ida meilla-kam di nakka pan-iyyatui.' " †

96

(1 Chronicles 16:23-33)

¹ Emin itsun katuutuud kebebbleley ey iena-appeh tayu hu baluh ni a-appeh ni penaydayaw tayun APU DIOS.

² Em, iena-appeh tayu hu penaydayaw tayun ngadan tu niya peamta tayun kewa-wa-wa hu nenelakniban tun hi-gatsu.

³ Ey peamta tayun katuutuud kebebbleley hu dayaw tu niyadda etan tuka pehpehding ni kaketngain tuu.

⁴ Hi APU DIOS ey eta-gey ni peteg. Hi-gatu hu lebbeng tun daydayawen tayu e beken ni yadda etan linggeman ni dios.

⁵ Tep humman idan dios ey beken idan makulug ni dios, tep kinapyaddan tuu. Nem hi APU DIOS ey hi-gatu hu nanletun kabunyan.

* **95:9 95:9** [8-9] Ang-ang yu Psalm 78:41, et ya Hebrews 3:8-9, et ya 3:15, et ya 4:7. Ey ang-ang yu dama Exodus 17:1-7 et ya Numbers 20:2-13 † **95:11 95:11** [10-11] Hebrews 3:10-11 et ya 4:5

⁶ Kameang-ang hu dayaw tu, ya kasina-gey tu, ya et-eteng ni kabaelan tu niya kakinayyaggud ni ang-ang tud Tempol tu.

⁷ Et humman hu, emin itsun tuu ey daydayaw tayu hi APU DIOS tep ya kasina-gey tu niya kabaelan tu.

⁸ Dayaw tayu hu ngadan APU DIOS et tayu iap-pitan di Tempol tu, tep humman dedan lebbeng tun pehding tayu.

⁹ Ey panyuung itsun menaydayaw nan APU DIOS tep ya kakinayyaggud tun peteg. Niya emin itsun katuutuud kebebbley ey panggegeygey itsud hinangga tu tep ya takut tayun hi-gatu.

¹⁰ Peamta tayuddan katuutuud kebebbley e hi APU DIOS hu makulug ni Patul. Hi-gatu nanletu eyan puyek ni eleg meglid niya limpiyuh hu tuka panhuwet idan tutu-u.

¹¹ Pan-am-amleng kayun emin e wada eyad puyek niya hi-gayun wadad kabunyan. Anin ni hi-gam e baybay niyadda emin hu wadadatan et itkuk yu penaydayaw yun hi-gatu.

¹² Ey pan-am-amleng kayu daman papayyew anin idan hipan neitnem. Ittetkuk idalli daman keyew di muyung hu amleng dan

¹³ ellian APU DIOS ni man-ap-apu eyad puyek. Meandeng ali niya limpiyuh hu pehding tun man-ap-apu.

97

¹ Hi APU DIOS hu patul! Pan-am-amleng kayun emin ni wadad puyek, anin idan hi-gayun nampambebley di gilig ni baybay.

² Kayyaggud niya limpiyuh hu tuka pehding ni man-ap-apu. Hinelikuban ni mahdel niya andeket ni kulput.

³ Tuka pebukkul hu apuy di attun lawwan tu malat magiheh ida buhul tud nanlinikweh.

⁴ Hedin ya mewan tuka peellin kedyam tu ey tuka bebnangi kebebbley niya ida kaumgeygey hu tutu-u hedin inang-ang da.

⁵ Ey ida kameummah hu kedunduntug e henin kakeummahin lilin ni kapehding nan APU DIOS e Ap-apun emin ni wadad puyek.

⁶ Emin ida hu wadad kabunyan ey daka iwwagawag hu kakinayyaggud tu niya kaang-angangan katuutuud puyek hu dayaw tu.

⁷ Mebabba-ingan idallin emin hu kamenaydayaw idan dios ni kinapyan tuu niyadda kamengippahhiyaddan nunman idan beken ni makulug ni dios. Et humman hu, emin kayun dios ey hi-gatu daydayaw yu.

⁸ APU DIOS, ida kaman-am-amleng hu tutu-ud Jerusalem niyad edum ni bebley di Judah, tep limpiyuh hu muka panhuwet.

⁹ Tep hi-gam e APU hu keta-ta-geyyan ni emin eyad puyek. Ey eta-gey kan peteg nem yaddan emin hu dios.

¹⁰ Hi-gayuddan neminshed nan APU DIOS ey iwaklin yu hu hipan lawah. Tep hi-gatu hu kamengippaptek niya kamengihwang idan kamengu-unnud ni hi-gatud hipan kapehding idan tutu-un lawah daka pehpehding.

¹¹ Emin ida hu kamengu-unnud nan APU DIOS ey henidda mebnangan niya man-am-amleng ida.

¹² Et humman hu, pan-am-amleng kayun kayyaggud elaw tu niya daydayaw yu hi APU DIOS e kayyaggud ni peteg.

98

Ya a-appeh

¹ Ia-appehi tayu hi APU DIOS ni baluh ni a-appeh, tep kayyaggud hu impenahding tun hi-gatsu. Ey naka-apput tudda buhul tu tep ya kabaelan tu niya kakinayyaggud tu.

² Impeamtan APU DIOS hu nengapputan tu et peang-ang tud kebebbebley hu kabaelan tun mengihwang.

³ Impeamnun tu hu inhel tu e pannananeng tu hu impeminhed tu niya pemaptek tuddan helag Israel. Ey inang-ang idan katuutuu eyad puyek hu nengapputan tu e Dios tayu.

⁴ Pan-a-appeh itsun emin ni tutu-u eyad puyek tep ya an-anla tayu. Niya itkuk tayu hu tayu kapenaydayaw nan APU DIOS.

⁵ Em, pan-a-appeh itsu niya pan-ayyuding itsun menaydayaw ni hi-gatu.

⁶ Unnudi tayun tangguyup hu a-appeh tayu niya itkuk tayu an-anla tayud hinanggan APU DIOS e Patul.

⁷ Anin ni hi-gam e puyek niyaddan emin hu wadadtan ey itkuk yu hu yuka penaydayaw ni hi-gatu. Ey hi-gam daman baybay niyaddan emin hu mategun wadadtan ey hanniman dama hu ipahding yu!

⁸ Hi-gayudda daman wangwang ey pangkelapkap kayu. Pan-a-appéh kayu daman kedunduntug tep ya an-anla yun menaydayaw ni hi-gatu.

⁹ Tep um-alilli hi APU DIOS ni man-ap-apu eyad puyek. Meandeng ali niya limpiyuh hu pehding tun man-ap-apu.

99

¹ Hi APU DIOS hu patul! Yimmudung di ta-pew ida etan ni dewwan anghel di yinudungan tu. Emin hu tuu ey ida kaumgeygey. Anin ni ya puyek et kamanyegyeg.

² Hi APU DIOS ey kameiddeyyaw di Zion niya hi-gatu hu ap-apun emin di kebebbebley di puyek.

³ Ya keta-ta-geyyan niya kamengippetngan ngadan tu hu lebbeng tun medaydayaw. Kayyaggud ni peteg hi APU DIOS.

⁴ Hi-gam ni Patul e et-eteng kabaelan tu niya limpiyuh ni emin hu tuka pehding, ey tuka hellipat-i ma-lat ya limpiyuh niya neiptek hu meippahding di Israel.

⁵ Daydayaw tayu hu AP-APU e Dios tayu. Pandukkun itsud hinangga tu, tep hi-gatu hu kayyaggud ni peteg.

⁶ Yan nunman ey di Moses nan hi Aaron hu padi tu. Ey hi Samuel hu hakey ni nandasal daman hi-gatu. Nandasal idan APU DIOS et baddangan tudda.

⁷ Nekihummungan idan tutu-u tu eman ni kaweda tud kulput niya inu-unnud da hu tugun tu.

⁸ Em, APU e Dios mi, hinumang mu hu dasal da. Impeang-ang mun hi-gada e muka pessinsahi

niya muka liwwana hu liwat da. Nem kinas-tigum ida hedid nambahul ida.

⁹ Daydayaw tayu hi APU DIOS. Ey itsu panday-dayaw di duntug tud Jerusalem tep hi-gatu e Dios tayu ey kayyaggud ni peteg.

100

Ya a-appéh ni pansalamat nan hi APU DIOS

¹⁻² Emin itsun tutu-ud puyek ey pan-am-amleng itsun menaydayaw nan APU DIOS. Itkuk tayu hu a-appéh tayud hinangga tu.

³ Abulut tayu e hi-gatu e AP-APU hu Dios. Hi-gatu hu namyuh ni hi-gatsu niya hi-gatu hu kantuun hi-gatsu. Heni itsu kalneroh ni tuka ipappattul.

⁴ Itsu pansalamat ni hi-gatud Tempol tu niya ia-appéh tayu hu penaydayaw tayun hi-gatu. Em, pansalamat itsun hi-gatu niya daydayaw tayu hu ngadan tu.

⁵ Tep hi APU DIOS ey kakkayyaggud. Ya impeminhed tu niya tuka pemaptek ni hi-gatsu ey mannananeng ni ingganah.

101

Ya a-appéh nan David

¹ Ya eya a-appéh kun penaydayaw kun hi-gam e APU, ey meippanggep ni impeminhed mu niya kalinimpiyuh mu.

² Kahegag ka et umli ka et baddangan muwak ni mengippahding ni neiptek ma-lat ya kayyaggud niya limpiyuh hu pehpehding kud nan-ap-apuan ku.

³ Tep eggak i-abulut ni wada hu lawah ni an mekapkapy.

Anggebe-hel ku hu kapehpehding idan eleg mengullug nan Apu Dios. Ey eleggak pinhed ni mekiammuammung ni hi-gada.

⁴ Eleggak pinhed ni meieddueddum di lawah ni tutu-u niya bebtawan kudda etan hipan lawah ni kapehding.

⁵ Pe-neng kudda hu kaum-ehehel ni itek ni meippanggep ni edum dan tuu niya eggak i-abulut ni wadadda hu manghay niyadda kamampahhiyyan tuuk.

⁶ Ebuh ida etan tuun daka pannananeng ni mengu-unnud ni pinhed mu e APU DIOS, niya ebuh hu kayyaggud ni daka pehpehding hu ebbuluten kun panggunnuk di nan-ap-apuan ku niya manha-ad di baley ku.

⁷ Tep eggak i-abulut ni ida mansilbin hi-gak winu ida meihehennup ni hi-gak hu mangkaitek niyadda mangkaheul.

⁸ Kewa-wa-wa ey endien kuddan emin hu tutu-un lawah daka pehpehding niya pampea-allaw kudda eyad bebley nan APU DIOS.

102

Ya dasal ni hakey ni tuun nemahhig hu ligat tu et mampehemhemmek nan APU DIOS

¹ APU DIOS, dengel mu anhan eya dasal ku et hemeken muwak.

² Em, entan tuwak anhan deddekug eyan nemahhig ligat ku, nem gaggannuim ni hummangen eya dasal ku.

³ Maetung ni peteg hu annel ku e heni apuy niya heni ahuk ni kamangkepuhhipuh la hu biyag ku.

⁴ Endi law ni hekey hu elet ku e heni-ak nemaganan ni helek niya nakka umhigan mengngan.

⁵ Nemahhig hu palak ku tep heni-ak law genit ni ebuh et mablatan.

⁶ Heni-ak hu akup ni pimmuttag di desert. Ey heni-ak ni akup ni kamammu-mu-huk di baew.

⁷ Nakka umbabaktad, nem eleg um-ali ugip ku. Ey nakka um-iinglay e heni-ak hu hahhakkey tun sisit ni kaman-e-eppad atep.

⁸ Nemahhig ni da-ak kapennadngeliddan buhul kun kewa-wa-wa. Da-ak kaheneghegnuda niya daka ussala hu ngadan kun pan-iddut.

⁹⁻¹⁰ Nemahhig bunget mun hi-gak, et human nengiwallengan mun hi-gak, et adyah e heni nakka kakkanna hu dep-ul niya kaman-ayyuayyuh hu lewak di nakka innuma.

¹¹ Ya biyag ku ey henin allinnew ni kamangkelinnug hu aggew e anggegannuy attukaw la niya henin helek e kamekpit.

¹² Nem hedin hi-gam e APU, ey mannananeng kallin mampatul. Ey mandingngel kallin ingganah.

¹³ Nanna-ud ni peang-ang mulli hu hemek mudan tutu-um di Jerusalem. Yan nunya law hu pengippeang-angan mun hemek mun hi-gami.

¹⁴ Hi-gamin tuum ni bega-en mu, ey nakappinhed mi huyyan bebley mi, anin ni nebahbah. Et mukun makaggeh ni peteg hu nemnem min menang-ang-ang ni nebahbahan tu.

15 Emin idalli katuutuud kebbebley ey tekutan da hi APU DIOS niya emin idalli kepatupatul ey lispituhen da hu et-eteng ni kabaelan tu.

16 Meippeang-ang ali hu dayaw tun pengiyayyag-gudan tun nunman ni bebley di Jerusalem.

17 Ey dedngelen tulli law hu dasal idan endi bilbilang dan tutu-u.

18 Itudek yu eya impahding APU DIOS ma-lat amtaen idallin emin ni manhuluhulul ni meittunud ni hi-gatsu et hi-gatu daydayawen da.

19 Ya ittudek yu ey kanyuy “Nan-uhdung ali hi APU DIOS di kabunyan

20 ey dingngel tu hu palak idan nangkeike-labut et ibukyat tudda humman idan nagtud keippepetteyyan da.”

21 Huyya impahding tu ma-lat wada inna-nu tun pangingngelan niya keidaydayawan ni ngadan tud Zion di Jerusalem,

22 et yadman keemmuemmungan idan katuu-tuud kebbebley ni an menaydayaw ni hi-gatu.

23 Ngannganih ni metteyyak, anin ni kat-agu-ak ni, tep impakepuy tuwak nan APU DIOS,

24 nem nandasallak et kangkuy “Apu e Dios kun wadan ingganah, ipaptek muwak anhan et eleggak ni matey, tep nanengtun kat-agu-ak.

25 Yan eman ni laputu ey lintum e Apu hu puyek, ya kabunyan niyadda hipan wadadman.

26 Nem hakey alin aggew et meendiddallin emin humman ni lintum. Heniddalli balwasin kamambalin ni layyut et kamei-ibbeng. Nem hedin hi-gam, man wada ka ngu dedan ni ingganah.

27 Tep eleg kan hekey melullumman niya endi pappeg ni biyag mu.*

28 Melinggep idalli u-ungnga min tutu-um, anin idan helag da, tep ippaptek mudda.”

103

Ya a-appeh nan David

1 Ikkahhakey ku nemnem kun menaydayaw nan APU DIOS e kayyaggud ni peteg.

2 Em, hi-gatun ebuh hu nakka daydayawa niya eleggak liwwana hu binabbal tun hi-gak.

3 Tuka liwwanan emin hu liwat ku niya tuka e-kala hu degeh ku.

4 Ey tuwak kaihhehwang di ketteyyan ku. Ya impeminhed tu niya hemek tun hi-gak ey eleg ni hekey melullumman.

5 Tuka pannananeng ni iddawat hu panyaggudan ku, et nanengtu nin makewigingngak e heni-ak tulduh.

6 Hedin hi APU DIOS, man tudda kabaddangi hu kapanligligat ni edum dan tuu, niya tuka i-ehneng hu kelebengan da.

7 Impeamta tun Moses hu pinhed tun meippahding niya impeang-ang tu hu et-eteng ni kabaelan tuddan helag Israel.

8 Mahmek niya kabbabbal hi APU DIOS. Eleg melullumman hu impeminhed tu niya beken ni kabbubunget.

9 Eleg umgadugadul ni tu pengibbungnetan ni hi-gatsu, niya anin ni umbunget, et eleg mannananeng hu bunget tu.

* **102:27 102:27** [25-27] Hebrews 1:10-12

10 Anin ni lebbengtun mekastigu itsu tep ya liwat tayu, et eleg daitsu kastigua.

11 Tep eleg metpeng hu kamannananeng ni impeminhed tuddan kamenaydayaw niya kamengu-unnud ni hi-gatu, henin nambattanan ni puyek niya kabunyan e eleg mabalin ni an metpeng.

12 Ey ingkal tu liwat tayu et heni indawwi tun hi-gatsu, henin nandawwian ni kasimmili niya kakelinnugin aggew.

13 Ya hemek APU DIOS idan kamengu-unnud ni hi-gatu ey henin hemek ni hakey ni ama idan u-ungnga tu.

14 Tep inamta tu e ya tuu ey puyek hu nekapyaan tu.

15-16 Ya biyag ni tuud puyek ey henin helek e nekemtang ni ebuh hu tuka keteggui niya henin habung e anggegannuy attukaw e intayab lan dibdib.

17-18 Nem mannananeng ni ingganah hu impeminhed APU DIOS idan tutu-u tun kamengu-unnud ni hi-gatu niyadda etan eleg da ippangil hu nekitbalan tun hi-gada niyadda etan daka pannananeng ni mengu-unnud ni tugun tu. Anin idan helag da et mannananeng dama hu kakinayyaggud tun hi-gada.

19 Hi APU DIOS ey yad kabunyan hu nengiham-madan tun tuka pan-ap-apui niya hi-gatu hu apapun emin, anin di attu.

20 Hi APU DIOS daydayaw yu, emin kayun et-eteng hu kabaelan tun aanghel ni kamengu-unnud ni hipan tuka ittugun niya tuka immandal.

21 Em, emin kayun aanghel ni bega-en tun kamengippahding ni pinhed tu ey hi-gatu hu daydayaw yu.

22 Ey emin kayun lintun APU DIOS, anin ni di attu, et lebbengtun hi-gatu hu daydayaw yu, tep endi hu pappeg ni tuka pan-ap-apui.

Anin daman hi-gak et ikkahhakey ku nemnem kun menaydayaw nan APU DIOS.

104

1 Ikkahhakey ku nemnem kun menaydayaw nan APU DIOS.

APU DIOS e Dios ku, hi-gam hu keta-ta-geyyan niya nanna-ud dedan ni kaka medeyyaw.

2 Heni ka dilag ni kamambebbennang ni kenayun. Ey heni imbiklag mu hu kabunyan et heni tuldah hu ang-ang tu.

3 Binehwat mu hu baley mud kad-an idan kulput ni kakelpuin udan. Ey heni muka panluggani hu kulput e heni kalesah mu et daka kaittayab ni dibdib.

4 Hin-addum ni muka begгаа hu dibdib ni mengippeamtan hipan pinhed mun peamta. Niya mudda kapambalin hu bega-en mun kamantettebbel ni apuy. *

5 Inhammad mu hu sinuunan eyan puyek et eleg meglid.

6 Et wadaem hu dakel ni danum et anin idan duntug et neli-muh.

7 Minandal mudda humman ni danum et denge-len da hu heni kidul ni tekuk mu ey inu-unnud da et manglaw ida.

* 104:4 104:4 Hebrews 1:7

⁸ Nandayyuddad kedunduntug et manglaw idad nangkehayyukung et han ida mampalaw di indaddan mun panha-adan da.

⁹ Inha-ad mu hu kelteg ni keippappegan ni baybay et eleg ida luma-pih et eleg law malbengan hu puyek.

¹⁰ Muka peeyyuh ida hebwak di nehayyukung di nambattanan idan kedunduntug,

¹¹ et wada kainnumaddan kaman-ayyam di puyek heniddan donkey di muyung.

¹² Ey ida kamambuyya hu sisit di keyew ni neihnup diman ni immena-appéh ida.

¹³ Muka peelli dama hu udan ma-lat madenuman hu kedunduntug niya muka peellid puyek hu dakel ni bendisyon mu.

¹⁴⁻¹⁵ Muka petmel hu helek ni kennen idan baka niya muka petmel hu intanem ma-lat wada pengellaan idan tutu-un kennen dan kelpuan ni elet da. Winedam mewan hu grapes ni kamekapyan meinnum ni kamengippeamleng ni tuu niya lanan olibah ni daka i-apuap di angah da ma-lat kumayyaggud hu ang-ang da.

¹⁶ Anin idan keyew mun nan-itnem mun sedar di Lebanon et ida kamekaddenumi.

¹⁷ Yadman kapambuyyaiddan sisit. Hedin yadda dama kallangkang, man ida kamambuyyad belbel.

¹⁸ Yad etata-gey ni duntug hu kapambelleyiddan immeyew ni gelding. Hedin yadda dama badger, man yad deplah hu daka pambelleyi.

¹⁹ Lintum hu bulan ma-lat pengamtaan ni hambulan. Ey ya aggew ni lintum ey inamta tu hedin pigan kelinnugan tu.

²⁰ Winedam hu hileng ma-lat hedini na-nget, man kameukkat idan animal di muyung.

²¹ Ida kamangngeyyed hu kamangkeetteng ni layon ni daka penemahemmakin kenne dan winedam e Apu Dios.

²² Ey hedini kamangkewa-wa, man ida kaumlaw humman ni animal di daka pantattalluin man-iyatu.

²³ Hedini yadda tuu, man ida kameukkat ni an manggunnun kawwalwal meippalpun kakkab-buhhan ingganah ni kakelinnugin aggew.

²⁴ APU DIOS, napnu puyek ni lintum tep ya kalinaing mu.

²⁵ Anin ida etan di mangkahkang ni baybay, et immen ni emin ida hu kamambi-biyag ni inha-ad mun nangkamkamdug hu etta-teng niya ekka-ket e eleg ida mebillang.

²⁶ Yadman kapandellaniddan bapor niya anin etan lintum ni anggetakkut ni animal di baybay e Lebayatan, et immen ni kaman-a-ayyam di diman.

²⁷ Emin ida huyyan lintum ey hi-gam hu daka pandinnelin kenne dad tsimpuh ni daka penepuli,

²⁸ et ida kamakaphel idan nunman ni muka iddawat ni kenne da.

²⁹ Nem hedini inwalleng mudda, man ida kaum-tatakut. Ey hedini binangngad mu yayyah da, ey ida kamettey et kamambangngad ni puyek hu annel da e humman dedan nekapyaan da.

³⁰ Hedini impalaw mu hu Ispirituh mun hi-gada ey kamewedda hu baluh ni biyag, tep hi-gam hu kakelpuin biyag eyad puyek.

³¹ Ya kayyaggud ey mannananeng hu dayaw nan APU DIOS niya man-am-amleng tep yadda etan lintu tu.

³² Hedin intekel tu eyad puyek ey kamanyegyeg. Ey hedin kinepa tu hu duntug, man kamangkaukat hu ahuk.

³³ Et humman hu, yan nunyan ketagguk ey ia-appéh ku hu penaydayaw kun APU DIOS. Em, lakitdi wada hu yayyah ku ey hi-gatu e Dios ku hu daydayawen ku.

³⁴ Ya pinhed ku ey um-amleng hi APU DIOS idan nunyan nakka nemnemnema, tep hi-gatu kakelpuin amleng ku.

³⁵ Ya kayyaggud ey mebahbah idan emin hu tuun neliwtan et mangkeendidda eyad ta-pew ni puyek.

Ikkahhakey ku nemnem kun menaydayaw nan APU DIOS.

Daydayaw tayu hi APU DIOS!

105

(1 Chronicles 16:8-22)

¹ Pansalamat itsun APU DIOS niya pandasal itsun hi-gatu. Tayu peenamtad kebebheley ida etan impahpahding tu.

² Iena-appéh tayu hu dayaw tu niyadda etan kaketngain tuun impahpahding tu.

³ Emin itsun kamengu-unnud nan APU DIOS ey igaggaya tayu hu kayyaggud ni peteg ni ngadan tu.

⁴ Hi-gatu pambagai tayun baddang niya hayukup itsud kad-an tun ingganah.

⁵⁻⁶ Hi-gayuddan helag Abraham e bega-en Apu Dios e helag ida daman Jacob ni pinili tun pantu-u tu, nemnem yudda kaketngain tuun impahpahding Apu Dios ni panyaggudan yu niya nemnem yudda dama hu kalinimpiyuh ni nenuwet tu.

⁷ Hi-gatu hu AP-APU e Dios tayu, et humman hu mahapul ni u-unnuden tayun emin ni tuu eyad puyek ida tugun tu.

⁸ Eleg tu liwwana hu nekitbalan tu, anin ni piga toon hu melebbah.

⁹⁻¹⁰ Et humman hu, pannananeng tu hu nekitbalan tun Abraham e humman dama insapatah tun Isaac. Impidwa tun inhel humman ni nekitbalan tun ingganah nan hi Jacob e hi Israel niyadda helag tu

¹¹ e kantuy “Iddawat kun hi-gayu hu bebley di Kanaan ni beltanen idan helag yu.”

¹² Yan nunman ey hahhakkey ida hu tuun Apu Dios ni nekibebley di diman Kanaan.

¹³ Immenal-aldan idan nekibenebbebley di edum ni bebley ni nan-ap-apuan idan nambakbaklang ni patul.

¹⁴ Nem endi kuma hakey ni patul ni an nengipelilligat ni hi-gada, tep eleg iebulut nan Apu Dios ni pehding da humman ni hi-gada

¹⁵ e kantuy “Entan tudda panligligat hu pinilik ni tuuk niyadda prophets e bega-en ku.”

¹⁶ Entanni ey impaelin APU DIOS hu bisil di Kanaan et endi hu kennen dadman,

¹⁷ nem impamengulu tud Egypt hi Joseph, tep inggang idan agitu et mambalin ni himbut di diman.

18 Yan eman ni nengikelabutan dad Egypt nan hi Joseph ey binangkiling da hu heli tu et maliputan niya impewa-ngalan dan gumek.

19 Neikelabut hi Joseph ingganah ni immamnun neipahding ida etan inhel tun meippahding ni impeamtan APU DIOS ni hi-gatu. Huyyan neipahding nan Joseph hu nematnaan APU DIOS ni hi-gatu.

20 Nem entanni et endi maptek ey imbukyut etan ni patul di Egypt hi Joseph di kallabbutan, 21 et hi-gatu hu pambalin tun mampaptek di baley tu niyadda hipan kinedangyan tu.

22 Ey hi-gatu hu nambalin ni apuddan emin ni uupisyal di baley nan patul niya hi-gatu hu kamengittuddun kayyaggud ni pehding idan kaumtugun nan patul.

23 Entanni ey limmaw idan emin hu pamilyah nan Jacob di Egypt et ida makibebley di diman.

24 Yan nunman ni wadaddadman ey indawtan APU DIOS idan dakel ni u-ungnga da. Nangkahlag ida ey nambalin ni hi-gada hu daddakkel niya e-etteng kabaelan da nem yadda iEgypt e buhul da.

25 Et lektattuy impambalin APU DIOS ni anggebehel idan tuud Egypt ida humman ni helag Jacob e tuun APU DIOS, et lawah hu ipenahding dan hi-gada.

26 Nem intu-dak tu hi Moses e bega-en tu, et hi Aaron e pinili tun pangkadwa tu, et lumaw idan han-agid Egypt ni an memaddang ni hi-gada.

27 Limmaw idad Egypt et da ipahding di hinang-gaddan tuudman hu inhel APU DIOS ni pehding dan kaketngain tuu.

28 Nambalin nan APU DIOS ni engeenet di emin di bebley di Egypt, nem nanengtun eleg da u-unnuden hu pinhed tu.

29 Et pambalin tun kuheyaw hu danum di wang-wang niyaddad kulukul et mangkatey ida hu nambakbaklang ni deleg diman.

30 Entanni mewan ey impalaw tu hantapug ni tukak et umapnal idad kebebbebley di Egypt, anin yad baley nan patul.

31 Impehegyab tu mewan hu aggyiyet niya imuk et menapnapan hu Egypt.

32 Ey impaeli tu hu nemahhig ni dallallu niya kedyam

33 et mangkebahbah ida hu keyew niya hipan intanem dadman Egypt. Anin idan intanem dan grapes niyadda figs et nangkebahbah ida.

34 Entanni mewan ey impalaw tu hu hantapug ni dudun

35 et pangkanen dan emin hu nangkeitnem di diman.

36 Entanni law ey impampapetey tudda hu lalakkin pengulwan ni u-ungngaddan iEgypt.

37 Et han tudda law ipengulu humman idan helag Israel et hi-yanen da hu Egypt e dakel intabin dan silber niya balituk. Ey emin ida ey na-let ida e endi kamandedgeh.

38 Nemahhig law ni katattakusiddan iEgypt hu helag idan Israel et ida kaman-am-amleng ni neni-yanan dan bebley dad Egypt.

39 Wada etan impaelin APU DIOS ni kulput di ta-pew da, et humman hu kamenihhiddum ni hi-gadan kawwalwal. Ey hedin hileng, man

kamambalin humman ni kulput ni apuy ma-lat mabnangan ida.

⁴⁰ Nambagaddan detag ey impaeli tu hu dakel ni sisit. Ey kewa-wa-wa ni indawtan tuddan kenen dan manna ni kamelpud kabunyan.

⁴¹ Dinhak tu etan batu ey immebwal hu dakel ni danum ni innumen da, et maweda hu heni wangwang di desert.

⁴² Impahding APU DIOS emin ida huyya, tep eleg tu liwwanen hu impakulug tun Abraham e bega-en tu.

⁴³ Et ipangngupangngulu tudda humman ni tutu-u tu e ida kaman-am-amleng niya ida kaman-a-appah ni neni-yanan dan bebley di Egypt.

⁴⁴ Emin hu puyek di bebley idan edum ni tutu-un eleg mengullug ni hi-gatu ey nan-idwat tuddan tutu-u tu et hi-gada law hu nampengalan hipan lameh idan nangkeitnem di pupuyyek da.

⁴⁵ Humman hu impahding tu ma-lat u-unnuden idan tutu-u tun emin hu tugun tu.

Daydayaw tayu hi APU DIOS!

106

¹ Daydayaw tayu hi APU DIOS!

Pansalamat itsun APU DIOS tep ya kakinayyaggud tu. Ya impeminhed tu ey kamannananeng ni ingganah.

² Endi hakey ni tuun kabaelan tun mengippeam-tan emin ni impahding APU DIOS ni kaketngain tuu. Ey anin ni hipa pehding tayun menaydayaw ni hi-gatu, et kulang ni peteg humman ni pemelleh tayun kakinayyaggud tu.

³ Kaman-am-amleng ida tutu-un limpiyuh daka pehding niya kayyaggud ni ingganah daka kapkapyaa.

⁴ APU DIOS, nemnem muwak anhan ni pepad-dangam idallin tutu-um et ihwang muwak dama.

⁵ Et hiktamak hu kayyaggud ni biyag ni indawat muddan pinilim ni tutu-um. Ey iebulut mun mei-dummak alin hi-gadan mekiam-amleng niya menaydayaw ni hi-gam.

⁶ Nanliwat itsu e heni itsuddan eman ni aammed tayu, tep impahding tayu dama hu lawah.

⁷ Yan eman ni wadaddad Egypt ey eleg dan hekey hanguden hu impeenang-ang APU DIOS ni kaketngain tuu niya eleg dan hekey ibilang hu impeminhed tun hi-gada. Et peang-ang da hu ngehay dan hi-gatud Madlang ni Baybay.

⁸ Nem anin ni hanniman ida et kapyatun in-hewang tudda, tep humman dedan hu inhel tun pehding tu niya ma-lat peang-ang tun hi-gada hu et-eteng ni kabaelan tu.

⁹ Minandal tu hu Madlang ni Baybay et matduk et ipengulu tudda tutu-u tun nan-agwat di mamega.

¹⁰ Humman hu elaw ni nengihwangan tun hi-gadad buhul dan kamengihhingit ni hi-gada.

¹¹ Nem hedin yadda buhul da ey nalsing idan emin et endin hekey hu an natdaan ni hi-gada.

¹² Et yan nunman law hu nengulugan idan tutu-u tun impakulug tun hi-gadan nunman et man-appah idan penaydayaw dan hi-gatu.

¹³ Nem anggegannu mewan ey liniwwan da humman ni impahding APU DIOS ni hi-gada, et

eleg da mewan u-unnuden hu tugun tun hi-gada et ya kumedek pinhed da hu impahding da.

¹⁴ Yan eman ni wadaddad desert ey dakel hu daka ibbagan APU DIOS ni pematna dan binabbal tu

¹⁵ et pan-idwat tu hu hipan daka ibbaga, nem impaeli tu dama nemahhig ni degeh da.

¹⁶ Entanni mewan ey daka keemmehi hi Moses, anin hi Aaron e sinudun APU DIOS ni padi tu.

¹⁷ Et endi maptek ey nadhak hu puyek et mangke-hung hi Dathan et hi Abiram et yadda edum tu.

¹⁸ Anin idan edum dan nengipahding ni lawah, et giniheb idan apuy ni impaelin APU DIOS.

¹⁹ Yan eman ni wadadda humman ni tutu-un APU DIOS di Sinai ey nengapyaddan i-ingnegh ni bakan balituk et dayawen dan dios da.

²⁰ Hinullulan da hu kamedaydayaw ni makulug ni Dios ni kinapya dan i-ingnegh ni bakan kamengngan ni helek.

²¹⁻²² Liniwwan da hi APU DIOS e nengihwang ni hi-gada niya nengipenahding ni kakatngain tuud Egypt niyad Madlang ni Baybay.

²³ Et bumunget law ni hi-gada et kantuy petteyen tudda. Nem nampehemhemmek hi Moses e bega-en tu, et eleg tudda pampateyen.

²⁴ Eleg da pinhed ni umlaw etan di kayyaggud ni bebley ni inhel APU DIOS ni iddawat tun pambebleyan da, tep eleg ida medinnel ni inhel tun pengippaptekan tun hi-gadadman.

²⁵ Ida kamangngungudud nangkampuan da niya eleg ida mengu-unnud nan APU DIOS

²⁶ et isapatah tu e petteyen tuddad desert

27 niya pan-iwwahit tuddalli helag dad edum ni bebley et mangkatey idadman. *

28 Ya mewan eman ni wadaddad Peor ey neidum idaddan kamenaydayaw nan Baal e dios idan tuudman, niya nekikakikan idadda etan ni kamei-appit idan netey. †

29 Impabunget da mewan hi APU DIOS tep ya humman idan lawah ni daka pehpehding et paeli tu hu nemahhig ni degeh ni hi-gada.

30 Nem nehagag kuma hi Pinehas et kastiguen tudda hu nengipahding nunman et masiked humman ni degeh ni impaelin APU DIOS.

31 Et meippalpun nunman ey katettebaladdan katuutuu hi Pinehas. ‡

32 Yan eman ni wadaddad Meribah ey impabunget da mewan hi APU DIOS et hi Moses kumedek hu nekastigu,

33 tep impaguhu da et eleg tu pakannemnemen hu inhel tu. §

34 Entanni mewan ey intugun APU DIOS ni higadan pampetteyen dadda etan tuun kahing ni hi-gatu, nem eleg da u-unnuden humman ni intugun tu.

35 Nampekihawadda kumedek ni hi-gada et ya elaw ni inahwa da hu inu-unnud da

36 et daydayawen da hu beken ni makulug ni dios, et humman hu, henidda naknad bitu. *

* **106:27 106:27** Leviticus 26:33 † **106:28 106:28** Endi maptek hedin ya keibbellinan ni “netey” ey yadda tuun nangketey winu yadda dios ni kinapyan tuu. ‡ **106:31 106:31** [28-31] Numbers 25:1-13 § **106:33 106:33** [32-33] Numbers 20:2-13 * **106:36 106:36** [34-36] Judges 2:1-3 et ya 3:5-6

37 Ey in-enappit dadda † hu u-ungngadad di-monyoh. ‡

38 Pintey dadda humman ni endi bahul tun u-ungnga et iappit daddan dios di Kanaan et mambalin ni beken ni malinih di hinanggan APU DIOS humman ni bebley tep ya humman ni impahding da. §

39 Beken ni ya bebley dan ebuh hu nambalin ni beken ni malinih di hinanggan APU DIOS, nem anin ni ya annel da, tep eleg da ikahhakey nan APU DIOS hu daka pengullug.

40 Nemahhig hu bunget APU DIOS idan nunman ni pinili tun tutu-u tu, et humman hu, anggebehel tudda law.

41 Inwalleng tudda et iebulut tun yadda buhul dan eleg mengu-unnud ni hi-gatu hu pan-ap-apu da.

42 Impanlelehan idaddan nunman ni buhul da niya impahding dan hi-gada hu hipan pinhed dan pehding.

43 E-eggel ni inhewang APU DIOS idad ligat da, nem kapyatun ida kamanliwwaliwwat tep ya ngehay dan hi-gatu. Et lektattu ey inlu-lu da annel da tep ya liwat da.

44 Em, nemahhig ngehay dan APU DIOS, nem himmek tuddan nampehemhemmekan dan hi-gatud asal da.

45 Et eleg tudda kastiguen, tep ninemnem tu hu nekitbalan tun panyaggudan da niya tep

† **106:37** **106:37** Deut. 12:31 niya 32:17. Ang-ang
 yu 2 Kings 16:3, ya 17:17, ya Ezekiel 16:20-21 niya
 1 Corinthians 10:20. ‡ **106:37** **106:37** Ang-ang yu 2 Kings

17:17. § **106:38** **106:38** Numbers 35:33

nemahhig hu impeminhed tun hi-gada.

⁴⁶ Anin idan buhul dan kamengippehelheltap ni hi-gada et impambalin tuddan kabbabal idan hi-gada. *

⁴⁷ APU e Dios mi, ihwang dakemi anhan niya paenamut dakemin emin ni tutu-um ni nei-wahhiwahhit di kebebbleley ma-lat maemung kamin mansalamat niya menaydayaw ni ngadan mun kayyaggud ni peteg.

⁴⁸ Daydayaw tayu hu AP-APU e Dios tayun helag Israel. Em, daydayaw tayun ingganah.

Emin itsu ey kantayuy "Amen!" †

Daydayaw tayu hi APU DIOS!

Ya Meikkelliman Libluh ni Psalms

(Psalms 107-150)

107

¹ Pansalamat itsun APU DIOS tep ya kakinayyaggud tu. Ya impeminhed tu ey kamannananeng ni ingganah.

² Hi-gayuddan neihwang di hipan ligat ni kapeh-pehding idan buhul tayu ey yu paenamta edum tayun tuu e hi APU DIOS hu nengihwang ni hi-gayu.

³ Tep dakeyulli inemung di neiwehitan yud kebebbleley di appit ni kasimmilin aggew, yad tuka kelinnugi, yad south niyad north.

* **106:46 106:46** [40-46] Judges 2:14-18 † **106:48 106:48** Ang-ang yu Psalm 41:13.

4 Yadda edum ey ida nanhawahawang di desert, tep eleg da hanhamak hu dellanen dad da pambebleyan.

5 Neupaupadda niya na-na-wew ida niya heni eleg ida meittu-u.

6 Et mampehemmehemmek idan APU DIOS tep ya nemahhig ni daka panhelheltapi et ihwang tuddad ligat da.

7 Impangulu tuddad kayyaggud ni dellanen da et lumaw ida etan di bebley ni panha-adan da.

8 Et humman hu, mahapul ni mansalamat idan APU DIOS, tep eleg melumman hu impeminhed tun hi-gada niya dakel impahpahding tun pa-nyaggudan da.

9 Tep tuka iddawat hu innumen idan na-wew niya anin idan neupa et tudda kaiddawsin kayyaggud ni kennen da.

10 Wadadda edum ni kaumlelemyung e wadaddad engeenget, tep nebangkiling idad kallabbuttan et ida kamanhelheltap

11 tep nginhay da hu tugun Apu Dios e Keta-tageyyan.

12 Et idwatan tuddan nekalligat ni ngunu ma-lat anin ni metu-lidda et endi kamemaddang ni hi-gada.

13 Et mampehemmehemmek idan APU DIOS tep ya nemahhig ni daka panhelheltapi et ihwang tuddad ligat da.

14 Impa-hep tudda et hi-yanen da hu engeenget ni kad-an da et ekalen tu bangkiling da.

15 Et humman hu, mahapul ni mansalamat idan APU DIOS, tep eleg melumman hu impeminhed

tun hi-gada niya dakel impahpahding tun panyaggudan da.

¹⁶ Tep binahbah tu hu giniling ni eheb idan kallabbutan, anin idan gumeck ni lekbi tu.

¹⁷ Wadadda edum ni tutu-un endi nemnem da e nanggehay ida et helheltapen da nanliwtan da.

¹⁸ Lektattuy ngannganih katey da, tep eleg da hengnguhengnguda kennen da.

¹⁹ Et mampehemhemmek idan APU DIOS tep ya nemahhig ni daka panhelheltapi et ihwang tuddad ligat da.

²⁰ Himmapi et panyaggud tudda et eleg ida matey.

²¹ Et humman hu, mahapul ni mansalamat idan APU DIOS, tep eleg melumman hu impeminhed tun hi-gada niya dakel impahpahding tun panyaggudan da.

²² Ey lebbeng tun man-appit idan pansalamat dan hi-gatu. Niya lebbeng tun i-ena-appah da hu amleng dan mengippeennamtaddan kakkayyaggud ni impenahding tu.

²³ Wadadda edum ni tuun kamangngunnud bapor di baybay e humman daka pambiyagi.

²⁴ Inenang-ang da hu kayyaggud ni impenahding APU DIOS di diman ni kakei-ang-angin et-eteng ni kabaelan tu.

²⁵ Tep himmapit ey newada hu na-let ni pewek niya nemahhig ni dalluyun.

²⁶ Ey kametenuttu-ug hu bapor ni limmaw di dallem tu et nemahhig hu takut da.

²⁷ Ida kamandapidaping ni aliwet da e henidda nebuteng niya ida kametemman pehding da.

28 Et mampehemmehemmek idan APU DIOS tep ya nemahhig ni daka panhelheltapi et ihwang tuddad ligat da.

29 Impasiked tu etan pewek niya dalluyun

30 et ida law kaman-am-amleng. Et ebuhe padekal tuddadman e bebley ni pinhed dan lawwan.

31 Et humman hu, mahapul ni mansalamat idan APU DIOS, tep eleg melumman hu impeminhed tun hi-gada niya dakel impahpahding tun pa-nyaggudan da.

32 Ey mahapul ni daydayawen da hi APU DIOS di hinanggaddan neamung ni tutu-u niyadda aap-apu.

33 Em, lebbeng tun daydayawen tayu hi APU DIOS tep sinduk tudda wangwang niyadda heb-wak.

34 Ey impambalin tun eleg umtetmel hu kameit-nem idad puyek ni mateba la ni kameitnem, tep lawah kapehpehding idan nambebley diman.

35 Wineda tu lebeng idad desert niya wineda tu hu dakel ni utbul ida etan di nakamma-ganan ni puyek

36 et palaw tuddadman hu tutu-un endi kennen da, et mengapyaddan pambebleyan dadman.

37 Binaddangan tudda et kameteggu hu daka ittanem ni daka pengellain kennen da et dakel hu ineni da. Anin idan intanem dan grapes et malemeh.

38 Binendisyonan tudda et dumakkal ida niya himmegyab hu inhalun da.

39 Hin-addum ni himmahhakkey ida, tep daka panlelehhani hu kapehpehding idan buhul da.

⁴⁰ Nem kababba-ingin APU DIOS humman idan buhul da et tudda katellakad mahkang ni desert.

⁴¹ Nem kabaddangin APU DIOS ida hu anggehem-mek ni tutu-u niya tuka pedakkel hu helag da henin kahegyabin kalneroh.

⁴² Et emin ida hu kamengu-unnud ni hi-gatu ey ida kaum-amleng hedin inang-ang da huyyan tuka pehding. Nem hedin yadda tuun lawah hu daka pehpehding ey daka pakdag eneeneng.

⁴³ Hi-gayuddan nangkenemneman ey nem-nemnem yudda huyyan kapehpehding APU DIOS niya entan tu liwwan hu eleg melullumman ni impeminhed tu.

108

*Ya a-appeh nan David
(Psalm 57:7-11; 60:5-12)*

¹ Nakka makaddinnel ni hi-gam e Apu Dios, et humman hu, nakka man-a-appeh ni penaydayaw kun hi-gam.

² Yan nunya ey ihikkak law ni memelpelding ni ayyuding niya gitalah ni kamangkewa-wa, et heni benggunen ku hu aggew, tep umbangun-nak ni dagah ni menaydayaw ni hi-gam.

³ Mansalamattak ni hi-gam e APU DIOS niya ia-appeh ku hu penaydayaw kun hi-gam di hinanggaddan katuutuud kebebbebley.

⁴ Tep eleg melumman hu impeminhed mu niya kamannananeng hu muka pemaptek ni hi-gami, niya eleg ida metpeng e henin kasina-gey ni kabunyan.

⁵ Apu Dios, peang-ang mud kabunyan e ta-pew ni puyek hu kasina-gey mu, niya peang-ang mud puyek hu dayaw mu.

⁶ Et humman hu, dengel mu anhan hu dasal min tutu-um ni nakappinhed mu et ihwang dakemi tep et-eteng kabaelan mu.

⁷ Immehel ali hi Apu Dios etan di tuka panhahha-adi et kantuy "Apputen kudda buhul ku et man-am-amlengngak ni mengennadwan Sekem niya nedeklan di Sukkot e bebley da malat i-peng idan tutu-uk.

⁸ Ya Gilead niya Manasseh ey bebley kudda. Ey yadda iEpraim hu heni sindaluk. Hedin ya Judah ey yadman ali kelpuan idan patul ku.

⁹ Pambega-en kudda iMoab ey panhambut kudda iEdom, ey ittetskuk kulli hu pengapputak idan iPilistia."

¹⁰ Apu Dios, hipa edum ni mengippengngulun hi-gak di Edom e nehammad ni neluhud ni batu, hedin beken ni hi-gam ni ebuh?

¹¹ Kaw inwalleng dakemi tu-wangu anhan e Apu Dios? Kaw eleg ka law mekillaw idan sindalu min an mekiggubbat?

¹² Baddangi dakemi anhan ni mengubbat idan buhul mi, tep endi silbin baddang ni tuu.

¹³ Nanna-ud ni mengapput kami hedin baddangan dakemi e Apu Dios, tep ya kakulugan tu ey hi-gam dedan hu kamengapput idan buhul mi. *

* **108:13 108:13** [6-13] Ya Psalm 108:6-13 ey nan-ingngah ni Psalm 60:5-12.

109

Ya a-appéh nan David ni meidwat etan ni kamengipappanggulun a-appéh

¹ Apu Dios ni nakka daydayawa, entan anhan tu pakdag eneeneng.

² Tep iyyadyan nemahhig e mangkaitek niya lawah ida eya tutu-u e dakel hu daka pebehul ni hi-gak ni beken ni makulug.

³ Emin ida ey anggebe-hel da-ak ni endi puut tu.

⁴ Nakka peang-ang hu impeminhed kun hi-gada niya nak ida kaiddasadasali, nem kapya tun anggebe-hel da-ak ni hi-gada.

⁵ Daka bellehin lawah hu kakinayyaggud kun hi-gada niya daka bellehin hingit hu impeminhed kun hi-gada.

⁶ Apu Dios, pinhed kun ya lawah ni huwet hu tudduen mun manhuwet etan ni hakey ni buhul ku niya pambalin mun yadda ngu edum tu hu mengi-uh-uh ni nambahulan tu.

⁷ Ya kayyaggud ey hedin meillaw di korteh, man mekastigu tep nambahul. Niya anin idan e-helen tud dasal tu, et humman ida umhulun ni kekastiguan tu.

⁸ Ya kayyaggud ey anggagannun mepappeg hu neitu-wan nunman ni tuu ma-lat wada meihhul-lul ni hi-gatud gunu tu. *

⁹ Kayyaggud hedin anin ni mepu-hig ida u-ungnga tu niya anin ni mebellu hu ahwa tu.

¹⁰ Ey kayyaggud hedin mebahbah hu baballey idallin u-ungnga tu, et ida manhawahawang niya ida mangkedekedew ni kennen da.

* **109:8 109:8** Acts 1:20.

11 Heballi emin ida hu nan-utangan tu ey da pan-ellan hu hipan limmu tu niya ya hansinuwana hu mengellan emin ni nan-aatuan tu.

12 Ey heballi endi hu umhehnek ni hi-gatu niya endi an mengippaptek idan nangkepu-hig ni ununga tu.

13 Niya heballi mangkettey idan emin hu helag tu ma-lat keliwwanan ni ngadan tu.

14 Ya kayyaggud ey eleg liwwanan APU DIOS ida hu lawah ni impahpahding idan aammed tu niya eleg me-me-kal di listaan hu neitudek ni lawah ni impahpahding inetu.

15 Ey kayyaggud hedini nenemnemen nan APU DIOS ni emin hu liwat tu, nem hedini hi-gatu, man kayyaggud hedini meliwwan ni ingganah.

16 Tep nemahhig humman ni tuu e endini hekey hu impeang-ang tun binabbal tud edum tun tuu. Impanligligat tudda niya pinetepetey tudda hu nangketwetwet niyadda anggehnek ni tutu-u.

17 Nemahhig ni tuka pan-iidusi hu edum tun tuu, et humman hu, kayyaggud hedini meibbanggad humman idan idut tun hi-gatu. Eleg tu pinhed ni bendisyonan hu edum tun tuu. Et humman hu, kayyaggud hedini endi dama memendisyon ni hi-gatu.

18 Impeingha tu ngu dedan ni man-iddut henin tuka pambalwasii winu henin tuka innumin danum winu ya tuka penggannin kennen tu.

19 Et mukun kayyaggud hedini emin ida etan iduidut tu ey meibbanggad ni hi-gatu et heni balwasin meilibbut di annel tu niya heni ballikid ni meilibbed ni hi-gatu.

20 APU DIOS, humman idan kastigu hu pengastigum idan nunman ni buhul kun lawah hu daka e-e-helan meippanggep ni hi-gak.

21 Nem hedini hi-gak, man baddangi muwak ngu e APU DIOS e Eta-gey ni peteg, ma-lat meihwanggak, tep humman dedan hu elaw mu. Em, ihwang muwak anhan tep ya eleg melumman ni impeminhed mu.

22 Makahhapul ku hu baddang mu tep nemahhig ni anggehemmekkak niya nakka umlelemyung ni peteg.

23 Heni-ak law allinnew ni kamangkeumman niya heni-ak dudun ni nelakah ni mepukpuk.

24 Kaumgeygey ida pukel ku tep nantepetepellak et nepippiguttak e heni-ak genit ni nablatan ni ebuh.

25 Nemahhig ni da-ak kangingingiidan buhul ku. Hedini inangang da-ak, man ida kamanwigwigiwig ni pihul dan hi-gak.

26 APU e Dios ku, baddangi muwak et ihwang muwak anhan tep ya eleg melumman ni impeminhed mu.

27 Peamtam idan buhul ku e hi-gam hu kamengihwang ni hi-gak di ligat ku.

28 Et anin ni iddutan da-ak idan nunman ni buhul ku, et bendisyonan muwak kaya. Ey hedini mekihhanggaddan hi-gak, man babba-ingingi mudda. Nem hedini hi-gak e bega-en mu ey manamamlenggak.

29 Entan anhan tu iebulut ni ida mengapput hu buhul ku, nem angang mu ma-lat mebabbingan idan ingganah.

³⁰ APU DIOS, pedenggedengngel kullid mika keemuemmungi hu nakka pansalamat niya nakka penaydayaw ni hi-gam,

³¹ tep nandaddan kan kaumbaddang idan tuun nangkewetwet et ida kameihwang di buhul dan neminshed ni memettey ni hi-gada.

110

Ya a-appeh David

¹ Kan APU DIOS nan Apuk ey “Yudung kad winannan ku ingganah apputen kuddan emin hu buhul mu.” *

² Beken ni ebuh di Zion ni pan-ap-apuan mu, nem pambalin dakan APU DIOS ni ap-apud bebley idan buhul mu.

³ Yallin aggew ni pekihhanggaan muddan buhul mu ey manhehelluddalli tutu-um ni mansilbin hi-gam. Ey um-aliddalli dakel ni nangkehiken ni lalakkin memaddang ni hi-gam ni mekiggubat, et heniddalli delnun kakkabbuhhan e daka teggua neitnem di mamegan puyek.

⁴ Hi APU DIOS ey peamnu tu hu insapatah tun hi-gam e kantuy “Pinutuk dakan mampeddin ingganah henin kinapadin Melkisedek.” †

⁵ APU DIOS, ‡ wada hu Ap-apud winannan mu. Paka-apputen tuddalli hu papatul hedin medetteng hu aggew ni pengippeang-angan tun bunget tu.

* **110:1 110:1** Matthew 22:44 et ya 26:64, Mark 12:36 et ya 14:62, Luke 20:42-43 et ya 22:69, Acts 2:34-35 niya Hebrews 1:13.

† **110:4 110:4** Hebrews 5:6 et ya 7:17 niya 7:21. ‡ **110:5 110:5** Ang-ang yu NET Bible.

⁶ Ey kastiguen tuddalli katuutuud kebebbbley et kepuppullay ali annel idan nangketey, tep apputen tuddallin emin papatul da.

⁷ Hi-gatulli mengapput di emin ni gubat. Et anin ni di attun bebley ni lawwan tu et um-inum ni danum di hebwak da.

111

¹ Daydayaw tayu hi APU DIOS!

Mansalamattak nan APU DIOS di kakeem-mungiddan tutu-u tun kamekangngu-unnud ni hi-gatu.

² Kakkayyaggud ni emin hu kapehding APU DIOS. Et humman hu, emin ida hu kamengunnud ni hi-gatu ey pinhed dan ewwatan ida humman ni tuka pehpehding.

³ Humman idan tuka pehpehding hu kakei-ang-angin dayaw tu niya kasina-gey tu. Ey kamannananeng ni ingganah hu kakinayyaggud tu.

⁴ Eleg tu pinhed ni tayu liwwanen ida humman ni kayyaggud ni tuka pehpehding ni hi-gatsun tuu.

Hi APU DIOS ey kabbabbal niya mahmek.

⁵ Tuka iddawat hu kenen idan kamengiddin-nel ni hi-gatu niya eleg tu liwwana hu nekitbalan tun panyaggudan da.

⁶ Impaenang-ang tu hu et-eteng ni kabaelan tun nampeneg-alan tuddan nambebley di Kanaan et ihullul tudda tuu tu.

⁷ Neiptek niya limpiyuh ni emin hu tuka pehding niya emin hu tugun tu ey kameiddinnel.

⁸ Humman idan tugun tu ey mannananeng ni makulug alin ingganah. Et humman hu, mahapul ni paka-u-unnuden tayu ma-lat limpiyuh hu pehpehding tayu.

⁹ Impahding tu hu mahapul ni pehding tu ma-lat meihwang ida tutu-u tud neihbutan da. Ey mannananeng alin ingganah hu nekitbalan tuddan tuu tu. Kayyaggud ni peteg niya kamedeyyaw hu ngadan tu.

¹⁰ Ya kapengu-unnudin APU DIOS hu kakenem-nemi. Ey emin ida hu kamengu-unnud ni tugun tu ey inamta da hu kayyaggud ni pehding da.

Hi-gatu hu lebbeng tun daydayawen tayun ingganah!

112

¹ Daydayaw tayu hi APU DIOS!

Kaman-am-amleng hu tuun tuka paka-u-unnuda hi APU DIOS. Em, kaman-am-amleng humman ni tuun mahlun mengu-unnud ni tugun tu.

² Yaddalli u-ungngan nunyan tuu ey et-eteng ali kabaelan dad nambebleyan da niya mebendisyonan ida.

³ Ey umkedangyan humman ni tuu niya metbal alin ingganah tep ya kakinayyaggud tu.

⁴ Ya kayyaggud ni tuu ey anin ni heni engeenget hu biyag tu et kamebnangi, tep kabbabal, mahmek, niya kayyaggud tuka pehding.

⁵ Kayyaggud ni emin hu kameippahding ni tuun madewat, nelakah ni mampebenneh niya limpiyuh ni emin hu tuka pehding.

⁶ Humman ni tuu ey eleg meapput, anin ni lawah kameippenahding ni hi-gatu niya eleg ali liwwanan tutu-u hu kakinayyaggud tu.

⁷ Eleg umtakut di hipan lawah ni idaddatteng dan hi-gatu, tep nehammad hu tuka pengullug niya tuka pengiddinnet nan APU DIOS.

⁸ Kamakaddinnet niya endi takut tu, tep inamta tu e meapput ida buhul tu.

⁹ Ey madewat ni peteg idan newetwet. Ya pambalanan nunman ni kayyaggud ni elaw tu ey mannananeng alin ingganah. * Kalispituhaddan tutu-u niya kametbal.

¹⁰ Nem hedin yadda lawah ni tutu-u ey daka keemmehi hu henin nunman ni tuu, et daka panggegeyyetgetin bunget da, tep emin hu hipan daka nemnemneman pehding ey eleg um-amnu.

113

¹ Daydayaw tayu hi APU DIOS!

Em, hi-gayuddan bega-en tu ey daydayaw yu hu ngadan tu.

² Kayyaggud hedin medaydayaw hu ngadan tun ingganah.

³ Hi-gayuddan katuutuud kebebbley, meipalpud kasimmilin aggew ingganah di tuka kelinnugi ey daydayaw yu hu ngadan tu.

⁴ Tep hi-gatu hu AP-APU di kebebbley. Ya dayaw tu ey heni lini-bahan tu hu kabunyan.

⁵ Endin hekey hu an mei-inggeh ni hi-gatu e AP-APU e Dios tayu. Immen di tuka pan-ap-apuid kabunyan,

* [112:9](#) [112:9](#) Ang-ang yu [2 Corinthians 9:9](#).

⁶ nem kamanyu-ung et tuka uh-uhdungi hu kabunyan niya puyek.

⁷ Tuka baddangidda hu nangkewetwet ma-lat eleg ida mannananeng ni mewetwet.

⁸ Tudda kaiha-ad di eta-gey ni saad niya tudda kapambalin ni ap-apuddan tutu-u tu.

⁹ Tuka weddaa hu u-unggan nebasin bii ma-lat man-an-anlad baley da.

Daydayaw tayu hi APU DIOS!

114

¹ Yan eman ni inenamutan idan helag Israel ni neni-yanan dan Egypt e nekibeblyan da,

² ey pinilin Apu Dios hu Judah ni penaydayawan dan hi-gatu niya pinili tu hu Israel ni pan-ap-apan tu.

³ Inang-ang etan ni Madlang ni Baybay ida tutu-un Apu Dios ey imma-allaw ma-lat wada dellanen da. * Hanniman dama etan Wangwang e Jordan e nealay nengintettedduk.

⁴ Hedin yadda dama duduntug ey henidda lakkitun gelding niya impah ni kalneroh ni kamampaypaytuk.

⁵ Hipa neipahding e Madlang ni Baybay et endi maptek ey kaimma-allaw? Ey kele dama nealay kanatduk e Wangwang e Jordan?

⁶ Niya hipa dama neipahding ni hi-gayun duduntug et heni kayu lakkitun gelding niya impah ni kalneroh ni kamampaypaytuk?

⁷ Hi-gam e puyek, panggegeygey kad hinangan Ap-apu e Dios nan Jacob.

* **114:3 114:3** Exodus 14:21

⁸ Humman ni Dios hu nengipeukat ni dakel ni danum di batu et maweda hu kulukul niya lebeng di gawwan desert.

115

¹ APU DIOS, beken ni hi-gami hu medeyyaw, nem hi-gam ni ebuh tep eleg melullumman hu impeminhed mu niya kamannananeng hu muka pemapteke ni hi-gamin tuum.

² Kele kan idan tutu-ud kebebbebley ey “Attu mewan hu Dios yu ey?”

³ Ya Dios tayu ey immen di kabunyan. Ey tuka pehding hu hipan pinhed tun pehding.

⁴ Nem hedin yadda dios da ey ya silber niya balituk hu nekapyaan da e kinapyan tuu.

⁵ Wada bungut da, nem eleg ida um-ehel niya wada mateda, nem eleg da han-ang-ang.

⁶ Wada tangila da, nem eleg da handengel niya wada eleng da, nem eleg da hanhamuy.

⁷ Wada ngamay da, nem eleg da hankapa, ey wada heli da, nem eleg ida umdalan. Ey anin ni buklew da et eleg umge-hem.

⁸ Emin ida hu kamengennapya niya kamengiddinnel idan nunman ni dios ey mambalin idan heniddan nunman ni dios dan daka kennapya.

⁹ Et humman hu, hi-gatsun helag Israel ey pannananeng tayun idinel hi APU DIOS. Tep hi-gatu hu kaumbaddang niya kamengippaptek ni hi-gatsu e heni happiyaw tayu.

¹⁰ Emin kayun papaddin helag Aaron ey hi-gatu dama idinel yu. Tep hi-gatu hu kaumbaddang niya kamengippaptek ni hi-gatsu e heni happiyaw tayu.

¹¹ Anin ni hi-gayuddan edum ni kamengu-unnud nan APU DIOS et hi-gatu idinel yu. Tep hi-gatu hu kaumbaddang niya kamengippaptek ni hi-gatsu e heni happiyaw tayu.

¹² Nemnemen daitsun APU DIOS et bendisyonan daitsun helag Israel, anin idan edum tayun papaddi tun helag Aaron.

¹³ Bendisyonan tuddan emin hu kamengu-unnud ni hi-gatun newetwet niya kedangyan.

¹⁴ Ya kayyaggud ey bendisyonan daitsun APU DIOS et dumakkal itu niya mangkehlag ida u-ungnga tayu niya inap-apu tayu.

¹⁵ Em, ya kayyaggud ey bendisyonan daitsun APU DIOS e nanletun puyek niya kabunyan.

¹⁶ Lintu tu kabunyan ni panha-adan tu niya lintu tu dama eya puyek ni panha-adan tayun tuu.

¹⁷ Beken ni yadda etan nangketey hu mengidaydayaw nan APU DIOS, tep limmaw idad kalawwin netey.

¹⁸ Nem hi-gatsun mategu hu menaydayaw nan APU DIOS ni ingganah.

Daydayaw tayu hi APU DIOS!

116

¹ Nakappin角度 ku hi APU DIOS tep tuka dedngela hu asal ku.

² Et humman hu, mandasallak ni hi-gatu ingganah kepappegan ni biyag ku.

³ Nemahhig hu takut ku, tep innang hu ketteyyan ku,

⁴ nem nandasallak nan APU DIOS et kangkuy "Ihwang muwak anhan e APU DIOS!"

⁵ Hi APU e Dios tayu ey kakkayyaggud, kabbabal niya mahmek.

⁶ Tuka ippaptek ida hu tutu-un endin hekey kabaelan dan henin hi-gak, tep yan eman ni ngannganih ketteyyan ku ey binaddangan tuwak et meihwangngak.

⁷ Et humman hu, melinggeppak law tep ya kakinayyaggud nan APU DIOS ni hi-gak.

⁸ Neihwangngak di ketteyyan ku tep ya bad-dang tun hi-gak. Ingkal tu hu kaumhulun ni nakka lemyungi niya eleg tu iebulut ni da-ak apputen idan buhul ku.

⁹ Et yan nunya law ey ya nakka pengu-unnudin APU DIOS hu nakka pehpehding eyan ketagguk di puyek.

¹⁰⁻¹¹ Yan eman ni nehalman hu nakka panligligasi, niya nemahhig hu takut ku ey impannanangeng ku hu nakka pengullug, anin ni kangkuy “Endi law hu namnamah ku.” Niya kangkuy “Mangkaitek idan emin hu tutu-u.”

¹² Hipa na-mu kayyaggud ni nak iddawat nan APU DIOS ni pansalamatan kun kayyaggud ni impahpahding tun hi-gak?

¹³ Ya kayyaggud ey nak i-appitan ni meinum ni pengippeang-angan kun nakka pansalamatin hingatud nengihwangan tun hi-gak.

¹⁴ Niya nak peamnud hinanggaddan neamung ni tutu-u tu hu insapatah kun hi-gatu.

¹⁵ Hi APU DIOS ey nemahhig ni kaumlemyung hedin wada netey ni tuu tu, tep nebalol idan peteg ni hi-gatu.

¹⁶ APU DIOS, hi-gak hu bega-en mu. Nakka mansilbin hi-gam heni lan ina, tep inhewang muwak di kettayyak.

¹⁷ Man-appittak ni pansalamat kun hi-gam niya mandasallak ni hi-gam e APU DIOS.

¹⁸⁻¹⁹ Emin ida etan insapatah kun APU DIOS ni pehding ku ey peamnuk di hinanggaddan tutu-u tun kameemmuemmung di Tempol tud Jerusalem.

Daydayaw tayu hi APU DIOS!

117

¹ Emin kayun katuutuud kebebbley, ey day-dayaw yu hi APU DIOS, *

² tep eleg melumman hu impeminhed tun hi-gatsu niya kamannananeng hu tuka pemaptek ni hi-gatsu.

Daydayaw tayu hi APU DIOS!

118

¹ Pansalamat itsun APU DIOS tep ya kakinayyag-gud tu. Ya impeminhed tu ey kamannananeng ni ingganah.

² Emin itsun helag Israel ey kan tayuy “Makulug ni endi pappeg tu hu impeminhed APU DIOS.”

³ Emin kayun padin APU DIOS ey kanyu damay “Makulug ni endi pappeg tu hu impeminhed tu.”

⁴ Emin kayun kamengu-unnud nan APU DIOS ey kanyu damay “Makulug ni endi pappeg tu hu impeminhed tu.”

* [117:1](#) [117:1](#) [Romans 15:11](#)

⁵ Yan eman ni kamemunnunnu hu nemnem ku et mandasallak nan APU DIOS ey dingngel tu dasal ku et baddangan tuwak.

⁶ Hi APU DIOS ey nanengtun tuwak kabaddangi. Et humman hu, anin ni hipa pehding idan tuun hi-gak et eleggak umtakut, tep hipa ni-man hu an pehding ni tuun ebuh ni hi-gak?

⁷ Nakka medinnel ni baddangan tuwak nan APU DIOS et meapput ida hu kamekibbuhul ni hi-gak.

⁸⁻⁹ Et humman hu, heballi hi APU DIOS hu iddinel tayu et beken ni ya tuu, anin ni ap-apudda.

¹⁰⁻¹¹ Hinelikuban da-ak idan buhul ku, nem inenapput kudda tep indinel ku hu et-eteng ni kabaelan nan APU DIOS.

¹² Kineya-munan da-ak idan nunman ni buhul ku e henidda putsukan, nem nelakah hu nengapputak ni hi-gada. Anggegannuy neendidda e henidda nalgab ni gulun tep indinel ku hu et-eteng ni kabaelan nan APU DIOS.

¹³ Nemahhig hu impahding dan hi-gak et nakka mangkeapput, nem binaddangan tuwak nan APU DIOS.

¹⁴ Hi-gatu hu kakelpuin elet ku niya hi-gatu kamengidwat ni kabaelan ku. * Hi-gatu hu kamengihwang ni hi-gak.

¹⁵⁻¹⁶ Kamedngel hu a-appreh ni kapan-anlaiddan neamung ni tutu-un kamengu-unnud nan APU DIOS. Daka i-ena-appreh e kanday “Hi

* **118:14 118:14** Yadda edum ni nelaing ni ehel ni Hebrew ey kanday ya keibbellinan ni “hi-gatu kamengidwat ni kabaelan ku” ey “hi-gatu hu ia-appreh ku.”

APU DIOS e et-eteng kabaelan tu hu nengipengap-put ni hi-gatsu.”

¹⁷ Hedin hi-gak, man eggak ni mettey, nem mambi-biyaggak ma-lat wada inna-nu tun pengippeennamtaan kun impahpahding nan APU DIOS.

¹⁸ Nehalman hu impengastigu tun hi-gak, nem eleg tu iebulut ni nak mettey.

¹⁹ Ibeghul yu hu habyen etan ni Tempol ma-lat humgeppak ni an mansalamat nan APU DIOS.

²⁰ Humman ni Tempol tu ey ebuh ida hu kamengu-unnud ni hi-gatun dammutun umhehgep diman.

²¹ Nakka mansalamat ni hi-gam e APU DIOS ni nangngelan mun nampehemhemmekan kun hi-gam, et adyah ni binaddangan muwak et ihwang muwak.

²²⁻²³ Ya etan batun binelaw idan kamengapyan baley ey humman anhan law hu impambalin APU DIOS ni kekakkayyaggudan ni meikkapyad baley. † Ey kayyaggud numan humman ni impahding tu.

²⁴ Huyya hu aggew ni pengippeang-angan APU DIOS ni nengapputan tu. Et humman hu, emin itsu ey pan-an-anla itsun nunyan aggew.

²⁵ Ihwang dakemi e APU DIOS, niya bendisy-onim ni emin hu hipan pehding mi.

²⁶ Kamedeyyaw etan ittu-dak alin APU DIOS! ‡ Em, emin kamin wada eyad Tempol APU DIOS ey daydayawen dakan ittu-dak tu.

† **118:22-23 118:22-23** Matthew 21:42, Mark 12:10, Luke 20:17, Acts 4:11, Eph. 2:20 et ya 1 Peter 2:7. ‡ **118:26 118:26** Matthew 21:9, Mark 11:9 et ya Luke 19:38.

27 Hi APU tayu ey hi-gatu hu Dios tayun nengipenahding ni dakel ni panyagguddan tayu. Tenedg itsun bulung ni palmah et mebenbenteg itsun manliklikweh di altar nan APU DIOS.

28 Hi-gam hu Dios ku, et mukun mansalamat-tak ni hi-gam niya daydayawen daka.

29 Pansalamat itsun APU DIOS tep ya kakinayyagud tu. Ya impeminhed tu ey kamanananang ni ingganah.

119

1 Kaman-am-amleng ida hu tuun kayyagud hu daka pehpehding e daka u-unnuda hu tugun APU DIOS.

2 Ey man-am-amleng ida hu tuun kamekangngun nud ni tugun tu niya hi-gatun ebuh hu daka heppulad biyag da.

3 Humman idan tuu ey eleg da pehding hu lawah, tep ya pinhed APU DIOS hu daka pehding.

4 Indawat mu e APU DIOS hu tugun mun hi-gami et ehlen mu e mahapul ni pannananang min u-unnuden ida humman.

5-6 Ya ngu pinhed ku ey pannananang kun enu-unnuden humman idan tugun mu ma-lat endilli nak kebe-ingan.

7 Hedin me-duman hu pengewwat kuddan nunman ni kayyagud ni tugun mu ey neman kayyagud hu nemnem kun menaydayaw ni hi-gam.

8 APU DIOS, u-unnuden kun emin hu tugun mu, et humman hu entan anhan tuwak eway.

- 9 Hipa hu mahapul ni pehding idan kamamp-enikken ma-lat eleg ida manliwat? Mahapul ni u-unnuden da hu tugun mu, e APU DIOS.
- 10 APU DIOS, nakka pehding ni emin kabaelan kun mengu-unnud ni emin ni pinhed mu, nem mahapul ni baddangan muwak ma-lat eggak ipengil ida hu tugun mu.
- 11 Nakka nenemneman emin hu tugun mu ma-lat eggak manliwat ni hi-gam.
- 12 Daka kadaydayawa e APU DIOS. Ituttuddum anhan ni hi-gak ida elaw mu.
- 13 Pennidpidwaen kun e-helen idan emin hu tugun mun indawat mun hi-gami. *
- 14 E-etteng hu amleng kun mengu-unnud idan tugun mu nem ya umkedangyan.
- 15 Nakka nenemnema hu tugun mu niya nakka eddaeddala hu elaw mu.
- 16 Nakka man-am-amleng ni mengu-unnud idan tugun mu. Et humman hu, nakka hellipat-i ma-lat eggak ida liwwananen.
- 17 Ya kayyaggud anhan hu ipahding mun hi-gak e bega-en mu ma-lat mambi-biyaggak niya ma-lat u-unnuden kudda tugun mu.
- 18 Baddangi muwak et heni dedyaten mu hu matak ma-lat awatan kudda hu kayyaggud ni peteg ni kaeddalad tugun mu.
- 19 Nekemtang ni ebuh hu keittu-uan ku eyad puyek. Et humman hu, pinhed kun peamtam ni hi-gak ni emin hu tugun mu, tep

* **119:13 119:13** Ya hakey ni keibbellinan tu ey "Peennamtak ni emin hu tugun mun indawat mun hi-gami."

humman ida hu mengittuddun pehding
kun mambiyag.

- 20 Ihik kun peteg ni amtaen ni emin hu tugun mu
ma-lat u-unnuden kudda.
- 21 Muka ibbunget ida hu kamampahhiyyan nei-
dutan ni tutu-un eleg mengu-unnud ni
tugun mu.
- 22 Entan anhan tu iebulut ni da-ak pippihulen
niya da-ak pennadngelan ni hi-gada, tep
inenu-unnud ku ngun emin hu tugun mu.
- 23 Anin idan aap-apu et daka ihhenummangan
hu lawah ni pehding dan hi-gak, nem
anin ni hanniman hu daka pehpehding
et nanengtun ya tugun mu hu nakka
eddaeddala.
- 24 Nakka um-amleng ni mengu-unnud idan tugun
mu, tep humman ida hu kamenuggun ni
hi-gak.
- 25 Nakaddismayahhak ni peteg et nakka mam-
bakkadtad di dep-ul. Peyaggud muwak
anhan tep humman hu inhel mun pehding
mu.
- 26 Inhel kun emin ni hi-gam hu hipan impah-
pahding ku ey dinggel mu et humangen
mu hu dasal ku. Et humman hu, itut-
tuddum anhan ni hi-gak hu pinhed mun
pehding ku.
- 27 Baddangi muwak ma-lat awatan kudda hu
keibbellinan idan tugun mu et nemnem-
nemen kudda hu impenahding mun kakat-
ngain tuu.

- 28 Nemahhig hu lemyung ku. Et humman hu, petuled muwak anhan, tep humman dedan hu inhel mun pehding mu.
- 29 Baddangi muwak ma-lat beken ni yadda etan panlawahan hu nak ippahding. Ey peang-ang mu hu binabbal mun hi-gak et itut-tuddum hu tugun mun pinhed mun u-unnuden ku.
- 30 Nakka pehebballin mengu-unnud ni hi-gam niya ingkahaakey ku nemnem kun mengippahding idan tugun mu.
- 31 Eggak iwwalleng hu tugun mu. Et humman hu, ang-ang mu anhan ma-lat eggak mebabba-ingan.
- 32 Nakka manggagayan mengu-unnud idan tugun mu, tep inamtak e e-dumam hu nakka pan-ewwat.
- 33 APU DIOS, itudum ni hi-gak hu keibbellinan idan emin ni tugun mu, ma-lat humman ida hu u-unnuden kun ingganah.
- 34 Baddangi muwak ma-lat paka-awatan kudda humman ni tugun mu, et pehebballik ni mengu-unnud ni emin idan nunman.
- 35 Em, baddangi muwak ma-lat pannananeng kun u-unnuden ida tugun mu, tep humman ida kamengippeamleng ni hi-gak.
- 36 Idwasi muwak ni impeminhed kun mengu-unnud idan tugun mu, et beken ni ya keddangyanan ku hu nak nenemnemen.
- 37 Baddangi muwak ma-lat beken ni yadda etan endi silbitu hu nak gagamgan. Peyag-gud muwak anhan tep humman dedan hu inhel mun pehding mu.

- 38 Em, peamnum ni hi-gak e bega-en mu hu inhel mun pehding muddan kamengu-unnud ni hi-gam.
- 39 Ekal mu anhan hu nakka keibabbaingi, tep humman hu nakka tattakusi. Inamtak e kayyaggud ni peteg ida tugun mu, tep mebaddangannak hedin u-unnuden kudda.
- 40 Pinhed kun peteg ni u-unnuden ni emin hu tugun mu. Ey baddangi muwak ma-lat maituu-ak tep ya kakinayyaggud mu.
- 41 APU DIOS, peang-ang mu anhan ni hi-gak hu eleg melumman ni impeminhed mu niya ihwang muwak anhan, tep humman dedan hu inhel mun pehding mu,
- 42 ma-lat wada penummang kuddan kamemen-nadngel ni hi-gak, tep nakka medinnel ni hipan muka e-hela.
- 43 Baddangi muwak ma-lat ya makulug hu e-helen kun kenayun, tep nakka medinnel e kayyaggud ni emin hu pambalanan idan tugun mu.
- 44 Pannananang kun ingganah ni u-unnuden ida hu tugun mu.
- 45 Nakka melinggep ni peteg ni mambi-biyag, tep nakka peka-u-unnuda hu tugun mu.
- 46 Eleggak umbaing ni an mengippeennamtadan papatul ni tugun mu.
- 47 Tep pinpinhed kudda hu tugun mu, et humman hu, nakka um-amleng ni mengu-unnud ni hipan muka ittugun.

- 48 Em, pinpinhed ku niya nakka lispituha hu tugun mu, et mukun humman ida nakka nenemnema.
- 49 APU, entan anhan tu liwwan hu impakulug mun panyaggudan ku e bega-en mu, tep humman hu kamengidwat ni namnamah ku.
- 50 Ey humman ni kammun panyaggudan ku hu kamengippelinggep ni hi-gak di hipan nakka panliggasi.
- 51 Nemahhig kapemippihul idan kamampah-hiyan tutu-un hi-gak, nem nanengtun ya tugun mu hu nakka u-unnuda.
- 52 APU DIOS, nanengtun nakka nemnemnemad-dan emin hu tugun mu lan nunman, tep humman ida kaum-idwat ni linggep di biyag ku.
- 53 Hedin nakka ang-ang-angadda hu lawah ni tutu-un daka kehHINGA hu tugun mu, man kaum-ali hu nemahhig ni bunget ku.
- 54 Yadda meippanggep ni tugun mu hu nakka i-ena-appéh eyan nekemtang ni ebuh ni keittu-uan ku eyad puyek.
- 55 APU DIOS, anin ni yan hileng et hi-gam nakka nemnemnema, niya nakka nemnemnem-madda hu tugun mu.
- 56 Ya nakka pengu-unnudin tugun mu hu kamengippeamleng ni hi-gak.
- 57 Hi-gam ni ebuh e APU DIOS hu mahapul ku. Ey impakulug kun hi-gam e u-unnuden ku hu tugun mu.

- 58 Ya nakka ibbagan hi-gam ey hemek muwak anhan, tep huyya dedan hu impakulug mun nunman ni pehding mu.
- 59 Ninemnemnem ku hu impahpahding kud biyag ku et pehebbalik ni u-unnuden ida tugun mu.
- 60 Em, enggak a-ayyapawa, nem pepu-ut kun mengu-unnud idan nunman ni tugun mu.
- 61 Heni indadaddan idan lawah ni tutu-u hu bitun keknaan ku, nem nanengtun ya tugun mu hu u-unnuden ku.
- 62 Anin ni gawan hileng et nakka umbangun ni menaydayaw ni hi-gam, tep kayyaggud ni peteg ida tugun mu.
- 63 Yadda neminhed ni mengippeamleng ni hi-gam niya kamengu-unnud ni tugun mu hu nakka ibbilang ni gagayyum ku.
- 64 APU DIOS, ituttuddum ni hi-gak ni emin humman idan tugun mu, tep kameang-ang hu kamannananeng ni impeminhed mu eyad puyek, anin di attu.
- 65 APU DIOS, kayyaggud kan hi-gak e bega-en mu, tep humman dedan inhel mun hi-gak ni pehding mu.
- 66 Ituttuddum ni hi-gak ida hu mahapul kun amtaen, ey pambalin muwak ni nelaing niya nenemneman tep nakka medinnel idan tugun mu.
- 67 Kinastigu muwak ni nunman tep ya lawah ni impenahding ku, nem yan nunya ey ya tugun mu hu nakka u-unnuda.

- 68 Ituttuddum ni emin hu meippanggep ni tugun mu, tep kayyaggud ka niya kabbabbal ka e APU DIOS.
- 69 Yadda tuun kamampahhiyya ey ida kamen-gapkapyan itek ni meippanggep ni hi-gak, nem ya kakulugan tu ey nakka paka-u-unnuda hu tugun mu.
- 70 Humman idan tutu-u ey kulang hu daka pengewwat, nem hedin hi-gak ngu, man nakka um-amleng ni mengu-unnud idan nunman ni tugun mu.
- 71 Kayyaggud hu nambalbalinan tu hu nanlele-hhanan kun impengastigum ni hi-gak, tep na-duman hu inedal kun tugun mu.
- 72 Nebalbalol ni hi-gak hu tugun mu nem ya kalibulibun balituk niya silber.
- 73 Hi-gam hu namyuh ni hi-gak. Et humman hu, baddangi muwak ni mengewwat idan tugun mu ma-lat humman ida u-unnuden ku.
- 74 Emin ida hu kamekangngu-unnud ni hi-gam ey um-amleng idan menang-ang ni hi-gak, tep nakka medinnel e peamnum hu impakulug mun pehding mu.
- 75 APU DIOS, inamtak e kayyaggud ni emin hu muka nemneman pehding ni hi-gak, anin ni ya nengastiguan muwak.
- 76 Et humman hu, elubyag muwak anhan ni impeminhed mun eleg mepappeg, tep humman dedan hu inhel mun pehding mun hi-gak e bega-en mu.

- 77 Hemek muwak anhan ma-lat mambi-biyaggak ni-, tep nak ngu kaum-amleng ni mengu-unud idan tugun mu.
- 78 Ya pinhed kun meippahding idan kamampahhiya ey mebabba-ingan ida tep yadda itek ni daka pebehul ni hi-gak. Nem hedin hi-gak ngu ey eleggak issiked ni mengeddaeddal idan tugun mu.
- 79 Ya pinhed ku ey emin ida hu kamenaydayaw ni hi-gam ey umhayukup idan hi-gak malat adalen dan mengu-unnud ni tugun mu.
- 80 Ya- et ngu pinhed ku ey paka-u-unnuden kun emin ida hu tugun mu ma-lat endi nak kebe-ingan.
- 81 APU DIOS, nakka um-aabtun peteg ni pengihwangan mun hi-gak, nem nakka iddinel hu inhel mu.
- 82 Nea-atu-ak law ni menehhegged ni pengipeamnuan mun impakulug mu. Kaw pigantu pemaddangan mun hi-gak?
- 83 Endi silbik e heni-ak kimmutyagung ni katat ni kapengihhudduin meinum. Nem anin ni hanniman et nanengtu ngun yadda tugun mu hu nakka u-unnuda.
- 84 Apu, kaw ayepaw pay hu penehheggedan kun pemaddangan muwak? Pigantu pengastiguan muddan kamengippeliligat ni hi-gak?
- 85 Yadda tutu-un kamampahhiyyan kahing ni tugun mu ey henidda nengu-kun bitun keknaan ku.
- 86 Kameiddinnel ni emin hu tugun mu. Baddangi muwak anhan et ihwang muwak idad

- tutu-un kamengippelligat ni hi-gak ni endi himmulun.
- 87 Innang hu pemetteyan dan hi-gak, nem eggak iwalleng hu tugun mu.
- 88 Ihwang muwak anhan et eleggak matey ma-lat pengipeang-angam ni eleg melullumman ni impemihed mu et u-unnuden ku hu tugun mu e APU.
- 89 APU DIOS, mannananeng alin ingganah hu ehel mu, anin ni yad kabunyan.
- 90 Kamannananeng hu muka pemaptek idan kamanhuluhulul ni helag ni tuu, henin kapannananengin puyek di sinuunan tu.
- 91 Ingganah nunya ey emin hu hipan wada eyad puyek ey nannaneng ida, tep neipuum di tugun mu. Em, emin hu hipan wada eyad puyek ey kamansilbin hi-gam.
- 92 Gullat ni endi hu tugun mun kamengippeamleng ni hi-gak et wadan neteyyak la dedangngu, tep nemahhig hu nakka panleleghanid ligat ku.
- 93 Eleggak iwwalleng hu tugun mu, tep human hu gaputun impannaneng muwak ni mategu.
- 94 Apu, ihwang muwak anhan, tep tuu muwak niya inenu-unnud kudda tugun mu.
- 95 Da-ak kaan bebbetakaddan lawah ni tutu-u tep pinhed da-ak ni petteyen, nem anin ni hanniman et nanengtun ya tugun mu hu nakka nenemnema.
- 96 Inamtak e emin ey wada hu tuka kepappegi. Nem ya tugun mu ey endi kulang tu, tep kakkayyaggud ni peteg.

- 97 APU DIOS, nakappinshed ku hu tugun mu et mukun kewa-wa-wa ey humman ida hu nakka nenemnema.
- 98 Em, nakka nenemneman ingganah hu tugun mu. Et humman hu, nelalla-inggak nem yadda buhul ku.
- 99 E-etteng hu nakka pengewwat ni elaw mu nem yadda kamantuttuddun hi-gak, tep kewa-wa-wa ey nakka eddaeddala humman idan tugun mu.
- 100 Nenemnemannak nem yadda nangkeamma tep ya nakka pengu-unnudin tugun mu.
- 101 Inwalleng kun emin hu hipan lawah ni elaw, tep pinhed kun u-unnuden ida hu tugun mu.
- 102 Eleggak ipngil hu hipan intugun mu, tep higam ni mismuh hu nenuttuddun hi-gak.
- 103 Gullat ni kamekkan hu tugun mu et melullummi-ih nem ya putsukan, tep kakkayyaggud ni peteg.
- 104 Nenemnemannak law tep ya nakka pengu-unnudin tugun mu. Et humman hu, anggebe-hel kudda law hu lawah ni elaw.
- 105 Ya tugun mu ey kamei-ellig di dilag e tuka bebnangi hu dalan ku, tep tuka ittudu hu kayyaggud ni pehding.
- 106 Pannananeng kun peamnu hu insapatah ku e u-unnuden kudda humman ni tugun mu, tep kayyaggud ida.
- 107 APU DIOS, nemahhig eya nakka panlelehani. Baddangi muwak anhan et eleggak matey, tep humman dedan hu inhel mun pehding mu.

- 108 Abulut mu anhan huyyan dasal kun nakka pansalamatin hi-gam niya itudum ni hi-gak hu tugun mu.
- 109 Anin ni umhulun ni ketteyyan ku et pannanangeng kun u-unnuden ida tugun mu.
- 110 Heni indadaddan idan lawah ni tutu-u hu bitun keknaan ku. Nem anin ni hanniman et eggak iwalleng ida tugun mu.
- 111 Nakka ibbilang ida tugun mun nebalol ni tenged kun mannananeng ni ingganah, tep humman ida kamengippeamleng ni hi-gak.
- 112 Insapatah kud annel ku e u-unnuden kun ingganah hu tugun mu, anin ni hipa mekapkapy.
- 113 Anggebe-hel kudda hu tutu-un kamandinwan mengu-unnud ni hi-gam, tep hedin hi-gak, man nakappinshed kudda tugun mu.
- 114 Hi-gam hu nakka keihhikkugi niya heni ka happiyaw ku, et mukun nakka iddinel hu ehel mu.
- 115 Pampenga-allaw kayuddan lawah ni tutu-u, tep hedin hi-gak ngu, man yadda tugun ni Dios ku hu u-unnuden ku.
- 116 APU DIOS, idwasi muwak ni elet ku ma-lat tumegu-ak, tep humman dedan inhel mun hi-gak ni pehding mu. Entan anhan tu endi humman ni nakka hehhegeda.
- 117 Ipapaptek muwak anhan ma-lat meihwangngak di lawah ni meippahding ni hi-gak niya ma-lat wada inna-nuk ni mengu-unnud ni ingganah idan tugun mu.

- 118 Eleg mudda ebbuluta hu tutu-un kamengiwal-leng idan tugun mu. Endi silbin hauhaul ni daka pehpehding.
- 119 Ya muka pengibbillang idan lawah ni tutu-uy henidda lugit ni kai-ibbeng. Et mukun hedin hi-gak ngu, man ya tugun mu hu pinpinhed kun u-unnuden.
- 120 Nakka umgeygey ni takut kun hi-gam e Apu, nema-ma hedin nakka nemnemnema hu muka penuwet ni tuu.
- 121 Neiptek niya kayaggud hu impahpahding ku. Et humman hu, entan tuwak anhan i-kud idan buhul ku et beken ni hi-gada hu ngenamung ni pinhed dan pehding ni hi-gak.
- 122 Ang-ang mu anhan e Apu et idwat mu hu panyaggudan ku e bega-en mu, niya entan tu iebulut ni nak panlelehhanaan hu kapehpehding idan kamampahhiya.
- 123 Neayepaw law ni peteg hu nenehhegedan kun pengippeamnuan mun inhel mun nunman ni pengihwangan mun hi-gak.
- 124 Ipahding mun hi-gak hu pinhed mun pehding ni neipuun di impeminhed mun eleg melullumman niya ituttuddum ni hi-gak ida tugun mu.
- 125 Beg-en muwak e Apu, et humman hu, bad-dangi muwak anhan ma-lat awatan kudda hu muka ituttuddu.
- 126 APU DIOS, yan nunya hu pangipahdingim ni pinhed mun pehding, tep eleg u-unnudan tutu-u hu tugun mu.

- 127 Pinpinhed kun peteg hu tugun mu nem ya nemahmah ni balituk.
- 128 Inamtak e kakkayyaggud ni emin hu tugun mu. Et humman hu, anggebe-hel kudda hu lawah ni elaw.
- 129 Em, kakkayyaggud ida tugun mu et mukun nak ida kapaka-u-unnudan emin.
- 130 Ya kapengamtain tugun mu hu um-idwat ni kapengewwat e heni tuka bebnangi nemnem ni tuu. Ey kamambalin ni nen-emneman hu tuun kulang inamta tu.
- 131 Et humman hu, hedin hi-gak, man nakapinhed kun peteg ni mengamtan tugun mu henin nakka penepulin danum hedin naka-wewwak.
- 132 Wingi muwak anhan et hemecken muwak, tep humman dedan hu muka pehding idan neminhed ni hi-gam.
- 133 Peamnum anhan hu inhel mun hi-gak et baddangan muwak ma-lat beken ni ya lawah hu nak pehpehding.
- 134 Ey baddangi muwak et meihwangngak di kapehpehding idan kamengippelilligat ni hi-gak ma-lat u-unnuden ku tugun mu.
- 135 Peang-ang mu hu binabbal mun hi-gak e bega-en mu niya ituttuddum ni hi-gak ida tugun mu.
- 136 Nakka i-anteng hu nangih tep ya eleg pengu-unnudiddan tutu-un tugun mu.
- 137 APU DIOS, kakkayyaggud ka niya neiptek ida tugun mu.
- 138 Emin hu tugun mu ey kayyaggud ni peteg. Neiptek ida niya ida kameiddinnel.

- 139 Heni apuy ni kamantettebbel hu bunget kud-dan buhul ku, tep daka kehinga tugun mu.
- 140 Muka peamnun emin hu impakulug mu, et mukun nakappinshed kuddan emin.
- 141 Endi bilang kun tuu niya da-ak kapippihulad-dan edum ku, nem eggak iwwalleng ida tugun mu.
- 142 Ya kakinayyaggud mu ey kamannananeng ni ingganah niya makulug idan emin hu tugun mu.
- 143 Dakel hu ligat kun kakemunnumunnuin nem-nem ku, nem da-ak kapeamleng idan tu-gun mu.
- 144 Limpiyuh ni emin hu tugun mu. Et humman hu, baddangi muwak anhan ni mengewwat idan nunman ma-lat wada inna-nuk ni mekibi-biyag.
- 145 APU DIOS, nakka mampehemhememek ni mandasal ni hi-gam. Humang muwak anhan ma-lat peka-u-unnudek ida tugun mu.
- 146 Em, nakka mandasal ni hi-gam ma-lat ih-wang muwak, et wada inna-nu tun pengu-unnudan kuddan tugun mu.
- 147 Nakka umbangun ni dagah et mandasallak ma-lat mampebaddangngak ni hi-gam, tep nakka medinnel ni ehel mu.
- 148 Ey nakka umtukal ni hileng, tep nakka nen-ennema hu meippanggep idan tugun mu.
- 149 APU DIOS, peang-ang mu hu eleg melul-lumman ni impeminshed mun hi-gak et hemeken muwak ma-lat eleggak ni matey.

- 150 Ida kamangkeihnup di kad-an ku hu kamengippelligat ni hi-gak. Humman idan tutu-u ey eleg da u-unnuda tugun mu.
- 151 Nem hi-gam e APU DIOS ey wada kad kad-an ku niya kameiddinnel ni emin hu muka ittugun.
- 152 Inedal ku dedangngun nunman e kamanananang ida tugun mun indawat mu.
- 153 APU, ang-ang mu anhan et baddangan muwak ma-lat ihwang muwak eyad nakka panlelehhani, tep impannaneng kun inuunnud ida tugun mu.
- 154 Iehng muwak anhan ma-lat ihwang muwak di lawah, tep humman hu inhel mun pehding mu.
- 155 Eleg ida meihwang hu lawah ni tutu-u, tep eleg da u-unnuda hu tugun mu.
- 156 Nem hi-gam e APU DIOS ey eleg melumman hu impeminhed mu. Et humman hu, hemek muwak anhan et ihwang muwak.
- 157 Nakka panlelehhani hu kapehpehding idan dakel ni buhul ku, nem nakka pannananeng ni u-unnuden ida tugun mu.
- 158 Anggebe-hel kudda humman ni tutu-un nengiwalleng ni hi-gam, tep eleg da u-unnuda hu muka ittugun.
- 159 APU DIOS, nakappinshed kudda tugun mu. Ihwang muwak anhan, tep eleg melullumman hu impeminhed mu.
- 160 Emin hu muka e-hela ey makulug ida niya mannananeng alin ingganah ida humman ni limpiyuh ni tugun mu.

- 161 Da-ak katenattakutaddan tutu-un nangketa-
gey saad da, anin ni endi nambahulan
ku, nem eggak umtakut et nanengtun ya
tugun mu hu nakka u-unnuda.
- 162 Nakka man-am-amleng e heni-ak etan ni tuun
himmamak ni balituk, tep yadda inhel
mun panyaggudan ku.
- 163 Anggebe-hel kun peteg hu hipan itek, nem
pinhed kun u-unnuden hu tugun mu.
- 164 Mangkeppitun han-aggew hu penaydayawan
kun hi-gam tep ya kakinayyaggud idan
tugun mu.
- 165 Yadda tutu-un ya tugun mu hu pinhed dan
u-unnuden ey umlinggep ida niya endi an
umhulun ni da kehe-ulan ni mengippahd-
ing ni lawah.
- 166 APU DIOS, nakka hehhegeda hu pengihwan-
gan mun hi-gak di lawah tep humman hu
nak nengenu-unnudan idan tugun mu.
- 167 Nakka paka-u-unnuda hu tugun mu niya
nakappinhed kudda.
- 168 Em, nakka u-unnudan emin hu tugun mu tep
inamtam ni emin hu nakka pehpehding.
- 169-170 APU DIOS, dengel mu anhan eya nakka
pampehemhemmekin hi-gam et ih-
wang muwak niya baddangi muwak ni
mengewwat ni tugun mu, tep humman
dedan hu inhel mun pehding mu.
- 171 Hi-gam hu daydayawen kun ingganah, tep
muka ittuddun hi-gak ida tugun mu.
- 172 Ey i-ena-appéh kudda hu meippanggep idan
nunman ni tugun mu, tep limpiyuh ni
emin hu muka ittugun.

- 173 Pandadaddan ka anhan ni memaddang ni hi-gak, tep inenu-unnud kudda hu tugun mu.
- 174 APU DIOS, nakka hehhegeda hu pengihwanggan mun hi-gak di lawah, tep ya nakka pengu-unnudin tugun mu hu kamengippeamleng ni hi-gak.
- 175 Iebulut mu anhan et mambi-biyaggak malat wada inna-nuk ni menaydayaw ni hi-gam. Ey pinhed kun baddangan da-ak idan tugun mun mengu-unnud ni hi-gam.
- 176 Heni-ak netalak ni kalneroh. Et humman hu, ali ka anhan ni an menemmak ni hi-gak e bega-en mu yaggud impannananeng kun inu-unnud ida tugun mu.

120

Ya a-appeh ni pantetyedan di Jerusalem

¹ Nakka meligligasi et mampehemmehem-mekkek nan APU DIOS di dasal ku ey dingngel tu dasal ku.

² Kangkud dasal kuy “APU DIOS, ihwang muwak anhan idad mangkaitek niyaddad mangkaheul ni tutu-u.”

³ Hi-gayuddan mangkaitek, ey nanna-ud ni nemahhig ali hu pengastigun APU DIOS ni hi-gayu.

⁴ Em, nemahhig ali hu pengastigu tun hi-gayu e heni dakeyulli pennaen niya heni dakeyulli ittantang di ngalab.

⁵ Nakka manligligat ni mekibbebley ida eyan mangkabunget ni tutu-u e heni-ak nekibebley di Meshek winu yad Kedar.

⁶ Impeinglay kun mekihahha-ad di hanneyaddan tutu-un ya pambubuhhihian hu pinhed da.

⁷ Hedin nakka pan-e-hela hu meippanggep ni linggepan ey daka pehebballi hu mekiggubbat.

121

Ya a-appeh ni pantetyedan di Jerusalem

¹ Intangaw kuddad duntug ey kangkuy “Attu na-mu kelpuan ni umbaddang ni hi-gak?”

² Nem inamtak e hi APU DIOS, e nanletun puyek niya kabunyan, hu kaumbaddang ni hi-gak.

³⁻⁴ Anin ni hi-gayu et baddangan dakeyun hi-gatu et maka-ippaptek kayu. Tep eleg meuggip hi APU DIOS niya eleg meblay ni mengi-eddug ni hi-gatsun helag Israel.

⁵ Hi APU DIOS hu kamenguh-uhdung ni hi-gatsu niya hi-gatu hu kamengippaptek ni hi-gatsu, anin ni attu kad-an tayu,

⁶ ma-lat endi an meippahding ni lawah ni hi-gatsun hileng ni yan kawwalwal.

⁷ Hi-gatu hu kamengihwang ni hi-gatsud lawah ni kamekapkapy, tep hi-gatu kamenettengged ni biyag tayu.

⁸ Em, anin ni attu lawwan tayu et ippaptek daitsun hi-gatun ingganah.

122

Ya a-appeh nan David ni pantetyedan di Jerusalem

¹ Immamlengngak ni nanghelan dan hi-gak e kanday “Elaw itsud baley nan APU DIOS.”

² Et deh e immali kami et kami kaman-eh-eh-neng eyad eheb ni Jerusalem.

³ Huyyan bebley di Jerusalem ey neiyayyaggud hu nengapya da niya nanhehennup hu baballey.

⁴ Ida kaum-alidyan emin hu helag Israel ni tutu-un APU DIOS ni menaydayaw * ni hi-gatu, tep humman hu intugun tun pehding da.

⁵ Ey yadya kapanha-adiddan kamanhuluhulul ni patul ni helag David ni menuwet idan tutu-u dan helag Israel.

⁶ Idasali tayu hu Jerusalem ma-lat luminggep. Ya pinhed ku ey emin ida hu neminhed ni nunyan bebley ey umyaggud hu biyag da.

⁷ Em, ya kayyaggud ey umlinggep hu Jerusalem, anin idad baley ni patul.

⁸ Ey gapuh idan aaggik niya gagayyum ku ey kangkuy “Linggep ka e bebley di Jerusalem.”

⁹ Ey gapuh ni baley ni AP-APU e Dios tayu ey nakka iddasal e ya kayyaggud hu mekapkapyad Jerusalem.

123

Ya a-appeh ni pantetyedan di Jerusalem

¹ APU DIOS e Ap-apud kabunyan, hi-gam nakka tengngawan pambeggaan ni baddang.

² Hi-gam e AP-APU e Dios mi hu mika hehhegedan umhemek ni hi-gami, henin kapehding ni hakey ni bega-en e tuka hellipat-i hu hipan e-helen ni apu tu.

* **122:4 122:4** Ya edum ni neitudek ey kanday “mansalamat”.

³ Hemek dakemi e APU DIOS, tep nemahhig ni intemeg mi hu pihupihul idan buhul min hi-gami.

⁴ Em, nehingla kami law ni pihupihul idan manghay niya kamampahhiyan tutu-un angebe-hel dakemi.

124

Ya a-appeh nan David ni pantetyedan di Jerusalem

¹⁻³ Mahapul ni ebbuluten tayun helag Israel e gullat ni eleg daitsu baddangan APU DIOS eman ni nengubatan daitsuddan buhul tayu, et nanna-ud ni pintey daitsun emin. Tep nemahhig hu bunget dan hi-gatsu,

⁴⁻⁵ et heni daitsu in-anud ni nedakkel ni danum di wangwang et malsing itsu.

⁶ Et humman hu, pansalamat itsun APU DIOS, tep eleg tu iebulut ni petteyen daitsun buhul tayu.

⁷ Heni itsu sisit ni naknad lingen, nem bimmesik itsu tep nebabbah hu lingen idan buhul tayu.

⁸ Hi APU DIOS e nanletun puyek niya kabunyan hu kamemaddang ni hi-gatsu.

125

Ya a-appeh ni pantetyedan di Jerusalem

¹ Yadda tutu-un kamengiddinnel nan APU DIOS ey eleg ida meapput, tep henidda Duntug e Zion e eleg meglid, nem mannananeng alin ingganah.

² Kamannananeng ni ingganah hu kapemaptek nan APU DIOS idan tutu-u tu, henin kapannanangenin duduntug di nanlinikweh di Jerusalem.

³ Yadda etan lawah ni tuu ey beken ni hi-gada hu man-ap-apun ingganah di kayyaggud ni tutu-u, tep ebbalinan dadda et ippahding da dama hu lawah.

⁴ APU DIOS, ipahding mu hu kayyaggud idan tutu-un kayyaggud hu daka pehpehding niya ida kamengu-unnud ni hi-gam.

⁵ Yan pengastiguan muddan lawah ni tuu ey kastigum ida dama etan tuun nengisiked ni mengu-unnud ni hi-gam.

Ya kayyaggud ey mannananeng ni wada linggep eyad bebley di Israel.

126

Ya a-appeh ni pantetyedan di Jerusalem

¹ Yan eman ni nengibangngadan APU DIOS ni hi-gatsud Jerusalem ey heni i-innep ni ebuh.

² Nemahhig hu amleng tayu et manggalgakgak itsu niya immena-appeh itsu. Et emin ida katuutuud edum ni bebley ey kanday “Makulug ni kayyaggud ni peteg hu impahding APU DIOS ni hi-gada.”

³ Em, makulug ni kakkayyaggud hu impenahding APU DIOS ni panyaggudan tayun nunman et man-am-amleng itsun peteg.

⁴ Et humman hu, APU DIOS, attu anhan et panyaggud mu mewan hu biyag mi, henin kakelbengin nema-ganan ni kulukul hedin immudan.

⁵ Em, hanniman ipahding mu ma-lat yadda etan tuun limmewalewan nantaneman da ey umyaggud hu intanem da et man-an-anladdan pan-ennian da.

⁶ Em, makulug ni emin ida hu nannannangngih ni nantaneman da ey bendisyonan idan APU DIOS et i-ena-appreh dalli hu amleng dan mengi-ennamut ni ineni da.

127

Ya a-appreh nan Solomon ni pantetyedan di Jerusalem

¹ Hedin eleg umbaddang hi APU DIOS ni memehwat ni hakey ni baley, ey endi silbin nea-atuan ni nengapya. Hanniman dama hu bebley e hedin eleg ippaptek nan APU DIOS, ey endi silbi tun an pengugguwalyaan ni nunman ni bebley.

² Ey anin ni nemahhig hu kapangngunnun hakey ni tuu e kaumhaleman niya kaumtukal, et endi silbitu hedin eleg baddangin APU DIOS. Tep tu ngu dedan kaiddawat hu mahapul idan tutu-u tun pinpinhed tu, anin ni eleg ida umtukatukal.

³ Yadda u-ungnga ey hi-gada bendisyon ni indawat APU DIOS.

⁴ Yadda in-ungnga tayun kekat-agu tayu ey ida kamei-ellig di panan sindalu.

⁵ Man-am-amleng hu tuun dakel hu u-ungnga tu, tep heni dakel panetu et eleg meapput hedin mekihhanggad buhul tu.

128

Ya a-appreh ni pantetyedan di Jerusalem

¹ Um-amleng etan tuun kamekangngu-unnud ni tugun nan APU DIOS.

² Man-am-amleng alin mengngan ni nan-aatuan tu. Et humman hu, man-am-amleng ni peteg niya kayyaggud hu biyag tu.

³ Ya etan ahwa tu ey kamei-ellig di makallameh ni grapes ni neitnem di baley tu. Ey henidda pakeitnem ni olibah hu u-ungnga tun neamung di pengngannan da.

⁴ Em, henin nunya hu panyaggudan ni iddawat APU DIOS idan kamekangngu-unnud ni hi-gatu.

⁵ Ya kayyuggud ey bendisyonan dakeyun APU DIOS e wadad Zion. Ey kayyaggud et hedin umyaggud hu Jerusalem eyan ketaggu tayu.

⁶ Ya nakka iddasal ey andukkey et anhan hu biyag yu ma-lat ang-angen yulli inap-apu yu.

Ya kayyaggud ey mannananeng hu linggep eyad bebley di Israel.

129

Ya a-appeh ni pantetyedan di Jerusalem

¹ Hi-gatsun helag Israel ey ene-ehhel tayu hu nanlelehhanan tayun impahpahding idan buhul tayun hi-gatsu, meippalpu eman ni keu-ungnga tayu.

² Em, wada hakkey ni hi-gatsu ey kantayuy “Neipalpu eman ni keu-ungngak ey nanlelehhanan ku hu impahpahding idan buhul kun hi-gak, nem nanengtun eleg da-ak apputen.

³ Heni nandalnan ni aledu hu liput di beneg ku.

⁴ Nem kayyaggud hi APU DIOS, tep impasiked tu humman ni kapehpeding idan buhul tayun hi-gak et beken nak law ni heni himbut da.”

⁵ Ya kayyaggud ey meapput idan emin et bum-sik ida hu tutu-un angebe-hel da hu Jerusalem.

⁶ Ey kayyaggud hedin emin ida ey heniddan helek ni simmemel di atep e eleg meetteng ni nakling,

⁷ ey endi ew ngu kamenengngud ni an mengem-mung et beteken tu.

⁸ Ey heballi endidda hu kamangkelebbah ni menghel ni hi-gadan kanday “Bendisyonan dakeyun APU DIOS” winu “Bendisyonan dakeyud ngadan APU DIOS.”

130

Ya a-appeh ni pantetyedan di Jerusalem

¹ APU DIOS, dengel mu anhan hu dasal ku tep iyyadyan nemahhig ni kamemunnumunnu hu nemnem ku.

² Em Apu, dengel mu anhan huyyan nakka pampehemmehemmekin hi-gam et baddangan muwak.

³ APU DIOS, inamtak e gullat ni muka ituttuddek ni emin hu liwat ni tuu et endin hi-gami hu eleg mekastigu.

⁴ Nem muka liwwana liwat mi, et humman hu, daka peka-u-unnuda.

⁵ APU DIOS, nakka hehhegeda hu pemaddangan mun hi-gak, tep nakka medinnel e peamnum hu inhel mu.

⁶ Nemahhig hu heged kun pemaddangan mun hi-gak nem ya kapenehhegedin guwalyan kewa-waan tu.

⁷ Et humman hu, hi-gatsuddan helag Israel ey hi APU DIOS hu pandineli tayu, tep kamannanang hu impeminhed tu niya nandadaddan ni menellaknib ni hi-gatsu.

⁸ Ya kakulugan tu ey hi-gatulli hu menellaknib ni hi-gatsun helag Israel di liwat tayu. *

131

Ya a-appeh David ni pantetyedan di Jerusalem

¹ APU DIOS, eleggak mampahhiya et mukun eggak gamgamidda hu eta-gey ni saad niya eggak patnain ippahding ida hu hipan eggak han-awat.

² Endi edum ni mahapul ku, tep hiyya ngu huyyan neitu-wan ku. Heni-ak ni naphun gelang ni wadad kad-an inetu e kaum-eneeneng.

³ Hi-gatsun helag Israel ey pandinel itsun APU DIOS ni ingganah.

132

Ya a-appeh ni pantetyedan di Jerusalem

¹ APU DIOS, entan anhan tu liwwan hi David niyadda etan hinelheltap tu.

² Ey entan anhan tu liwwan e AP-APU e Et-eteng Kabaelan tun Dios nan Jacob hu insapatah tun hi-gam e kantuy

³ "Eleggak um-anemut di baley mi, eggak man-iiyyatu

⁴ niya eggak meuggip

* **130:8 130:8** Matthew 1:21

⁵ ingganah gibbuhen kun behwatan hu panha-
adan mu e AP-APU e Et-eteng Kabaelan tun Dios
lan eman nan Jacob.”

⁶ Wada kamid Bethlehem ey dingngel mi e
wada etan Kaban APU DIOS di a-allaw ni bebley
di Jaar et yadman ali mi nengal-an.

⁷ Et kammiy “Elaw itsud baley nan APU DIOS et
hi-gatu tayu daydayawen.”

⁸ APU DIOS, ali ka eyad Tempol mu. Pekihgep
ka eyan Kaban mu e kakei-ang-angin kabaelan
mu.

⁹ Kayyaggud et hedin emin idalli hu papaddi ey
kayyaggud ni ingganah hu pehpehding da niya
kayyaggud hedin emin idalli hu tuum ey um-ena-
apneh idan anla da.

¹⁰ Entan anhan tu iwalleng hu pinilim ni man-
ap-apu, tep humman hu insapatah mun bega-en
mu e hi David.

¹¹ Tep eleg mu kekyata hu insapatah mun hi-gatu
e kammuy “Hi-gak e hi APU DIOS ey pambalin
kullin patul hu hakey ni helag mu. *

¹² Hedin pannananeng idan helag mun mengu-
unnud ni nekitbalan kun hi-gam niya u-unnuden
da hu tugun ku ey hi-gadalli hu manhuluhulul ni
mampatul ni ingganah.”

¹³ Pinilin APU DIOS hu Zion ni panha-adan tu et
kantuy

¹⁴ “Yadya Zion hu pinhed kun panha-adan ni
ingganah. Ey yadya hu pinhed kun pan-ap-
apuan.

* **132:11 132:11** Acts 2:30

15 Iddawat kun emin hu mahapul eyan bebley et emin idalli etan en-endi-an ni hekey, ey eleg idalli law mangkullang di kennen da.

16 Ey bendisyonan kudda padidya ma-lat wada kabaelan dan mengippeamtaddan tutu-u meip-panggep ni pengihwangan kun hi-gada. Ey emin idalli hu katuutuudya ey um-ena-appelh idan an-la da.

17 Wadalli pambalin kun patul ni melpud helag David. Ey weddaek ali helag nunman ni pilliek ni mampatul niya hi-gatulli hu heni dilag idan tutu-uk.

18 Pambalin kuddallin mebabba-ingan ida buhul tu. Nem hedin hi-gatu, man umyaggud hu bebley ni pampatulan tu et meidaydayaw.”

133

Ya a-appelh ni pantetyedan di Jerusalem

1 Makulug ni kakkayyaggud niya kamengipeamleng hedin kaman-uunnud ida hu kamen-gullug nan APU DIOS.

2 Kamei-ellig di nenginan lanan induyag dad ulun Aaron et umeyuh di iming tu niyad buklew ni balwasi tu.

3 Ey kamei-ellig di delnun kamelpud Duntug e Hermon ni kamenennum idan duntug di Zion. Yadman hu nanghelan APU DIOS ni bendisyon tu e humman hu biyag ni endi pappeg tu.

134

Ya a-appelh ni pantetyedan di Jerusalem

¹ Daydayaw tayu hi APU DIOS! Em, emin kayuddan bega-en tun kamanguwalyan hileng di Tempol tu, ey daydayaw yu hi APU DIOS!

² Em, ita-gey yu hu ngamay yun pandasalan yud Tempol et daydayawen yu hi APU DIOS.

³ Ya dasal ku ey hi APU DIOS di Zion e nanletun puyek niya kabunyan hu memendisyon ni hi-gayun emin.

135

¹⁻² Daydayaw tayu hi APU DIOS!

Emin kayun bega-en APU DIOS ni kamansilbid bawang ni baley tu niyad dallin tu ey daydayaw yu hu ngadan tu.

³ Daydayaw tayu hi APU DIOS tep ya kakinayyagud tu niya iena-appéh tayu hu penaydayaw tayun ngadan tu tep ya binabbal tu.

⁴ Pinili tudda helag Israel ni tutu-u tu et henidda nebalol ni gangam tu.

⁵ Inamtak e eta-gey ni peteg hi APU DIOS e Apu tayu nem yaddan emin hu edum ni dios.

⁶ Tuka pehding hu hipan pinhed tun pehding di kabunyan, yad puyek niyad baybay, niya anin di dallem ni baybay.

⁷ Tuka peelli etan kulput ni kamelpud gilig ni puyek ni kamengi-lin udan. Tuka unnudin kedyam hu udan niya tuka peelli hu na-let ni pewek ni kamelpud nambalyan tu.

⁸ Impampapetey tuddan emin hu pengulwan ni u-ungngaddan iEgypt, anin idan nemangulun impah ni animal da.

⁹ Impahding tudda kaketngain tuun pengastigu tun patul niyadda opisyal tu.

¹⁰ Binahbah tu hu dakel ni bebley niya pintey tudda patul ni et-eteng kabaelan da,

¹¹ henin nan Sihon e patul idan Amorite, hi Og e patul di Bashan, niyaddan emin hu patul di Kanaan.

¹² Et idwat tuddan tutu-u tun helag Israel hu nambebleyan idan nunman ni iKanaan e human hu nebalol ni bineltan da.

¹³ APU DIOS, mandingngel alin ingganah hu ngadan mu, tep emin idalli hu manhuluhulul ni helag mi ey amtaen da hu kasina-gey mu.

¹⁴ Hi-gam e APU DIOS ey muka i-ehneng niya mudda kahehmeka hu tutu-um ni bega-en mu.

¹⁵ Yadda dios idan edum ni bebley ey kinapyan tuud silber niya balituk.

¹⁶ Wada kinapya dan bungut da niya mateda, nem eleg ida um-ehel niya eleg da han-ang-ang.

¹⁷ Wada tangila da, nem eleg da handengel niya endi yayyah da.

¹⁸ Yadda tutu-un kamengennapyaddan nunman niyadda kamandinnel idan nunman ni dios ey mambalin idallin heniddan hi-gada.

¹⁹ Hi-gatsun emin ni helag Israel niya hi-gayuddan papaddi ey hi APU DIOS hu daydayaw tayu.

²⁰ Hi-gayudda daman helag Levi niya emin kayun kamekangngu-unnud nan APU DIOS, ey hi-gatu hu daydayaw yu.

²¹ Daydayaw tayun emin hi APU DIOS di Zion di Jerusalem e bebley tu.

Daydayaw tayu hi APU DIOS!

136

¹ Pansalamat itsun APU DIOS tep ya kakinayyag-gud tu.

Ya impemihed tu ey kamannananeng ni ingganah.

² Pansalamat itsun Apu Dios e Dios ni emin ni dios.

Ya impemihed tu ey kamannananeng ni ingganah.

³ Pansalamat itsun Apu Dios e Ap-apun emin ni aap-apu. *

Ya impemihed tu ey kamannananeng ni ingganah.

⁴ Pansalamat itsun hi-gatu, tep ebuh tun han-ipahding tu hu kaketngain tuu.

Ya impemihed tu ey kamannananeng ni ingganah.

⁵ Lintu tu hu kabunyan tep ya laing tu.

Ya impemihed tu ey kamannananeng ni ingganah.

⁶ Pansalamat itsun hi-gatu, tep intuun tu hu puyek di dalinat ni baybay.

Ya impemihed tu ey kamannananeng ni ingganah.

⁷ Pansalamat itsun hi-gatu, tep hi-gatu nanletun aggew niya bulan.

Ya impemihed tu ey kamannananeng ni ingganah.

⁸ Impambalin tu hu aggew ni heni ap-apun kawwalwal.

* **136:3 136:3** Ang-ang yu hu 1 Tim. 6:15 niya Rev. 17:14.

- Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.
- 9 Impambalin tu hu bulan niyadda bittuwen ni
heni ap-apun hileng.
Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.
- 10 Pintey tudda hu pengulwan ni u-ungngaddan
iEgypt.
Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.
- 11 Impangulu tudda hu tutu-u tun helag Israel et
hi-yanen da hu bebley di Egypt.
Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.
- 12 Inusal tu hu et-eteng ni kabaelan tun
nengipenguluan tun hi-gadan neni-yanan
dan nunman e bebley.
Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.
- 13-14 Pansalamat itsun hi-gatu tep ginadwa tu
hu danum di gawwan Madlang ni Baybay
et pandalnan idan tuu tu eman ni nan-
agwatan dadman.
Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.
- 15 Nem inenud tudda hu sindalun iEgypt niyadda
etan patul da.
Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.
- 16 Pansalamat itsun hi-gatu, tep hi-gatu
nengipenguluddan tutu-u tun helag Israel
di desert.

Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.

17 Pansalamat itsun hi-gatu tep pintey tudda hu
et-eteng kabaelan dan papatul.

Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.

18 Anin ida etan ni nandingngel hu ngangaddan
dan patul et pintey tudda.

Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.

19 Humman idan patul ey hi Sihon e patul di
Amor,

Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.

20 Et hi Og e patul di Bashan.

Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.

21 Ya puyek idan nunman e patul ey indawat
tuddan tuu tu.

Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.

22 Em, indawat tuddan bega-en tun helag Israel
hu puyek idan nunman ni patul.

Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.

23 Eleg daitsu liwwanen eman ni neapputan tayu.

Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.

24 Daitsu kabaddangi et itsu kameihwang di
buhul tayu.

Ya impemihed tu ey kamannananeng
ni ingganah.

- 25 Tuka iddawat hu kenne idan emin ni mategun lintu tu.
Ya impemihed tu ey kamannananeng ni ingganah.
- 26 Emin itsu ey pansalamat itsun hi-gatu e Dios di kabunyan.
Ya impemihed tu ey kamannananeng ni ingganah.

137

¹ Yan eman ni wada kamid gilig idan wangwang di Babilon ey yimmudung kami et manannangngih kami, tep ninemnem mi hu bebley mid Zion.

² Nan-ihabley midda hu gitalah middad keyew ni willow,

³ tep eleg mi pinhed ni ia-appehan ida hu buhul min nampap ni hi-gami, anin ni dakemi kapillitan man-a-appeh. Dakemi kaheneghegnudan kanday "Ia-appahi dakemi meippanggep ni bebley yud Zion."

⁴ Nem hipa inna-nu min mengia-appeh ni penaydayaw min APU DIOS eyad bebley idan edum ni tutu-u?

⁵ Anin ew kattedg ni meendi hu laing kun manggitalah, hedin liwwanen ku hu Jerusalem e Zion e bebley mi.

⁶ Niya anin ni meendi hu laing kun man-a-appeh, hedin liwwanen ku hu Jerusalem niya beken law ni ya bebley mid Jerusalem hu kamengippeam-leng ni hi-gak.

⁷ APU DIOS, entan anhan tu liwwan hu impahding idan helag Edom eman ni nanggepan

dan Jerusalem et mantetekkuk ida e kanday
 “Pakabbahbah tayu eya bebley!”

⁸ Hi-gayuddan tutu-ud Babilon ey mekababah-
 bah kayulli. Man-am-amleng ali hu tuun mengi-
 bleh ni impahding yun hi-gami.

⁹ Em, man-am-amleng ali hu memilliw ni u-
 ungnaga yu et itangning tud batu.

138

Ya a-appeh nan David

¹ APU DIOS, nakka mansalamat ni hi-gam di
 puhuk niyad nemnem ku. Ey ia-appeh ku hu
 penaydayaw kun hi-gam di hinanggaddan edum
 ni dios.

² Nakka ihhanggad appit ni Tempol mu ni
 nanyuunggak ni menaydayaw ni hi-gam, tep
 eleg melullumman hu impeminhed mu niya
 kamannananeng hu muka pemaptek ni tutu-um.
 Ey impeang-ang mu e hi-gam hu keta-ta-geyyan
 niya kakkayagud ni peteg hu tugun mu.

³ Nandasallak ey hinumang mu et petuled
 muwak.

⁴ Emin idalli hu papatul di puyek ey day-
 dayawen daka, tep dedngelen dallin emin hu
 tugun mu.

⁵ Em, i-ena-appeh dalli hu meippanggep ni im-
 pahpahding mu niya et-eteng ni dayaw mu.

⁶ Anin ni eta-gey kan peteg e APU DIOS et muka
 ipapaptek ida hu tutu-un daka pebah hu annel
 da. Nem eleg mudda hengnguda hu tutu-un
 kamampahhiyya.

⁷ Niya anin ni liktuben da-ak idan buhul ku et
 wada kan umbaddang et nakka meihwang di

hipan lawah ni pinhed dan pehding ni hi-gak, tep hi-gam hu kamekihhanggaddan nunman ni mangkabunget ni buhul ku et mudda kaapputa tep et-eteng kabaelan mu.

⁸ APU DIOS, hi-gam hu kamengippeamnun emin ni pinhed mun meippahding ni hi-gak, tep kamannananeng hu impeminhed mu. Et humman hu, entan anhan tuwak iwalleng, tep hi-gam hu nanletun hi-gak.

139

Ya a-appéh David ni meidwat etan ni kamengi-pappanggulun a-appéh

¹ APU DIOS, naka-amtam ni emin hu hipan neitu-wan ku.

² Emin hu nakka pehpehding ey inamtam niya anin ni edawwi kan peteg et inamtam hu wadad nemnem ku.

³ Muka ang-ang-anga hedin nakka manggunnu winu nakka man-i-iyatu, tep inamtam ni emin hu nakka pehpehding.

⁴ Ey inamtam hu pinhed kun e-helen anin ni eggak ni ehelen.

⁵ Niya wada kan ingganah di kad-an ku ma-lat ipaptek muwak tep et-eteng hu kabaelan mu.

⁶ Huttan ni nengamtaan mun emin ni meip-panggep ni hi-gak ey eggak ni hekey han-awat.

⁷ Attu lawwan ku ma-lat eleg muwak han-ang-ang? Ey attu bebsikan ku ma-lat maidawwi-ak ni hi-gam?

⁸ Hedin kangkuy umlawwak di kabunyan, ey wada kadman ngu dedan. Ey hedin kangkuy

umlawwak di nandaul di bebley idan nangketey, ey wada ka mewan diman.

⁹ Niya anin ni kangkuy umtayabbak et lumawwak di neidawwi di kad-an ni kasimmilin aggew winu yad tuka kelinnugi,

¹⁰ ey wada ka ngu dedan ni mengippengngulu niya umbaddang ni hi-gak.

¹¹ Ey anin ni nak mantellud engeenget niya anin ni mambalin hu kawwalwal ni hileng mat mahenian nak,

¹² ey heni damengu kawwalwal hu muka penang-ang. Tep ya hileng niya kawwalwal ey nan-ingneh idan hi-gam.

¹³ Hi-gam hu nanletun emin eyan annel ku eman ni wada-ak di egeh ina.

¹⁴ Et humman hu, daydayawen daka tep kayyaggud ni peteg hu nengapyam ni hi-gak. Tep neka-amtak dedan e kayyaggud ni peteg niya kamengippetngan emin hu muka pehding.

¹⁵ Yan nakka pangkepkelid egeh ina ey inang-ang mu dedan e immennak diman.

¹⁶ Tep inamta muwak dedan et hannak maiungnga. Ya bilang ni aggew ni pambiyagan ku eyad puyek ey intudek mu ngu dedan di libluh mu.

¹⁷ Apu Dios, eleg mebillang hu wadad nemnem mu niya neligat ni amtaen hedin hipadda humman.

¹⁸ Gullat na-mun billangen ku et daddakkel nem yadda palnah di gilig ni baybay. Nem anin ni hanniman hu elaw tu et nanengtun wada kad kad-an kun bengngunan kun kakkabbuhhan.

¹⁹ Apu Dios, heballi nealay inendim ida hu tutu-un lawah daka pehpehding. Ey kayyaggud et hedin um-a-allaw idad kad-an ku humman idan mangkapetey ni tutu-u.

²⁰ Lawah ni peteg hu daka pengpenghel ni hi-gam. Endin hekey hu lispituh dan ngadan mu.

²¹ APU DIOS, angebe-hel kuddan peteg ida hu tutu-un angebe-hel daka. Em, nak ida kapip-pihula hu kamangngenghay ni hi-gam.

²² Nemahhig hu hingit kun hi-gada. Et humman hu, nak ida kaibbilang ni buhul ku.

²³ Paka-ang-ang mu anhan e Apu Dios hu nemnem ku niya elaw ku

²⁴ et itudum hedin wada hu eleg mu pinhed ni hi-gak, et hullulan mun kayyaggud. Ey ituttuddum ni hi-gak hu pehding kun mekibi-biyag ni hi-gam ni ingganah.

140

Ya a-appeh David ni meidwat etan ni kamengi-pappangngulun a-appeh

¹ Baddangi muwak anhan e APU DIOS ma-lat meihwangngak ida eyad mangkapetey ni tutu-un lawah daka pehpehding.

² Ya lawah hu daka nenemneman pehding et hi-gada hu kaumhuhulun ni kapambabakalin tutu-u.

³ Ya daka heppita ey lawah ni peteg e kamei-ellig di gitan uleg e kaumpatey. *

* **140:3 140:3** Romans 3:13b

⁴ APU DIOS, ihwang muwak anhan di lawah ni kapehding idan tutu-un mapetey, tep pinhed dan peteg ni petteyen da-ak.

⁵ Humman idan tutu-un kamampahhiyya ey heni da hinena-adan hu pandellanan kun bitu e anin ni attu lawwan ku et immen ida hu inheged dan keknaan ku.

⁶ APU DIOS e Dios ku, dengel mu anhan hu dasal ku et baddangan muwak.

⁷ APU DIOS e Eta-gey ni peteg, hi-gam ni ebuh hu wada kabaelan tun mengihwang ni hi-gak et hi-gam hu nengipaptek ni hi-gak di nak nekigubagubatan et eggak matey.

⁸ Entan tu iebulut ni an meippahding hu pinpinhed ida etan ni lawah ni tutu-u, tep nema-maman mampahhiyyadda, hedin i-abulut mu.

⁹ Ya kayyaggud kummaddan ey pambalin mu etan daka nemnemneman pehding dan hi-gak ni memahbah ngun hi-gada.

¹⁰ Pan-egah mu hu ngalab di ulu da niya ibbeng muddad kamantettebbel ni apuy winu yad edallem ni bitu, et anin ni mena-yun idadman.

¹¹ Ang-ang mu et eleg maipahding hu hipan implanuh idan etan ni kamengippebehul ni itek di edum dan tuu. Niya kayyaggud hedin emin ida etan tuun mangkapetey, ey humman ni daka pehpehding hu ketteyyan da.

¹² APU DIOS, inamtak e hi-gam hu kamengiehneng ni kelebengan idan nangketwetwet, niya hi-gam hu kamengippaptek ni hi-gada.

¹³ Nanna-ud ni daydayawen dakalli etan idan tutu-un kamekanggu-unnud ni hi-gam, niya

makulug ni yallid kad-an mu hu panha-adan da.

141

Ya a-appeh David

¹ Hi-gam e APU DIOS ni ebuh hu nakka pandasali. Dengel mu anhan eya dasal ku ma-lat eleg mu a-ayyapawen ni memaddang ni hi-gak.

² Abulut mu anhan huyyan dasal kun henin muka pengebbulusin kayyaggud ni hamuy ni bangbanglu. Niya abulut mu anhan hu nakka pengitata-geyin ngamay kun mandasal ni hi-gam ni henin muka pengebbulusin kamei-appit ni hi-gam ni kekahkahdem.

³ APU DIOS, baddangi muwak et pepuhdanan ku ni hannak immehel ma-lat beken ni ya nalgem hu nak heppiten.

⁴ Niya baddangi muwak ma-lat endi hu lawah ni nak nemnemen ni pehding niya ma-lat endi nak keewwisan ni mengippahding ni lawah ni kapeh-pehding idan tutu-un lawah daka pehpehding. Ey entan tu iebulut ni nak mekiammuammung idad daka panhahamuli.

⁵ Eggak bellawa hu penuggunan da-ak idan tutu-un kayyaggud hu elaw da niya anin ni ibbunget da-ak hedin wada lawah ni pehding ku, tep humman hu panyaggudan ku e kamei-ellig ni lanan neiduyag di uluk.

Nem hedin yadda tutu-un lawah hu daka peh-pehding ey nakka iddasadasal hu kekastiguan da.

⁶ Yallin keibbengan idan aap-apu dad deplah hu pengebbulutan idalli law ni tutu-u e makulug hu in-inhel ku.

⁷ Humman idan lawah ni tutu-u ey eleg ali meikkullung hu tu-ngal da, nem nealay kepup-pullay di gilig ni kulung da e heniddalli batud nealedun payew.

⁸ Nem hi-gam ngu e APU DIOS, e Eta-gey ni peteg, hu nakka iddinel ni mengippaptek ni hi-gak ma-lat eggak ni matey.

⁹ Apu, ipaptek muwak anhan ma-lat eleggak makna etan di indaddan idan lawah ni tutu-un keknaan ku.

¹⁰ Ya kayyaggud ey hi-gada ngu hu meknad bitun indaddan da. Nem entan ngu tu iebulut ni wada an meippahding ni lawah ni hi-gak.

142

Ya indasal David eman ni wada etan di leyang

¹ Nampehemhemmekkak nan APU DIOS di dasal ku ma-lat baddangan tuwak.

² Et peamtak ni emin ni hi-gatu hu hipan eggak pinhed niya kakemunnunnuin nemnem ku.

³ Ey hedin kamangkeendi hu namnamah ku ey inamta tu hu kayyaggud ni pehding ku. Yad nakka dellana ey wada inheged idan buhul kun bitu ma-lat makna-ak.

⁴ Nakka man-ang-aang-ang ey endi memaddang ni hi-gak, endi kamengippaptek ni hi-gak niya endi kamengikkeguh ni hi-gak.

⁵ Et mampehemhemmekkak e kangkuy “APU DIOS, hi-gam ni ebuh hu nakka keihhikkugi,

tep hi-gam ni ebuh hu mahapul kud neitu-wan ku.

⁶ Dengel mu anhan huyyan dasal ku, tep anggeh-mekkek ni peteg. Ihwang muwak eyaddad buhul ku, tep na-let ida nem hi-gak.

⁷ Ey pekedhel mu nemnem ku ma-lat eleg man-nananeng hu kakemunnunnuin nemnem ku * et wada inna-nuk ni menaydayaw ni hi-gam di kad-an ni kakeemmuemmungin tutu-um, tep ya kakinayyaggud mun hi-gak.”

143

Ya a-appeh David

¹ APU DIOS, dengel mu anhan hu dasal ku. Hemek muwak anhan et humangen mu hu dasal ku, tep kayyaggud kan peteg niya kamannanang hu muka pemapte.

² Ey entan anhan tuwak humalya e bega-en mu, tep endi, anin hakey ni tuun eleg mambahul ni hi-gam.

³ Heni da-ak dindinweng idan buhul ku et apputen da-ak et ikelabut da-ak eyad engeenet, et heni-ak ida lan netey ni dedanggu.

⁴ Yan nunman ey kamangeendi namnamah ku tep nakaddismayahhak.

⁵ Nem entanni ey ninemnem kudda hu kakkayyaggud ni impahpahding mun nunman.

⁶ Et ita-gey ku hu ngamay kun mandasal ni hi-gam, tep nemahhig ni makahhapul kun peteg hu

* **142:7 142:7** Yadda edum ni neitudek ey kanday “Pa-hep muwak eyad kallabbutan.”

baddang mu. Heni-ak nemagmag-an ni payew ni kahapulan tun peteg hu danum.

⁷ Papuut mu anhan e APU DIOS et humangen mu eya dasal ku. Baddangi muwak, tep endi law namnamah ku. Entan anhan tuwak eway ma-lat eggak matey et eggak lumaw di bebley idan nangketey.

⁸ Penemnem mun hi-gak ni kakkabbuhhan hu eleg melullumman ni impeminhed mu, tep hi-gam hu nakka iddinel. Hi-gam hu nakka pan-dasali ma-lat peamtam ni hi-gak hu neiptek ni pehding ku.

⁹ APU DIOS, baddangi muwak ma-lat meihwangngak di kapehpehding idan buhul ku, tep endi edum ni nakka iddinel ni nak keihhikkugan, nem hi-gam ni ebuh.

¹⁰ Itudum hu pinhed mun pehding ku tep hi-gam hu Dios ku. Ya kayyaggud ey ya Ispirituh mu hu mengittuntun ni hi-gak ma-lat endi hu el-eleg ni an meippahding ni hi-gak.

¹¹ APU DIOS, baddangi muwak et meihwangngak ida eyad buhul ku ma-lat keidaydayawan ni ngadan mu. Ey baddangi muwak eyad nakka panligligasi ma-lat keang-angan ni kakinayyaggud mu.

¹² Apput muddan emin hu buhul ku et endiem ida tep ya eleg melumman ni impeminhed mun hi-gak e bega-en mu.

¹ Daydayawen dakan hi-gak e APU DIOS e kamei-ellig etan di batun kakeihhikkugi. Hi-gam hu kakelpuin elet ku niya laing kun mekiggubbat, tep hi-gam nenuttuddun hi-gak ni elaw ni mekiggubbat.

² Hi-gam hu kamengippaptek niya kamengiehneng ni hi-gak. Hi-gam hu nakka keihhikkugi niya hi-gam hu kamengihwang ni hi-gak. Ey muwak kapambalin ni ap-apuddan tutu-ud edum ni bebley.

³ APU DIOS, kaw hipa anhan hu tuu et muka ikakkaguh ni peteg?

⁴ Tep ya biyag min tuu ey nekemtang ni ebuh. Heni dibdib winu allinnew ni kamangkelebbah e endi maptek ni attukaw la.

⁵ Ibeghul mu hu kabunyan et melehbeng kalli e APU DIOS. Kapam ida duduntug ma-lat mampana-ahhuk ida.

⁶ Paelim hu kedyam et mawehit ida buhul mu niya pampanam ida et mamsik ida.

⁷ Panyuung ka anhan di kad-an mud kabunyan et heni muwak nuhnuhen et idekal muwak, tep heni-ak wadad edallem ni lebeng. Ihwang muwak anhan eyad nemahhig ni kapehpehding idan buhul kun nalpud edum ni bebley.

⁸ Humman idan tutu-u ey mangkaitek idan peteg, tep anin ni issapatah dan kanday eleg ida manittek et ida kaya kaman-ittek.

⁹ Apu Dios, manggitalahhak niya man-appehhak ni baluh ni a-appeh ni penaydayaw kun hi-gam.

¹⁰ Tep hi-gam hu kamengidwat ni kabaelan idan papatul ni mengapput. Ey hi-gam hu kamengi-

hwang nan David e bega-en mu ma-lat eleg da pateyen di gubat.

¹¹ Baddangi muwak anhan ma-lat meihwangngak di pehding idan buhul kun nalpud edum ni bebley. Humman idan tutu-u ey mangkaitek idan peteg, tep anin ni issapatah dan kanday eleg ida man-ittek et ida kaya kaman-ittek.

¹² Ya kayyaggud ey yadda u-ungnga min lalakkin kamenikken ey heniddan mangkateban intanem ni naka-ippaptek. Ey kayyaggud hedin yadda u-ungnga min bibi-i ey kat-aguddan peteg ni kehikkenan da e henidda neiyayyaggud ni nepaot ni tukud ni neial-alkus di baley ni patul.

¹³ Niya kayyaggud hedin et anhan mepnu aallang min ineni min dakel ni nambakbaklang ni kaittanem. Ey kayyaggud hedin um-apnal di kudal mi hu kalibulibun kalneroh

¹⁴ niya babakkan nampan-impah.

Apu, entan anhan tu iebulut ni dakemi hehgepen idan buhul mi winu dakemi ibbebsik ni hi-gada. Ey ang-ang mu anhan et endi hu an umhulun ni an pannannangngihan idan tutu-ud keltad.

¹⁵ Man-am-amleng ida hu tutu-un keippahdingan tudda huuya. Em, man-am-amleng ida hu tutu-un hi APU DIOS hu Dios da.

145

Ya a-appeh David ni tuka penaydayaw nan APU DIOS

¹ Daydayawen dakan ingganah e Dios ku niya Patul ku.

² Em, kewa-wa-wa ey daydayawen ku hu kasina-gey mu niya mansalamattak ni hi-gam.

³ APU DIOS, eta-gey kan peteg. Makulug ni hi-gam ni ebuh hu lebbengtun medaydayaw. Eleg ni hekey meewwasi hu kasina-gey mu.

⁴ Tettebalen idallin manhuluhulul ni helag idan tutu-u hu kamengippetngan impenahding mu. Ey peennamta dallin helag da ida humman ni impahding mu tep ya et-eteng ni kabaelan mu.

⁵⁻⁶ Peennamtak hu kasina-gey mu niya nenemnemmen kudda kaketngain tuun impahpahding mu. Anin idallin tutu-u et ene-ehhelen da damadda humman idan impahding mu.

⁷ Em, ene-ehhelen dalli hu kakinayyaggud mu niya man-an-anladdallin mengi-ena-appéh ni binabbal mu.

⁸ APU DIOS, makulug ni kabbabbal kan peteg niya mahmek ka. Beken kan kabbubunget niya eleg melullumman hu impeminhed mu.

⁹ Kayyaggud hu muka pehding di emin ni tuu. Ey mudda kahehmekan emin hu lintum.

¹⁰ APU DIOS, daydayawen dakallin emin idan lintum. Ey emin idalli kamekangngu-unnud ni hi-gam ey mansalamat idan hi-gam.

¹¹⁻¹² Ene-ehhelen dalli hu kasina-gey ni muka pan-ap-apui niya et-eteng ni kabaelan mun mengippahding idan impahding mu ma-lat antaen ni katuutuu.

¹³ Tep kamannananeng ni ingganah hu muka pan-ap-apui niya hi-gam ali hu Patul ni ingganah.

Hi APU DIOS ey tuka peamnun emin hu tuka ehela niya emin hu tuka pehpehding ey kameangang hu binabbal tu.

14 Tuka baddangidda etan kameliggasi niya tuka pekedhel hu nemnem idan kamedismayah ni tutu-u.

15 Emin ida hu mategun lintum ey hi-gam hu daka pengittengngawi niya hi-gam hu kamengidwat ni kennen da hedin mahapul da.

16 Endi daka pangkullangi, tep muka iddawat ni emin hu mahapul da.

17 Kayyaggud ni emin hu kapehding APU DIOS niya kabbabbal ni peteg.

18 Nandadaddan ni menummang ni kaibbagad-dan kamampehemmehemmek ni hi-gatud dasal da.

19 Em, tuka iddawat ni emin hu mahapul idan kamengu-unnud ni hi-gatu niya tuka dedngela hu daka pampehemmehemmeki ma-lat ihwang tudda.

20 Tudda kaippaptek hu tutu-un nemin角度 ni hi-gatu. Nem hedin yadda tutu-un lawah daka pehpehding ey tudda kaendia.

21 Daydayawen ku hi APU DIOS. Em, emin itsun lintu tu ey daydayaw tayun ingganah hu ngadan tu.

146

1 Daydayaw tayu hi APU DIOS!

Em, hedin ngun hi-gak, man ikkahhakey ku hu nemnem kun menaydayaw ni hi-gatu.

2 Ey i-ena-appah ku hu penaydayaw kun APU DIOS e Dios ku eyan ketagguk.

3 Entan tu ididdinel hu tuu, anin ni eta-gey hu saad tu. Tep endi kabaelan ni tuun mengihwang ni hi-gayu.

⁴ Tep ida kametty ni nambalin annel dan dep-ul et kamepappeg hu hipan planuh da.

⁵ Um-amleng hu tuun kabaddangin APU DIOS e Dios ni dinaydayaw lan eman nan hi Jacob. Em, kaman-am-amleng hu tuun tuka iddinel hu neitu-wan tun hi-gatu

⁶ e nanletun kabunyan, ya puyek, ya baybay niyaddan emin hu mategun wadadman. Hi-gatu e DIOS ey tuka peamnu hu hipan tuka e-helan pehding tu.

⁷ Hi-gatu kaumbaddang idan tutu-un kapanligligat ni edum dan tuu. Ey tuka iddawat hu kennen idan kameuppa.

Hi APU DIOS hu kamengibbukyat idan neikelabut.

⁸ Ey tuka e-kala hu kulap idan nangkekulap et kaum-ang-ang hu mateda. Tuka pekedhel hu nemnem idan kamedismayah, niya nakappinshed tudda hu kayyaggud hu daka pehpehding.

⁹ Tuka ippaptek ida hu hansinu-wan ni nekebebley eyad bebley tayu, yadda nangkepu-hig niyadda nebalu. Nem tuka bahbaha hu planuh idan lawah ni tutu-u.

¹⁰ Hi APU DIOS hu Patul ni ingganah. Em, ya Dios tayun iZion hu mannananeng ni mampatul.

Daydayaw tayu hi APU DIOS!

147

¹ Daydayaw tayu hi APU DIOS!

Em, kayyaggud hedin man-a-appéh itsun pe-naydayaw tayun Dios tayu, tep humman dedan hu lebbengtun pehding tayu.

² Tuka pan-iyayyaggud hu Jerusalem niya tudda kapan-ibbanggad hu tutu-u tun neilaw ni balud di edum ni bebley.

³ Tuka ellubyaga nemnem idan nedismayah niya tuka peyaggud hu liput da.

⁴ Inamta tu ngu dedan hu bilang idan bittuwen et han tudda letua, niya nginedanan tuddan emin.

⁵ Eta-gey ni peteg niya et-eteng hu kabaelan ni Ap-Apu tayu. Eleg ni hekey melkud hu kalinaing tu.

⁶ Tuka baddangidda hu tuun daka pebabah annel da, nem tudda kapebabah ni peteg hu tutu-un lawah daka pehpehding.

⁷ Unnudi yun gitalah hu a-appéh yun yuka penaydayaw nan APU DIOS e Dios tayu.

⁸ Imbiklag tu hu kulput di kabunyan. Ey wineda tu hu udan ni menennum ni puyek, et kameteggudda hu helek di duduntug.

⁹ Wineda tu hu kennen idan emin ni kaman-ayyam di puyek niya anin ni ya kakennaddan impah ni gawwang et tuka iddawát hedin ida kamampikpik ni upa da.

¹⁰ Hi APU DIOS ey beken ni ya na-let ni kebayyu niya beken ni ya makabbunget ni sindalu hu kamengippeamleng ni hi-gatu.

¹¹ Tep ya kamengippeamleng ni hi-gatu ey yadda tutu-un kamekangngu-unnud ni hi-gatu niyadda kamengiddinnel ni eleg melullumman ni impem-inhed tu.

¹² Emin itsun iJerusalem di Zion ey daydayaw tayu hi APU DIOS e Dios tayu.

13 Tep daitso kapaka-ippaptek e heni naka-ihhammad tu eheb eyan bebley tayu ma-lat eleg daitso hegepen idan buhul tayu. Ey binendisyonan daitso tutu-u tu.

14 Tuka pelinggep eya bebley tayu niya tuka panyaggud hu hipan tayu kaittanem et dakel hu tayu kaennia.

15 Hedin wada in-olden tud kebebbebley eyad puyek, man anggegannu ni neu-unnud.

16 Tuka ibbiklag hu dallallu e heni wanal niya tuka iwwahit e heni dep-ul.

17 Ey tuka peelli hu dallallun heni pantal et endi tuun han-isipel tu hu ketel ni tuka peelli.

18 Ey hedin nanmandal, man kaum-ali hu dibdib et ida kamambalin ni danum humman idan dallallu et ida kaum-ayuh.

19 Emin hu tugun tu ey impeamta tuddan tutu-u tun helag Israel.

20 Hi-gadan ebuh hu nengipeamtaan tu. Eleg ngu amtaddan edum ni tutu-u ida humman ni tugun tu.

Daydayaw tayu hi APU DIOS!

148

1 Daydayaw tayu hi APU DIOS!

Em, emin kayun wadad kabunyan ey daydayaw yu hi APU DIOS.

2 Emin kayu damaddan aanghel niya hi-gayuddan sindalu tun wadadtan kabunyan ey daydayaw yu hi APU DIOS.

3 Anin ni hi-gayuddan aggew, ya bulan niyadda bittuwen, et daydayaw yu dama hi APU DIOS.

⁴ Ey anin daman hi-gam * e kabunyan ni wadad eta-gey niya hi-gayun danum ni wadadatan, et daydayaw yu hi APU DIOS. †

⁵ Emin kayun lintu tu ey daydayaw yu hu ngadan tu, tep hi-gatu nengimandal et han kayu maltu.

⁶ Ey hi-gatu nengimandal hedin attu panhadan yun ingganah. Niya eleg mabalin ni an melumman humman ni immandal tu.

⁷ Hi-gayun wadad puyek niyad baybay, anin idan hi-gayun wadad dallem ni baybay, ey daydayaw yu dama hi APU DIOS.

⁸ Anin ni hi-gayun kedyam, ya kulput, ya dallallu, ya pewek, niya dibdib ni kamengu-unnud ni tuka e-hela et daydayaw yu dama hi APU DIOS.

⁹ Anin ni hi-gayuddan duduntug, yadda mu-muyyung, niyadda kekeyyew ni kamekkan hu lamah da, et daydayaw yu dama hi APU DIOS.

¹⁰ Hi-gayudda daman animal di muyung, anin idan animal di pattullan, hi-gayuddan kaumkadap niyadda sisit, ey daydayaw yu hi APU DIOS.

¹¹ Hi-gayuddan papatul, hi-gayuddan katuutuu niyadda aap-apu, ey daydayaw yu hi APU DIOS.

¹² Hi-gayuddan kamenikken ni bibi-i niyadda lalakki, yadda nangkei-inna niyadda nangkeamma, niya anin idan kaungaunga, ey daydayaw yu hi APU DIOS.

¹³ Em, emin kayu ey daydayaw yu hi APU DIOS, tep hi-gatu hu keta-ta-geyyan di emin. Ya dayaw

* **148:4 148:4** Yad hapit ni Hebrew ey kantuy "Hi-gayun kabunyan," tep hedin hi-gada, man beken ni hakey ni ebuh hu kabunyan. † **148:4 148:4** Genesis 1:6-7

tu ey heni lini-bahan tu hu puyek niya kabunyan, tep endi tu kei-ingnehan.

¹⁴ Pinutuk APU DIOS hu pampatul idan tutu-u tun helag Israel. Et humman hu, lebbengtun daydayawen idan emin ni kamengu-unnud ni hi-gatu. Em, lebbengtun daydayawen idan helag Israel e tutu-u tun nakappinshed tu.

Daydayaw tayu hi APU DIOS!

149

¹ Daydayaw tayu hi APU DIOS!

Ia-appahi tayun baluh ni a-appah ni penaydayaw tayun hi-gatu di tayu kakeemmuemmungin tutu-u tun nanengtun kamengu-unnud ni hi-gatu.

² Pan-am-amleng kayun helag Israel di Zion tep ya Dios yun nanletun hi-gayu. Em, pan-am-amleng kayu tep ya Patul yu.

³ Pangganggha kayu, panggiggitalah kayu, niya penattayaw kayun penaydayaw yun hi-gatu.

⁴ Tep hedin hi APU DIOS, man yadda tutu-u tu hu kamengippeamleng ni hi-gatu, niya tudda kapengapput ida tutu-u tun daka pebah annel da.

⁵ Emin kayun kamengu-unnud nan Apu Dios ey pan-am-amleng kayun nengipengapputan tun hi-gayu, niya anin ni yan hileng et iena-appah yu hu am-amleng yu.

⁶ Elet yu penaydayaw yun Apu Dios niya tenged yu matedem ni ispadah yun

⁷ ussalen yun mengapput ni kebebbley niya mengastiguddan katuutuu.

⁸ Bangkiling yudda hu papatul da niyadda aap-
apu da.

⁹ Kastigu yudda katuutuud kebebbbley, tep
humman hu inhel Apu Dios ni pehding yun hi-
gada. Huyya hu keidaydayawan idan tutu-u tun
kamengu-unnud ni hi-gatu.

Daydayaw tayu hi APU DIOS!

150

¹ Daydayaw tayu hi APU DIOS!

Em, daydayaw tayu hi Apu Dios di Tempol
tu. Anin ni hi-gayuddan wadad kabunyan ey
daydayaw yu hi Apu Dios tep yadta kakeang-
angin kasina-gey tu.

² Daydayaw tayu hi Apu Dios tep yadda etan
impahding tun nengipeang-angan tun et-eteng
ni kabaelan tu. Em, daydayaw tayu, tep endin
hekey neiingngehan ni kasina-gey tu.

³ Patnul tayu tangguyup tayu, anin idan ayyud-
ing niya gitalah tayun penaydayaw tayun Apu
Dios.

⁴⁻⁵ Tebab tayu hu a-bek ey panggiggittalah itsu,
pan-i-ingngiing itsu, ey pangganggha itsu et
menattayyaw itsun penaydayaw tayun Apu Dios.

⁶ Emin itsun mategu ey daydayaw tayu hi APU
DIOS.

Daydayaw tayu hi APU DIOS!

cclxx

Kallahan, Keley-i
Kallahan, Keley-i: Ya ehel apu Dios Bible

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Antipolo Ifugao

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 May 2025 from source files
dated 3 May 2025

3593303a-80c2-56e4-90b2-f4bfea2fd2a6